

URICARIUL

CUPRINDĂTORIŪ

de

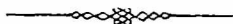
Hrisoave, Anaforale si alte Acte,
din suta a XVIII si XIX.

de

J. H. CODRESCU

VOLUMULU I.

Edițiunea a II.

JASSY

TIPOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂNULUI.

1871.

Domnilorū Cetitori!

În urmărirea ce amŭ făcutŭ, găsindŭ unŭ numerŭ de Hrisóve originale și doue condici din care una cuprinde felurite acte, senedurŭ și trataturŭ de ale țarei nóstre, cu care m'am servit în colecția de trataturŭ streine și ale Moldo-Romăniei, iară alta, osăbite copii de pe Hrisóve și Anaforale ale țerei acestia, m'amŭ hotărit ale publica, temăndumă ca nu cumva vre o fatală templare să le arunce în mânia cuiva, care neșciindŭ prețui o așa comórá națională, le'ar nimici, orŭ ar lipi ferestele, orŭ le-ar ține aruncate în podŭ, precumŭ aŭ fostŭ sórta chiar a acestorŭ acte originale.

Tipărintŭ partea întâia a Uricariului, am voitŭ aŭ da unŭ caracterŭ de autenticitate, pentru care m'am și adresatŭ loculŭ competentŭ. Operațiile acestei autorisații le publicŭ în tótă întinderea lorŭ ca unile ce respundŭ dorinței mele.

Partea a doua a Uricariului este sub tésçŭ, din care s'aŭ și tipăritŭ trei colŭ; cu acéstă ocașie nu lipsescŭ a mă adresa tuturorŭ acelora ce arŭ avea acte, urice și altele, atingetőre de óre care obiecte ce ar putea fi de interesŭ pentru istorie, și care ne'ar arăta trecutulŭ. Numele tuturorŭ acelora ce ar bine voi a mi le încredința, va figura la capătulŭ fiecărui documentŭ; este numai de luatŭ aminte că acele acte trebuie să cuprindă vre o dovadă că suntŭ adevărate; căci adevărulŭ este esenția istoriei.

Teodorŭ Codresco.

Iași în 25 Maiŭ, 1852.

ONORABILULUI SECRETARIATŪ DE STATU
AL MOLDOVEI.

Tipărintă partea I-a a Uricarului, cuprindătoare de felurite anaforale și hrisóve domnești din suta a 18 și 19, publicate de pe condici autentice și acte originale, și voindă a le da unū caracterū de autenticitate oficială, spre a putea servi cui va trebui în viitorime, poftescū pe onorabilul Secretariatū, ca să bine voiască, de va socoti de cuviință, a însercina pe cățiva barbați competenți în acésta, spre a cerceta actele originale și ale colaționa cu testul Uricarului tipăritū, după eare să se facă prin tiparū legalisația cuvenită.

Sub-însemnatulū se îndatoresce, după acésta lucrare numai, a da gratisū întréga acésta colecție de hrisóve originale, cu cincī esemplare de Uricarū, onorabilul Secretariatū, spre a se depune în Arhiva Statului, cu speranță că acésta mică lucrare va pute servi la compunerea unei întinse istorii a Moldovei.

1852. Martie în 5 zile.

T. Codresco.

Referatū, anulū 1852 Maiū 18 zile, No. 645.

Cercetândū, potrivitū însărcinării ce mi s'au pusū prin rezoluția D-sale șefului Departamentului Secretariatului de Statū Marelui Vornicū și Cavalerū Raducanul Rosetū, asupra cerirei D-sale Teodorū Codresco, din 5 Mart. 1852, partea întâia a Uricarului, îmfașoșată în broșură tipărită de cătră D-lui Codresco spre a se colaționa cu originalile depuse de D-lui la Secretariatū, și a se legalisa a lorū autenticitate, josū iscălitulū Directorulū Departamentului Secretariatului de Statū, cu cinste referedă că acésta broșură este cuprindătoare de hrisóve domnești, de anaforale a veliților boeri, de întărituri domnești asupra lorū, urmate după vreme și împre-

gurări, și óre care fragmente culese de D-lui Codrescu, tóte acestea în No. de 43 bucăți care se cuprindú în lista de mai josú; *) ele se împartú în douedeci și doue originale, în cinspredece bucăți ce suntú luate dintr'o condică, care de și nu are asupra eí vre o adiverire, precumú níci actele cuprinse într'ansa, însă autoritatea ce póte să aibă este că acele de la fețele 42, 46, și 76, pe lângă aceia că suntú trecute în condică, aú și originalele în numărulú acelorú de susú întocmai glăsuítóre; în una de la fața 100, care s'aú colaționatú de pe o condică de la Arhiva Statulú; în doue de la fața 113 și 117 care s'aú colaționatú cu niște copii întărite de Eforia de Galați, și aflátore într'o actă a Departamentulú Bisericescú și al învățăturilorú publice; și în trei de la fața 228, 233, și 236 care suntú culegiri făcute de D-lui Codrescu, din diosebite isvóre precum se arată în broșurá.

Aceste tóte cuprinďátore de feliurite dispoziții făcute sub sistemul cármuirei înaintea întrodúcerei Regulamentulú -Organicú, nu potú sluji de cât, pe de o parte de cunostința îngrijirilorú ce aú urmatú după vreme întrú întrodúcerea îmbunătățirilorú în țará, și pe de alta, ca fragmente la istoria țerei.

Deci primindú de la D-lui Teodorú Codresco, atâtú originalele arátate în numer de 22 bucăți, cât și condica de pe care s'aú tipăritú acele 15, și D-lui Codrescu îndatorinduse prin cerirea sa a încredința Secretariatulú de Statú cincí esemplare din Uricariulú tipăritú, D-lui șefú Depar-

*) Nu s'aú mai publicatú fiindú întocma cu aceia ce am tipăritú la capătulú cărței acestia. T. C.

tamentului va bine voi a da dislegare atât pentru depunerea documentelor și a ȃiselor ȃ esemplare, cȃt și pentru circularea acestei broșure.

Directorul Depart. Secretariatului de Statȃ.
Postelniculȃ Procopie Florescu.

Rezoluȃiȃ, Mai 20.

Dupȃ referarea D-sale Directorului Departamentului se încuviinȃȃȃ circularea acestei broșure, iarȃ originalile precum și condica, care de cȃtrȃ D. Codresco se hȃrȃȃdescȃ Statului, împreunȃ cu douȃ esemplare a Ūricariului se vorȃ trimete la Arhiva Statului, oprinduse treȃ esemplare în Arhiva Secretariatului de Statȃ, și fiindȃ îndatoritȃ D. Editorulȃ a da esemplarele cerute pentru biblioteca Scȃleȃ.

(Iscȃlitȃ) Raducano Rosetȃ.

ONORATȃ D-SALE. TEODORȃ CODRESCO.

În urmarea cerireȃ ce D-ta ȃi fȃcutȃ Secret. de Stat., pentru colationarea pȃrȃin I-ia a Ūricariului, cuprinȃȃtoriuȃ de feliurite Anafo-rale și hrisȃve domneșȃi din suta a 18 și 19. subscrisuluȃ împartȃșindȃ D-tale pe lȃngȃ acȃsta în copie Referatulȃ D-sale Directorului Depart. Secret. de Stat. care ȃu fostȃ însȃrcinatȃ cu acȃstȃ colationare, ȃȃȃ face tot odatȃ cunoscutȃ cȃ s'ȃu încuviinȃȃȃ circularea acestei broșuri, mulȃemind'ȃȃȃ și pentru hȃrȃȃȃirea ce ȃi fȃcutȃ Statului de o ȃȃ colecȃie importanta.

Secretariuluȃ Statului și Cavaler. RADUCANO ROSETU.

Cercetatȃ D. Post P. Florescu.

Șef. Secȃiei A. Sihlȃno, Banȃ.

Secȃia I-a din
Secretariatul de Statȃ.

N 1,512.

Anulȃ 1852 Mai 23 ȃile.

DOCUMENTE ISTORICE.

Anaforoa ce s'aũ făcutũ de dumnealorũ boerii pentru așãđarea birului țãrii pãnã a nu veni în Iași Mãria sa Alecsandru Moruz VV. 1802 Noemvrie 16. No. 56.

PREA ÎNALȚATE DOAMNE.

Priimind cu plecãciune luminata carte a Mãriei tale cuprinđetore tuturorũ povãțuirilorũ ce se cuvinũ la chipzuirea și socotița birului țãrii, ca fiindũ aceste cunoscute, și bine alcãtuite sã pótã lipsi de acumũ înainte, izvodirile din noũ a acelor fãrã rãnduealã necontenite biruri, precum și însãrcinãrile și dreptãțile locuitorilor țãrii aceștia, dupã noĩma vredniculuĩ de închinãciune împãrãtesc Hatıșerif, care acum s'aũ dãruitũ țãrii cu milostivitore întãrirea celor din vechi pronomii, și cu îndurarea adãogirii și altor noã, ne-am adunatũ cu toții de obștie și cu luarea aminte, înțelegẽndũ tóte cele de cãtrã Înãlțimea ta arãtate noã pentru fericirea țãrii, buna starea tuturorũ locuitorilorũ ei, ocrotire și milostivire pentru tóte stãrile, lipsirea havalelilorũ, și dizrãdãcinarea tuturorũ rãpirilor, și nedreptãțilorũ, și puindũ temeĩũ întru cea cunoscutã de toți înțelegciune, iubire de dreptate și bunãtate a Mãriei tale, iatã prin plecata Anafora arãtãmũ de obște întru o glãsuire, chibđuirea și socotița noãtrã care nãdãjduimũ cã va fi primitã și de cãtrã Înãlțimea ta, fiindũ socotitã și alcãtuitã

după starea țerii de acum cu oareșcare îngre-uere, socotinduse lipsirea cea cu totul a havalilor numai spre ușurință. Cu acest chip dar birurile unui an ce se vor lua de la locuitorii țerii atât a satelor cât și a târgurilor, și a tuturor celor ce sunt supuși a plăti bir, să fie trei mii cinci sute pungi de bani, afară de banii răsurilor cari sunt pentru plata lefilor, și afară de toate rusumaturile cămării Gospod, cari sunt pentru ageanzile și alte cheltuele ale Domnului, și afară de banii trebuincioși pentru ținerea menzîlurilor țerii, care se vor lua osebită pe tot anul, după cea adevărată trebuință ce va fi cu Sfatul de obște. Ca o deosebită trebuință a țerii care cu bună orându-eală s'a socotit de câțva ani a se ține deosebită de epistați, și a lipsit supărările locuitorilor de mai înainte, și se va socoti osăbită facere de bine, găsindusă chip de a lipsi și facerea fânului, și surugii, plătindusă și aceea iarăși la epistați din banii ce se vor strânge a menzelhanelilor, și afară din venitul cel din vechi obiceiuită a Măriei sale Dómnei a Botoșanilor și a țiganilor Gospod, și dintru această sumă de trei mii cinci sute pungi de bani să fie și plata scutelnicilor, contenind de istov, și disrădăcinândușă asupra toarele chipuri a tuturor de obște ce se vor afla în toate dregătoriile mari și mici, și a tuturor slujbașilor, și mai mult de cât această sumă de bir a țerii să nu mai fie și alte ceriri de bani cu numire de grajdii domnescă, și alții pentru untul împărătesc, și alții pentru a Visteriei cheltueli, și în scurt pentru multe asemenea numiri isvodite din nou, în totă vremea, spre

împilarea norodului, dar și aceste trei mii cincisute pungi de bani prin înțelepciunea adâncimei minții Înălțimii tale să se împlinescă cu bună chibzuire, și de iznoavă alcătuire ce se va face prin Sfatul obștesc, cumpăninduse a se lua din țară după starea în care se va afla pământul în fiește care an, și cât pentru acesta rămâne după norocita sosire a Înălțimii tale a se pune la cale, iar când nu se va face contenirea tuturor havalelilor, și a izvodirilor celor răpitoare (care acesta nu o nădăduim mai mult din iubirea de dreptate a Înălțimii tale), atunce mai multă greutate se va pricinui țării. Acesta este socotința prea plecatelor slugi a Măriei tale, potrivită și cu bună voință a Înălțimei tale, de a cunoște și țara liniștire și de a se trage rugile săracilor locuitori, și a tuturor de obște pentru îndelungarea anilor vieții pre puternicul împărat, iubitorului de oameni, și a Înălțimii tale; dar fiind că fericirea unirii țerii razămă în înlesnirea petrecirii fiește căriea stări, ne rugăm În. tale, și pentru aceasta cu fireasca blândeță și bunătate, să fie ascultată și priimită și a voastră rugăciune pentru însărcinarea și asupra némului boeresc, și pentru greutatea caselor noastre, după cum toate aceste la norocita sosire a Înălțimii tale le vom face cunoscute și arătate, spre a pute afla liman și mângăiere prin cea dorită de bună de obște punere la cale.

Ai Înălțimii tale prea plecate slugi.

Neculai Roset Logofăt, Iordachi Canta Logo-

fătū, Costantin Balș Logofătū, Ioan Razul Logofătū, Dracachi Deapăsti Logofătū, Mihaï Sturda Logofătū, Costantin Greceanu Logofătū, Costachi Ghica Hat. Teodor Balș Vornic, Manolachi Conachi Vornic, Neculai Balș Vornic, Costandin Balș Vornic, Costandin Paladi Vornicū, Alecsandru Ianculeū Vornic, Sandul Sturza Vist. Grigori Sturza Vist. Iordachi Roset Vist. Dimitrie Ralet Vornic, Dimitrie Sturza Post. Vasili Roset Vornic. Alecsandru Balș Agă, Iordachi Balș Vist.

A doua Anafora ce s'aū făcutū pentru aşăqlarea birului țării No. 57.

După a doua luminată poruncă a Înălțimii tale, ce prin țidulă ni s'aū dat, ca să ne adunăm iarăș la un loc, și cu toții din preună să socotimū pentru suma birului ce pōte țara după starea de față, ca să dea la Visteria Înălțimii tale, ne fiindū primită suma ce s'aū arătat, prin cea din tăi Anafora, arătândusă de cătră noi că ar fi cu îngreuera țării suma aceea, adecă: 3500 pungī de bani, și bună voința Înălțimii tale fiindū ca să dea țara aceea ce se cade după starea și putința ei de acum, fără îngreuera și însărcinarea, pădindusă pre deplinū înaltele împărătești poronci, ce prin vredniculū de tōtă închinăciunea sfânt Hatihumaium să daū, cum și buna stare a țării și dreapta cumpănire ei, căci scoposul Înălțimii tale, privindū mai multū la viitōrea fericire și împodobirea ei, primește cu părinteasca dragoste tōtă greutatea suferită pentru ușurința țerii, și pentru agiutorulū tuturorū

celorū ce li trebuescū sprijinela Înălțimiī tale, și scoțindū din condicile Visteriei suma birului ce da țara la anul 1783, iară după veletul Otomanicescū, 1188, și socotindū și cheltuelile de acum și potrivindule cu starea de față, să facem o dréptă cumpănelă, atâtū la suma birului ce pôte acum țara să dea, cum și chipul așădării în țară, și prin doă Anaforale, adecă una cuprinďătoare de suma birului, și alta de chipulū așădării să arătăm Înălțimiī tale.

Deci adunăndune cu toții la unū locū, și mai întâi de tóte cercetăndū din condicile Visteriei suma birului ce da țara la anulū 1783 după noi-ma de mai susū numitului Hatihumaium, amū aflat că totū birulū țării într'unū anū atuncea, afară de venitulū a măriei sale Dómnei, bez rusumaturile, cuprinde, 941,279 lei, afară de răsuri câte 14 parale de leū, întru care sumă se cuprinde și 104,498, lei scutelnici. Acumū dară cu adăncă luare aminte, și starea de acumū puindū înaintea noastră și alișverișulū țării, cu toții într'unū cugetū amū socotitū că pôte țara să dea fără de prea simțitóre gréutate, 1,600,000 lei, înbrăcăndusă pe tóte stările țerii ce dau birū, întru care să se cuprinďă, și 238,638 lei, scutelnicii. Afară de veniturile cele obicīnuite a Măriei sale dómnei, și afară de banii menďălurilor, și afară de cele 15 parale de leū răsura, ce suntū pentru lefile celorū ce slujescū țării, și afară de rusumaturī, însă suma acésta, puindusă alătura pe lângă suma anului 1783, să mai încarcă țara, cu 658,721 lei, dar mai întâi amū socotitū (după cum mai sus s'aū pomenitū) alișverișulū țării și starea ei de acumū. Alū doile scăderea

banilorŭ de argint, și adăogirea galbinilorŭ, care scădere și adăogire se socotește la alișverișŭ în prețulŭ mărfurilorŭ ce vinŭ de peste hotarŭ tôte în țara acésta ; al treile măcar că acéstă socotélă nu este făcută după regula negușitoréscă, căci trebuie să se încarce, mult mai multŭ scumpețea ce curge în tótă țara, în tot feliul de alișverișŭ ce se face în lăuntru întrânsa, până la cele pentru hrană, însă n'am stătutŭ numai până aice cu privigherea și luarea aminte, ce am întinsŭ socotițele nóstre și mai înainte. Este știutŭ Înălțimii tale, și tuturorŭ celorŭ ce înalta pronie iaŭ rânduitŭ să ocărmuéscă, și să obläduéscă noróde, că tot déuna înțăleptele obläduirí ferescŭ pe noróde, a nu se atinge de doă margini, de care atingëndusă pricinuescŭ lorŭ zdrobire și sfărámare neapărată, adecă, nici le înpilează cu povórá, încătŭ să nu pótă rădica puțința lorŭ, ca să le aducă la peire și la diznădăjduire ; dar nici le lasă întru ușurință atât de nemăsurată, încăt să uite datoricia și supunerea, și să se deprinză în zburdăciune, în lenevire, și în trândăvire, căci amândoă pricinuesc lor de istov pierzare, și diznădăjduirea naște răsipirea și pustiirea țării, și uitare de datoriile sale, lenevirea și trândăvirea pricinuesțe întâi încetare la tot feliul de lucrare a pământului, din care spănzură cea întâe ticăloșie la tótă starea, și mai alesŭ lipsește și chipulŭ prin care póte țara acésta a împlini neapărata sa datorie cătră prea puternica, și multŭ milostiva împărăție, cu dare de zahere pentru hrana norodului Țarigradului. Aldoile încetéză tot feliulŭ de negușitorie prin scumpe-

tea chiriilor, la eșirea peste hotar la toate metahurile ce țara acesta le scóte.

Al treile lipsește slujba atât de starea boe-rească cât și de starea neguțitoréscă, și bisericească, și maziléscă, ne găsind nici cu bani agiutoru la trebuințele cele neapărate ce cere fiește care stare, și așa totă alcătuirea politicească iesă din hotarăle sale. Aceste dar toate socotindule cu luare aminte, și cumpănindu starea țarei de astădi, dicem, că póte să dea suma de mai sus arătată, însă nu dicem acesta să fie o legiuire vecinică, și nestrămutată, căci întâmplările viitoare, atât folositoare cât și vătămătoare pentru un norod, sunt atât de ascunsă, câtu nici cei mai străbătători ochi politicești nu póte mai înainte să le vază, nici puterea oblăduirii să le opréscă. Pentru acesta suma arătată cislundusă în totă țara, și îmbrăcândusă pe toate stările birnice cu bună și dréptă cumpănire, nu numai după putința fiește căruia ținut, ce încă și după putința fiește cărué sat, însă pe suma locuitorilor ce se află acum în țară. Iar când niscaiva sate vor veni de peste hotarăle țării, și se vor așaza aice, acele să se așadă în Visterie cu deosebitu biru, lipsindu și jafurile, tuturor celor ce după vreme să orânduiesc în slujbe;—rămăne ca să ne povățuim la luarea birului totdeauna din întâmplările ce vremile vor naște, și când alijverișurile, și ródele pământului vor fi în bună stare, atuncea suma arătată socotim că nu va fi țării cu îngreuere a o da. Cum și din înprotivă (de care să feréscă Dumneđu) când vom vede că alijverișulă aú încetat, și timpurile nu daú ródele pământului cu îndestulare, cum și or

ce altă întâmplare pricinuitoare de vătămare norodului vremea va naște, iarăși vom arăta Înălțimii tale în scurtă, tot deauna puindă temeiū, și având povățuitorū vremea și întâmplările ce pōte să nască. Noi Dōmne așa socotimū, dar cea desăvârșită hotărire rămāne la înalta înțelepciune a Înălțimii tale! 1802.

Iscăliți toți boerii de mai susū.

Hotărirea ce s'aū făcutū pentru așāzarea birului țării în 1804.

NOI ALESANDRU COSTANDIN MORUZ VV.

cu mila lui Dumnezeu domn țării Moldovei.

Dāndusă domniei mele acēstă obștēscă anafora de cătră preosfinția sa părintele Mitropolitū, și de cătră ai noștri cinstiți și credincioși boeri, și cetinduo s'aū făcutū cuviinciosulū sfatū și socotință, pentru tōte acele ce se cuprindū întrānsa, următore vrednicei de închināciune poronci a împārātescului Hatihumaiumū, și după adānca luare aminte, și cele cuviinciose și de trebuință întrebări, și cu scumpătate cercetări pentru tōte, adevērindune de la dumnelor boerii, de cumpānirea, și după stare, potrivită alcătuire, am cunoscutū că cu dreptū cuvāntū urmāndū împārāteștei poronci, și pădinduși neaparata datorie cătră patrie și preosfinția sa și dumnelor boerii, cu cale și cu înțelepciune aū socotit. Decī dar priimindule și domniea me aceștea, poroncimū ca să se pue în lucrare de iznōvā așāzarea dārilorū fără prelungire, și de acumū în-

nainte de la ȕi întâi a viitoarei luni Octomvrie, birulũ anului sã se rãnduescã în patru șferturi de o potrivã fiește care câte pe trei luni, și acẽstã rãnduclã sã se urmeze deapururea, fiind alẽsã și chibzuitã prin obștesca sfãtuire, cã este mai folositore spre odihna birnicilorũ, pentru cuvintele ce prin anafora sã aratã, puindusã fãrã smintelã înaintea tuturorũ cumpãnirea cea nevãtãmatã și întrẽgã, care cu hotãrire o cere vrednica de închinãciune împãrãtescã poroncã, cãci acẽstã bunã cumpãnire ca o de obște folositore, fãrã îndoialã este temeiulũ obșteștii folosinți, pricinuitoire de linește și de odihnã norodului mai mult de cãtũ tôte altele, și mai întâi de cãt tôte folosãște cu nemãrginire spre buna petrecerea norodului și fericirea țãrii.

Dreptũ aceea pentru ca sã se sãvãrșascã acestũ bine de obște, precum dumnealor boerii cu dreptulũ judecã, poroncimũ dumatle Velũ Vistũ ca sã se deie îndatã poroncile domniei mele, cãtrã Ispravnicii ținuturilorũ, și cãtrã sameșii ținuturilorũ sã triimatã cãt de înggrabã la domnesca nõstrã Visterie trebuinciõsele izvõde, pentru ca sã se facã aice la vreme cuviinciõsa cumpãnire de cãtrã dumnelor boerii, dupã deplina științã și pliroforie ce aũ pentru starea ținuturilorũ, satelorũ și locuitorilorũ, pe care pãrintește sfãtuim, și domnește poroncim, ca cu tõtã vãrtutea sã'și arãte a dumilorsale fierbinte sãrguințã, și nestrãmutata supunere spre deplina lucrare a înaltei voințã a împãrãteștei poronci, arãtãnduși și datornica ravnã cãtrã patrie, și purtare de grijã pentru odihna locuitorilorũ care se va cunõște pentru cerșuta dreaptã cumpãnire, și

așa să va pune în lucrare așăzarea birului cu rânduiala câte pe trei luni.

Dajdia mazililor, a ruptașilor, érá să se împartă în patru șferturi pe an, umblându fiește care câte pe trei luni, érá a negușitorilor cu hrisóve și a ruptelor Visteriei în doue șferturi, unul la Sf. Gheorghie, iar altul la Sf. Dimitrie. Pentru birul jidovilor să se socotească de a se spori cu ceea ce se va căde, spre ajutorul și ușurința locuitorilor, iar darea lor să se urmeze pe fiește care lună ca și până acum.

Pentru obicinuitele rândue de orđ, fân și altele ca acestea, și pentru carale Ocni, după cum era și la 1783, fiind că spre a rămâne statornică contenirea și dizrădăcinarea acestora, care din vremea domniei noastre au luat început, și pentru ca să numai rămăe pentru aceste cuvânt, de obște s'au socotit cu cuviință ca să se dea de cătră țară pe fiește care an câte: 145,000 lei, în locul acelor arătate cuviincióse a domniei, și să nu se mai supere nici de cum pentru aceste cu rândue, judecăm cu cale socotința ce s'au făcut, dar fiind că domnia me poftim, și voim mai întâi de cât tóte altele, mai mult odihna și ușurarea țerii, hotărăm ca din suma 145,000 lei, 45,000 lei (care împreună cu rásurile lor fac 55,000 lei) să se scadă din suma birnicilor, și să rămăe domniei numai 105,000 lei și dintru acestiea iarăși fiind că în cugetul nostru avem de a pururea îngrijire pentru tóte cele de trebuință și folosul obștiei, sărguindu-ne cu cel prin putință ajutoriu spre sporirea și adăogirea în cât se póte, dăm la locurile de

obște ale orașului și ale pământului 10,000 lei pe an, însă :

2,500 lei, școlii ce s'au așazatū acum din nou la școala pentru îndreptarea și catihisis tuturorū acelorū hotărăți pentru cinulū preoției, și învățătura preuților și buna deprindere, și desăvârșita știință celorū căzute mari datorii la această sfântă epangelmă, care nu încetěză în toată vremea cu fierbințală a ruga pe Dumneđeū pentru țară și pentru cei ce locuesc întransa, pentru ca putēnd căștiga prin ajutorul acesta cele de trebuință petrecirei vieței și mulțămire, adăogāndusă întru învățatură, să se roage mai cu dinadinsul.

3,500 lei, epitropilor obșteștilor ape a orasului, ca cu acestiea și cu cealalți rānduiți de cătră domniea me, atât dintru cele osăbitū însușiri a noastre, cât și din rusumaturī să se poată săvārși cu îndestulare pe fiește care anū trebuincioasele cheltuele, și cele după vreme întâmplătoare întocmiri spre a rămāne de apurare cu statornicie ca un lucru de obște folositoriu, și din cele mai de trebuințe la petrecerea oamenilor, și pentru ca să nu agiungă orașul iarăș întru cea din tăiu (de care se fercască Dumneđeū) lipsă și pătimire.

4,000 lei, epitropilor ce se vor rāndui, care luīnduī se ī deie la neguțitorī cu dobāndă, sau intralt chipū, pentru ca să se înmulțască până când vor veni la număr de ajunsū, spre a se pute face, întâi vre un obșteșcū spital folositoriu de ciumā, de se va întâmpla (ferească Dumneđeū), vre odinioară, și în urmă vre un lăcaș spre hrana copiilor săraci, sau alt lucru de obște folositoru, și de agiutoriu țării, cariī acesti 10,000 lei rānduim nesmintit și fără pricinuire în Visteriea domniei mele,

numărându-să câte o a patra parte din fieste care sumă, ce se arată la fieste care șfert de trei luni. Iar pentru greutatea și îndoeala ce prin anafora să arată pentru paza pronomiilor scutelnicilor spre agiutoriul stării boerești, dăm și stărei boerești iarăș dintru acei arătați mai sus 105,000 lei, bani scutelnicilor pe o lună, care sunt din Visterie, după urmarea ce până acum lua bani scutelnicilor pe 11 luni, pe an, și de acum înainte să ea bani scutelnicilor pe 12 luni, din domneasca Visterie, și în urmă nu vom conteni a urma purtare de grijă, încât se va pute spre agiutoriul stării boerești la cele drepte și cu cuviință, pentru ca să petreacă întru buna viețuire cu odihnă și fericire, și așa vor rămâne domniei în locul acelor cuviincioase dreptăți obicnuite și la veletul 1783, numai 71000 lei. Iar scutelnicii în locul apărării ce au avut despre bani birului, și a menzelului să aibă de acum scuteala aceea la al treile sfert din patru sferturi ale anului. Pentru bani menzilului, cu toate că s'au fost hotărit ca să fie osăbiți din veniturile Visteriei, precum se arată prin cea din anul trecut obștească anafora, dar fiind că acum s'au socotit ca la această de iznoavă așazare ce este să se facă, să se unească în toată suma, pentru cuvintele arătate, asemenea hotărăm și domniea me, și din suma aceasta să se iconomisască fără sporire buna ținerea menzilului. Cheltuelile obicnuite zahereli anului, să se iconomisască din rânduiți 26000 lei, fără a se mai face vre o dată sporire la aceștia, nici scădere după vreme la plata zahereli care să plătească locuitorilor fără scădere întocma precum s'au urmat și de cătră domniea

me, atât în anul trecut, cât și întru acest curgătoriu, măcar că domniea me să însărcinează pentru mulțămirea locuitorilor cu darea sumei banilor mai mult de cât 100,000 lei, care culuri mai înainte să dau arvonă pentru cumpăratul zahereliî, și asămine și cu cea mai mare sumă spre plata aceștii zaherele, după ce se pogoară la schele, luânduî domniea baniî mult mai pe urmă, după ce se face zahereoă teslim la locurile rânduite.

Casa răsurilor să se iconomisască de ale sale venituri și cu sporiul de 25000 lei pe an, care fiind lipsă s'aû rânduit acum.

Fiind că toată suma bauilor birului anului țării ce prin anafora să arată cuprinzindusă într'aceasta atât baniî hotăriți a Visteriei 160,000 lei pe an, cât și a menzilului și altora, precm s'aû arătat, făcū peste tot 1,916,000 lei, pentru arătatele cheltuele ale țării, și domniea me din condeiu de 145,000 lei, ce se cuprind în suma arătată, am ertat 40,000 lei, care acești 40,000 lei, scăzindusă din toată suma, rămănū 1,876,000 lei, din care scăzindusă baniî mazililor, ruptașilor, a ruptelor, și a altor; după socoteala dumilorsale boerilor, rămăne suma dării birnicilor pe unū an, 1,716,613 lei, care să se deosăbiaască în patru potrivite sferturi pe an, câte 429,153 lei, 30 bani, și să se strângă câte pe trei luni și pe aceștiea să se ea și obicînuita răsura, care să se dea la casa răsurilor, pentru plata lefilor țării, priimind și rugăminte pentru bejănariî atât acei veniți din începutul domniei noastre până acum, cât și acei ce vor mai veni de acum, măcar că după ce din anul trecut prin obștasca

anafora făcută hotărîre pentru dănşii, se cuvine aî lua domniea osăbit darû, î lăsăm, dând folos de la dănşii spre agiutorul şi uşurinţa ţării, pentru că voim mai întăi de cât toate altele, sporirea odihniî ţării. Iar pentru facerea din nou a curţii domneşti, care de obşte s'aû găsit cu cale, şi într'un glas de cătră tot norodul, s'aû cerşut ca să se facă pentru nesuferitele greutăţi şi nevoi, atât pentru necuviinciosul loc al domniî pentru şădere, şi a giudecătoriei lor, cât şi pentru pretutindene strămtoare şi supărare, din care se pricinueşte împiedecare şi la giudecăţi, şi la toate alte trebuinţe ale norodului, hotărând şi domniea me lucrarea ei, acuma mai întăi facem gătire de cele trebuincioase a zidirei, începând: şi la aceasta cu cele ce s'aû putut, fără a supăra ţara cât de puţin, dară mai pe urmă făcëndusă adăncă şi cu luare aminte socotinţă, se va urma precum cu Sfatul de obşte se va găsi cu cale, pentru trebuincioşii banî spre facerea curţii.

Deci într'acest chip judecând şi găsind cu cale cele de obşte, de cătră preosfinţia sa părintele mitropolitul, şi de cătră dumnealor boerii, s'aû socotit şi domneşte hotărând lucrarea lor, întărim această obştească anafora, cu a noastră domnească iscălitură şi pecete, ca să rămăe cu statornicie neclintită, toate acuma cu multă şi adăncă cercetare şi luare aminte bine s'aû alcătuit, şi s'aû pus la cale, păzëndusă şi după vreme de apurarea nestrămutată.

1804 Iulie.

Alecsandru Moruz Voevod.

PREA ÎNĂLȚATE DOAMNE!

După a Înălțimii tale luminată poroncă, ce prințidulă Gospod s'au dat cătră noi, adunăndune cu toții la sfânta mitropolie, am înțales toate câte ne poroncești Înălțimea ta, după neadormita privighere ce ai pentru bună starea și fericirea obștiei, adecă fiind că banii imdatului țării Românești, care s'au fost rânduit prin înaltă și vrednică de închinăciune înaltă împărătească poroncă să se istovască la viitoarea lună Septemvrie, după cum s'au hotărit prin cea de mai înainte obștească socotință, este vrednic a se socoti în chipul cuviincios cu cea mai bună alcătuită punere la cale pentru așazarea birului și strângerea de acum înainte de la di întâi a viitoarii luni Octomvrie, și pentru dreapta cumpănire spre resuflarea locuitorilor cu chibzuită și potrivită împărțire, pentru aceasta cu mare luare aminte și adâncă cercetare socotind și în multe chipuri judecând, am găsit cu dreptul:

1. Că după hotărîrea sfântului și vrednicului de închinăciune Hatișarif, și după a Înălțimii tale, prin țadulă Gospod dată poroncă, este de mare cuviință punerea în lucrare a dreptei cumpăniri, după trecerea viitōrei luni Septemvrie cându să istovescū banii datului, care această bună cumpănire este pricinuitoare de multă odihnă, fericirea locuitorilor și de bună statornicia țării, făcēnduse așazarea birului, cu dreaptă împărțire după starea fiește căruia sat, și locuitoriū. Drept aceea după cea mai înainte folositoare hotărîre și rânduire a sameșilor, pe la toate ținuturile pentru oprirea relilor urmări și jafuri

și pentru deplina adivărata știință și pliroforie a Visteriei de starea locuitorilor, de trebuință fiind ca să se afle de față, izvoadele, și catagrafia fiește căruea ținut, care neapărat trebuie să le aibă sameșii după hotărîrea hrisovului În. Tale. Înștiințăm pentru aceasta pe Înălțimea ta, ca să se deie poronci de la Visterie să vie cât de îngrabă arătatele izvoade, pentru ca să se facă aice la vreme cu deplină știință și pliroforie așăzarea birului potrivită după starea satelor.

2. Că cu chipulū cu care până acumū s'aū urmatū darea și străngerea birului (măcarū că în luminatele ȃile ale Înălțimei tale, nu s'aū urmatū cele de mai înainte urnări și asuprele), nu numai că este nealcătuitū și pricinuitiū de greutate, pentru necurmarea sferturilorū, dar și aducētoriū de pagubă locuitorilorū, cerșindū trebuința a se afla printre dānșii de apururea zapcii, și alți orānduiți slujbași, pentru acēsta socotim că este de trebuință a se face de isnóvā așăđarea și străngerea birului, și cu cale găsimū întaiū, după cum am fost arātat prin cea din anulū trecutū obštécā a nóstrā anafora, să se deosebēscā soma banilorū mazililorū, a ruptașilorū, ruptelorū Visteriei, negușitorilorū hrisovoliți, crācime, dughene, și birulū jidovilorū, (acā- rora dare să se stringā iarășū osebitū, de a locuitorilorū birnici, precumū s'aū urmatū și până acumū), cuprinđindū toți banii aceștiea 159,387 lei, după acēsta făcēnduse socotēla pentru tótā soma birului Visteriei, pentru cheltuelile domniei și a țerii, cuprinđinduse și aceste, pentru trebuințele pāmēntului din vechiū și acum hotărāte, cu care împreună luānduse și obicīnu-

ita răsură, să împartă această sumă în patru sfer-turi de o potrivă pe an, socotindusă fiește care sfertu ca să umble pe trei luni, încependusă anulă de la 1 Octomvrie și până la sfârșitulă lui Septemvrie și cu tôte că chipulă acesteia așădări, vădăndusă un lucru nou, și ne obicinuit, pôte de odată să aducă părere de óreș-care greutăți, dar noi fiindă încredințați, că acesta este celă mai bun, mai alesă, și cuviinciosă chip pentru odihna locuitoriloră, cunóstemă că după vreme va fi mai plăcută și mai folositoră, căci plătindă locuitorii birul loră la fiește care îngiumătătire a trei luni, rămănu în cealaltă vreme în răsufare și nesupărare, căutânduși de trebuința caseloră și alijverisului loră, și așa știindă fiește care ce are să dea, și în ce vreme, își va pune în rândueală petrecerea sa; și fiind știută vremea și suma birului, nu voră ave pri-lej nici rânduiții ocolași și alții, ale pricinui în-sărcinare și asuprire, și ai supăra cu necontenire, iară pentru analogiea de 11 zile din ziua începutului anulă, cu fericire a domniei Înălțimeii tale, adică de la 20 Septemvrie și până la sfârșitulă acestii lună, care cuprindă 48,219 lei, în tótă soma de 1,600,000 lei a birului anulă, analoghisinduse pe tôte zilele anulă, după socotela căștiului gevmie, precum până acum s'au urmată de mulți ani, și se urmédă nestrămutat, după hotărărea și împărătescă poroncă, pentru această puțină somă, va fi purtare de grijă la începutulă așădărei și împărțirei, și căți bani vor prisosi din birulă anulă acestuea, să se socotescă în analogonă acestoră 11 zile, iar de voră agiunge și vor mai lipsi, să se sporească la cel

întăiū sfertū, a anulū viitorū, și cu acestū chip să se plătescă, și de acumū înainte ; anulū să se înceapă de la ȕi întăiū Octomvrie, cum și socoteala căștiulū gevmii, pentru aratații banī a birulū țării iarăș de la acéstă ȕi să se caute și să se socotéscă.

3. Fiind că după cea până acumū urmare a rânduelei dărilorū la banii birulū și a mendilulū, scutelnicii era necuprinși, și cu acestū chipū scutinduse, urma slujba scutelniciei, amū socotitū cu cale și în loculū apărării ce până acumū aū avutū despre banii birulū, și a mendilulū, acum să rămăe nesuparați la darea unū sfertū dintru aceste patru sferturi a le anulū, macar că și cu acésta cu a nevoe îi vomū pute ține, căci dacă acumū cândū încă sū urmédă acea din tăi rândueală a birulū, pentru că s'aū ocrotit birnicii în ȕilele Înălțimei tale, de cele mai înainte strămbătăți și asuprele ce suferca din pricina havalelilorū, și ale altorū răbștiri, văȕendū scutelnicii odihna birnicilorū, de multe ori s'aū ispititū ca să se lepede de slujba lorū, după cum este știutū de cătră Înălțimea ta, și cu mare nevoe s'aū ținutū cu cătū mai vartosū de acum înainte făcenduse aședare, după chipulū arătat cu dreapta cumpănire, și văȕindū locuitorii birnici, că căștigă răsullare și odihnă, vom fi siliți să plătimū și ceia ce luămū de la Visterie pentru scutelnicii aceștiea, și încă tot suntem la îndoeală că nici așa nu'i vomū putea ține, dar suntem bine nădăjduiți, că precum Înălțimea ta avendū purtare de grijă pentru țară, prin înlucrarea a tóte câte raȕamă spre odihna, agiutorulū, și folosulū tuturor stărilorū,

nici de cumă nu avemă îndoeală, că nu vei ave privighere și pentru odihna și agiutorulă stărei boeresci, ca să nu agiungă la cădere, saū prin a Înălțimeii tale domnească hotărăre, orî cu care chipă, și încăt va fi cu putință spre óreșicare lucrare acelora, pentru care prin cea mai dinainte obștăscă a nóstră anafora, am rugatū cu umilință pre Înălțimea ta, saū cum va socoti mai cu cuviință domneasca Înălțimeii tale purtare de grijă și milostivire.

4. Fiindū că jidovii din pricina hrisóvelorū ce li s'aū făcutū de la o vreme cu hotărătă dare a birului lorū, să adună mulțime din toate părțile, care nimică altă nu folosescū, de cātū numai că pricinuescū în mare scumpete zaheréoa, și acei săraci dintre dānșii, însărcināndū iarășii pe a lorū neam, s'aū umplutū tóte tǎrgurile de jidovi, fără a ave vre un folosū de la dānșii domniea saū țara, găsimū cu cale la acéstă de isnóvă așezare, să se facă și pentru dānșii o hotărîre cu sporire -peste ceea ce daū, care să se scadă din hotărîta somă a birului țării, spre ușurarea locuitorilorū, la oare care greutăți nu prind ei cāt de puținū, din pricina arătatorilorū hrisóve.

5. Luāndū sama și socotind prea cu amăruntulū, banii pe un anū ce s'aū strānsū din țară atāt în anul trecutū, cum și în anul acestū curgătoriū, pentru birulū țării și pentru imdat, care să istovăscū la viitóra lună Septemvrie, ne-am pliroforisit că suma ce s'aū luat din țară, s'aū strinsū cu ușurința și odihna locuitorilorū și ne-am bucurat pentru că aū fostū nimerit acel din început socotit chipă, spre strāngerea banilor aces-

tora a imdatului, și putem pliroforisi pe Înălțimea ta, că țara se află întru bună stare, încâtă istovindusă banii imdatului, și lipsindă această greutate și făcendusă rânduiala birului în așa-țare după aratata rânduială, cu potrivită cumpănire, trebuie se fie mare și simțitoare ușurința țării, rămăind cu toții în odihnă și mulțămire. Dar fiind că la anul 1783 au fostă obicinuite rânduile de orđu, fână, i lemne, și pentru Ocna, și pentru osebite slujbe și trebuință ale curții Gospod, să cumpără acestea toate cu rezatū pazar și cu banī gata, după cum am văđut cu toții cheltuind Înălțimea ta cu mulțămire some de banī pentru aceste trebuincioase, trecend cu viderea și acele drepte și orânduite, și neuitându la paguba Înălțimei tale pentru ne supărarea locuitorilor și ușurința țării, cum și pentru chirile caselorū Ocniī, de care să face rânduială și la 1783, am cunoscut mare deosebire la plată, fiind îndoită, încat și mai mult plata ce s'au hotărīt de cătră Înălțimea ta în anul trecut și în anul acesta, de cāt acelū ce se da atunce, încat am văđut și de cătră Înălțimea ta, s'au dat mare sumă de banī numai și numai pentru a locuitorilorū mulțemire, decī pentru ca să rămăe statornică această bună obicinuință, cu rădicarea rânduilelor acelora, și ca să lipsască desăvârșit, încat să nu rămăe în urmă pricină de rea urmare, socotim dacā și de cătră Înălțimea ta se va găsi cu cale, în locul acestor arătate drepte și cuviincioase pentru domnie, și pentru cele de trebuința curții, să se rânduiească ca să iea domniea o somă de banī, și de acuma se nu se mai facă rânduile de orzu, fīnu, și altele asemenea, și așa

să rămăe neclintită această punere la cale ce se va începe din vremea Înălțimei tale, căci într'alt chip nu ni s'au părut, cu cuviință, nici cu dreptate, nici de laudă ca să se stenahorisască până la atăta domniea; în vreme când țara s'aū ușurat de greutatea banilor imdatului, și se află întru fericirea și bună orândueală și stare, supt părintésca și domneasca voastră ocărmuire a Înălțimei tale, mai vărtos că și numărul scutelmicilor pentru înmulțirea stărei boirești, s'aū sporit din vreme în vreme și se adăogesse, și pentru ca să ne adevărim de paguba ce se pricinueste domniei, de aceste aratate mai susū, cercetăndū condicile, și făcēndū cu amănuntulū cercetare, și socotēla cheltuelilorū acestora, ne'am încredințatū că cuprind 145,000 lei, decī acești bani găsim cu cale să se sporēscă la cea mai dinainte hotărătă somă 1,745,000 lei, cuprinzindusă în aceștiea bani scutelmicilorū care se plătescū de la Visterie, cumū și bani arătați prin pontulū al doile ale aceștii anaforale 159,387 lei, birulū mazililorū, ruptașilorū, ruptelorū, neguțitorilorū hrisovoliți, crăcīme, dughene și jidovi.

6. În soma birului anului se vor spori și bani mazililor, și o neapărată cheltueală a pămēntulū, care mai înainte este hotărītă ca să se ea din țară, și să se dea spre ținerea menzilului, după cum și până acum s'aū urmat, fără să se supere țara cu chipurile ce se urma mai înainte, din care se pricinea mare perzare în dobitoacele norodului, și nesuferitā supărare despre trecători, și alte multe păgubiri;—pentru acest condejū a banilor menzilului la începutul domniei a Înălțimei tale, am fost socotit ca să se stringă

osebit din țară cu nume hotărit pentru menziluri, după cum s'aũ arătat prin cea de atuncea anafora, iar acuma fiind că se face de iznoavă arătare, am socotit mai defolos ca să se unească și banii menzilului cu banii hotăriți ai birului împărținduse între arătatele patru șferturi, fără a se mai adaogi osăbită dare pentru menzil.

7. Osebit se vor mai spori în soma birului țării și banii cheltuelii obicinuitei zaherele, care cuprind 26,000 lei, după socoteala ce s'aũ făcut și s'aũ căutat de cătră noi, care după cum s'aũ găsit cu cale atunce cu Sfatul de obștie, s'aũ dat de la casa imdatului, găsiindusă cu cale acum ca și aceștiea să se unească cu soma birului țării de acuma înainte, și măcar că banii aceștiea se putea scădea din banii plății zahereli, ce dau locuitorii precum s'aũ urmat și la anul 1783, dar pentru ca să nu să vadă scădere din plata ce are să ea fiește care pe zahere, și să se socotească oprire, și ca nu cumva după vreme să nască dintru această pricină și asuprele și strămtorire (măcar că acuma în zilele Înălțimei tale sunt neertate toate aceste), și pentru ca să și ea locuitorii în toată vremea deplin soma lor de plată, precum și în anul trecut s'aũ urmat, care este de mare mulțămire țării și de îndemnare spre lucrarea pământului, precum aceasta acuma în zilele Înălțimei tale s'aũ arătat în faptă, pentru că văzind locuitorii în anul trecut că li s'aũ plătit banii, plata zahereli deplin până la un ban, s'aũ pornit în anul acesta de bună voe cu mare silință spre lucrarea pământului, dar iarăș ne fiind cu dreptate a se păgubi domniea, se vor plăti de cătră țară precum s'aũ

dis unindusă în soma birului anului, iar banii prețul zahereliî se vor plăti locuitorilor deplin în toată vremea precum și în anul trecut s'aũ urmat.

8. Asemine să se sporească în suma birului și lipsa, ca din răsurile, care s'aũ pricinuit din sporirea lefilor, ce trebuința aũ cerut ca să se facă la unile din boeriile pământului, și Ispravnicî și orânduîților sameși, și judecătorilor care sunt trebuincioși pentru folosul obștiei, paza bunelor orânduiele, stătornicia țării; înlesnirea judecătorelor cu dreptate, și pentru împiedecarea celor de mai înainte apucături obicinuite jacurî, care în ȕilele Înălțimeî tale s'aũ rădicat, drept aceea și lipsa aceasta a caseî rásurilor care în anul acesta are să se stringă din țară la Septemvrie împreună cu rămășița birului imdatului, și acum să se unească și soma birului anului, decî făcëndusă cu amăruntul socoteală tuturor banilor ce prin ponturile arătate mai sus să cuprind atât acelor ce aũ să între în Visterie, pentru cheltueele țării cât și a ținerii menzilurilor, cheltueele zahereliî, și pentru lipsa caseî rásurilor, s'aũ aflat că toată soma banilor se cuprindũ în 1,916,000 lei, însă:

Lei.

- 1,600,000. Baniî Visteriei, în care se cuprindũ și baniî scutelnicilor.
- 145,000. Spre întămpinarea rânduuelilor de fânũ, orzũ, cãratul sãrii, și altele.
- 120,000. Pentru ținerea menzilurilor în care să cuprind și 15,000 lei, ce s'aũ mai sporit peste cât s'aũ dat în anul trecut din pricină că suma nu

s'au găsit mușterei să eie menzilirile pentru scumpetea cailor și a altor trebuincioase.

26,000. Pentru cheltuelile zahereleî.

25,000. Neagiunsul lefilor la casa răsuriloru

1,916,000,

Din care scăđendusă condeiul mazălilor, rup-
tașilor, și a altora ce s'au arătat, mai sus, care
cuprind 159,387 lei, rămăne soma banilor ce au
birnicii țării într'un anu, 1,756,613 lei, care
osăbindusă în patru șferturi de opotrivă fac la
un șfert 439,153 lei, 30 bani, care au să se
stringă în trei luni, luăndusă pe acestiea și obicî-
nuita răsură căte 15 parale de leu spre plata
lefilor țării. Pentru această somă de bani ce are
să se eie de acuma înainte, cu adăncă luare
aminte socotind de este cu greutate și supărare
pentru țară, și potrivind cu cele de mai înainte,
ne-am adevărit din sămi și din socotele că este
mult mai usoară, și suntem încredințați că strin-
gerea somei banilor acestora nu va pricinui nici
o greutate, ce va fi de mare odihnă și mulțămire lo-
cutorilor, iar dacă vre odată (ferească Dumnezeu)
se va întâmpla a se priface această de acuma bună
stare a țării în sărăcie și slăbăciune, și se va
cunoasce viderată întâmplare, vătămatoare și pri-
cinuitoare de stricăciune țării, precum boala ciumei
și alte asemenea, care neapară va săli trebuința
a se urma ușurința țării, atunce făcendusă cuviin-
coasă punere la cale și chibzuire, se va pune în
lucrare acea care prin obștească socotință și giu-
decată, și hotărărea domniei se va păre a fi cu
cale și de trebuință, făcendusă cuviincioasă ușu-

rință și scădere, pentru ca să rămăe locuitorii de apururea întru statorniciea și fără grijă stricăciune, și fiind că prin obșteasca anafora ce s'aũ făcut de cătră noi în anul trecut, s'aũ fost arătat că darea birului bejenarilor ce vinũ aice în țară se nu se cuprindă în suma Visteriei, ce să se socotească osăbit venit, vădënd că acum din pricina buneĩ ocărmuirĩ a Înălțimii tale, să adună mulți, cu toate că în zilele Înălțimeĩ tale nu se nădăjdueste ca să fie de vre o stricăciune, încăt să se scadă din cei vechi locuitori ai țării, și să se sporească între bejănarii veniți din nou, dar socotind a fi de trebuință, ca să se întâmpene în zilele Înălțimeĩ tale toate acele câte și după vreme pot să fie cu catahrisis și rea urmare, de se va judeca cu cale și de cătră Înălțimea ta, să se cuprindă în soma arătată, și acéstă sumă ce se ea de la bejenari, și se nu fie osăbit condeiu, rămăind și acei care aũ venit până acum, și acei care vorũ veni de acum înainte, agiutorii țării pentru ca să fie și pentru mai multă ușurință țării și a locuitorilor ei și spre lipsirea rălilor urmări ce după vreme potũ se nască dintr'aceasta, cum și pentru mazili, și ruptași acăroră dăjdiĩ se cuprinde în 11 lei, dăjdiĩ într'unũ anũ, socotim că după cum cu birul țării s'aũ găsit cu cale să fie în patru șferturi, asămine și dajdiile lor să se analoghisască iarăș în patru părți, ca să lipsiască și de asupra lor supărarea orănduiților stringători de bani de pe fiește care lună, însă fiind că maziliĩ și ruptașiĩ din vremea ce s'aũ așăzat ținerea menzilului, cu rãndueala ce se păzeste și acuma, aũ plătit și ei la baniĩ menzilului câte un leũ 60 bani de cruce, și Înălțimea ta, înoindule acum hrisovul ce

aŭ, ai făcut milă cu dănșii și le-ai rădicat 60 bani de cruce, iară câte un leu de cruce aŭ rămas să dea și de acuma înainte ca un lucru ce este obștească datorie, și de vreme ce banii menzilului s'aŭ socotit să între tot în soma birului țării, găsim a fi cu cale ca și la acestiea să se socotească banii menzilului tot în suma banilor dajdiilor, ca se nu se mai strîngă nici de la dănșii osăbiți bani pentru menzil, și pentru ca să fie și darea lor în patru părți potrivite, socotim ca să li se rădice banii menzilului, și să se mai sporească cu o giumătate de dajdie, să fie dajdiile 12 întrun anŭ și făcëndusă în patru șferturi iarăși câte pe trei luni se dea la fiește care șfertŭ câte trei dajdi de o potrivă, și măcar că banii ce se cuprindŭ 4023 lei, ce se cuvine a da pentru menzil câte un leu de cruce, iar o giumătate de dajdie ce are să se sporească, cu răsurile împreună, cuprind numai 2702 lei, și rămân folosiți cu 1231 lei. Înse socotim să li se facă această ușurință atât pentru potrivirea dajdiilor, cât și pentru ca să se alle la multe slujbe din poroncă, asemenea și câte cincî lei de cruce ce sunt obicinuiți de daŭ la banii menzilului neguțitorii cu hrisove, iarăș socotim să nu se mai strîngă osăbit nici de la acestiea cu nume osebit, nici dela acestiea cu nume de menzil, ce fiind că darea lor după așăzarea ce aŭ, este de doă ori pe anŭ un sfert, la Sf. Georgie, și altul la Sf. Dimitrie, să se sporească și banii acestiea a menzilului tot în banii acelor doă șferturi, cum și ruptele Visteriei fiind că așăzarea lor este în doă șferturi unul la Sfântul Georgie, și altul la Sf. Dimitrie, și osăbit mai plătea și la ajutorința de iarnă o a patra parte din toți

baniî căŃi sunt aşăzaŃi pe anŃ, Ńi la baniî menzilului încă plătea căte doi lei de cruce, acum dar fiind că Ńi ajutorinŃa de iarnă lipsăşte, Ńi baniî menzilului să socotescŃ în soma birului Ńării, găsim cu cale Ńi pentru aceştiea ca atât acea a patra parte de bani ce da la ajutorinŃa de iarnă, căt Ńi aciea doi lei cei da pentru menzil, să se sporească, pe fieşte care tot la cele doă şferturi, Ńi să nu mai dea osebiŃi bani, cu nume de a patra parte Ńi de menzil. Noi pre plecatele slugi ale ÎnălŃimeii tale urmându după hotărirea împărătescului Hatisşarif, după domneasca Ńidulă a ÎnălŃimeii tale, Ńi după neapărata datorie ce avem, cu toată luare aminte judecând Ńi cu amăruntul cercetând pentru toate, Ńi pliroforisindune, într'acest chipu am socotit Ńi am găsit cu cale, atât pentru cea de acuma înainte aşăzare căt Ńi soma birului Ńi a cuviincioasăi cumpănire, iar ÎnălŃimea ta după ne adormita purtare de grijă ce deapururea ai spre fericirea obştiei, odihna Ńi buna petrecire a tuturor locuitorilor, judicând cele mai de cuviinŃă, vei da hotărăre, Ńi dacŃ se va găsi cu cale, Ńi de cătră a ÎnălŃimeii tale înŃălepciune a se urma aşăzarea birului Ńării Ńi celelalte după cuprinderea plecatei noastre anaforale, îndrăznim cu toŃii de obşte a ne ruga ÎnălŃimeii tale, să se legiuească Ńi să se statornicească această aşăzare de a se păzi dea purure cu nestrămutare, iar pentru curtea domnească, care ne fiind cu putinŃă a se mai urni punerea în lucrare a acestii binale, fiindŃ văzută Ńi cunoscută de cătră toŃi cea cu totul nesuferită neodihnă Ńi supărare, atitŃ a domniei cum Ńi a tuturor orăşănilor Ńi a tótă Ńera, cu Sfatul Ńi cerearea a tuturor de obşte, s'au socotit Ńi s'au pus

la cale ca să se facă iarăși la locul ce au fost și mai înainte; banii ce vor fi trebuitori a se cheltui, se vor orîndui cu dréptă cumpănire ca să'i dé țera de osăbită, fiind acésta neapărată datorie a țerii, și câtă somă de bani va cere trebuința, a se cheltui cu facerea curții, și la ce vreme, se va orîndui ca să'i dea țera, vom arăta Înălțimei tale, prin deosăbită plecată a noastră Anafora.
Ai Înălțimei téle &. &.

1804 Iulie 5.

Cătră Dumneđeū smerit rugătoiu,
Veniamin Mitropolit Moldaviei.

Prea plecate slugi :

Ștefan Sturza Logofăt, Necoluî Roset Logofăt, Costachi Ghica Vel Logofăt, Iordachi Canta Logofăt, Mihațu Sturza Logofăt, Costandin Balș Logofăt, Iancu Razu Vel Logofăt, Costandin Greceanu Logofăt, Iordachi Balș Vist, Teodor Balș Vornic, Costandin Paladi Vornic, Dimitrie Ralet Vornic, Nicolai Balș Vornic, Alexandru Iancu-Leu Vornic, Lupu Balș Vornic, Costandin Balș Vornic, Manoluchi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Iordachi Roset Vel Vist, Vasilie Roset Postelnic, Costandin Costachi Postelnic, Sandul Sturza Vist.

Anafora ce s'au făcută pentru așăzarea birului țerii din 1814
Maiu 15.

NOÏ ALEXANDRU CALIMAH VVD.

CU MILA LUI DUMNEĐEŪ DOMN ȚERII MOLDOVEI.

Dănduse domniei mele acéstă obștéscă Anafora de cătră dohovniceștii părinți, Preaosfinția sé Chir Veniamin Mitropolit, și iubitoriî de Dumneđeū episcopî, a sîntelorū pămēnteșci episcopîi

Romanul și Hușul, și de cătră ai noștri cinstiți și credincioși boeri veliți, întru părintésca noastră iubire și buna voință pentru tóte acele care alcătuescú ușurința locuitorilor a domneșcii noastre țeri, și care privescú la folosul, și buna viețuire de obște, părintește, am luat aminte tótă cuprinderea atît asupra aședării birului, cum și asupra altor alcătuirí drepte, ce s'aú făcut pentru a locuitorilor ușurinția, și pentru paza vechilor păměnteșci privilegiuri, și fără îndoire vedënd tóte aședările urmate cu unire la părintésca noastră bună voință, după greutatea cheltuelilor de acum, care și de cătră domnie alcătuescú sporire multă peste acele ale vremii de mai înainte, de am și avut dreptate a cere așadarea birului, în soma ce aú fostú de la locuitorí până la anul 1806, fiind acea așadare alcătuită cu potrivirea hotăriri în naltului vrednic de închinăciune Hatihumaium, și cu obștésca socotință prin obștésca Anafora; cu sufletésca multămire voind a rădica mai mult sarcina de greutate asupra noastră, priimimú cu bucurie a se aședa cătră toți locuitorii țerii, numai suma de 1,260,000 lei, de care scădëndusă: 140,000, lei, soma ce se cuprinde asupra treptelor ce aú așadarea lor, cu deosăbire împreună și dare într'unú anú a dughenilorú, rămâne să fie asupra locuitorilor satelor și cu tãrgurile numai 1,120,000 lei, care somă după așadarea făcută la 1804, alcătuiendusă cu dréptă cumpénire în patru șferturi, cîte pe trei luni, se cuvine să fie șfertul de 280,000 lei, iar începerea aședării birului, de la 10 a viitórei luni Iunie, când după otomani-cescul calendariú se împlinesce vadéoa de doi ani, care prin milostivnică îndurare aú fost dă-

ruită spre răsufierea locuitorilor, și după conținerea resboiului, cu părintescă luare aminte fiind domnia mea și la vechiul privilegiu pentru scutelnici, breslași și slugi, și macar de și urma greutate întru acesta cu pricina strimtoririi locului, și împuținarea locuitorilor după schimbarea hotarului, dar domnia mea întru părintesca bună voință, a se păzi fără strămutare privilegiurile și dreptățile nemului boeresc, și acesta fiind una din'tru acele din'tăi dreptăți care se atinge de obștesca tréptă a boerescului nem, legiuim paza acestui privilegiu nesmintit fără cât de puțină micșurare, și hotărim ca după rânduiala așăzată de mai nainte întru aceeaș neschimbată hotărire să se dee la toate rangurile boeresci, și la toți acei ce se curvine să aibă întru această împărțășire, atît scutelnici și breslași cum și slugi, cu rânduiala întemeată, ca scutelnicii și breslașii plătinduși birul lor întru drépta analogie întru urmarea așăzării birului, să rămăe ne supărați despre toate havalele, iar slugile se fie slobozi de bir, și din soma de 1,260,000 lei, cu aceeași din vichiū legiuită așăzare, se vor da pe toată luna din Vistiria domniei mele, câte doi lei de un fiește care scutelnic, după izvodul ce se va face cu pecetea domniei mele, pentru scutelnicii leguiți. Dintru aceasta somă va fi și întimpinarea cheltuelilor Visteriei, și ținerea menzalurilor cu alcătuirea de la 1804, luăndusă la domneasca noastră cămară și banii rusumaturilor după acea din vechiū legiuită așăzare, și nădăjduim la milostivirea Dumnezeuască, că după scăderea ce s'aū făcut locuitorilor întru toate, petrecând ei întru mai multă liniștire, și ușurință cu

sporirea mai multă, și bună starea lor se va întemeia și așăzarea birului va fi cătră dănșii nesimțitoare. Dar dacă în potrive aceștia nedejde, va cere în urmă trebunța de vre o ușurință, noi atuncea nici aceasta nu vom trece-o cu viderea, ce după dreptate, părintește pre câtă se va căde vom urma ușurința lor, găsimă cu cale obșteasca socotință și pentru lipsa casei răsurilor pe vremea trecută, ca spre împlinirea aceștei lipsă, să se păgubescă lefile pe doue luni, afară de lefile beslegilor, i a neferilor domneștii năstre curți, i a dumisale Divană Efendisă, și a doftorilor politiei. Dară fiind că păgubirea de odată de doă luni va fi simțitoare la acei ce se află slujindă domniea me, hotărămă ca se fie acéstă în doă părți, adică lefile pe o lună să se păgubescă în anulă acesta curgătoriă, și lefile pe o lună să se păgubescă la anulă viitoră ; la plecarea și socotința domniei mele găsim și alcătuirea făcută pentru ținerea menđălurilor în somă de 1200 cai, după care cu alcătuirea acea de mai înainte, pe acéstă somă să se dee din țară, și soma surugiilor, a cărucerilor, și a fănelui, și asemine și orđul în cuprinderea aceștii obștești Anaforale ; căci și întru acéstă dreaptă și cuviinciosă este ușurința ce se alcătuește cătră locuitorii domneștii năstre țeri. Dreptă aceea întru tóte aceste vrednice alcătuirii cu bună chibđuire, care suntă unite cu părintésca năstră dréptă cugetare, spre ușurința locuitorilor domneștii năstre țări și de obștie buna viețuire, hotărămă urmarea întocmai, și locuitorii întru acéstă alcătuire vor rămăne ușurați cu soma de 94,540 lei, afară de răsuri, ce s'aă lăsată mai gios de soma așăzerii ce aă fost

la 1806, cu lăsare a nu se mai însărcina la un sfert cu parte de banii birului a scutelnicilor și breslașilor întru alcătuirea așezării de la 1804. Căci aceasta s'aun gesit a fi alcatuire asupraitoare, cu ertare de tot a sporirei, care în vremea rezboiului s'aun fost făcut peste acea din vechi obicei-nuință la goștină și vădrăritu, și cu alcătuirea menzălurilor, a se ține în mai mică somă de cai, după care urmază cătră locuitori ușurință cu înjumătățire dintru acele ce până acum întru ținerea menzălurilor aun dat, și întru nedejde îe îndoită că după aceste alcătuirii de ușurință va fi de obștie petrecere cu îndestularea buneii viețuirii, după dreapta cugetare și buna voință a domniei mele, întărim anaforaoa acésta cu a noastră domnăscă iscălitură și pecete.

1814 Mai

(Isălită) Noi Scarlat Alecsandru Kali mah Voevod.

PREA ÎNĂLTATE DÔMNE!

Întru adunarea noastră la sfânta Mitropolie cu țidula Înălțimei tale, din 8 a curgătoareii lunii, cu totă luarea aminte fiindu la dreapta și cuviincioasa rânduire, a se alcătui așezarea birului țerii, care urmează să fie după împlinirea de doi ani, vadeoa, ce prin milostivirea prea puterniciei împărății s'aun dăruitu locuitorilor țerii, întru ertarea de biru spre resuflarea lor, după contenirea resboiului și închierea păcii, între a noastră pre puternică otomanică Poartă, și între împără-

ția Rosiei, iară împlinirea acestii vadele cu urmarea calendarului otomanicesc, alcătuesce a fi la 10 a viitórei lunii Iunie anul curgător, în cuprinderea țidului Înălțimei téle, rânduinduse aceea cuviincioasă aședare a birului țerii, alcătuesce a se întocmi și tóte alte cuviincioase aședări, care urnedă spre folosul de obștie, și care în vremea resboiului s'aũ smintitũ din drépta lor rãndueală, iar pe lângă aceste, precum întru tóte altele din vremea suirei Înălțimei téle pe strămoșascul și părintescul scaunũ al domniei aceștii țeri, cu neconținere ai lucratũ tóte acele spre ușurința țerii, și spre folosul obștescũ, nemãrginitã sufliteascã mulțãmire, cu tóții de obștie am câștigatũ, vedënd că și întru acésta cu asemenea domneascã îngrijire, și întocmai părintescã iubire ca unũ adevêrat părinte a patriei aceștiea, rãnduind cuviincioasele aședări, cu priimire părintescã alcãtuiesce a se păzi privilegiurile pãmenteșci fõrõ smintelã, și a se ușura locuitorii țerii întru tóte și întru aședarea birului, și întru ținerea menzãlurilor țerii, dar și întru acele dãri, care la slujbele rusumaturĩ : goștina și vedrêritul, în urmarea resboiului s'aũ adaosũ cãtrã dânșii, dupẽ aceea de atuncea nevoințã, peste aceea din'tru învecime hotãrire. Drept aceea alcãtuiti noi pe temeiul părinteșcii iubiri a Înălțimei téle, înfãțoșindune Visteria Înălțimei téle, cuviincioasele înștiințãri pentru suma locuitorilor țerii, a fiește cãruea sat și tîrg, și câte altele aũ cerũ trebuința, spre dovada aceștii de acum stãri a locuitorilor, ne-aũ înfãțoșat și extract în somã de 1,354,540 lei, care dupã așazarea fãcutã la 1804, cu urmare de 4 șferturi întru'nũ an, se aflã darea birului țarei pãnã

la anul 1806, când s'aũ deschis rezboiul, iară în soma aceasta se cuprinde darea unui anũ asupra locuitorilor, satele cu târgurile, și o dare obiãnuită a se lua în luna lui Genarie, numai de la dughene, dar și toate celelalte trepte: mazili, ruptași, rupte ale Visteriei, jidovi și neguțitori așazați cu darea lor întru osăbire. Și macar că după cunoscute și fără îndoire cheltuelile domniei, care întru această vreme sunt încă cu sporire, urmând aceasta și de la sporirea ce aũ luat cursul monedei, dar și întru pãrinteasca hotărîre a Înălțimei tale a se păzi vechiul privilegiũ de scutelnic și breslași și slugi, ce este alcătuit să aibă fiește care rangũ a boierie, și toți alții căroră este cuviincioasă această împãrtășire, nici de cum nu era necuviincioasă însuși suma aceasta să se așază iarăș, fiind că în micșurarea ei pe lângă altele pricinuește micșurare de irat și la casa rásurilor de unde se plătesc lefile celor ce slujăsc pãmântului. Dar după plecarea de milostivire a Înălțimei tale spre ușurința locuitorilor țării, prin bună priimire a rădica și însuși Înălțimea ta, parte de strãmtorirea întru care se află acum locuitorii țării, nu numai pentru acele grele pãtimiri diu vremea rezboiului, ce și cu despãrțirea hotarului, care pricinuește lor lipsă de locurile hranei cuviincioase pentru dãnșii, și pentru dobitoacele lor, și cu potrivire la cea de acum stare a locuitorilor, socotim că va fi fără simțire de greutate a se așaza pe un anũ soma birului țării, 1,260,000, afară de rásurile obiãnuite câte 15 parale la leũ, alcãtuinduse această somă cu bună chipzuire și dreaptă cumpãnire asupra locuitorilor satelor și a târgurilor, cum și asupra.

tuturor celorlalte trepte: mazili, ruptași, rupte ale Visteriei, jidovi, armeni, și neguțitori, ce sunt cu darea lor în osăbită așăzare, și întru această somă să fie și darea cea obicinuită a se lua pe dughene odată într'un anū la luna lui Genarie, și din soma aceasta, scoținduse soma dughenilor și soma asupra treptelor, care urmează ași ave așăzarea lor osăbită.

Soma asupra locuitorilor satelor și târgurilor cu rânduieala așăzării ce s'aū făcut la 1804, începându-se așăzarea aceasta de la 10 a viitoareii luni Iunie, când se împlinește acea de doi ani vade, rânduită locuitorilor țării întru ertarea de bir, să se alcătuească cu împărțirea de patru șferturi într'un anū, și un fiește care șfert câte trei luni, și așa întru această alcătuire cu dreaptă cumpănire făcându-se așăzarea birului, scutelnicii și breslașii întru bună voința Înălțimei tale, alcătuită pe temeiul păzireii acestui privilegiu, fără smintire se vor da soma legiuită la fiește care rangū a boerilor, și la toți alții, câți se cuvin să aibă împărțășirea aceasta, după izvodul ce se face cu pecetea Înălțimei tale, pe rânduieala așăzată de mai înainte, și întru acest chip numărul scutelnicilor, și a breslașilor, plătind numai dreaptă partea lor din soma birului, cu dreaptă analogie de havalele, vor fi apărați, spre îndestularea slujbei caselor boerești și altora, și pe soma scutelnicilor cuviincioși fiește căruia după izvod se vor da din Visterie, cu acea din vechiū legiuire și câte doi lei de un scutelnic pe toată luna, și întru apărarea de bir vor rămâne numai slugile caselor boerești, cu hotărîrea acea de mai înainte, iar spre ușurînta locuitorilor țării, va ur-

www.dacoromanica.ro

ma încă lăsare cu totul a hotărîrii ce erà după aşazarea birului făcută la 1804, ca în şfertul al treile să numai dea banii Visteriei scutelnicii şi breslaşii, şi partea acelora să se încarce pe ceelalţi locuitori. Nu va urma aceasta nici decum fiind că se socoteşte alcătuire asupraitoare, ce după aşazarea ce se va face, vor urma toate şferturile cu plată de cătră toţi fără osăbire, şi acei cu scutelnicii şi breslaşi, care va cere trebuinţa a se alcătui ca să'i apere şi din darea birului, vor plăti birul scutelnicilor şi a breslaşilor dintru acei doi lei ce vor lua din Visterie pe numărul scutelnicilor. Cu această alcătuire aşazănduse birul ţării de 1,260,000 lei, din soma aceasta vor fi a se plăti acei legiuiri pentru scutelnicii câte doi lei pe un liude pe lună, pe soma scutelnicilor ce se cuvin a se da la rangurile boerilor şi altora, şi dintru această somă va fi întimpinarea cheltuelilor Visteriei, întru care şi soma cuviincioasă spre şinerea menzălurilor din preună cu ugeritul ce vor cuprinde inamurile, dar şi cheltuelele zahe-relii, şi alte cheltueli a curţii domneşti, pe alcătuirea făcută la aşazarea birului de la anul 1804, afară de soma slujbilor rusumaturii care dintru învechime cu aşazarea lor sunt legiuite pentru domnie. Iar banii răsurilor câte 15 parale la leu pe toată soma aşazării birului stringēnduse înpreună cu banii Visteriei pe alcătuirea aşazată de mai înainte, se vor da la casa răsurilor, şi vor urma spre plata lefilor la cei ce se află slujind întru pămănteştele săvârşiri, şi suma aceştii aşazării va fi afară de iraturile obicīnuite a măriei sale Doamnei, cu luare aminte chibzuind alcătuire şi a casei răsurilor, care neapărat se

cuvine ași ave o cuviincioasă stare, pentru ca să poată a întimpina lefile ce se cuvin să se dea, urmând și aceasta după obșteasca trebuință pentru obștescul folos, căci toate săvârșirile prin acei rânduiți în slujbele pămăntești, pe această alcătuire sunt așăzate, și alcătuire fără îndoire dreaptă și de cuviință. După toată chibzuirea ce am făcut fiind dreaptă și părintească plecarea Înălțimei tale a se rădica deasupra locuitorilor acea sporire făcută în vremea rezboiului cu darea mai mult peste obicinuința veche la goștină și la vădrărit, întru strămtorirea cea de acum a țării, care asemenea urmează și cătră domnie, nici de cum nu am putut găsi vre un înlesnitor chip, a se mai adaoge acesteia casă vre un irat, rămăind numai cu rásurile pe soma banilor Visteriei, și acel de mai înainte legiuit irat din slujbele rusumaturî: goștină, desătină și vădrărit, iar cu adăogire după bună voință a Înălțimei tale, spre agiutoriū și întru aceasta va mai ave și va mai lua zăciueală și din slujbele rusumaturî, vama și ocna, din care până la această vreme n'aū luat, și după acest irat pe soma ce va cuprinde într'un anū, potrivit cu soma iratului, să se alcătuească de cătră Înălțimea ta și lefile, făcënduse izvod anume și hotăränduse a se da de la casa rásurilorū lefe pe urmarea strămtorirei de acumū, la acei care neapărat se cuvin a se afla în slujbe, și săvârșiri pămăntești, întru care și ecpaeaoa curții domnești, și boerii capichehalele Țarigradului. Am cercetatū și socotéla aceștii case pe următoritul anū, și după iratului ce aū avutū și soma lefilorū ce aū fostū rânduită a se plăti, se vede să aibă acéstă casă neagiungere spre plata lefilorū întru impli-

nirea anului... lei, și fiindu că după tóte cercările, și chibzuirele ce am făcutu, nici de cum nu am pututu alla, nici o înlesnire de unde să se întimpene lipsa acésta, pentru ca să conteniască acéstă neagiungere de la casa rësurilor, căci întru neagiungere pricinuesce strămtorire și supărare și acelorū ce aũ a lua lefile neîndestulare, socotința nóstră urméză, ca spre buna și cuviinciósa îndreptare a casei aceștiea, din lefile pe doũe luni a anului curgătorū, să se plătiască numai lefile beșlegilorū, a neferilorū curții Gospod, și a dumisale Divan Efendes, dar și a doftorilorū poltiei în cuprinderea hrisovuluī ce are acéstă epitropie, iar toți cei-l-alti căti se cuprindũ în izvodulũ lefilor, să rămăe fõrõ luare de léfẽ întru aceste doũe luni, și întru acestũ chipũ vindecându-se lipsa aceștii casă cu urmarea ce s'aũ zisũ mai sus, se vor alcătui lefile pe soma iratuluī, și va conteni nevoința néagiungerii a se plăti lefile după hotărire; am alcătuitũ asemenea socotința, și pentru ținerea menzélurilorū țerii, și iarăși întru aceiași plecare a Înălțimeī tale, spre ușurința locuitorilorū, după acéstă de acum strămtorire a țerii, spre îndestularea și a trebuinței aceștiea urméză a se micșura menzélul, și din suma de 2000 cai, ce aũ fostũ hotărire a se alla prin menzélurĩ cu ponturile anului trecut, prin aceléși drumurĩ ale țerii și prin aceléși menzélurĩ cu dréptă și cuviincióasă alcătuire de soma cailorū ce se cuvine a se alla la fiește care poștă, să rămăe a se ține menzálul de 1200 cai, pe acéstă somă a cailor să se dea din țeră surugiũ pe alcătuirea acea de mai înainte, la 4 cai un surugiũ, și asemenea la 4 cai unũ stogũ de fânũ,

să se dea la toate poștele și 40 căruceri cu alcătuire la cele întâi poște câte doi căruceri, la al doile câte unul, și la acele al treile la două sau trei poște câte unu căruceriu, căci mai mult nu urmază trebuința, și spre împlinirea trebuinței de țimirașu la casa menzălului, să se dea din țeră 15 lăuți, care să se rânduiască în numărul cărucerilor, pentru care casa menzălului să eie hacul ce se va hotări pentru căruceri. și cu acelaș hac să nămescă 15 țămirași, care să i aibă spre purtarea cărților Visteriei; se fie îndatorită țera și pentru întocmirea menzălurilor cu aceeași rânduclă ce se urma și pōnō acum, iar pentru orzulū cuviinciosū care dupō alcătuirea de mai înainte urmază câte 4 chile la unū calū, pentru ca și menzălurile să și aibē întru acēsta îndestularea cuviinciosă, dar și locuitorii să nu simțiască asupra, pe aceeași socotință de 4 chile de unū calū, alcătuindū suma orzulū 4800 chile pe soma de 1200 cai, acēstă somă în fie-care anū la vremea cuviinciosă să se rânduēscă în țeră cu drēpta cumpēnire, și îndatorinduse locuitorii a pune suma acēsta prin menzăluri precum se vor rāndui să li se dea lor plata de cātră țitorii poștelorū pe o chilă acelaș prețū, care în vremea rānduelii va fi vīnclērea orzulū în țeră.

Întru acēstū chipū să se alcătuiască ponturile ținerii menzălurilor, și pentru ca să pōtă ține alcătuirea lor cu întemeere, și acei ce vor lua ținerea lor asupra, să pōtă a și face chibzuirile cuviinciose spre îndestularea buneii stării a menzălurilor, să fie hotārire a se dā poștelorū întru ținere cu legătură de contract, în vadea de 3 ani.

Aceste suntū socotințele nōstre, și chibzuirile

alcătuite pe temeiul părintescei iubiri a Înălțimeii tale, pentru ușurința locuitorilor, liniștirea și buna viețuire de obștie, iar ușurința care într-acesta s'a făcută cătră locuitorii țerii, se alcătuesce cu lămurire 94,540, afară de răsuri, soma care s'a lasat mai josă de soma de 1,354,540 lei, ce da țera la velétulă 1806, lăsare de tot a urmării ce a fostă de la 1806, a se apara de ună șfertă într'un ană scutelnicii și breslașii, și a se însercina partea acestora asupra celor-l-alti, ertare de totă, asuprairei care în vremea răsboiului s'a făcută, după acea de atunce nevoință a se lua la slujba goștenii câte 3 parale și 2 bani de o oae, și câte una para de vadră, la slujba vědreritului, și alcătuire a se ține menzălurile țerii în somă mai mică de cai, după care alcătuesce în giunătățire la acele îndatorite a dă țera spre acéstă săvârșire. Întru acéstă cu părintesca plecare a Înălțimeii tale urméză așezarea birului, și ușurințele cuprinse pentru locuitori, dar și dreptele aședări într-acesta paza fōrō strămutare a pămētescelorū privelegiuri. Și înștiințemū pe Înălțimea ta.

1814 Maiū 15.

Ai Înălțimeii tale

Smeriți cătra Dumneđeū rugători:

Veniamin Mitropolit Moldaviei, Gerasim Episcop Romanului, Meletie Episcop Hușului.

Pre plecate slugi.

Costachi Ghica Logofăt, Costandin Balșū Logofăt, Iordachi Canta Logofăt, Sandul Sturđă Vel-Vist, Iordachi Roset Vist, Vasile Costachi Vel Vornic, Alexandru Iancu Leu Vel Vornic, Costandin Balș Vornic, Dimitrie

Ralet Vornic, Manolachi Dimachi Vornic, Răducanu Roset Hat, Vasile Roset Vornic, Neculaï Stratulat Vel-Vornic, Constandin Costachi Vel Vornic, Șărbăn Negel Vornic, Constandin Canta Vel Vornic, Teodor Balș Vel Vornic, Iordachi Catargiu Post.

Hrisov de la Neculaï Alexandru Mavrocordatū Voevod pentru pogonăritul de vii.

NOÏ NECULAÏ ALEXANDRU VVD.

BOJ MILOST. GOSPODAR ZEMLII MOLDAVSCOI.

Facemū șcire cu acéstă carte a domniei mele tuturor cui se cade a ști, ȃice dumnezeesculū Apostol, cāți cu duhul lui Dumneȃeū sa pōrtă, aceștiea suntū fiii lui Dumneȃeū, cāruea 'i urmează alergēnd, cariū sunt iubitorī de dreptate, și cu bună nevoinȃ nevoinduse, cele dorite căștigară, iar cele pămēnteșci pămēntului le lăsară, și cātră cele cereșci cu fapte bune se lipirē, acelu glasū de bucurie auȃindū, veniți toți ce v'ați ostenitū, și îngreueți sunteți, și eū voūă odihnă voū da, iprocī. Asemine dar și eū șerbul Domnului meu Is. Chrs, darul și mila Sfinției sēle, dāndumise stepenul domniei țērii Moldovii, bine am învoitū de la Domnului, rēvnind celor ce aū fost mai nainte de noi răposati și milostivi domni, care din'tre dānșii o samă multe obiceiuri bune aū legat, și aū așȃdat în țcra ca să aibă vecinică pomenire. Luatamū dar aminte și domniea mea pentru rāndul pogonăritului de vii, care acest obiceiū este isvodit de cāteva vreme, și macar cum înțelegemū cā s'aū fostū mai de multū într'un rīndū, și părăsitū, și iar s'aū așȃtatū de s'aū înoit de

www.dacoromanica.ro

s'aũ urmatũ și pñõ acum, la acẽstã vreme, la adoua domniea nõstrã, și acẽsta cãci s'aũ urmatũ, nu cã am poftitũ sã fie, saũ cã am cunoscutũ a fi obiceiũ rãu, și cã nu este hulã al urma, cãci obiceiurile cele bune, laudã aduc, și trag dupã sine Domnilorũ, ce macar cã țera ajungẽnd la multã slãbãciune din stropșetul oștelor, și pradẽ, și robie, precumũ *aveva* este vederatũ întru toți, ș'obiceiurile cele vechi sunt nelipsite despre stãpini a nu se plini, dar noi nu iam spãimẽtatũ de unele ca acele, nici iam uitat cãci se lua bani, și acum se va face scãdere, iar nici am voitũ a se adaoge obiceiuri ce nu sunt de folosũ pãmẽntului acestuea, ce am rãvnit ca sã se stingã și acest obiceiũ scornitũ de la o vreme în cõce, adecã pogonãritulũ de vii, socotind cã cu luatul cu obiceiurile rãle nu se va face nici un folos, nici domnilor, nici țerii, ce numai la mila lui Dumneđeu am pusũ tõtã nedejdeã, și totũ razimulũ în pronieã Sfinției sãle, și așã cu ajutoriul lui Dumneđeu, și cu blagoslovenieã a patru ai țerii Moldavii sfinți Arhieriei, chir Ghedon Arhiepiscop și Mitropolit Sucevii, și chir Savva episcop ot Roman, și chir Calistru episcop ot Rãdãuți, și chir Iorest episcop ot Hușii, și cu totũ al nostru Sfat boerii țerii D. D. Antohie Jora Vel Logofãt, și Lupul Costachi Vel Vornic de țera de gios, și Ilie Catargiũ Vel Vornic de țera de sus, și Iõn Sturđa Biv Vel Vornic, și Iõn Buhuș Hat, i Pãrcãlab Sucevei, i Dimitrie Ramadan Vel Post, i Iõn Paladi Vel Spat, i Iõn Balș Vel Ban, i Georgie Apostol Vel Paharuic, i Grigorie Jora Vel Vist, i Costandin Costachi Vel Stolnic, i Manoil Hurmuz Vel Comis, și a altor boeri a

marî și a micî, socotit'am cum că acestû obiceiû rëu nu este de folos, ce de mare stricăciune țeriî, drept aceea l'am șters ca să numai fie în vecî, nici în ȃdilele nôstre de acum, nici în ȃdilele viitoare ale altor domni, cine ar fi pe urma nôstră, să nu se mai scôte pogonăritul de vii, ce se lipsiască acest obiceiû rëu, si cu mare blëstëmu am legat, și am întăritû împreună cu sfinții Arhieriei, cariî s'aû numitû mai sus, și cu tot Sfatulû domnieî mele să nu se mai dizlege, iar cine s'ar ispiti de la acestû veleat 7222, înainte, ca să mai scôte pogonăritû de vii, să ea banî precum s'aû luat pônô acum, orî domn, orî arhierëu, orî din boeri, saû fie cine ar fi, ca să calce acestû testament, seû cine ar fi și sfătuitor, saû și îndemnător spre stricarea și deslegarea, unî ca aceea să fie trecleți și procleți, și anafema de trei ori, și blestemați de Tatăl, și de Fiiul, și de Sfântul Duh, Troiță Sfînta, unul Dumneđeu, și de Maica Precista și de doispredece Apostoli Verhovnici, și să fie afurisiți, și după mórtea lor nedeslegați de 318 părinți din cetatea Nichiea, și trus-septe sobóra a tótă lumea, și de smerenia nôstră Arhieriiilor, care ne-am pomenit mai sus, parte și lăcașulû lor se fie cu Iuda, și treclătul Arie, și cu toți ereticii, și în viața lor să dobândiască cutremurul lui Cain, și sugrumarea Iudei cu tótă casă lor, și cu toți fecioriî, și seminția lor, să'i stîngë Dumneđeu din cartea vieții, iar după mórtea lor să moștenescë focul celû nestempërat, și vermû cei neadormiți, împreună cu Antihristû și cu toți demonii. Asemine și aceia care s'ar ispiti ca să dislege acéstă socotelă, anafema de trei ori să fie, și să rămăe sub blëstëmul ce scriem mai sus, și

ertăciune de disleganie să nu alle. Acésta sciem.
Scrisus'aũ în Iassi, fiind cursul anilor.

7222 în luna lui Dechemvrie 20.

Noi Neculaï Voevod.

Ghedeon Mitropolit Moldo-vlahieï.

Sava Episcop Romanului.

Acsăntie Uricariu.

(În josul hrisovului acestuia este în grecește un blăstēm de Patriarhii Erusalimului și al Alexandriei, amenințatoriū de a se păzi în totă cuprinderē hrisovul de mai sus).

Hrisov pentru desătină, cum să se plătiască.

NOI GRIGORIE GHICA VVD.

BOJ, MILOST, GOSPODAR ZĂMLII MOLDAVSCOI.

Facem șcire cu acéstă carte a domniei nōstre tuturor cui se cade a șci. Dator este domnul și stăpănul a socoti și a privi de apururea asupra supușilor sei, ca să cunōscē pe fiește care în ce petrecere și stare se află, și dreptate să le facē, ca fiește carele în rânduiala sa să se chivernisască.

Deci dară din vrerea și mila cea dumneđcēscă, fiind noi orănduiți la acéstă vreme domnū, și stăpănitoriū aceștii țeri a Moldaviī, carele este patria nōstre, după datoria ce mai sus am arătat, socotind starea tuturor locuitorilor, cunoscut'am că monăstirile și boerii cu boerii, și fōrō de boerii, și alte bresle ce sunt de cinste din staré lor s'aũ scăđut, mai mult înoinduse un obiceiū aspura lor de la o samă de vreme, desătina de

stupi, și de sfini, dând asemenea cu țera, din care mai multă scădere stării lor, că este am adevărit, și vedând casele cele de cinste sosite la atîta scădere, am avut părerere de rău, și mirare, ce aș socotit acei de aș scornitū acel obiceiū, că nu este lucru de folos, de vreme că mōnăstirile, și ceta boerimeī, dintru acestū obiceiū aș rēmas întristați, și disnădājduiți, pe care avēnd noi poftă aī îndrepta, și aī pune la stare, cerșānd agiutor de la Dumneđeū, însu'mi domniea me am socotit, și am așezat pe fiește care ceta, după cum vom arāta mai jos. Sfinția sé părintele Mitropolitul cu Arhierieī de pe la scaune, și Arhierieī mazili, și mōnăstirile tōte, și boerii cei cu boerie și fōrō de boerie adecā maziliī, care daū dajdie în Visterie, vor da de dece stupi și mascuri un leū, giupēnesele sārache, și pe carele le vor fi ținutū boerī din neamurile ce sunt alese, de daū de dece bucate un leū, macar că părinții acelor giupārese, de ar fi fost de neam mai jos, și ele de dece bucate un leū vor da; feceorii de boerī, ce sunt holtei, așijderea vor da de dece bucate un leū, Diecii de Visterie' așijderea vor da la dece bucate un leū. Neguțitorii din Iassi carii aș dajdie în Visterie, ce sunt anume în isvodul cu pecețea domniei mele, vor da de dece bucate un leū, Boerenașii de curte pōnō la Vtorii Ușeri vor da de dece bucate un leū, căpitanul cel mare, va da de dece bucate un leū, Căpitanii cei mari de marginea de Cernăuți, de Soroca, de Fălciū, de Covurlui, de Tecuciū, pōnō la una suță de bucate, vor da de dece bucate un leū. Iar de s'ar întāmpla vr'unii dintr'acești Căpitanī, a fi feciori de boerī, vor da ca și boerii pe tōte bucatele lor.

Doi Uricari vor da de deuce bucate un leu. Capitanii ce au steaguri, si Capitanii mazili cu dajdie pana la cinci-deci de bucate, vor da de deuce un leu. Paharniceii inca pana la 50 de bucate vor da de deuce un leu, doi preuti si un diacon de la biserica domnescă de pe Pörtă, pana la 50 de bucate vor da de deuce un leu, doi preuti despre Doamina, pana la 50 de bucate vor da de deuce un leu, Protopopul, si doi preuti, si un diacon de la Sfântul Nicolai pana la cinci-deci de bucate, asijderea vor da de deuce un leu. Iar alti preuti din Iasi, si de pe la alte targuri, si preuti de țară si diaconii cari vor fi pe la biserică. pana la trei-deci de bucate, vor da la deuce un leu. Diecii de Divan, asijderea pana la cinci-deci de bucate, vor da de deuce un leu, doi bulubași si Capitanii de draganii, si sotnicul de cazaci, si Capitanul de vanatori, si Capitanul de catane, pana la 50 de bucate, vor da de deuce un leu. Patru bulubași hătmănești pana la 50 de bucate vor da de deuce un leu, 8 bulubași agești si hotnogul agescă tij pana la 50 de bucate vor da de deuce un leu. Ruptașii cămării pana la 50 de bucate, tij vor da de deuce un leu ††). Aceștia toți vor da după cum scrie mai sus, si un potronic de cruce răsura, iar altă nimică. Insa acești numiți mai sus, să se ferescă a nu primi să se respundă bucatele cuiva pe numirile lor. Iar care va cuteza a nu socoti pontul acesta, si s'ar afla c'au îndrăznitū a face

††) Adaos cu însuși mâna I. S. în limba grecescă, în al doilea anū al domniei sele la Moldova.

„Si Copiil din casă câți au pecețluituri domnești până la 50 să deie de deuce una; asemenea si armășăii si aprodiil divanului până la 50, să deie de deuce una; Porușnicul, are rândulū Capitanului celui mare si să deie de deuce unulū, asemenea si Capitanulū Iasului de menzil.”

meșteșug, bucatele aceluia să fie toate domnești. Așijderea și acele respunse pre dânsul, și numele lui să se ștergă din rânduiala milei noastre și nem de nemul lui țăran să rămie, și anafema să fie celă ce va erta, și cela ce va fi mijlocitor. să'l erte. Iar alte bresle ce rămân afară din'tru acești arătați mai sus, vor da desătină pe obiceiū. Așijdere și cei ce aū nart, cîte bucate vor trece peste nart, vor da țărăneșce. Așijderea călugării, cariī vor ave bucatele lor deosebī de a mōnăstirii, vor da țărăneș e și preuții cariī vor fi fără biserici vor da tij țărănește. Pentru care poftim și după a noastră viață și domnie, pre cine Dumneđeū va alege a fi Domn aceștii țeri, ori din fiī noștri, ori din' alții, ca să nu strice, ce se întăresca Testamentul acesta, nici cu altă dare, cu vr'o mijlocire inprotiva aceștii mili, ce am făcutū, să nu aibă a supăra, și mila lui Dumneđeū de asupra lor, rugămū să nu lipsască. Iar care s'ar ispiti a aia miłce sau pricinī, ca să strice așazarea și testamentul acesta, să fie blestemat de Domnul Dumneđeū ce aū făcutū ceriulū și pământ. , și de Precurată Fecioară Mariea, și de tó e sfințele soboare să fie afurisitū și anafema, să aibă parte cu toți inprotivitoriī lui Christos, el și ne mul lui procop. dă să nu aibă nici odinioră. Asemine și care ar îndemna, și ar sfătui, să fie pătașū la totū blăstămulū, ce scrie mai sus.

Iassi, veleatū 7236 Iulie 30.

Grigorie Ghica Voevod (LP.)

(Urmeadă în limba Grecească o afurisenie pentru păzirea în totulū a acestui Testament, făcută de către Patriarhul Hrisantie al Ierusalimului și al Palestinei.)

Hrisov de miluire cătră monastirile închinatē la Sf. Mormîntū.

CU MILA LUÎ DUMNEDEŪ

Noi Constantin Nicolai VVD, Domn Terei Moldaviei.

Facem șcire tuturor cui se cade a șci că Sf. Siou din Ierusalim, unde este Sfîntul și dătătorul de viaçiă Mormînt al Domnului și Măntuitorului nostru Is. IIs. după rânduiala Dumne-dească, Dumne-deŭ n'aŭ rânduitor alt mijlocŭ de chivernisală sfîntelorŭ biserici, fără numai cu milostenia pravoslavnicilor creștini. Pentru acēsta mai înainte și de singurī Sfîntŭ Apostolī, aŭ avut rânduitor milostenie de prin multe orașe, și sate, să mērgē la Sfîntul Mormăntŭ, și acēstă datorie rānduitor la toți creștini, mulți s'aŭ silitŭ, cu de totŭ feliulŭ de cinste, și daruri a se închina, și a sluji acestui Sf. Loc, și mai vîrtos s'aŭ nevoit și alți luminați domni, ce aŭ fost din mila lui Dumne-deŭ la pravoslavnică țera acēsta, și cu cîtŭ le-aŭ datŭ puțința, aŭ făcutŭ datoria lorŭ, cum în hrisoavele domniilor se se vede, întăi de la ctitorii Sfîntelor Monastiri, care le aŭ zidit le aŭ făcutŭ Așazămănturi de mile acestor mōnăstiri pentru starea lor. Mai pe urmă și domniea sa Mihail Vodă la întăea domnie aŭ fost făcut așazămăntŭ satelor mōnăstirilor, a plăti de omŭ cîte 2. ughi-pol într'un an, și goștina și desătina satelorŭ mōnăstirești, aŭ fostŭ dăruițŭ să o iewa Igumenii de pre la monastiri, cătră care și fericitul întru pomenire răposatul părintele nostru încă și mai cu multă evlavie aŭ fostŭ întăritŭ aceste mile cu hrisov, a nu plăti mōnăstirile nici unŭ felŭ de dare pe bucatele lor, și desătinaile

și goștinile satelor încă să plătescă la mănăstiri, care ni le leaș păzitu nestrămutat. Iar după acésta, domniea sé Grigorie Vodă la întâia domnie. după starca țării, aș fost făcut altă Așăzământă acestor mănăstiri a Sfântului Mormânt, rânduind ca să scutescă tóte mănăstirile Sfântului Mormânt desătina de stupi cu somă până la 2500 de stupi, și ce vor mai trece să plătiască pe decc bucate ună leu, așjderea și goștina de oi, și vădrărit, pogonărit nici ună ban să nu deie și pe ómenii din satele mănăstirilor încă iaș fostă osăbită a plăti birul lor cu ruptă, osăbit de altă țără, cíte 3 ughă vechi de om într'un an, așjderea și dajdiea mănăstirilor aș fostă rânduitu a plăti aceste mănăstiri 100 ugă într'un an, și de văcărit, cuniță bucatele lor să le plătiască, care așezământă la domniea noastră întâiu, și domniea me l'am fost întărit cu hrisov, și l'am păzit, afară numai de dajdiea mănăstirilor acea 100 ughă, care am fost ertat o a nu plăti mănăstirile nici un ban. Iar după acésta, iarăș domniea sa Grigorie Vodă, la a doua domnie găsind cu cuviință pentru mănăstirea Galata și Cetățuia, leaș fostă niluit cu hrisov ca să nu plătiască nici dajdie, și să scutiască și tóte bucatele lor, stupi, oi, i vădrărit, pogonărit, și văcărit, și cuniță, nici ună ban să nu plătiască. Iar alte mănăstiri aș fostă rămasă totă la mila testamentului, ce se arată mai sus, Acum dar la adoa domnie a noastră, după Așăzământul de obștie ce s'aș făcut, lipsindă vădrăritul, și cuniță, și pogonăritul, a nu plăti nime în țără acésta, rădicând domniea me și dajdiile a tuturoră mănăstiriloră din țără, aș rămasă și mănăstirile Sfântului Mormântă, fără dajdie, scu-

tindū și văcărit, și cuniță. așijderea și desătina de stupi, și goștina, și vădrăritul, pe Hrisóvele ce aū avut monastirile Sfântului Mormânt, iarăș s'aū păzitu milile lor, neplătind nici unū banū. Dar cu tóte aceste, acum întâmplândusa a veni aici la Moldova, al nostru prea cinstit și duhovnicescū păinte, Sfinția sé Fericitul Patriarh, al Sfintei cetăți Ierusalimului, (Chir Chirio Parfenie,) și vėdēnd domniea me, că nu pușină osteneală aū arătatū cu învățăturile séle cele duhovnicești cătră folosurile sufletești a obștiei, așijderea și egumenii acestorū mōnastiri încă de apururea aflāndusa în slujba obștiei, și cu tóte acestea, și noi datoria nōstră ce ni s'aū cădutu cătră ajutorul Sfintului Mormânt, vrēndū deplin a o face, am socotit că cele ce se închină lui Dumneđeū, nici o pagubă nu aduc, și mai vīrtos, că acestū sfintū locū, și Mormântul celū de viațiā dātatoriu și mai mult îndatoreșce pe tot creșinulū, a se cinsti cu cele mai de cinste, și nemăsurate daruri, am făcutū obiceiū de milă tuturor mōnastirilor Sfintului Mormânt, adecă: Galața, Bărnovschi, i Cetățuea, și a Sfântului Siva, și Bărnova, și Bistrița, și a sfântului Gheorghie din Galați, ca să scutiască aceste mōnastiri tótă desătina pe tóte bucatele, ce vorū fi drepte a mōnastirilor, și tóte oile de goștină, și vădrăritul pe tot vinul, ce vor ave drepte din viile mōnastirilor, numai bucate omenești, adecă a altor ómeni mōnastirești, cu numele mōnastirilor, să nu se afe, ca să se răspundă că aū să scutiască, că apoi se va strica mila monastirilor, și pe lēngă aceste, de vreme ce sfinția sé părintele Patriarhul, aū cerut dreptate și pentru alte 4 mōnastiri, anume: Probota,

și Tazlăul, și Cașinul, și Soveja, arătînd că aceste mănăstiri încă au fost închinare mai înainte de răposării domnii trecuți, și cu voea țerii, și unele și de ctitorii lor la Sfîntul Mormînt, iar la vremea domniei sêle Mihaiu Vodă la întăia domnie, întămplăndusă aice răposatul Dosiftei Patriarhul, pentru ôre-care pricină, aflăndusă aceste mănăstiri la slabă stare, după vremea ce au fost, și neputăndusă chivernisi de către Sfîntul Mormânt, leau lăsat mai sus numitul Patriarh, pe aceste mănăstiri iarăș la țeră pe sama Domnului, care acum sfinția sê părintele Patriarhul cerëndule iarăș la închinarea lor, sub stăpînirea Sfîntului Mormânt, socotitamă domniea me împreună cu tot Sfatul nostru, adecă: cu sfinția sê Chir Nichifor Mitropolitul țerii, și sfinția lor Chir Ghedeon Episcopul Romanului și Chir Varlaam Episcopul Rădăușilor, și Chir Teofil Episcopul Hușilor, și cu toți cinstiții boeri cei mari ai Divanului domniei mele, cum aceste mănăstiri fiind închinare la acel s.înt loc, macar că leau și lăsat Dosiftei Patriarhul, n'au fost volnicu a le dislipi de la Sfîntul Mormânt, și are dreptate Sfîntul Mormânt, aș cerca, și aș lua lucrul seă iarăș la închinarea ce au fost, și cu dreptate găsind s'au făcut hotărîre, de s'au dat aceste mănăstiri cu tôte odăjdiile și bucatele, și moșiile, iarăș la stăpînirea Sfîntului Mormânt; și de acum înainte sfinția sê fericitul părintele Patriarhul să le eia în sêma sfinției sêle să așeze Igumeni, și cu tôte ascultarea lor la Sfîntul Mormânt să fie, și ca unu lucru cu dreptate, să rămăe stăpînitoare pe sêma Sfîntului Mormânt, și de vreme ce alte mănăstiri a Sfîntului Mormânt mai sus arătate, s'au obicinuit a avé acele

mile de scutela bucatelor, am socotit ca să rămie și aceste 4 mōnastiri tot la acel Așezământ, ca să scutească și aceste mōnastiri, desătina de stupi pe tōte bucatele lor, ce vor ave drepte și goștina de oi, și vādrărit pe tōte bucatele ce vor avea să nu dea nici unū ban, asemenea milă să aibă cum și alte mōnastiri a Sfântului Mormint. Și tōte aceste mōnastiri, mai multă supărare, nici odată să nu aibă, și toți ómenii lăturași, ce vor ave prin satele lor, după hotărirea ce s'aū făcut, se aibă a sluji de tot omul 12 ȃile într'un anū, iar vecinii, să slujască pe obiceiū, și vecinii de pe unde se vorū alla, acestorū mōnastiri înprăștiați, să aibă a'i lua și să'i ducē în sate, și osăbitū să aibă pace aceste sate de chile, de ialoviți, de cai de olac, de podvozi, de clăci Gospod și boerești, macar că domniea me une angării ca aceste, leam rīdicatū tōte de pe tōtă țera, și fără de bani, și plată deplinū de la nimenea nimică să nu se iea. Asemenea și starostii, Părcălabii, aū alți ómeni Gospod, aū boerești, judecători globnici, nime să n'aibă treabă cu ómenii mōnastirilor, a'i judeca, sau a'i globi, fără numai Igumenii să fie certători, și judecători să certe pe cei vinovați, afară de morți de om și pricinii de furtușag, care se cuvin a se judeca cu Divanul domnesc, precum le scriū testamenturile, și de la răposatii domni, ce aū fost mai înainte de noi. Ci pentru acesté tōte, după a nóstră viaȃ și domnie, pre cine va alege Dumnezeu a fi domn aceștii țeri, ori din fiii noștri ori di'ntru alt neam, poftim ca să nu strice acéstă așazare acestor mōnastiri a Sfântului Mormânt, că de'i va și păré ceva ajutoriū, iar de mai mare răspuns 'i va fi gândind a se ispiti la una ca acésta,

căci și noi această dată în multe greutateți ne aflăm, iară încă și pentru chivirnisala Sfântului Mormânt într'acesta chip le am așăzat. Ce macarū că nu suntemū îndoiți că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântului Mormânt, de vreme că va fi creștinū. Și acestea tôte s'aū întărit, și s'aū încredințat întâiū cu a noastră încredințare de mai sus numitul, Noi Constandin Nicolai Voevod, și cu Sfatul Sfinților Arhieriei a țerii de mai sus numiți, și a tuturorū boerilorū Divanului domniei mele: Constandin Roset Biv Vel Vornic, Costachi Razul Vel Vornic, Dolnie zemli, Radul Racoviția Vel Vornic, Gornei zemli, i Enachi Hat. i Părcălab Suceviū,..... Vel Post. i Aristarh Leus Vel Spat. i Andrei Roset Vel Ban, i Toader Palade Vel Vist,..... Vel Pahr. i Toader Cantacuzino Vel Stolnic, i Paleologul Vel Comis și pentru mai mare tărie am poroncit, a lui nostru cinstit și credincios boeriū D-lui Sandul Sturđa Vel Logofăt, ca să scrie și a noastră pecete să pue.

Și s'aū scrisū hrisovul acesta în scaunul domniei mele, în orașul Eașilor de Tanasie Logofăt de taină.

Veleat. 7251 April 20.

Noi Constantin Nicolai VVD.

Hrisov întăritoriu a altui hrisov de miluire ce s'aū dat Monastirilor închinatē la Sfântul Mormânt.

CU MILA LUI DUMNEDEŪ

Noi Ioan Nicolai VVD. Domn Terii Moldaviei.

Facem șcire tuturor cui se cuvine a ști, că Sfântulū Sion din Ierusalim, unde este Sfântulū

și dătătorul de viață Mormânt al Domnului și Mântuitorului nostru Isus Christos: după rânduiala dumnezească, Dumnezeu n'au rânduit alt mijloc de chivernisală Sfintelor biserici, fără numai cu milostenia pravoslavnicilor creștini; pentru acésta mai înainte și de singurii Sfinții Apostoli, au avut rânduită milostenie de prin multe orașe și sate să mērgē la Sfântul Mormânt, și acésta datorie rămāind la toți creștini, mulți s'au silit cu de tot feliul de cinsti, și daruri, a se închina și a sluji acestui sfânt Loc, și mai vīrtos s'au nevoit și alți luminați domni, ce au fost din mila lui Dumnezeu la pravoslavnică țera acésta, și cu cīt le au dat puțința au făcut datorie lor. (*Textul mai departe fiind din cuvīnt în cuvīnt întocma cu acela din Hrisovul de mai nainte (f. 54) am socotit a nu'l mai repeta până la periodul următoriu.*)— Ce ear acum din mila și rânduiala cea domniască venind și Noi cu domniea la patria cea părintéscă cu oblăduirea scaunului țerii Moldaviei, și arătāndune rugătorii noștrii Igumeni de pe la aceste sfinte mōnastiri a Sfântului Mormint, care se numescū mai sus. testament de miluire, și de bun așăzāmīnt de la prea iubit fratele nostru domniea sé Constandin Vodă, ce au făcutū cătră aceste sfinte mōnastiri, cu orānduieala de scutiala mōnastirilor, și de hotārirea ce s'au făcut și asupra oamenilor mōnastirilor, atit pentru cei ce nu sunt vecini, cīt și pentru vecinii mōnastirilor, și din Dumnezeuască rīvnă, fiind îndemnat și bine voind și domniea me, asemenea le am întăritū și am înoit sfintelor mōnastiri și cu al nostru Hrisov, ca să aibē și de la domniea mea tot acea hotārire de milă pentru tōte cum

arată mai sus, așijderea și Starostii Părcălabi, aŭ alți oameni domnesci, aŭ boerești, judecătorii globnici, nime să n'aibă trebă cu ómenii mōnastirii, a'i judeca, saŭ a'i globi, fără numai I-gumenii să fie certători și judecători, să certe pe cei vinovați, afară de morți de om și pricină de urtușag, care se cuvine a se judeca cu Divanul Domnescu, precum le scriu testamenturile, și de la alți răposați domni, ce aŭ fostu mai nainte de noi, ce pentru aceste tóte după a nóstră viață, și domnie, pre cine va alege Dumneđu a fi domn aceștii țeri, orí din fiii noștri, orí dintr'alt némú poftimú ca să nu strice acéstă așázare acestorú mōnastiri a Sfântului Mormânt: când 'i va päre și ceva ajutoriú, iar de mai mare rásipă 'i va fi, gândindú a se ispiti la una ca acésta; căci noi acéstă dată în multe greutăți ne aflăm, iar încă și pentru chivernisala Sfântului Mormânt, într'acest chipú le am așázat, și asemine le am întăritú, ce macar că nu suntemú îndoiți că va îndrăzni cineva a face pagubă Sfântului Mormântú, de vreme că va fi creștinú. Și acestea tóte s'aŭ întăritú, și s'aŭ încredințatú întâiú cu a nóstră încredințare de mai sus numitul Io Ioan Nicolai Voevod și cu Sfatulú Sfinților Arhieriei a'i țerii de mai sus numiți, și a tuturor boerilor Divanului domniei mele: D-lor, Iordachi Cantacuzino Vel Vornic de țera de jos, i Radul Racoviția Vel Vornic de țera de sus, ... Hatman, i Parcalabú Sucevschiú, i Andonachi Ramadan Vel Post, i Toader Palade Vel Spat, i Iordachi Balșú Vel Ban, i Aristarhú Vel Vist, i Vasilie Roset Vel Pahr, i Vasili Costachi Vel Stolnic, i Constandin Vel Comis. Și pentru mai mare tãrie am poroncit a lui nostru

cinstit și credincios boeriū D-luī Sandul Sturza Vel Logofăt, ca să scrie și a nóstră pecete să pue. Și s'aū scrisū hrisovul acesta în scaunul domniei mele, în orașul Iași, de Gheorghie Vrabie Logofăt de taină.

Veleat 7252. Noemvrie 30.

Noi Ioan Nicolai Voerod.

Hrisov de la Domnul Grigorie Ghica Voivod pentru scoale.

NOI GRIGORIE GHICA VVD.

Boj. Milost, Gospodar. Zemli Moldavskoi.

Facem șcire tuturor cui se cade a șci pentru rëndulū Scólelorū de învățatura cărții, de vreme ce în țera acésta din nepurtare de grijă a Domnilor, neobicnuindusă mai din nainte vreme a se ținea scóle de învățatură, era multă prostie, că și cei puternici, ce cu puterea lor, ținea dascal pentru copiii lor, încă și cu învățatura cea desăvâșit nu se procopsea, rămăind cei mai mulți totū ne învățați, iar prostimea cu totul se afla lipsiți de podoaba învățaturii. Și fiind că scólele sunt ca o fântână din care se adapă obștescul norod cu îndestularea învățaturii, și a înțelepciuneii, care învățatură 'l face pe totū omulū a cunoșce Dumeđeirea, a pricepe legea cea pravoslavnică, a procopsi pe ómenii cu înfrumusețarea vorbiii, și practica cuvintelor, a învrednici a se face preoți iscusiti, și dascalii învățați, de la care curge mult folos, atit bisericesc, cît și politicesc. Cu puterea învățaturii, și sfinții părinți aū biruit eresurile și aū luminatū sfânta biserică, înu odobinduo cu

multe canoane de cântări și laude, și pre toți ne îndemnă și ne învață a ne sili cu învățătura. Acésta dar râvnind și domniea me, care după ce Dumneșeasca pronie aũ rânduit a ni se da stepena domniei aceștei țeri, îndată atuncea în domniea întâia am cercetat și pentru Așăzămîntul școlelor, și întâia am fostă făcută acest așăzămînt, rânduind și așăzând să fie patru școle cu patru dascalii, una Elinească, și alta Grecească, și alta Slovenească, și alta Romăniască, iar leafa dascalilor să rânduise asupra boerilor cu boerii, și a dregătoriilor. Dar pe urmă cunoscîndu, că cu acest așăzămîntu nu vor putè sta școlele, fiind că eră cu supărare, și boerilor să pricinuea sminteală, și cu schimbarea boeriilor, și neputîndusă scóte banii la vremi, nu lipsia jalobile dascalilor, și vèđlînd domniea me că se dá o pricină de stricare școlelor, și fiindu trebuință a se găsi alt chip de așăzămîntu școlelor mai întemeeat și stătătoriu, am socotit domniea me luându blagoslovenie și de la preaosfinția sa părintele Mitropolitul țerii și a sfințiilor șele Episcopilor, și cu tot Sfatul nostru, D-lor-séle boerii cei mari, am alesu hotărînd așăzarea școlelor de s'aũ făcutu într'acest'aș chip. Fiind că până la acea vreme preoții plătia dajdie cîte 4 galbeni pe anu, 2 galbeni la Sântul Gheorghie, și doi galbeni la Sfantul Dimitrie, s'aũ ertatũ dajdiea lor, ca să nu dea ei altă dajdie fără numai cîte 1 galbăn de preotũ și de Diacon, numai odată într'un an școlelor, care bani să'i stringe sfinția sa părintele Mitropolitul, și să plătească lefile dascalilor, și din banii ce mai prisosescũ din lefile dascalilor, întămplîndusă la acea vreme aicea, și răposatul fericitul întru pomenire

sfinția sa Patriarhul Sfântului Mormânt Chir Hrisantie, după cererea, și pofta sfinției séle, s'aũ orânduit să se deie una sută lei pe anũ ajutoriũ, și Sfântului Mormânt pentru școlele de acolo, și alți bani ce vor mai prisosi, să fie de chivernisala copiilorũ celor străini, și săraci pentru îmbrăcăminte și hrana lor, care așăzământũ s'aũ întărit și cu hrisovulũ domniei mele a nu se strămuta, și acéstă așăzare fiindũ socotită cu bună rânduială, nu era a se da nici odată sminteală, școlelorũ de vre o zăticnire saũ stricare. Numai după mazilia nós ră viind fratele nostru domniea sa Constantin Voevod, și socotind să facă altũ așăzământ, făcând rânduială a se plăti lefiele dascalilor de la Visterie, și să nu se mai supere pe preoți, cu o nădejde că va pute birui Visteria aũ stricatũ așăzarea nóstră. Dar pe urmă viind fratele nostru domniea sa Ioan Vodă, și Visteria după cum pururea se află cu multe trebuințe, nu s'aũ pututũ plăti lefiele dascalilor de la Visterie și aũ datũ o pricină de strămutarea școlelor. C acum darũ miluind Dumnezeu de am venitũ și cu a treia domnie la strămoșesc scaunul nostru, și cercetândũ de rândul școlelor, n'am suferit a rămâne orașulũ acesta fôră școle de învățatură. ce am tocmitũ și am așăzatũ iarăși acele patru școle cu patru dascali, precum aũ fostũ mai înainte, și leafa dascalilor am orânduit'o iarăși de la preoți, ertându'i pre dânșii de alte dăjdi, să deie ei numai unũ galbên într'un an pentru școle, însă de ce potronici la Sântul Gheorghie, și de ce potronici la Sfântul Dimitrie. Care bani să i strîngă sfinția sa părintele Mitropolitul ce va fi, și de la sfinția sa să eie dascaliũ lefele lor, însă

dascalulŭ celŭ mare Elenesc 360 lei, și al doilea dascal 120 lei, și dascalulŭ Șlovenesc 130 lei, și celŭ Romănesc 100 lei, și acești bani pe jumătate să li se deie la Sf. Gheorgie, și pe jumătate la Sf. Dimitrie și din cei-l-alți bani ce mai prisosesc, tot pe rânduiala ce făcuse și mai înainte 100 lei pe anŭ să se deie la Sfântul Mormânt pentru școlele de acolo, și să se chivernisască și copii cei s reinŭ, ș saraci cu hrana și îmbrăcăminte, putătoriŭ de grijă să fie și acestora totŭ însuși sflintea sa părintele Mitropolitul. Însă ce va cuprinde trebuința copiilor celor streinŭ, și seraci, cu isvodŭ Gospod sa se rânduiască, să i dea sflin iea sa, și să facă căutare și școlelorŭ, luândŭ sŭma dascalilor de doue ori într'unŭ anŭ, cu ce felŭ de silință să poartă asupra învățături copilo, și fiește care copilŭ cum se înva, a, și la ce se sponesece. Datoria sflinției sale să fie a cerceta ace ea tôte, și ale așiza. Însă socotindusă că unele ținu urŭ fiind depărtate, nu pot ajunge toți locui o ii cu copiii or, la școlele de la Iași, și mai vi tosŭ cei saraci fară putință, și pentru ca să cuprindă, să se împărtășiască toți de acéstă milă, s'aŭ socotit la rei Episcopii a țerii să se mai așaze trei școle Slovenești, și Romănești, la trei Episcopii, la Roman, și Rădăuți, și la Huși. Pentru care să aibă purtare de grijă sflințiile sale Episcopii a găsi dascali învățați la Slovenie, ori și la Romănie, ori din cei eșiți din școlele de la Iași, ori dintr'alții, și să așeze la fiește care Episcopie cîte o școlă de învățatura copiilorŭ, și acei trei dascali de la acele trei școle, să fie datorŭ a se sili cu învățatura copiilor, atit cu Sărbiea cîtŭ și cu Romăniea, și léfa lor s'aŭ rânduit cîte 80 lei de dascal pe

anū, care banī să'i eie pe jumătate la Sfântul Gheorghie, și pe jumătate la Sfântul Dimitrie, însă sfinția sa părintele Mitropolitul să deie acei banī din banii preuților, ce arată mai susū la mâna Episcopilor, și Episcopiū să plătiască dascalilor, și acei dascalī să aibē și scutială de birul Visteriei, nici unū banū să nu deie, numai se păziască slujba lor grijinduse de învățătura copiilor, și iarăși sfințiile sale Episcopiū, să facē neconținută cercetare școlilor, adese luânduse sama, cum învață copiii și la ce se sporescū, ca și dascalii să se silească, și copiii să se procopșască cu învățătura lor. Iar prăvitoriū și zapciū cu puterea domniască a se împlini aceste tôte, să fie D-lui Vel-Vist, și când s'a plini anulū să aibă a lua sama acestor banī, ce unde s'aū cheltuit, și ce aū remas, și isvod lămurit să arăte la domnie. Ci dar precum s'aū așăzatu rânduiala acestor școle, să stea nemutată, și nestrămutată, iar cine s'ar ispiti a sfătui într'alt chip, ca să mute. și să strămute acéstă pomână, ce s'aū făcutū de folosulū obștiei, care este podoaba țerii, și cu odihna și nesupărare, și a boerimeī, și cu odihna preoților, lipsinduse de acea dajdie ce da mai nainte, și fără paguba țerii, și a Visteriei, cine va îndrăzni a se atinge de stricarea acestui așăzământ. și din'tru acăruea pricină, se va lipsi acestū folositoriū isvor, orī domn va fi, orī boeriū sfătuiorū, unii ca aceea să aibă blăstămūl sfinților părinți celor 318 a Soborului a tótă lumea de la Nichiea, și de a'i noștri a patru a țerii sfinți Arhieriei cariī s'aū iscălitū mai josū, ca de unū Sobor să fie dați anafemiī. Și întărim hrisovul acesta, întâi cu a noastră încredințare, Noī Grigorie Ghica

Voivodă, și cu a prea iubiți fiilor domniei mele, Scarlat, și Matei, și cu totu Sfatul nostru boerii Divanului domniei mele, D-lor Costachi Razu Vel Vornic de țera de jos, i Radul Racoviță Vel Vornic de țera de Sus, i Gheorghie Hat, Părcălab Sucevschi, i Alistar Hrisosculei Vel Spat, i Enachi Hrisosculeu Vel Post, i Dimitrachi Calmașul Vel Ban, i Dimitrașcul Paladi Vel Paharnic, i Vasilie Roset Vel Vist, i Ilie Costachi Vel stolnic, i Vasilie Razul Vel Comis. Și pentru mai mare întemeere am poruncit cinstitu și credinciosului boerului nostru D-sale Șan Iul Șturța Vel Logofăt, ca să scrie și a noastră pecete să pue, și s'au scrisu hrisovul acesta ar ea în orașul Iașilor, în a treiea domnie a domniei mele, de Gheorghie Vrăbie Logofăt de taină.

Veleat 7256 Dechembrie 25,

Noi Grigorie Ghica Voevod [LP.]

*Nichifor Mitropolit Moldaviei,
Iacov Episcopul Rădăuțului.
Ionichie Episcopul Romanului.
Doroștei Episcopul Hușului.*

Iscăliș și toți boerii de sus arătați.

Proci Vasilie Vasiliev Buhiescu, Bw Vel Vist.

Hrisov pentru Școale.

NOI IOAN TEODOR VVD.

Cu Mila lui Dumnezeu Domn Terei Moldaviei.

Podoaba cea mai mare a lumii este omul, iar a omului este învățătura, că de vom dice puterea, și aceea este vremelnică, bogăția, ear 'i nestatornică,

www.dacoromanica.ro

cinstea, și aceea într'o clipală curând se restoarnă, saū pre o parte, saū pre alta, cu tóte acestea, împotiva învățătorei sunt cele mai mici podobe a omului, iar învățătura nu numai că la ne întunericul trecerii vieții a-reștiea, ne este ca o făclie ardătoare, și de lumină slobođitoare spre îndreptare, și nepodicnirea noastră, ci și sufletului și duhului nostru, ajutor și folosinți, căci prin trānsa cunoscēndū cele trecute, soco indū aceste de față, și cele viitoare măsurāndū, și pre tóte împreună măsurāndule, îmbrātoșāmū cele bune și cuviinciose, prin care, și in calea lumii dreptū mergemū, și la popasulū celū veci cū răpaosū și odihnā aflāmū, ne putem adeveri ș d'n istoriile vechi, în ce felū aū fostū neamu'l a ele, care, pe iscusitul învățaturii talantū aū lucratū, că nu numai, cinstite, lāudate, și ca niș e Dumneđeiri de tótā lumea era închinata, ci și la resboae ne-înfrānte și nebiruite se afla, pentru că nu numărul, ci învățătura obștesculū meșt ș g poartā biruința. Ia să întoarcem ochii noș ș cătrā întunericul trecutelor vremi, și se vedemū cum strălucește ca o piatră de mult pre , a eea adecā cuibul înțelepților, grādina iscusitelor meșteșuguri, isvorū învățaturilor, maica vetejilor, ochiul lumei, și vălfa veacurilor trecute, să întórcem și urmele noastre, ca să auđim pre acei vechi istorici, care și acum buciūmā mārirele ei cât pe la marginile lumei să aude, óre prin ce? și cu ce chip s'aū căștigatū aceste nume înalte, să socotim, nu prin tr'altā cu adevērat, fără numai prin mijlocaul învățaturii, prin care, și cât aū fostū, cu tóte fericirile aū înflorit, și după stricarea sa, care este sorțul neamului omenescū, la toți cești de pe urmă

pomenire plină de nemuriri întru cinste aŭ lăsată, și așa se dovedește aevea despre politiceasca stare, că învățătura este cea mai de treabă și mai de folosă adunătoare, iar de ne vomă uita și despre partea bisericească, nu mai puțină folosă și din'tr'acolo aŭ adușă, aŭ nu prin mișlocul ei sfinții părinți, carii și de duhul Sfânt fiind năstăviți, și plini și de învățatură, împodobiți și luminați aŭ băcută cu tărie, și aŭ disrădăcinat oboritele, și surpatele plinele de otravă și oțără ele eresuri acelor ce cu vârvărie pornire, și diavolească, cu gătlejurile lor cascade, dintru care isbucnia mulțimea huleloră, spre oborire, și de totă stricare a Dumneșeeșcii năstre credinți creș'nești. Pre care toți ca dintr'o praștie iute întorsă, iaŭ svărlit întru bezniea veciniceii pedepselor cădute. Cum și din spre altă parte, iarăși vedemă orânduețele sfinteii bisericii năstre a iăsăritului, carele de sfinții părinți făcută după meșteșugulă învățaturii, sunt cele mai iscusite, și mai frumăse, prin care neîncetat, și de apuru ea se săvârșăște jertfa cea tănuită, care căură ceriă neîncetată să înalță de unde se dovedește, că și politicește, și bisericește, aŭ fost și este de folosă învățătura, iar mai alesă cea Elenească, de unde ca dintr'un isvor cele-l-alte tôte aŭ eșitū, care pretutindene trebuie a se afla, iar mai alesă în cetăți, și în orașe pentru folosulă de obștie, și pentru ca să aibă toți lesnire a se împărtăși, a se adăpa dintr'această fântină plină de daruri, trebuie ca să se afle și școală de obștie, dascalii procopsiți, ca să pôtă toți încăpe în cămăriloră învățaturii celeii iscusite și luminăse, după cum și aice în Iași scaunul domnieii mele,

de când Dumnezeu ne aŭ miluită cu domniea cea din tăiŭ, grija a noastră aceasta aŭ fostă, ca să păzim orânduelele cele bune și folositore, iar mai ales a școleloră, care suntă ca nișce maice de obște, . . . , Decă cercetându domniea me cu totă deadinsul pentru rându numitelor școle, ca să vedem în ce chip suntă, și la ce stare se află, și câte suntă, și de suntă dascală procopsiți, de la cari se pôtă învăța cineva saŭ ba, . . . , și am orânduit domniea me pe sfinția sa Chirio Chir Iacov Mitropolitul Moldaviei, și pe numitul și vestitul la învățatură Critiea marele Caiși, iar ai bisericii cei mari a răsăritului, ca să cerceteze, și în ce chip se află starea școleloră Elinești, să înștiințeze, care după cercetarea ce aŭ făcută, întrun adevără ne aŭ arătată, că școla se află la prôtă, și ră stare, însă nu din pricina dascalilor, ci din doă pricină s'aŭ dovedit răsipa ucenicilor, cea din tăiŭ. că unii din ucenici iubindă mai mult cinstea curții, alții fiindă străini, și de cele trebuinciosă pentru viață lipsiți fiindă, ne îngăduindă vreme, și ne ședlëndă până la sfârșitul învățaturii esă, părăsindă cartea; adoua pricină care este cea mai mare și mai folositore s'aŭ aflată, că oră-care dascal, atât de aiurea cât și de locă, stringându ucenici, și făcându școle osăbite, nu numai că spargă școla cea mare domnească, ci încă hulindă și pe dascală, înstreineață și inimile părinților, ca să și dea copii la școla cea mare domnească, că ascultându, și potrivinduse defăimăriloră loră celoră minciunose, socotescă că dascalulă ă neprocopsită, și așa se pricinuește pustiire de ucenicii școlei cei mari domnești, cât la aceasta orânduită de mai sus arătați, aŭ găsit

două mizilóce îndreptătore împotriva acelor două pricină ce aduce stricăciune școlilor, întâi: ucenicii până nu'ș vor plini șese ani, celū mai puțin din școlă să nu lipsiască, ca cu necurmata ascultare învățaturii, și cu împlinirea anilor acestora să pótă ucenicul a agiunge la priceperea învățaturii, și la scara cea cădută a procopsălii;—al doilea: acele de pre delatură școle făcute, de unii dia dascalii de mai sus numiți, orī pe la mōnastiri, orī pre la alte locuri și orī pe unde ar fi, de vreme ce sunt dovedite de stricăciune, și rāsipa școlii cei mari domnești, s'aū socotitū ca nișce aducētore de îpedecare a mergerii înaintea procopselii ucenicilor, de totū să lipsiască, și numai la școlă cea mare să fie adunare și învățatura ucenicilor tuturor, însă dascalii ce se află la casele boerești să învețe numai pe fiii d-lor sale, iar alți copii a stringe, și a învăța din latură, nici de cum voe să n'aibă, căci să cade ca școlă cea mare, ca una domnească și d'întăiū, să aibă cinst și rânduiala sa deplină. Iar dascalul celū mare Nicola, aflândulū acestia, de mai sus numiți orânduiri, că este vrednicū și procopsitū, aū socotit ca să rămāte earăși dascalū la școlă cea mare, dāndū ma imile cu tótă orânduiala, și silința necurmat, aseminea și pentru dascalul al doilea, și pentru dascalul al treilea de la școlă cea Grească, totū cu alegerea dascalului celū mare, să fie, pentru mai bună învățatura ucenicilor.

Aceste tóte înscris fiindū aduse de sfinția sa părintele Mitropolit și de marele dascal Critiea, și cercetānd și noi, și aflānduse că suntū cu cale, cu acestū al nostru domnescū hrisovū leam întăritū, însă pentru dascalii ce vor cuteza a mai

face osăbite școle, și a mai strânge ucenici, pe unii ca aciea arătându-i dascalul cel mare la domnie, să se pedepsiască cu grea pedepsă; cum e intru dascalii, ce vor merge pe la casele boierești, iarăși dascalul cel mare să ispitiască iednicia și învățătura lor, iar pentru plata școlilor, după cum arată hrisovul domniei sale Grigorie Vodă așa să se urmeze, luându-fiește care dreptul său la vremile ce s'au orânduit cu de mai sus numitul hrisov al domniei sale Grigorie Voevod; iară pentru dascalul de la școlă treia Grecească, de vreme ce ne au arătat sfinția sa părintele Mitropolit că are osenială multă pentru mulțimea ucenicilor, și că cei de ce ei cei avea mai înainte pe lună, nu ajunge de chivernisala sa, am hotărit domnia mea de acum înainte să aibă 15 lei pe lună, și de aici încolo așa să se urmeze, iar pentru școle ce sunt în țară atît moldovinești, cât și Slove-nești, iarăși după testamentul domniei sale Grigorie Voevod, să se urmeze; Numai iarăși ne mai arată sfinția sa părintele Mitropolitul că la monăstirea Putnei este trebaință ca să se aflu o școlă, căci fiindu locu depărtat, nu pot copiii a agiunge pe la cele-l-alte școle, și mai ales că se află acolo un dascal, care de câți-va ani învață cu mare folos a ucenicilor, deci domnia mea, și acolo să fie dascal și școle am întărit, hotărind ca, de acum înainte dascalul ce va fi acolo să aibă a lua din banii școlilor ce este obicei de stringu de pe la preoți câte 60 lei pe an, adică 30 lei la Sfântul Dimitrie, și 30 la Sfântul Gheorghie, pentru osteneala sa, și aceasta să fie una

din cele-l-alte școle ce sunt numite în hrisovul domniei sale Grigorie Voevod.

Deci la toate după cum am arătat mai sus, porocim domniea mea să se urmeze. Iar pentru că așăzările cele bune sunt cinstea domnilor și a stăpânitorilor, podobirea cetăților și a orașelor, folosul de obștie, cade ni se a pune tot felul de osărdie, și de silință ca neștrămutat să se păzască, pentru că întru paza bunelor așăzări stă dreapta stăpânire a unui domn, sub acăruea umbrire norodul adăpostinduse, se apără de arșițurile strămbătăților, care cu nimic altă nu se pot goni, nici s'a gonit până acum, fără numai cu cele bune așăzări, și cu bună paza lor; că de se vor și întâmpla vre unii să smintească încât de puțin acele vechi și bune orândue, nu numai că lășă nume de iubitorii strămbătăților și căști-gă, ce și de obștie stricăciune aduce, decât care nimic nu este mai defăimat la un domn, și de vreme că orânduele aceste a școlilor ce s'a făcut pentru învățătura de obștie, sunt unile din cele mai de frunte, și mai aducătoare de folos obștiei, după cum și noi, nu numai că din vechi după cum am fost, nu le am strămutat, ce încă și printr'acestă ală nostru hrisov întărindule la mai bună stare le am adus. Drept aceea dar poftim domniea mea și pre alți luminați domni, ce vor fi în urma domniei mele, miluiți de Dumnezeu cu domniea acestei țări, ori din fiii domniei mele, sau dintr'alt neam, să întăriască și domniile sale pentru a lor vecinica pomenire.

Și spre aceasta este credința a însumi domniei mele de mai sus scrisă, Noi Ioan Feodor Voevod, și credința a prea iubiți fiilor domniei mele,

Grigorie Voevod, Alessandru Voevod, și credința a cinstiți : și credincioși boerii cei mari ai Divanului domniei mele D-lor Stefan Roset Vel Logofăt, Iordachi Balș Vel Vornic, de țera de Jos, i Mihalachi Sturdza Vel Vornic de țera de Sus, i Vasile Roset Hat, Părcălab Sucevșchiu, i Enachi Vidale Vel Post, i Ioniță Cantacuzino Vel Vist, i Ioniță Cantacuzino Vel Spat, i Andronachi Vel Ban, i Arghirie Vel Paharnic, i Enachi Vel Caminar. Vel Stolnic, Vel Comis, și credința tuturor boerilor domniei mele, mari și mici.

Și s'aũ scrisũ hrisovulũ acesta în scaunulũ domniei mele, în orașul Iașii, de Vasilie Gane, Diacul de Divan.

Noi Ioan Voevod. (LP).

Manolachi Bogdan trei Logofăt Procit.

Hrisov pentru Școale.

NOI GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

cu mila lui Dumneđeu domn țerii Moldaviei.

Cele mai folosite, și aducătoare de roduri, și a fericitei vieții întăritore lucruri, din toate lucrurile, care le amũ hotăritũ, și amũ așeđatũ prin hrisovulũ domniei mele la cea din tãi domniea noastră, cu a lui Dumneđeu ajutoriũ, pentru celũ de obște folosũ a supușilorũ țerii sunt, școlele carele din temelie s'aũ ridicatũ și s'aũ așeđatũ. De vreme ce invetaturile lesnescũ pe ómenĩ a fi supuși pravelilorũ și facũ iubitori buneĩ orãn-

dule, și meșteșugași ți arată, și vrednici ți face spre toate lucrurile, dintr'acésta dar isvorește viața cea liniștită, și fericirea cea nemișcată, și petrecerea cea nădejduită a vieții cei bune; marturii cuvintelorū acestorū sântū neamurile cele vechi iubitoare de învățatură, și câte neamuri în ȕioa de astă-ȕi totū de-a-una și fără lenevire, aū ne'ncetată purtare de grijă, și iubescū învățăturile, la care acește neamuri vedemū buna orânduială a pravelilorū celor politicești, și cele înflorite meșteșuguri, și vieța cea cu fericita stare. Și înțeleptulū Solomon cunoscendū că sunt unite, și împreună cu înțelepciunea sălășluite toate bunătățile, ȕice, venitu-mi-aū toate bunătățile împreună cu înțelepciunea, și nenumărata bogăție la mănile ei, și pre cei ce hulea pe înțelepciunea, în ticăloșie zăcendū. Omulū celū carele ocărește înțelepciunea și învățetura, ticălosū este, și în zadarū nădejdelor, și ostenelile lui fără de folosū, și netrebuice faptele lui. Înșă Domnulū Dumneȕeū tuturorū șciindū câtū de multă este trebuinciosă la omeni învățatura, aū înfricoșatū pre cei ce ocărescū învățatura, cu acestū cuventū: apucați-vē de învățatură, ca nu cumva să se mănîe Domnulū, și veți peri din calea dreptății.

Deci de vreme ce iarăși cu mila lui Dumneȕeū, amū luatū stăpănirea țerii acestiea, și fiindcă amū aflatū școlele carele sântū la aceasta țeră părăsite și stricate, și fără nici o faptă, vrândū noi ca să le ridicămū, și să le aședăm împreună, și să le întărimū și să le apărămū de cea viitoare stricăciune și facerea de rău, hotărîmū, a orândui aceste de mai josu, ca o adă-

ogire și întărire la hrisovul nostru, care s'au făcut pentru asădarea și tocmaia acestor școle. Epitropă tuturor școlilor să fie D-lui marele Vistă, Ioană Cantacuzino i nepotul nostru D-lui Hat. Gheorghie Ghica, celă după vreme marele Vist, i D-lui marele Spat. Manolachi Bogdan, i D-lui marele Comisă Matei Cantacuzino, i D-lui marele Comisă Scarlată Sturdza, i D-lui Medelniceră Coste Papafil, i D-lui Ilie Catargiu al doile Logofăt, i Coste Avram. Și dintr-acești Epitropi, celă după vreme marele Vist, să aibă purtare de grijă, a stränge totă de-a-una venitulă, și banii ce se vor stränge să'i deie la unulă din epitropi, pe carele cei-l-alți epitropi 'l vor alege păzitoriă de bani, și după ce se va împlini anulă lui de cândă 'l au alesă cei-l-alți, să dea samă la cei-l-alți epitropi cu amăruntul; Vistieriulă să dea samă de numărulă preoților, și a diaconiloră, și a sumei de bani, care au luată de la dănșii, și iaă dată la păzitoriulă baniloră, iar păzitoriulă baniloră să dea samă de banii ce au luat, și pentru câtă au cheltuit la trebuința școlei, și să se rânduiască de epitropi altă păzitoriă de bani în loculă lui, și acestea așa să se urmeze pe totă anulă. Iar de vor prisosi bani sfărșinduse anulă, ce va prisosi cheltuială prin sfatulă dascalului celui din tăiă, la lucrurile care rânduiește hrisovulă domniei mele cel din tăiă, și pe acestă de'ntăiă povățuitoriă, și Didascală ală filosofestiloră matimi la Academia Moldovii să se aleagă de cătră domni, și de cătră Mitropolitulă, cu ispitirea acea care se cade, iar acestă din tăiă Didascal, să alégă pe alți Didascală la Academia Iașiloră, și numărulă loră

căți vor fi, și plățile lor să le orânduească totu elu, și matimile câte se vor da pe totu anul; lângă acestea totu acelū din tēiū Didascalū, să alégē și să hotărăscă pe cei streinī și săracī ucenicī căți vorū procopsi la învățatură, ca să ea mila cea orânduită după hrisovulū celū din tēiū. Cătră acestea să fie purtarea de grijă și la acest din tēiū Didascalū, și cei-l-alți dascalī ai Academiei, a primi și a cinsti pe ucenicīi cei cu bună orândueală și cu supunere, și cu osărdie, iar pe cei nesupuși, și îndărăpnici să i gonească, și în scurtū să aibē purtarea de grijă pentru tôte acele bune, carele sunt spre creșterea școlēi. Iar alegerea celor-l-alți dascalī ai țērii de pe la ținuturi de afară, să se facē de orânduiți Epitropī, și să se hotăriască alegerea lor, despre domni, și despre Mitropolitulū, și să li se întărească cu cărțile Domnului, iar de va trece vremea cea orânduită la care se cade să eie dascalīi plata lorū, și ucenicīi milele lorū, și epitropiī vor urni vremea, nu numai dascalul celū din tēiū, ci și cei-l-alți dascalī, si fiește carele din ucenicī, să aibē voe a trage pe epitropī la domnesca judecată, și vadeaoa a zisei vremi, să fie șese luni, și poroncim ca să se dea la școlă stăpânirea biserecei care este hotărită prin hrisovulū celū din tēiū, care biserică se va chivernisi de tôte de cătră dascalī fără de nici o supărare. Decī înștiințămū pe toți și cu gândū ne mutatū și ne întorsū hotărīmū, ca după ce vorū trece trei ani și mai bine, niminea din tineriī ucenicī, nu se va sui nici la o cinste, de nu va arăta cărțile, și a dascalului celū din tēi, și acelor-l-alți Didascalī de la Academia Iașului, care cărți să a-

răte cum că aŭ fostŭ ucenicŭ silitorŭ și cu osărdie, și cum că aŭ câștigatŭ învățăturile, și cum că s'aŭ cinstitŭ de dascalii cu nume de omŭ învățatŭ, și vom domniea me ca să nu se dea la nimine de la dascalii aceste cărți, până nu se va face o cercetare de obștie înaintea tuturoră, nu numai a dascalilorŭ, și a ucenicilorŭ, ce și înaintea celorŭ ce vorŭ vre ca să se alle acolo în diua cea rânduită de cercetare, și vrerea domniei mele earăși este, acești învățați să aibă cinste de cătră noi, și orânduieala și cinstea lor să fie după boeri; ne fîgăduimŭ domniea me a cinsti pe acești învățați cu suirea și cu boerie mai mulŭ de cât pe alți după averea procopselei lor. Îndemnăm și pe preoslinția sa părintele Mitropolitulŭ, ca de acum înainte pe nimenea să nu înalță la cinstea preoției, de nu vor avea cărțile dascalilor celor preoțești, care cărți să arăte tótă procopsala lorŭ la tótă bisericieasca învățătură, căci că oîi care dintr'aceștiea fără de numitele cărți va fua preoția, va fi supusŭ la tóte birurile la câte suntŭ supuși și niireni. Rugăm darŭ domniea me frățeste și pre cei după noi domni, și rugăm pe Dumnezeu celŭ viu ca să întorcă tot deauna spre școle domnésca lor vedere, și să le chivernisiască și să le porțe de grijă, și cu stăpănitórea lor facere de bine să le créscă spre bine socotindŭ cât de multe și felî de minunate bunătăți isvorescŭ din spre învățătură. Așijderea rugămŭ și pe cești de acum epitropi, și pre cei ce vor fi urmași lor, după orânduieala arătatului hrisovŭ a domniei mele, și pe D-lor Veliții boeri, și pe toți de obștie pravoslavnicii creștini, să ajute după a lorŭ putere la această

bună faptă. Iar de să va arata cineva stricătoriū, orī făcătoriū de rău la acestea care amū hotăritū domniea me, orī la cele ce vor rându pe urmă pentru creștirea școlilor, Noī pre acela 'lū chemām la înfricoșata și ne înșelata judecata a lū Dumneđeū, ca să dee sémă la cel ce judecă tótă fapta omenéscă cu dreptate și fără de fățarie, și însuși acestū dreptū Dumneđeū asupra aceluca ca unū făcătoriū de rău, și ucigașū nu numai unora, ce multora, și nu trupurilor, ce sufletelor, să se aprindē tótă mânia lū împrotiva lū, să și încordeđe arcul seū împrotiva lū, și să gătéscă întrānsulū săgețile morții, să se ștérgē de pe fația pământulū pomenirea casei lū și numele lū.

Datu saū și acestū hrisovū tot cu acel gândū iubitoriū de Dumneđeū, și totū cu aceeași virtute și putere, cu care s'aū datū și celū de'ntēi, al nostru domnesc hrisov, pentru acésta să aibē adevērire și neclintire nestrāmutată și nemutată.

În Jassi 1775, Noemvrie 15.

Grigorie Ghica Voevod (LP. gospod.)

Hrisov pentru venitulū Cupăriei.

NOÏ MATEIŪ GHICA VVD.

cu mila lū Dumneđeū domn țēriū Moldaviei.

Facemū șcire cu această carte a domniei mele, că vēdēndū domniea me boeriile atātū cele mari, cātū și cele de mizlocū, că s'arū afla la próstă stare, ne avēndū mai multe din trānsele nici unū venitū, pentru care neputēndū suferi dom-

niea me, am socotit și cu paguba cămării domniei mele, le am ă împodobit ă tóte boeriile de la cea mai mare boerie până la cea mai mică, cu venituri ăndestulate, pentru care de tóte s'ău făcut ă și Testamentul ă nostru de s'ău cetit ă la Divan ă ăntru auđul ă tuturor ă, care s'ău trecut ă și ăn condica nóstră cea tipărită, și fiind că din boeriile cele din lăuntru, fiind ă și una cupărie, care este o boerie cinstită, și tot ă de-a-una se fac ă feciori de boeri de neam, și domniea me am ă socotit ă, de vreme că pururea svoreșce ă ănaintea Domnului, cu care boerie care din feciorii din boeri să făcea, căuta ca să păziască, și cinstea boerimeii, și ne avēnd ă venit ă cu care să o pótē păzi, a ă fost ă ajuns ă acēstă boerie la rea stare, căt nimea din feciori de boeri nu ă trăgē ă inima ca să se facē, ce a ă ănceput a ajunge și la cei mai proști, pentru care neputēnd ă suferi domniea me, și de vreme că cugetul ă nostru cu totul ășu tot ă, a ă fost ă spre facerile de bine aceștii țeri, și spre podóba tuturor ă boerilor ă, și fiind ă că aceștii boerii nu s'ău fost ă rānduit ă nici un venit ă, iat ă dar că am socotit ă ănsumi domniea mea, și am găsit ă cu cale, orānduind ca să aibē vel-cupari ă a lua din venitul Caminii cāte 500 lei pe an ă, ănsē pe patru șferturi, a-dec ă pe trei luni să ea cāte 125 lei, și acești bani să ă ea tot-de-a-una, nescăđēnduse venitul lui, sa ă cu preț ă mai mult ă de se va vinde Camina, sa ă cu preț ă mai jos ă, și nici cu scāderile cārților ă Gospode, să nu i se scāđē venitul lui, ce să i se dea deplin, și osăbit ă dintr'acești 500 lei, va mai lua vel-cupari ă, și banii baurului, dup ă obiceiul ă vechi ă, a-dec ă de tótă crăș-

ma, câte 40 bani vechi, ori mare de va fi crășma, ori mică, și această hotărîre a domniei mele, să stea nestrămutată. Și poftim domnia mea și pre alți luminați domni, care vor fi în urma domniei mele, sau din fiii noștri, sau dintr'altă nemî, să nu strice această bună orăndueală, ce mai vîrtosă să o întărească pentru a lor vecinica pomenire.

Scrisusașu hrisovulă acesta aice în orașulă Jassilor, de Ioan Pavel Gramaticul. În anulă 7263 Ghenarie 20.

Noi Mateiă Ghica Voevod (LP.)

Treti Logofăt Procitehnom.

**Scrisórea Grafului Romanțiov cătră
Mitropolitul pentru pace.**

Cinstită scrisórea prea sfinției tale de la 1-ia a lunii aceștiea, m'am învrednicit a o priimi, din care am vedut prin osăbită mulțămire, tótă dreptatea lăsând'o asupra mea, cu adevărată osărdie spre patria voastră, tóte înștiințările din mine pré sfințitale și preasfințiea ta norodului, tóte încredințările și învățăturile pentru nelipsitulă acoperemént, și voire de bine vouă, a Împărăteșcii Mărirî, a milei milostivei stăpănitóre, așađatú aú fostú întru însuși adevărulă, și acumú mă cucerescú ca să fiú deseversitú la aceasta, îndreptatú fiind că cu ajutorulă lui Dumneđeú, norocitele și slăvitele curgeri ale armiei împărăteșcii Mărirî, aú apropiatú sfârșirea oștirea, și cu dănsa aú încheeatú fericita și folosítórea pace, între înalta împărăție Rusésca, și strălucítórea

pórta Otomanicéscă, cu mijlocirea acea, aședënd de obștie pace și întărindũ norodului celui de o credință, tótã negrija, și cele mai bune după putința odihnei, anume;

1. Socotinduse a tuturor locuitorilor acestor Chejii, orĩ de ce felĩu de stare ar fi, ne scãpãnd nimicã sã se pãziascã deplinũ și înveci uitatã, acelora care aũ fostũ inprotivitorĩ înteresurilor, orĩ la o parte orĩ la alta, saũ la o întâmplare ca acésta, de sunt și cu prepus, sã nu li se facẽ nici o rãsplãtire, nici pe alții sã nu'ĩ lase ca sã le facẽ muștrãri, stricãciune și pagube, orĩ cu ce felĩu de chipũ ar fi, sã se lase dupã cinstea lor, și cinurile cele vechi, și sã stãpãniascã acele cu care s'aũ mulțãmitũ ei pãnã la începerea oștirea. ca sã pótã trãi suptũ paza, și acoperemãntul legiũ, și obiceiurilor pãmêntului, asemenea și cu moșiile lor.

2. Sã nu li stea înprotivitorĩ la mãrturisirea legiũ creștinescã orĩ cu ce felĩu de chipũ ar fi, ce sã fie slobodĩ la fãcutul bisericilor noã și la tocmitul celor vechi, dupã cum aũ fostũ mai înainte.

3. Sã se cunóscẽ și sã se cinstéscã partea dohovnicéscã, dupã cum se cade, cu osebitã cinste cinurile acelora.

4. Sã se dee înapoi mônastirilor, și celora l-altĩ oameni moșiile, și alte acareturi, care erau mai dinainte, și s'aũ luatũ înprotiva dreptãții pe lêngã Brãila, pe lêngã Hotin, pe lêngã Bender, și alte cetãți care se numea raele.

5. Sã nu cee nici sã ea, nici un felĩu de sumã de bani dupã socotéla veche, orĩ pe ce felĩu de cuviință s'ar cuveni.

6. Să nu cee de la dânșii nici unŭ feliŭ de dajdie pentru tótă vremea oștirei, pentru stricăciunile ce li s'ar fi pricinuitŭ lorŭ într'acéstă vreme, și încă pe doi anŭ, socotinduse de la legătura păcii.

7. După sfășitul vadelei aratate, să se păzască iubirea de ómenŭ, și mărimea de suflet, socotind dajdiile de banŭ să ea prin miđilocire cu trimișii Deputați; peste doi anŭ la darea acestor banŭ, niminea din pașii saŭ alți dregători, orŭ ce feliŭ de obraze ar fi, să nu strâmtoréscă, orŭ să cee de la dânșii ca să plătiască, orŭ cu alt feliŭ de numiri să'ŭ însărcineđe, ce să aibă voea să se folosiască, cu tóte acele odihne, cu care s'aŭ folositŭ în vremele împeratului Sultan Mehmet.

8. Cnejii acestor doue Cnejii să aibă Capi-chihaŭ la Pórtă din creștini din legea Grecéscă, care vor purta grije pentru trebile numitelor Cnejii, și vorŭ avei corespondenție cu Pórtă și să se cinstéscă de norodŭ, drept să se folosiască, și să nu se dé de supuși nici la un feliŭ de sílnicie.

9. Insă voesce asemenea Pórtă, ca după pricinile amânduror acestor Cnejii, Miniștriŭ curții a împărăției Rusești ce se află lêngă Pórtă, să pótă vorbi pentru folosul acestor doue Cnejii, și să apucă Pórtă să'ŭ asculte, după asemanarea prieteșugului, și cinstea altor stăpâniri, și mai puțin pentru aceea cariŭ vorŭ socoti că nu le vine să trăească aicea, și vor socoti să se strămute, s'aŭ hotăritŭ ponturi anume.

10. Toți unii ca aceea cu familiile lor, de vor vra să'și lase patria sa, și la alte locuri să se strămute, să le dea voea ca să se strămute cu tóte averile lor și cu tóte familiile lor, un anŭ

de țile, socotindă vremea, din ȝioa ce se voră schimba robii.

11. Aseninea ca aceștiea din locuitorii, ori din ce neamă ară fi, ce au intratū în slujba împărăteșcii Mării, care voră vre peste vadeaoa pusă, cu tôte familiile lor și cu tătă averea lor, să mērgă cu oștii rusești. Dar de vor mai rămăne peste totă anulă, nici c'ună feliū de chip să nu se poprească, nici o îndoială nu este, că fiește carele iubitorii de patria sa, nu va cunoșce iubirea de ómenii și mila acei împărăteșcii Mării, cu cei de o credință, care s'au folosit cu deplină pace, liniște și odihnă, și cunoșce de la înalta a ei Mărire, mila și voirea de bine, asupra acestor Cnejii, cu care folosinduse vor proslăvi numele mărireii ei, și facerii de bine,,

După acēsta poftescū pe preaosfințiea ta, să dai de șcire la tôte locurile, acēstă aducētoare de bucurie așadare, ca toții și fiește carele în știință să se alle, în pace și fără de grijă, dar cei cari vor vre ca să se mute din patria loră aiurea, alegēnduși locū pre largū la împărățiea Rusască, potū să fie încredințați că fiește care după starea cinstei lui, și după măsura slujbei, va găsi odihnă și sprijineală.

Graf Romanțiov.

1774. Iulie 28, din Ibrăila s'au scris.

Hrisov pentru veniturile Sfântului Spiridon.

NOI CONST. ALESANDRU IPSILANT VVD.

cu mila lui Dumnezeu, domn țerii Moldaviei.

A faptelor bune, cele după Aședământul po-
www.dacoromanica.ro

roncilor Dumneșeeșci, să păzescă de la începutulă vécurilor, ca unú lucru ce cu adevărat este mai pre susú de câtú tóte altele, toți cei ce se facú lucrători vederatú se arată, că resplátirea lorú să înalță multú mai pre susú de cât fința lorú; de vreme ce nu numai în vécú lauda și pomenirea lorú remăne nemuritoare, der încă scara acésta este cea mai fericită resplátire se facé vrednice desăvērșitú a merge cu îndrăsnélă pe calea sulleșcii mântuirí, și a ajunge lesne la moștenirea slavei cei vecínice. Și de vreme ce cuprinderea faptelorú bune, este împărțită în multe ființe, și tóte acele ființe minții omeneșci suntú pricepute, cu lesnire dar potú a se și săvērși, și mai alesú, celor ce și chipulú lucrărei lorú este supusú. Una dar și cea mai din tēi dintr'aceste láudate și multú folositóre fapte, fiindú și iubirea cătră Dumneșeú i cătră aprópele sēu, cătră buna cuviință podóbelorú lăcașului măriri séle, unde bine aú voitú a se săvērși preasfintele séle taíne, cum și ajutoriulú celorú slabí și neputincioși, și adăpostirea celorú streiní și bolnaví, care tóte aceste rězământú la poroncile Dumneșeeșci, datorie este a fiește căruea din némulú omienescú ale pázi cu sirguintă. Drept aceea dar, și domniea me din adánca rávnă, și plecarea ce avemú la urmarea poroncilorú lui Dumneșeú, dintru acăruea milă și cerésca pronie, ni s'aú încredințatú stăpánirea aceștii pravoslavnice țeri a Moldaviei, din césulú ce neam înalțat la acest al nostru părintesc slăvit eghimonicesc scaun, avénd neadormit cuget și privighere pentru cele ce razămă la datoriea nóstră, și prin câtú ne a fi prin puțință, după vremi să le îm-

plinim. Luatam sama și pentru monastirea sfântului Spiridon din orașul Jassii, unde în lăuntru, întru această sfântă monastire este și spital, care acestu spitalu de vreme ce s'aũ făcutu spre primirea și căutarea, și tămăduirea de bolnavi neputincioși și săraci, atât din pămētenī, cât și din străini nemernici, (după cumu neam încredințat domniea me din hrisovul domniei séle Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, ce ni s'aũ arătatũ de cătră ai noștri cinstiți și credincioși boeri, D-lor epitropiũ sfēntei monastiriũ, întăritoriũ hri óvelorũ altorũ luminați domni de mai înainte) s'aũ afierositũ, și s'aũ datũ ca să fie nestămutatũ nici odiniórá și în veci de la această umită sfântă monastire, și s'aũ întăritũ cu mile domnești, (în purtarea de grijă a monastirei), ca să se ție în tótă vreme păzit întru odihnă, și bună statornicie. Și această afierosire și miluire cu tóte alte privilegii, ce s'aũ văđutũ că are, cercetāndule domniea me, și socotindule că sunt cu cale, și cu cuviință așēdate și întărite, iată și prin acestũ al nostru domnescũ hrisov înnoim și întărim și hotărim ca să se urmeze, și să se păzascē întocma, după cumu mai josũ să arată anume.

Adecă veniturile a tóte moșiile, și de pe duglene, și de pe orī-ce alte acareturi a monastiriũ sfântului Spiridon, să se ea după obiceiulũ pāmēntului. Venitulũ locului monastirei de la Galați să se ea cum anume să arată și la condica Vistieriei cu pecetea Gospod: însă 30 lei, de tótă zalhanaoa 3 lei, de tótă magazaoa mare ce va fi în față 2 lei, de tótă magazaoa mică ce va fi în față 2 lei, de tótă magazaoa mare

www.dacoromanica.ro

ce va fi din dosu 2 leu, de tota magazaoa mica ce va fi din dos 1 lei, de tota saica mare ce se cobora pe Seretiu, incarcata, 1 leu, de tota saica mica tij 1 leu, de tota casa ce va fi pe locul monastirei, 3 lei; de tota dughiana ce va fi pe locul monastirei, 30 bani, de totu catargul ce se cobora pe Seretiu 30 bani, de tota carma, 15 bani, de totu trnuchetulu, 9 bani, de totu sireanulu mare, 3 bani, de totu sireanulu micu, 3, de totu tahtalaculu ce se pogora pe Seretiu, 1 banu, de totu dulapulu ce vine pe Seretiu, 2 bani, de totu ciftea dulapi tij. 1 banu, de doa grinzi, sau de doi usori, ce vin pe apa, 1 ban; de doua scanduri de brad ce vin pe apa. 1 ban, de doue scanduri mari de teiu ce vinu pe apa 1 b. Dejma din vin dupa obiceiu. Venitul cantariulu de pe la tote alte targuri din tera, (afara de aceste targuri, Galati i Focșani, i Chișinăulu, și Botoșani, acara venit a cantariulu este datu miluire altoru monastiri cu deosebite hrisoave domnesci). Acest venit sa l ea monastirea sfantulu Spiridon, cum anume se arata si la condica Visteriei cu pecetea Gospod, insa: 6 bani la 44 oca cantariatica, ori ce feliu de marfa a fi, si se va trage la cantariu. Iar fiind mai josu de cat 44 oca, sa se ea dupa analogie de la cumpariatoriulu marfei, iar sarea de se va cantari sa se ea cantariatica la 100 oca 3 bani, iar her de se va cantari sa se ea cantariatica la 500 oca 6 bani, iar pe marfa ce va ave cinevasi, macar de nu o va vinde, si va vrea s'o cantariasca, ca sa scie cate oca trage marfa sa, sa platiasca stapanulu marfei cantariatica, precumu mai susu se arata. Pe totu anul sa fie datoriu acel ce va ave mi-

luire acestu venitü alü cantarilorü, adecä sä le îndrepteze, iar pe marfa ce va cãntãri în vamã (ca sä plãtéscã vamã domniascã) sä nu plãtéscã cantariãtica. Iarü de se va tãmpla stãpãnulü marfei sä vëndë marfa sa în vama domneascã, atuncea sä plãteascã cumpãrãtorulü cantariãtica, dupã rãndueala ce se aratã mai susü. Tóte cantãrele, omulü rãnduitü de la acelü ce va ave miluire venitulü cantariulü, sä le aibë suptü zaptulü sëü, iar altulü sä nu fie volnic a ținea, și a ave cãntãre mai mari de cãtü 40 ocã; și bãcalii și alții pentru trebuința vëndërii marfei lorü, sä fie volnici a ține și a ave cantariü, de 40 ocã trãsura, și cu acelü cantariü säși facë alișverișulü lor. Iarü la cine se vorü afla cantãre mai mari de 40 ocã trãsura, sä fie volnicü acelü ce va ave miluire venitulü cantariului, alelua suptü zaptulü sëü.— 20 banü de totü carulü cu marfã, ce lua cantaragiü vãmii, cãndü intra în vamã, sä lipsiascë.

De la neguțitorii lipițcani, ce aducü marfã de Lipița, sä aibë a lua de totü carulü cu doi boi cãte 15 lei. de la neguțitorii lipițcani, cei trecëtorü, sä aibë a lua de totü carulü cu doi boi cãte 3 pol lei. De tótã butea cu vinü ce facü cazacii, și alți neguțitorü, și trec peste hotãr sä se ea cãte 2 lei, iar de polobocü pe jumãtate. Pol para sä ea de tótã oca de cãrã, ce se va afla în tótã țera. Pol para, sä ea de tótã vãdra de horilcã ce va intra în orașulü Jassiü. Venitulü paharnicieü cei mari sä se ea cãte 60 banü de bute cu vin, ce va intra în orașul Jassiü, iar de polobocü, pe jumãtate, însã de la preosfinția sa Mitropolitulü, și pãnã la Vel-Stolnic,

atât care se vorî afla într'aceste boerii, cum și acei ce aũ fostũ mai înainte într'aceste boerii, așijderea și giupenesele vèduve, ce le vor fi fostũ boerii lor într'aceste boerii, să nu se supere pe vinașele lor, cum asemenea se arată, și la con-dica Visteriei cu pecetea Gospod, însã pe vinul ce se va aduce de pinprejurul Iașilor, să nu se supere nefiindũ obicei; tiutiunãritulũ să ea câte un leũ de pogonũ, ce se aflã în țerã sëmënatũ. Solãritulũ Vrancei să'l ea, dupã aședãrea ce va face cu Vranceniĩ pentru sarea mãrunțã de Vrancea. De totũ rãmãtoriulũ ce va trece peste hotarũ, să ea câte 60 banĩ; de tótã vita ce se va vinde în Iași, și la tãrgul Frumos, de cal, iapã, boũ, vacã, să ea câte 24 banĩ, însã 12 banĩ de la vëndetoriũ, și 12 de la cumpãrãtoriũ. Opt-șeci liudi scutelnicĩ să aibẽ a lua Epitropiĩ deapuru-rea de la Visterie din catastihul scutelnicilor cu pecetea Gospod, pentru trãba spitalului, ca din-tr'acești banĩ a scutelnicilor să aibẽ a ține lem-narĩ, bucatarĩ, și femeĩ pentru spalatulũ și grija bolnavilor la spitalũ. Și macar cã pãnã acum ave de lua numai 25 liuzĩ scutelnicĩ, dar fiind cã acum spitalulũ s'aũ mai mãritũ fãcënduse și alte odãĩ din nou, și numãrulũ bolnavilor încã s'aũ mai ìmulțitũ. de cum era, și socotinduse de cãtrã domniea me, cã dupã mulțimea bolnavilor ce suntũ la spitalũ, acei scutelnicĩ nu suntũ de ajunsũ, am fãcut domniea me milã, și s'aũ mai adaosũ încã 55 liuđĩ scutelnicĩ peste scutelnicĩ ce ave, care și aceștiea să se trecẽ la isvodulũ cu pecetea Gospod, din Visterie, și să se deie nestrãmutatũ spre cuprinderea trebuincióselorũ spitalului. Doue miĩ lei să se ea din vama cea

mare Gospodū, pe totū anulū, cu șferturī după analoghie, adecă căte 167 lei 80 banī, pe lună, însă aceștī banī, să'i deie de la sine, acei care vor cumpăra vama, iar cândū va fi vama dată în credință, atuncea aceștī banī 2 lei, să le dei de la camara Gospod, după analogia aceștiea pe tótă luna nezățicnit. Slujba cuniței, să aibē a o lua pe totū anul cu ponturī, ce se arată și la condica Visteriei, cu pecetea Gospod, adecă: neguțitorii, și alții, din stăpânirea Austricēscă, care aș cășlele lor aici în Moldova, vor plăti cunița de tótă vita căte 40 banī noi, după hrisovulū Gospod ce aū la mânia lor. Pentru oile ce vor eși la Moldova, și se vor pășuna aicea în Moldova, pentru varatic, vor plăti cunița căte 6 banī noi de oae și de capră, iar când acele oi vor și erna, atuncea vor plăti goștina, căte un ban nou de oae la goștinari de streini, și banii cuniței ce vorū fi plătitū să'i deie cunicerii înapoi, fiind-că plătesc goștina. Care dintr'aceștī străini cumpără vite aice în Moldova, atătū pe la tãrgurī și sate, cum și prin hergheliī, și nepășunândule peste vară aicea în țeră, le trec peste hotar, li s'aū fost pusū sorocū de la đioa ce le vorū cumpăra, până în doue luni de đile, să nu se supere de cunicerī, iar pășunânduse mai mult, să plătescă cunița căte 40 banī de vită după obiceiū: dar fiindū că dintr'acēsta se nășcea multă pricină, între cumpărătorī, și cunicerī, și se aducea slujbei păgubire, s'aū hotăritū ca să plătească cuniți pe jumătate, adecă cu căte 20 banī noi de tótă vita în vremea ce le vor cumpăra, cum și vitele ce se vor cumpăra cu cărdul, s'aū cu ciréda, de pe afară, de pe la neguțitorii pă-

mănteni, sau de la alții, trecându-le în sus, peste hotar, să plătescă câte 20 bani noi cunița, de nu vor avea cărțuții de plată, așijderea și pentru vitele, ce le aducă neguțitorii dintr'alte părți de locuri aicea în țară de pășunat, și nu le voru pășuna mai mult de 2 luni, să nu se supere de cuniceri, iar aducându-le la pășunat înadins, și iarăși le vor întorche înapoi, atunci să nu se socotescă sorocul de 2 luni, ce să plătescă cunița după obicei. Locuitorii din Raiaoa Hotinului, și a Benderului, i din Snioța, i din Ucraina, voru plăti cunița câte 40 bani noi de totă via, cum și pe fânatele ce vor avea, iarăși vor da cunița câte 40 bani noi pe stogul de fână. Iar pentru oi vor da goștina la goștinarii de streini. Caii bărsănești din țera Ungurască, ce se vor afla aicea în țară la ernatic, vor da cunița, câte 40 bani noi de totu calul, după cumu au dat și până acum. Iar pentru trei patru cai ce voru avea pe la odăile lor, carele sunt pentru slujbă, pe acei cai nu voru plăti cuniți, și nici să se supere de cătră cuniceri. Caii bărsănești din țera Muntenască, ce se vor afla iar aicea în țară la ernatic, vor plăti cunița câte 40 bani noi, de totu calul după obicei. Boii de negoți să nu se supere de cuniceri fiind că plătesc cornărit, și vamă cum și boii, i vaci de zalhana, iarăși să nu se supere de cuniceri, fiind că plătesc vamă. Mănzii, și viței, prăsila, ce se va face pe an, să nu se supere de cătră cuniceri. Monastirea Precista din Roman, și monastirea prorocul Samuil din Focșani, cu biserica de piatră de la Bodești din ținutul Neamțului, ce au fost supt protecția monastirii

sfântului Spiridon, cu toate averile lor mișcătoare și nemișcătoare, aferosite de fericitulă întru pomenire domnulă Stefană Racovița Voevodă, și întărite, și de alți luminați domni, și în vremea domniei sale, Alessandru Constandin Voevod, le-a fost desghinat de la monastirea sfântului Spiridonă, clironomiă răposatului Mihaï Racovița Voevod cu luminatulă Beizade Ionița Racovița, cu nepoții luminării sale, luândule ca să le epitropisească din neam în neam, iar în vremea domniei sale Alessandru Ioan Mavrocordat Voevod, după judecata ce aă tras D-lor boerii epitropi, și cercetările ce s'aă făcută, s'aă hotărîtă și s'aă dată numitele metoce, cu anafora, și cu hrisovă Gospod, iarăși supt protecția monastirii sfântului Spiridonă. Pentru acăsta și domniea me prin hrisovulă acesta întărimă, și hotărim, ca și de aicea înainte, numitele de mai susă metoce, cu toate averile loră moșii și alte acareturi, să fie totă supt protecția și purtarea de grijă a monastirii sfântului Spiridon, nestrămutat în veci. Desetina, vădrăritulă și goștina, (pe drepte bucate, ce va ave monastirea sfântului Spiridon, cum și metocele sale, adecă, Precista din Roman, și Prorocul Samuil din Focșani, cu biserica de la Bodești ot Neamțu, i Schitul de la Stavnică din ținut Cărligăturii, și Schitul de la Liești de la ținută, Vasluiului), nici ună bană să nu plătescă rămășițuri din veniturile sfântului Spiridon, și a spitalului, sau ori-ce altă va fi trebuință a se împlini, prin zapcii, și ori-ce feliă de ómeni domnești, împlineală să nu dea. Doă cutii pentru milostenie cu pecețile boerilor rânduți epitropi, una să stea în biserică la pro-

schinitariu, și alta la spitalu, care într'unu anu odată la dioa hramului să se deschidă de episcopii, și căți bani se vor afla strânși într'aceste două cutii să se arate la catastihul veniturilor monastirii, și a spitalului.

Patru scutelnici să aibă spișeria de apururea pentru slujbă, din catastihul scutelnicilor ce este în Vistierie cu pecetea Gospodu. Schitul din Măgura Iașului să fie în purtare de grijă a monastirii sfântului Spiridon pentru trebuința spitalului, precum s'au aserositu prin hrisovele luminaților domni de mai înainte, urmânduse după aceeași rânduială. Adecă schitul acesta să fie spital pentru cei smreduiți de bóla ciumei, când se va întâmpla, și se fie scutitu de desătină, de vedărită, și de goștină, pe drepte bucatele sale, nici unu banu să nu de, și afară de milele și privilegiile, ce se arată mai susu anume, că are monastirea sfântului Spiridon, și spitalul ne-au mai aratată D-lor episcopii și alte hrisove de la luminații domni, ce au fost mai nainte de noi, pentru alte deosebite cuprinderi de milă ce are monastirea acésta, și spitalulu. Întăiu, un hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Mavrocordat, Voevod, din anul 1786 Fevruarie 1, dat în urma hrisovului de mai susu pomenitu, prin care rândușce, ca, spitalulu spre ajutoriulu trebuinței sale, să aibă trei lindi, adecă un teslariu, un pietrariu și un bărbieriu, care să fie scutiți de biru, și de havalele, și să ea și câte 50 lei, milă pe totu anulă din vama Gospod, la dioa prasniculu sfântului Ierarh Spiridon. fiind întărit acelu hrisov, și prin hrisovul domniei sale, Alessandru Constandin Moruz i Voevod, din ve-

leatū 1792. Noemvrie 18, cu adăogire, că peste acei trei liuđi, și 50 lei milă, să aibē și un butnariū. Al doile hrisov, de la domniea sa, Mihail Constandin Suțul Voevod, din 1795 Aprilie 7, prin care miluește pe monastirea sfântului Spiridon ca să aibē a ținea douē trunchiurī ale sale de tăctū carne aicea în orașulū Iașiū. Și hotărește că atâtū trunchiurile, cât și casapii acestor doue trunchiurī, să fie în pace și nesupărați, atât de dările și angariile Gospod, cât și de poclonul agiesc, i altele ce vor eși pe briasla casapilorū, păzindū numai că în tōtă vremea să se tac carne de ajunsū, și să se vëndē cu prețul ce se va hotări, și la cei de obștie casapi, și D-lui Vel Agă, ce va fi după vremī, cum și alți zapcii șau Starostele de casapi, nici de cum să nu se amestece a pedepsi, șau a geremetisi pe casapii acestor trunchiurī a monastirii, ce urmândū înprotiva orăndueliī ce li se cuvine, arătândulise vinovăția lor D-lor sale boerilor epitropi, 'i vor pedepsi după vina lor. Și osebitū aū mai miluit'o pe monastire, ca și douē crășme cu bēutură, ce va avea în orașul Iașiū, și o pitărie ce va ave lângă colțulū monastirii, să fie scutite de tōte dările, și angariile orī câte vorū fi pe alte crășme, și pitării, cumū și de poclonulū agiesc, și altele; și al treilea hrisov de la domniea sa Alessandru Ioan Calimah Voevod, din veleatū, 1797 Genarie, prin care rānduește și hotărește, ca opt-sute lei ce sunt să se ea chirie, de la veleat 1801 Mart 1, pe totū anul pe casele ce s'aū cumperat de domniea sa de la D-lui Teodorū Balș, Vel Vornic, pentru șederea D-sale Consului Rosiei, să se dea de cătră orānduiții epitropi ce

sunt asupra caselor, la monastirea sfântului Spiridon deapururea, nesmintit, spre trebuința spitalului, neoprinduse de cătră nimine un bănu macar, fără numai când se va întâmpla trebuință, ca să se facă vre un mic meremet a acestor case, atuncea rânduiții episcopii vor opri din banii chiriei pe cât va cere trebuința, și cei-l-alți bani îi vor da la monastire. Iar când va cere trebuința de a se face vre un meremet mai mare la această casă, atuncea pământul, din veniturile obștești să cheltuască, iar monastirea sfântului Spiridon să nu fie supărată mai mult. Care miluirii socotindule și domniea me că cu cale și cu cuviință s'aun făcut, nu numai că le întărim, și hotărîm, că asemenea să se urmeze, și să se păzască, dar încă și mai adăogim mila cu câte s'aun socotit, adecă peste patru liudi, ce are breslași, însă : un teslariu, un pietrariu, un butnariu, un bărbieriu, să mai aibă și un minderigiu, ce este trebuincios pentru înbrăcăminte spitalului, care acești oameni avend la mână lor răvașile D-sale Vel Vist, să nu fie supărați întru nimic, la nici o dare, nici siliți ca să eie răvași de la alții, ce numai cu acele răvașe a D-sale Vel Vist. să fie scutiți, și nesupărați atât de cătră D-lui Vel Agă, cât și de cătră ori-cine alții, și peste doue crășme ce aun avut până acum scutite, să mai aibă și alte trei crășme, ca să fie peste totu cincă crășme a monastirei apărate și scutite de banii agiutorinței, și de alte întâmplătoare dări, cum și de poclonul agiesc precum mai sus se cuprinde. Osăbit ne aun arătat D-lorū episcopii, și o carte a domniei mele dintr'acest

anū, 1799 Septemvrie 29, ce s'aū dat Tudorei Miliroea pentru o berărie a sa din mahalaoa Muntenimeī de sus, ce aū avut soțul său Miler cumpărată de la unū Herlețū Gerah, prin care după așădarea ce aū făcut cu monastirea, că va plăti câte o sută lei pe tot anul pentru cheltueala bolnavilor de la spital, precum se da și mai înainte de cătră cei ce aū avuto. Și osăbit peste baniī aceștiea s'aū mai îndatorit încă, ba și bere cătū va trebui pe anū la spital pentru bolnavi, să o dé, de la sine fără de nici o plată, i s'aū datū voe de cătră domniea me, ca să lucreze bere, însă pânea ce'i va trebui pentru lucrarea berei, să o aducă de peste hotar, cu adiverinți de la dregătoriī de margine, că acea pâne este adevărată scósă de peste hotar, iar să nu lucreze pâne de aicea din țeră, hotărind domniea me, ca niminea altulū, să nu fie volnic a lucra bere aicea în orașū, de cătū numai numita Tudora Milăróe. Și fiind-că acestl venit ce este să se eie de la berăriea acésta, s'aū socotitū de cătră domniea me, că este pentru óreș-care agiutoriū la cheltuelele spitalului, hotărīmū și prin acestū hrisov a domniei mele, că numai la berăriea acésta să se lucreze bere aici în oraș din pânea ce va aduce de peste hotar, și se deie acei 100 lei pe anū la monastire, și berea trebuinciósă peste anū la spital, de la sine, fără plată, precum și mai sus se arată. Iar altul niminea să nu fie volnicū a deschide berărie, saū a lucra bere aicea în oraș, și de ar și vre cineva cândva, după vremi, ca să deschidă altă berărie pentru lucrarea de bere, D-lor epitropiī Monastirii, nici

într'unu chipu să nu îngăduiască, ce să opreas-
că cu totul acea lucrare, rămâindu se fie nu-
mai această berărie. La spitalul de la sfântul Spiri-
don, fiind că precum mai sus se arată, s'aũ
mai măritũ, hotărım domniea me, ca să fie 60
paturĩ de bolnavĩ ; doftorul ce va fi, după vremĩ,
la spitalul acesta (prin alegerea boeriloru epi-
tropĩ) să aibã a lua plata sa pe tótã luna câte
70 lei, care doctoreũ să fie datorũ a merge câte
de două orĩ pe di, dimineața, și la chindie, să
vadã pe toți bolnavii, și după bóla fiește căruia
sã rânduiască și doftoriile, ce se vor căde prin
rețete, iar fiind trebuință la vre unu bolnavu,
și peste rânduitle doã vizete pe zi, ce s'aũ ar-
rãtatũ mai susũ, să fie datorũ a merge, ori zi,
ori noapte, ca să cerceteze pe bolnavu, și să
orãnduiască doftoriile ce se va căde. Gerahul
spitalului să aibã a lua plata sa pe tótã luna,
câte 50 lei, carele datorũ să fie și el a urma
ĩntocma după rãndueala doftorului spitalului.
Gerahul al doile a spitalului, să aibã a lua pla-
ta sa pe toată luna câte 20 lei, care și acesta
datorũ se fie, a urma ĩntocma după rãndu-
eala aceluĩ ĩntãĩ Gerah, fiind și supusũ la toate
ce iar da ĩnvãțaturã, ĩnsã, ĩn toată vremea ne-
lipsitu de la spital, și purtãtorũ de grijĩ la
doftorii, câtũ și la mãncarea bolnavilor, ca să se
pãzascã atãt doftoriile, cât și mãncarea lor, o-
rãnduitele ceasuri, după rãnduiala doftorului ;
așisderea mai hotãrãmũ domnia me, ca doftorul
cel mare al curții Gospod, și doftorul politiei
(care vor fi după vremĩ) să nu aibã nici câtũ
de puținu amestecũ la spitalul acesta, nici la
spitãria spitalului. La spital să nu fie ei vol-

nici a rândui doftori, fără numai epitropii să'i orânduiească, pe care îi vor socoti de om vrednicu, nici să fie supăratu întru ceva cât de puțină doftorul spitalului de cătră doftorul curții, și încă când doftorului spitalului, îi va prisosi vreme, peste obicînuita trebuincioasa slujba lui la spital, și se va întâmpla să'l cheme vre unu bolnavu de aicea din orașu, să aibă voe să mērgă, și nici atunci să nu aibă vre o supărare din spre doftorul domniei, sau din spre doftorul politiei. Spițeria acēsta care este a spitalului, și a politiei, să stea păzită și în pace nesmintită și nestrămutată din rându-eala ei, nici de cătră doftorul cel mare al curții Gospod, nici de cătră doftorul politiei, (care vor fi după vremi) și nici de cătră orī cine altul. Ce epitropiea să aibă purtare de grijă ca să pue spițeriū, pe care îl vor alege, și'l vor socoti de om vrednic, cu léfa rânduītă pe lună 25 lei, și nici să fie volnicu, orī doftorul curții, orī doftorul politiei, nici altul nimenea a deschide altă spițerie, fără numai monastirea sfântului Spiridon să aibă a ținea spițerie cu doftorii de vândare, iar de nu va fi destul o spițerie, și a fi trebuință pentru îndestularea și lesnirea norodului, și de altă spițerie, iarăși altulū nimenea volnicu să nu fie a deschide spițerie, ce numai monastirea acēsta, prin marafetulū epitropilorū, să fie volnică a deschide, și a doue, și a treiea spițarie, de a fi trebuință, la locurile unde s'ar socoti, și de ar și îndrăzni cinevașu, ori doftorul curței, orī doftorul politiei, sau orī cine ar fi, a deschide vre o spițerie peste hotărîrea noastră, dăm domnia me volni-

cie epitropilor, ce se vor afla, să răsipească aceste spițerie, și toate doftoriile să le ea, fără de nici o plată, și să le dea la spițeria monastirii; cum și unii din doftori, din Gerahi, ce obicînescu a ținea doftorii prin casele lor, hotărâm domnia me ca se fie împiedecați, și popriți de a ținea doftorii prin casele lor, ce fiște cine avîndu trebuință de doftorii să rînduească prin rețetă, și să ea de la spițeria spitalului sfîntului Spiridon, după tarifa ce s'au așădată cu prețu mai josu, după cum s'au socotitū a fi cu dreptate, spre odihna obștiei, iar cariî din doftori, sau din gerahiî, ce s'ar afla aicea, nu s'ar supune a urma după acēstă hotărîre, volnicim domnia me pe epitropi, ca luându toate doftoriile, ce vor afla la fiște carele, și dîndule la spițeria spitalului fără de nici o plată, să înștiințați și pe domnia me, ca să se pedepsască unii ca aciea, ca niște nesupuși, și înprotivitori poronciî. Pe doftoriile ce se vor aduce la spițeria aceasta, vamă să nu plătească, avînd epitropiî purtare de grijă, și privighere pentru toate cîte vor fi de trebuință spre folosul acesteî spițerii. Deosăbitu și pentru alte urmări (afară de orîndueală) ce să făcea la spital de cătră unii și alții până acum spre paguba spitalului. Adecă: se obicînea unii și alții de lua lefe de la spital: care aceste nefiind suferite de cătră domnia me, hotărîm și poroncim să contenească de istovū, și fiindū că monastirea sfîntului Spiridon, este Stavropigeon (după aședarea de legătura ce s'au făcutu cu Biserica cea Mare,) și după hrisoavele altor luminați domni. Aseminea și prin hrisovul a-

cesta al domniei mele, hotărîm ca Mitropolitul țării, și nime din cei după vremi, orî ce obrazu, să nu aibă volnicie, nici să cuteze de sine ca să pue, sau să scótă Igumeni, atătū la monastirea sfântului Spiridon, cum nici la metoacele sale, nici să se amestece la ceva cătū de puținū la monastirea acésta, fiind legatū cu înfricoșatū blestăm de la biserica cea Mare, ce toată purtarea de grijă și iconomia la toate ale acești monastiri și ale spitalului, să fie dată epitropilor, precum prin hrisovul acesta se arată, și după Patriearșăștile și soborniceștele scrisori ce sunt date de la biserica cea Mare. Egumenul ce se va afla la monastire, dator se fie în tóte sâmbetele, se slujască sfânta liturghie pentru pomenirea ctitorilor, și acelor ce vor ajutura la acestū sfântū lăcașū. Iar la alte, la nimică să nu aibă volnicie a se amesteca, nici la veniturile monastirii, nici la moșii, nici la bucate, nici la alte venituri, sau cheltuele, fără numai la ale sfintei biserici orânduele, să poarte de grijă, ca să se păzască, deapururea în toată vremea după canónele bisericesti; și când din ieromonahii, din preoții bisericești i diaconi, i călugări, cum și din alți oameni ai monastirii va simți Igumenul, că nu se poartă cinevașū după căduta rânduială, a-

tunci unii ca aciea, (prin știrea epitropilor) să se pedepsească fiște cine pe vina sa, după canónele bisericesci, ear alții nimenea să nu se atingă. Prin știrea și prin alegerea epitropilor să se așeze (când va fi trebuință) Egumen, om vrednicu, cu frica lui Dumneșeu la monastirea acésta a sântului Spiridon, carele se fie după asemenea rândueală cum s'aũ arătatũ mai sus, cum și la metoacele monastirei de mai sus pomenite, când trebuința va cere ca să se scóta Igumeni din vre o pricină, saũ să se puie Igumen, nimenea altul să nu fie volnicu a scóte, saũ a pune Igumen, ce numai prin știrea și alegerea epitropilor, să se scóta, și să se puie Igumen, pe care îl vor socoti de om vrednicũ. Boerii epitropi care vor fi, după vreme, să fie cu purtare de grijă, și cu privighere, atátũ pentru doftorũ, gerahu i spișerũ, și alți ómeni de slujba spitalului, ca să vază cum urméză fiște care la rândueala slujbei lor, cum și pentru strânsul banilor venitului monastirii, și pentru cheltueala cea trebuincióasă de peste anu a spitalului. Iar banii ce vor prisosi din veniturĩ peste cheltueala trebuincióasă a spitalului, dintr'acei bani să aibă a cheltui epitropii și la alte lucruri ale Monastirei la ce a fi trebuință, și pe tot anul epi-

tropiț să facă samă curată, cum de veniturî, și de cheltuele, care samă iscălin-
duo să se treacă, și la condica monastirei.
Datori se fie boeriț epitropi, a ave tótă pri-
vigherea și sirguinta spre a se păzi, și a
se urma întocma și pre deplinu, rânduieala
și Așăzemântul acesta spre odihna, și buna
stare a aceștei sânte monastiri, și a spita-
lului, după cum se cuprinde prin acestu al
nostru domnescu hrisovû. Și pentru ca să
se păziască toate aceste pomenite rânduiele,
ce se cuprindû întru acestu hrisovû al dom-
niei mele, am întăritû cu însumi a dom-
niei mele iscălitură și pecete: poftindû și
pe Preosfinția sa părintele Mitropolitulû ță-
rii, ca să întărească cu arhierescû blestâm.
Iar după a nóstră domnie pe care sântul
Dumneđeû va alege a fi domnû, și oblă-
duitoriu țerii aceștiea Moldovei, din nea-
mul nostru, sau dintr'altu neamû, poftim
domnia me cu dragoste, ca fie care lumi-
natû domnû, agiungândû în vremea stăpâ-
nirii sale, să nu'si îndoiească cugetul, ca
să se surpe Așăzemântul ce s'aû făcutu la a-
cestu cuviinciosu lucru, nici se scadă sau
să lipsiască pe monastirea acésta din cele
rânduite spre ajutorû și chivernisala
ticăloșilorû bolnavi de la spitalul acesta,
precum nici noi n'am stricatû urmările ce-

le bune și rânduitele mile ale luminațiilor
domni. celor mai înainte de noi: ce mai
vârtos se adaogă, și să întărească, pentru
a domniilor sale cinste, și laudă, și veci-
nică pomenire. Și hrisovul acesta al dom-
niei mele, să fie monastirei sântului Spiri-
don și spitalului, întăritură statornică. ne-
clintitū, și nestrămutatū în veci. Spre acés-
ta este credința a însumi domniei mele:
Noi Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod,
și credința a pre iubiți filor domniei mele,
Alecsandru Voevod, Dimitrie Voevod, Ghe-
orghie Voevod, Nicolai Voevod, și credin-
ța a tuturor cinstiți și credincioși boeri-
lor domniei mele: D. Constantin Balș vel
Logofătū din țara de Josū, D. Mihaiū Stur-
za vel Logofăt de țara de Sus. D. Iorda-
chi Balș vel Vist. D. Iordachi Mavrocordat
Hat. și Parcalab Sucevei. D. Iancu Razul
vel Vornicū de țara de Josū, iproci: și cre-
dința tuturor boerilor mari și mici. Scri-
sus'aū hrisovul acesta la scaunul domniei
mele, în orașul Iași, întru cea dintăi dom-
nie a noastră la Moldavia. în anul dintăi:
de Constantin Veisa, Diac de Visterie.

La anul 1799, Decemvrie 10.

*(Escălitū) Noi Constantin Alecsandru Ipsilant Voevod.
Iordachi Vel Vist, Procitoh.*

◆Iind az az edigitat d'în tsia, nu ne—am putut pronașca autza fundamentaz az Ocnița-
zuzai ce. Calpidon, azaz dz d'înșartășim zektorioșor pomtrii, vice. T. E.

NOI ALECSANDRU IOAN MAVROCORDAT, cu mila lui Dumnezeu Domn țarei Moldovei.

De vreme ce lucrătorii faptelor bune (acelor care suntă după orânduială și întocmirea dumnezeștilor poronci) se facū vrednicī de marī respălătiri, în veacul acesta și în cel ce nu are sfârșitū, cu cât mai vârtosū puindū în lucrare și săvârșindū întōia și cea mai mare dumnezească poroncă, a iubi pre Dumnezeu și buna cuviință a podōbeī caseī sale, locul locașului māririī sale, întru care de-a-pururea se săvârșăse jerifa cea fără de sânge; încā iubindu și pe aprōpele seu cu ajutorarea celor slabī și neputincioșī și bolnavī, care aceste (mai cu întăritā incredințare), ștergū multīme de pacate, izbăvescū suflete din mōrte, și lesnescu călătoria cătrā împōrăția cerurilor la moștenirea slavei ceī vecinice. Dreptū aceia dar și Domnia Mea, diu ferbinte râvnā și dorință ce avem cătrā calea cea adevăratā a poroncilorū lui Dumnezeu, căđindunise a împlini cu fapte bune și datorīa mulțemiriī cătrā Dumnezeu cel tare, cel viū și a tot puternicū, dintru acăruia mila și pronie, Ni s'aū incredințatū noā domnia acesteī pravoslavnice țeri a Moldovei, din ceasul ce ne-aū miluitū Sfântul Dumnezeu de ne-am aședatū la acestū al Nostru părintescū și strămoșescū slavitū ighemonicescū scaunū, cu neadormitū cugetū și privighere aflāndu-ne pentru tōte cele plăcute lui Dumnezeu, după alte lucrări și bune așezări, spre care cu totul aū fostū și este plecatū cugetul cel curatū al Domniei Mele, și prin cât Ne-aū fostū Nouā cu puțință după vreme, Ne-am silitū a le împlini. Luat'am aminte și pentru monastirea Sf. Spiridon din orașul Iașiū, unde în lăuntru într'acēstā Sfântā monastire fiind și spitalul, care a-

cestu spital din vremea ce s'aũ făcutu spre primirea și căutarea și tămăduirea de bolnavi neputincioși și saraci, atât din pământeni, cum și din străini nemernici, (după cum Ne-am incredințatũ Domnia Me, din domnescile hrisóve ale luminașilorũ Domni, celorũ mai înainte de Noi), s'aũ afierositũ și s'aũ datũ ca să fie nestrămutatũ nici odiniórã în veacũ de la acestã numitã Sfântã monastire, și s'aũ întãritũ cu mile domnesci (în purtarea de grije a monastirei) ca să se ție în tótã vremea păzitũ întru odihnã și bunã statornicie; iar în vremea, de acumũ aflându-se spitalul la slabã și próstã stare, n'am suferitu Domnia Me, a privi mai multũ slãbãciunea și contenirea care urma la o încuviinșatã bunãtate ca acestã, care este de mare folosu sufleteseũ, și cinstea acesteĩ Patrii; ce voindũ a sci pricinele care era înprotivã urmãtóre, d-lor velișii boierĩ prin anafora pe largũ ne-au înșciinșatu, ăștciũ: cã monastirea acestã a Sf. Spiridonũ, avëndũ sub protecșia sa pe monastirea Precista din târgul Romanul, cum și pe monastirea Proorocul Samuil din Focșani și biserica de pétrã de la Bodesci din ținutulũ Némșului, afierosite de cãtrã Domnia Sa Stefanũ Racovișã VV., și afierosite și întãrite și de reposatul Domnũ Grigorie Alecsandru Ghica VV., cu moșii și țiganĩ și alte acareturĩ, cu câte de ctitorul lor reposatulũ Domnu Constandin Racovișã VV., și de alșii creștinĩ se afla înzestrate; din acãrora veniturĩ cu embaticul ce se lua nu pușin se ajutóra spitalul acesta. Pe aceste monastiri cu tóte averile lorũ mișcãtóre și nemișcãtóre lucrurĩ, în anul trecutũ la vremea Domniei Sale Alecsand. Constantin VV. cu hrisóvele Domniei Sale, le-aũ desbinat de la monastirea Sf. Spiridon, clironomiĩ reposatuluĩ Mihaĩ Racovișã VV.—

Luminatul beizade Ionișã Racovișã, și nepoșii Luminãrei

Sale, fii reposatului Beizade Mihăiță Racoviță, luându-le ea să le epitropisască din neam în neam. Adoua că de la Ocnă având să ia venituri spitalul 2000 lei pe an, de la o vreme în coce nu se da bani la monastire, ce i se da sare, care și aceia nedându-se la vreme bună, nu putea să se vândă, și când se vindea, earăși cu pagubă. A treia că și din tr'alte rânduite venituri pentru spital, ce lua monastirea mai nainte, acum din pricina sudiților, păgubește monastirea, și întru aceștia chipuri veniturile spitalului se micșura; despre altă parte cheltuelile din vreme în vreme se adăgea prin poronci domnești, fiindu că doctorii curții gospodului orânduia la spital doctorii pre cari îi vroiau ei, cărora prin hatâră li se orânduia și lefe de la spital peste orânduială, din care leafă se împărțea și doctorii Domnilor; și osebitu earăși din poronci domnești se mai orânduia lefe și pe la alte obraze; și așa spitalul neputându întâmpina cheltuelile ce curgă pe totă ziua, numai cu veniturile ce rămăseseră, au agiunsu la această proustă stare. Deci aceste pricină cunoscându-se și de către Domnia Me că au fostu vătămătoare madelei acceștea, și că s'au covenitū a se pune la cale o bună orânduială, ca să se pōtă cuprinde și a se chivernisi cheltueala cea de peste an trebuinciosă a spitalului, și ca să rămăie în odihnă și liniște, și să se fie spitalul pururea întemeiatu întru cea mai bună stare, și spre viitoare vremi; eată acum după a Noastră bună voință, socotit'am Domnia Me, împreună cu tot sfatul Nostru, și după cum s'au găsitū a fi cu cale și de folosū, orânduieala și bunū Aședemântul venitului monast.

Sf. Spiridon și a spitalului, prin acestū al Nostru Domnescū Hrisovū, înoinm și întărim și hotărâmū, ca de acum înainte într'aceștia chipuri să se urmeze, adecă: veniturile

a toate moșiile și de pe dughene, și de pe orî ce alte acareturi a monastirei Sf. Spiridon, să se ia după obiceiul pământului; venitul locului monastirei de la Galați să se ia cum anume se arată și la condica visteriei cu pecetea gospod; însă 30 lei de totă zalhanaoa, 3 lei de toată magazia mare ce va fi în față, 2 lei de toată magazia mică ce va fi în față, 2 lei de totă magazia mare ce va fi din dos, 1 de totă magasia mică ce va fi din dos, 2 lei de toată șaița mare ce se pogoară pe Siretiu încarcată; — 1 leu de toată șaița mică tij; 1 leu de toată casa ce va fi pe locul monast., 3 lei de toată dugheana ce va fi pe locul monastirei, 30 bani de totu catargul ce se pogoară pe Siretu, 30 bani de toată cărma, 15 bani de tot treancheatul, 9 bani de tot sereamul mare, 3 bani de tot sereamul mic, 3 bani de totu tahtalâculu ce se pogoară pe Siretu, 1 banu de totu dulapulū ce vine pe Siretiu; 2 bani de totu ciftea dulapī tijī, 1 banu de două grinđi saū de doi ușorī ce vinū pe apă, 1 banu de 2 scândurī de bradū ce vinū pe apă; — 1 banu de două scândurī mari de teiū ce vinū pe apă. Dejma din vii după obiceiū. Venitulū cantarului de pe la tôte alte târgurī din țeară (afară de ceste târgurī: Galați, Focșani, Kișinăul și Botoșani, al căror venitul cantarului este datū mluire altor monastiri cu deosebite hrisoave domnesci), acestū venitū să'l ia monastirea Sf. Spiridon cum anume se arată și la condica visteriei cu pecetea gospod; — însă 6 bani la patru-zeci și patru ocă cantariatica, orî ce felū de marfă ar fi, și se va trage la cântariu; ear fiindū mai giosū de cât 44 ocă, să se ia după analoghie de la cumpărătoriu marfei; ear sare de se va cumpara, să se ia cantariatica la 100 ocă 3 bani;

iar fierū de se va cumpara să se ia cantariatica la 59 ocă 6 banī ; ear pe marfa ce va ave cinevași macar de nu o va vinde și va vre se o cântărească ca să știe câte ocă trage marfa sa, să plătească stăpânul marfei cantariatica, precum mai susū se arată. Pe totū anulū să fie datoriū acel ce va ave miluire acestū venitū al cântarului, se facă aiarū cantarelorū, adecă să le îndrepteze ; iar pe marfa ce se va cântări în vamă ca să plătească vama Domnească, să nu plătească cantariatica ; iar de se va țâmpla stăpânul marfei să vândă marfa sa în vama Domnească, atunce să plătească cumpărătoriu canticariatica după rânduieala ce se arată mai sus. Toate cântarele, omul rânduitū de la acel ce va ave miluire venitul cantariuluī, să le aibă sub zaptul seū, iar altul să nu fie volnicū a ține și a ave cantare mai mare de cât de 40 ocă ; și bacaliū și alțiū pentru trebuința vândērii marfei lor, se fie volnicī a ține și a ave cântaru de 40 ocă trășură, și cu acele cântare se'și facă aleșverișul lorū ; iar la cine se vor afla cantare mai mari de 40 ocă trășură, se fie volnicū acel ce va ave miluire venitul cantariuluī, a le lua sub zaptul seū.—20 banī de tot carul cu marfă ce lua cantaragiū vamei când intra în vamă, se lipsască ; de la neguțitorī lipscanī ce aducū marfă de Lipsca să aibă a lua de tot carul cu doi boi câte 15 lei, de la neguțitorī lipscanī cei trecători, să aibă a lua de tot carul cu doi boi câte 11 lei. De tótă butea cu vinū, ce facū cazacliū și alți neguțitorī și'l trecū peste hotarū, să se iee câte doi lei, iar de polobocu pe jumătate ; pol para să se iee de tótă oca de ceară, ce se va afla în tótă țera ; pol para să iee de toată vadra de holercă ce va intra în orașul Iașiū ; venitul păhărniciiei cei mari să se iee câte 60

banî de butea cu vinû ce va intra în oraşul Iaşii ; iar de polobocû pe giumătate ; însă de la Preosfinţia Sa Mitropolitul şi până la vel-stolnicû, atât cariî se vor afla într'aceste boeriî, cum şi acei ce aû fostû mai nainte într'aceste boeriî, aşijderea şi giupinesele văduve, de vor fi fostu boeriî lor într'aceste boeriî, să nu se supere pe vinaşile lor, cum asemenea se arată şi la condica Visteriei cu pecetea gospodû ; însă pe vinul ce se va aduce de prin pregiurul Iaşilorû să nu se supere nefiind obiceiû.—

Tiutiunăritul să ia câte unu leû de pogonû, ce să află în ţară sămănatû ; solăritul Vrancei să'l ea după aşădarea ce va face cu Vrânceniî pentru sarea mărunţă din Vrancea ; de tot rămătoriul ce va trece peste hotaru, să ia câte 7 banî ; de toată vita ce se va vinde în Iaşi şi la târgul Frumosû, de cal, eapă, boû, vacă, să ia câte 24 banî, însă 12 bani de la vândătorû şi 12 bani dela cumpărătorû ; două-şeci scutelnici să aibă a lua Epitropiî de-apurare de la Visterie, din catastihul scutelnicilorû cu pecetea gospodû, pentru treaba spitalului, ca dintru aceşti banî ai scutelnicilorû, se aibă a şine lemnari, bucătari şi femeî pentru spalatul şi grija bolnavilor la spitalû. Două miî lei ce ave monăstirea rânduitû venitû pentru spitalû pe totû anulû din ocnele gospodû, şi de la o vreme în locu de banî să da sare, şi se păgubea spitalul, hotărîm Domnia Me, că de acum înainte aceşti banî 2000 lei să se dea din vama cea mare gospodû pe totă luna, dupe analoghia sumei aceştia, adecă câte 167 lei 80 banî pe lună ; însă aceşti banî seî ●a de la sine acei cariî vor cumpara vama ; iar când va fi vama dată în credinţă, atunci aceşti 2000 lei să se dea de la camara gospod, după analoghia sumei aceştia pe toată luna ne-zeticniû.

Așijderea iată Ne-am milostivită Domnia Me și dintru a Noastră osebită Domnească milă, am afierosită spitalului și iam dată ca se aibă statornică venită slujba cuniței, ce se strângea mai înainte la Visteria gospodă, ca să fie spre ajutoriul cheltuelilor spitalului, care acestă venită să aibă a lua pe tot anul cu ponturi ce să arată și la condica Visteriei cu pecetea gospodă, adecă neguțorii și alții din stăpânirea Austriicească, cariă au căștele lor aice în Moldova, vor plăti cunița de totă vita câte 40 bană noi, după hrisovul gospodă ce au la mâna loră:— pentru oile ce vor eși la Moldova și le vor pășuna aice în țară, pentru varatică, vor plăti cunița câte 7 bană noi de oie și de capră; ear când acele oi vor eși iarna, atuncea vor plăti goștina câte 10 bană noi de oaie la goștinariă de streini, și banii cuniței ce vor fi plătită, se'i dea cuniceriă înnapoi fiind că plătescă goștină; cariă dintr'acești străini cumpără vite aice în Moldova, și nepășunându-se peste vară le trecu peste hotară, li s'au pusă sorocă de la di-oa ce le vor cumpara până în două luni de zile, se nu se supere de cuniceri; iar pășunându-se mai multă de două luni se plătească și ieă cunița câte 40 bană noi, după obiceiă ca si alții; așijderea și pentru vitele ce le aducă neguțorii dintre alte părți de locă aice în țară pentru pășunată, și nu le vor pășuna mai multă de două luni, să nu să supere de cuniceri, iar de le vor ține peste ană, vor plăti cunița ca și alții. Locuitoriă din raiaoa Hotinului și a Benderului, vor plăti cunița câte 40 bană noi de totă vita, cum și pe fânașele ce vor ave earăși vor da cunița câte 40 bană noi pe totă stogulă de fână, iar pentru oi ei vor da goștina la goștinariă streini;—caii bărseneșci din țara Ungurească, ce s'ar

afla aice în țară la ernaticū, vor da cunița câte 40 bani noi de totū calulū, după cum aū datu și până acum ; iar pentru trei patru cai ce vor ave pe la odăile lorū carele suntū pentru slujbă, pe acei cai nu vor plăti cunița, și nici să se supere dé cătră cunicerī ; caii bārse-nesci din țara muntenească ce se vor afla iarăși aice în țēră la ernaticū, vor plăti cunița câte 40 bani noi de tot calul după obiceiū ; boii de negoțū să nu se supere de cunicerī, fiind că plătescū cornăritū și vamă ; cum și boi, vaci, de zalhana, iarăși să nu se supere de cunicerī, fiindū că plătescū vamă ; mănzii și vițelii, prāsila ce se va face pe anū, se nu se supere de cucineri.

Monastirea Precista din Romanū și Monastirea Proorocul Samuilū din Focșani, cu biserica de peatră de la Bodești din ținutul Neamțului, cu tōte averile, moșiile și acareturile lorū, s'aū datū să fie iarăși sub protecția și purtarea de grijă a Monast. Sf. Spiridon nestrămutate ; după osebitū hrisovul Domniei Mele (de giudecată și de întăritură pe aretatele afierosiri), ce s'aū datū la monastire la trecuta lună Iunie în anul acesta 1785.—Desetina și Vădrăritul și Goștina, pe drepte bucate ce va ave Monast. Sf. Spiridon, cum și metoacele sale, adecă Precista din Romanū și Proorocul Samuil din Focșani, cu biserica de la Bodești ot Nemțu, nici unū banū se nu plătească. Rămășițuri din veniturile Monast. Sf. Spiridon și a spitalului, saū ori ce altū va fi trebuință a se împlini prin zapcii și ori ce fel de oameni domnesci, îplineală să nu dea. Două cutii pentru milostenii cu pecețile boierilorū rânduiși epitropi, una se stee în biserică la proschinetariu și alta la spital, care într'un an odată la zioa hramului să se deschiză de epitropi, și căși bani se vor afla strănși într'a-

ceste două cutii, să se arăte la catastihul veniturilor monastirei și a spitalului. Patru scutelnici se aibă spițeria de a pururea pentru slujbă din catastihul scutelnicilor ce este în Visterie cu pecetea gospodă. Schitul din măgura Iașului se fie în purtare de grijă a monast. Sf. Spiridon, pentru trebuința spitalului, precum s'aũ afierositũ prin două hrisóve ale repositului Domnũ Grigorie Ioan Calimahũ VV. din anii 7270 și 1763 Septemvrie 28, urmându-se după aceeași rânduială, adecă schitul acela să fie spitalũ pentru cei zmerduiți de bóla ciumei, când se va întâmpla, și se fie scutitũ de desetină, de vãdrãritũ și de goștină; pe drepte bucatele sale, nici unũ banũ să nu dea. La spitalul de Sf. Spiridon hotãrimũ domnia Me să se afle pe totũ anulũ patru-șeci paturĩ de bolnavi.

Doctorul ce va fi după vremi la spitalul acesta (prin alegerea boierilorũ epitropi,) se aibă a lua plata sa pe tótã luna câte 90 lei, carele datoriũ să fie a merge câte de două ori pe ȃi dimineașã și la chindie, să vađã pe toți bolnavi, și după bóla finește căruia se rãnduiescã și doftoriile ce se vor cãde prin rețete; iar fiind trebuinșã la vre unũ bolnavũ și peste rãnduitele doue vizite pe ȃi ce s'aũ arãtatũ mai susũ, să fie datoriũ a merge ori ȃi ori noapte, ca să cerceteze pe bolnavũ și se'i orãnduiescã doftoriile ce se va cãde.

Gerahul spitalului să aibă a lua plata sa pe tótã luna câte 50 lei, carele datoriũ să fie și el a urma întocmai după rãndueala doftorului spitalului. Gerahul al doile al spitalului să aibă a lua plata sa pe tótã luna câte 20 lei; care și acesta datoriũ să fie a urma întocmai după rãndueala aceluĩ întâi gerahũ, fiind și supusũ la tóte ce iar da invãșaturã; însă în tótã vremea nelipsitũ de la spitalũ,

și purtători de grijă la doștorii și la măncarea bolnavilor, ca să se păzască atât doștorii cât și măncarea lor la orânduitele ceasuri după rânduiala doștorului. Așijderea mai hotărîm Domnia Me, ca doștorul cel mare al Curții gospodă (care va fi după vreme,) să nu aibă nici cât de puțin amestică la spitalul acesta, nici la spișeria spitalului; la spital să nu fie ei volnici a orândui doștori, fără numai epitropii se orânduiască pre care îl vor socoti de om vrednic; nici să fie supărat întru ceva cât de puțin doștorul spitalului de către doștorul curții; și încă când doștorul spitalului îi va prisosi vreme peste obicînuita trebuincioasă slujba lui la spital, de să va întâmpla se'l cheme vre un bolnav de aice din oraș, să aibă voe să meargă, și nici atunci se nu aibă vre o suparare despre doștorii Domniei. Spișeria aceasta care este a spitalului și a poliției, să stea păzită și în pace, nesmintită și nestrămutată din orânduiala ei, nici de către doștorul cel mare al curții gospodă (care va fi după vreme), nici de către orî cine altul, ci epitropia se aibă purtare de grijă, ca se puie spișeră pe care îl vor alege și'l vor socoti de om vrednic, cu leafa lui rînduită pe lună 25 lei. Pe doștorii ce se vor aduce la spișeria aceasta, vămă să nu plătească; avîndu epitropii purtare de grijă și privighere pentru toate câte vor fi de trebuință spre folosul acestei spișării și statornicia ei. De osebit și pentru alte urmări (afară din orânduială) ce se făcea la spital de către unii și alții până acum, spre paguba spitalului, cum s'a arătat mai sus, adecă că se obicînea unii și alții de lua lefe de la spital, care aceste nefîndu suferite de către domnia Me, hotărîm și poroncim să contenească de istovă. Și fiind că monastirea Sf. Spiri-

don este stavropighionū (după așezărea și legătura ce s'aū făcutū cu biserica cea mare), și după hrisoavele altor luminași Domni, asemine și prin hrisovul acesta al Domniei Mele hotărām: ca Mitropolitul Țerii, și nime din cei după vremi, orī ce obrazū, se nu aibă volnicie nici se cuteze de sine ca să pue sau se scótă egumeni atătū la monastirea Sf. Spiridon, cāt și la mitoacele sale; nici să se amestice la cevași cāt de pușinū la monastirea, acēsta și la spitalul acesta, fiindū legatū cu infricoșatū blestemū, de la biserica ce mare; ce toată purtarea de grijă și economie la toate a le acestei monastiri și a spitalului să fie după epitropi.

Și intru această vreme aflānduse purtătoriū de grijă monastirei aceștia și spitalului, sfinția sa Irinuopoleos Kir Sofronie, hotărām Domnia Me, ca și de acum înainte iarășī sfinția sa să fie nestrāmutatū; și pentru cheltueala și ostenelile sale, se aibă a lua de la epitropi din veniturile monastirei câte una sută lei pe toată luna, (afară din ce va mai căștiga cu epitrahilul seū,) și datoritiū să fie în toate sāmbelele, să slujască sânta liturghie, pentru pomenirea ctitorilor, și acelor ce vor ajutora la acestū sântū lăcașū, iar la altă la nimicū să nu aibă volnicie sfinția sa a se amesteca, fără știrea epitropilorū, nici la veniturile monastirei, nici la moșii, nici la bucate, nici la alte venituri saū cheltuele, fără numai privighere să aibă în frica lui Dumneđeū, ca să nu se facă vre unū sfeterizmosū de cătră alșii la strānsul veniturilorū și la cheltue-lile monastirei, cum și la a le sfinței bisericii orānduele, să poarte de grijă ca să se păzască de a pururea și în toată vremea după cănoanele bisericesci; și când din ieromonahī, i din preoșii bisericei, i diaconă, i călugări,

cum și din alți oameni ai monastirei va simți sfinția sa că nu se p^ortă cinevași după rânduială, atunci unii ca aceia prin știrea epitropilor să se pedepsască fiște cine pe vina sa, după canoanele bisericesci, însă de sfinția sa Irinopoleos, iar alții nime să nu se atingă; așijderea iarăși să aibă sfinția sa purtare de grijă și privighere pentru doftorū, i gerahū, i spițerū și alți oameni de slujba spitalului, ca se vedă cum urmează fiște care la rânduiala slujbei lorū, și pentru purtare de grijă a bolnavilorū, ca să se păzască după rânduiala arătată; iar după săvârșirea sfinției sale Irinopoleos Kir Sofroni-, prin știrea epitropilor, să se așede iarăși arhierēū, om vrednicū cu frica lui D-đeū, la mânăstirea acēsta a Sf. Spiridon, carele să fie după asemenea rânduială, cum s'aū arētatū mai sus. Boerii epitropi care vor fi după vremi, să fie cu purtare de grijă și cu silință, atâtū pentru strânsul banilorū, venitulū monastirei, cât și pentru cheltueala cea trebuincioasă de peste anū a spitalului; iar banii ce vor prisosi din venituri peste trebuincioasa cheltuială a spitalului, dintr'acei bani se aibă a cheltui epitropii și la alte lucruri a monastirei la ce a fi trebuință, și pe tot anul epitropii să facă samă curată cum de venituri și de cheltuele, și se arete sama la boerii ce se vor orându, luători de samă cu fidulă gospodū; care samă iscălită să se treacă și la condica Monastirei.

Datori să fie boerii epitropi a ave t^otă privigherea și sirguinta spre a se păzi și a se urma intocma și pre deplinū rânduială și așădământul acesta, spre odihna și buna stare a acestei sfinte monastiri și a spitalului; după cum se cuprinde prin acestū al Nostru Domnescū hrisovū. Și pentru ca să se păzască t^ote aceste pomenite rânduiele ce

se cuprindă intru acestă hrisovă ală Domniei Mele, amă întărită cu însumă a Domniei Mele iscălitură și pecete, postindă și pe Preosfinția sa Mitropolitul Țerii ca să întărească cu arhierescă blestemă. Iară după a noastră Domnie și viață, pre care Sântul Dumnezeu va alege a fi Domn și oblăduitorul Țerii aceștia Moldaviei, din nămulă noastră saă dintr'altă nămulă, postindă Domnia Me cu dragoste ca fiește care luminată Domn, agiungându în vremea stăpânirii sale, să nu'și îndoască cugetulă ca se strice așază-mântulă ce s'aă făcută la acestă cuviinciosă lucru, nici să scadă saă se lipsască pe monastirea acăsta din cele rânduite spre agiutorulă și chivirnisala ticăloșiloră bolnavi din spitalulă acesta, precumă nici Noi n'amă stricată urmările cele bune și rânduitele mile ale luminașiloră Domni celoră mai înainte de Noi; ce mai vârtosă se adaogă și să întărească pentru a Domniiloră Sale cinste și laudă și vecnică pomenire. Și hrisovulă acesta al Domniei Mele se fie monastirei Sf. Spridonă și spitalului de întăritură statornică, neclintită și nestrămutată în veci; spre acăsta este credința a însumă Domniei mele, Noi Alecsandru Iónă Mavrocordată VV., și credința tuturoră cinstișă și credincioșă boeriloră Domniei Mele, D-lui Dimitrie Sturza velă Logofătă de țara de josă, D-lui Neculaș Rusetă velă Logofătă de țara de susă: D-lui Lupulă Costachi vel vornică, D-lui Iónă Cantacuzino vel vornică, D-lui Iordachi Cantacuzino velă vornică, D-lui Lascarachi Rusetă velă vornică; D-lui Costachi Ghica Hatmană, D-lui Costachi Rusetă vel post. D-lui Mateș Cantacuzino velă vistă., D-lui Scarlată Caragea vel agă, D-lui Costină Catargiu vel spatariă, D-lui Nicolaș Balșă vel vornicu, D-lui Costantină Bașotă vel ban, D-lui Costachi Caragea vel comisă, D-lui Dimitrachi Ghica

velu căminariu, D-lui Mihalachi Costachi vel paharnic, D-lui Costea vel sardaru, D-lui Dimitrie Rășcanulu vel stolnic; și credința a tuturor boerilor Domniei Mele mari și mici

Scrisu-s'au hrisovulu acesta la scaunulu Domniei Mele în orașulu Iași, la întâea Domnie a Noastră, în anul din tăiu, de boeriu nostru Ionu Ursuianulu bivu trei logofatu.

(Sub-scrisă) *Noi Alecsandru Ionu Mavrocordat VV.*

Ani 1785 Avgustu.

Mateiu Cantacuzino Vel Vist. Prociotoh.

Neculue Rusetu Vel Logofatu Prociotoh.

S'au trecut și la condica Divanului.

Andrei Biv-Isbașa condicariu.

Procopie cu mila lui Dumneșeu Arhiepiscopu Constantinopolului, a noue Roma și patriarhu a totă lumea .

Bine ar fi fost dacă vre odată nu s'ar întempla omenilor nici o abatere din faptele bune și drepte, pentru că în așa chip, nici prigoniri întru aceasta nu s'ar sveți, nici ar fi fost trebuință de cercetări și judecăți; și fiind că aceasta nu este cu înlesnire, sau cum s'ar dice mai bine, cu neputință în vieța omenescă, de aceia ne apăratu sunt datori acei mai întâi proiștoși, ca nu numai pentru cele viitoare să se sirguească a fi în bună stare, dar încă trebuie ca și acele de mai nainte înființate cu înțelepciune a le cerceta, și cu măsuri de bună chibzuire a le îndrepta, dacă unile din acele nu s'au făcut bine și după cuviință, căci în altu felu dacă s'ar întempla abatere întru acele de obștescu folosu său în acele sfinte lăcașuri, pre cât aceste în felulu lor sunt mai neaparate pre atâta și mai de folos este observația și îndreptarea lor; care acésta acum au puso în lucrare cu mai înălăptă măsură bine credinciosul și pré înalțatul Domn Stăpănituru a totă Moldova al nostru în Duhul Sfânt iubit fiu Alecsandru Ionu Mavrocordat VV.

Fiind dar că cu mila lui Dumneșeu s'au ales Domnitoriu

a acești strălucite Domni însuflețit de un sfânt zel și cu ferbinte bună voință, în plecare fiind de a purure cătră cele bune și plăcute lui Dumneșeu, pe lângă celelalte dispoziții a facerei de bine, aș pusu stăruitoare îngrijire cu bărbăția stăpânirii sale pentru ace din Iași, de Dumneșeu păzită a sa țară, sfântă și respectivă mânt. a Sfântului Spiridon, care mai nainte de mai mulți ani, cum au fost rânduit spre obștesc a politiei ospital, spre căutarea și vindecarea bolnavilor pământului, și alți streini având și îndestule anuale venituri spre înbrășoare și căutarea bolnavilor;—plata lefilor Doctorilor, Hirurgilor și altora care sânt rânduite prin Domnești hrisove, întărite și prin patriarhicești Singili (a căroră copii s'aș înfășosat nouă), a fericiților întru pomenire Patriarșii ai Konstantinopolului, Kir Serafim și Kir Samoil, gășindusă această Monast. supt epitropiea acelor din vreme întâi boeri de acolo, cari adunându veniturile acestui ospital, iconomisă și cărmuea neapăratele cheltueli a celui ospital, și așa mai mulți din bolnavi săș întimpina de căutarea și lecuirea cea mai priinciosă în acel ospital; în privirea acești obștești folosinți de Dumneșeu îngrijite și întrodusă, din acastă plăcută lui Dumneșeu faptă, isvoru de răsplătire precum se cuvine mult de la Dumneșeu cătră pricinuatorii și conlucrătorii a unui asemenea priincios așăzământ;—iar din partea ómenilor săș recomânduia o laudă fórté mare;—însfășit în așa bună stare de obștescu folosu fiind înpregiurările zisei Monast. iar în urmă nu știm cum s'a părășit de cătră unii din Domnitorii ce aș stătit acolo. încât s'aș amenințat a veni în primejdiea unei desăvășrite dărămări acest obștesc bine. Deci pomenitul mai sus Prea înălțat Domn fiind că încurând s'aș rânduit pre luminatul sășu tron, dând cu totul pre sine în agiutoriu obștescului folos al țarei sale, cei de Dumneșeu pădite, cu totul însuflețit despre acele bune și plăcute lui Dumneșeu, nu aș îngăduit, ca nici de acele atingătoare despre acest ospital a rămăne necercetate, ce îndată prin Domneșca sa poroncă, au statornicit, și aș și rânduitu pre uni din acei de acolo mai osăbiți și de bun ném boeri, întru ace cu scumpătate cercetare a pricinilor unii asășmine pustieri și triste stări a celui obștesc ospital, care boeri după luminată poroncă cu pătrundere cercetând și în curățânia cugetului sufletescu întrând în desbatere a pricinei aceștiea, aș gășit trei cazuri

ee aũ pustiãt ñisul ospital; întâiũ cã s'aũ lipsit de venitulũ anuelnic al ocnilor ce sã rãnduisã de cãtrã fericiti de mã nainte Domni, din pricinã cã ocnila au fostu date in credin-
 țã; al doile abuzurile acelor dupã vreme Doctori și Hirurgĩ; al treilea și cea mai de cãpiteniã pricinã, desbinarea a doa mãnãstiri, ce întâi ce se ñice a Precistei din Roman, și cea a doua a proorocului Samoil din Focșani, care mã nainte aũ fost metoace aceștiĩ sfinte monastiri a Sfãntului Spiridon, care cu ani mã nainte au fost inchinate de cãtrã fericitul ĩntru pomenire Domn Costantin Racovițã VV. și a fratelui seũ, al nostru duhovnicesc fiu, Prea ĩnalțatulu Stefan Racovițã VV. ĩntãritã fiind a lor dãuuire, și prin Domnești hrisove a fericitiilor ĩntru pomenire Domni, Grigorie Alecsandru Ghica VV. și Grigorie Calimah VV. Aceste doa monastiri dar aũ fost supt deplinã stãpãnire a ñisei monastiri a Sfãntului Spridon, fiind a sale metoce, dar ĩn domniea bine credinciosului și prea ĩnalțatũ Domn Alecsandru Constantin Mavrocordat VV.—cu toate cã acele odatã, așerosite luĩ Dumneđeũ, dupã sfintele canoane, trebuie a fi nerãșluite și nedezbinate, ĩnsã ĩnãlț. Sale-aũ dat sub epitropiea frașilor și nepoșilor a fericitulũ ĩntru pomenire Domn, Costantin Racovițã VV. rãpind și despãrșind aceste din stãpãnirea ñisei monastiri a Sfãntului Spiridon, și așã s'au lipsit de veniturile acelora.—Aceste trei pricinĩ, dar supuindusã la cunostința ĩnãlțimeĩ sale, de cãtrã rãnduișii spre cercetare boierĩ, cu o bunã și ĩn totul deplinã chibzuire, acele douã pricinĩ, nefindũ de trebuințã a se supune pe viitorime vre unei cercetãri, cu tãtã ĩnțelepciunea le-aũ ĩndreptatũ pñin luminatũ al sãũ hrisovũ, rãnduindũ și poroncindũ prin el, ca pentru venitul sãrii ce pe totu anul lua de la ocne, sã ĩ se deie de acum ĩnainte din vãmile Domnesci de cu vreme, pentru a nu se prilejã pricinuirĩ și pentru ca sã lipsãcã din mijlocũ și abuzurile acelorũ din vreme, Doctorĩ și Hirurgĩ Domnesci, ĩncãtu sã nu se mã ĩncerce a se amesteca ĩn interesurile atingetoare de acestũ ospitalũ, avẽndũ el aĩ sei osebișĩ Doctorĩ și Hirurgĩ slobodĩ; cãtrã aceste dar aũ mã rãnduitũ ĩnãlțimea sa, cu generositate și unũ altũ venitũ ce sã numește cunișã, spre ĩndeplinirea și ĩdestularea cheltueliloru acestuiaș ospital;—prescrisele ĩmpregiurãri dar sunt ĩntru cãt se atinge de zisele douã pricinĩ.

pentru desbinarea a mai sus citatelor doue metoce a Precistei, și a Proorocului Samuelu, aș rânduitu înălțimea Sa prin Domnescă sa țadulă. pe Présfințitul Mitropolitu al Moldovei pré cinstițu și Ecsarc plaiurilor în Sfântul Duh, iubit al nostru frate și împreună slugitor Chir-Gavril, ca în unire cu acei de acolo aflători preasfințiți Arherei și egumeni, și acei localnici de bun neam boieri, să cerceteze isvorărea acestii pricini între clironomii răposatului Domn Mihail Racoviță VV. adecă luminărea sa Beșede Ioniță Racoviță, și Dl. boierul biv vel agă Ion Racoviță fiu a răposatului Beșede Mihail Racoviță, și între D-lor boeri de acolo epitropi a țisei monastiri a Sfântului Spiridon, care rânduiți spre asemine cercetare întruninduse la un loc, cercetând întru curățănărea cugetului sufletesc propuzele dreptății a ambelor părți aș supus prin a lor obștescă anaforă, Prea înalțatului Domn mai sus pomenit (acărui anafora copie s'aș înfășosat noă) că deșbinărea țiselor metoce de la citata monastire a Sfântului Spiridon nedrept s'aș făcut în potrivă fiind a sfintelor canone și pravili, și obiceiulu pământului. După mărturisirea dar a citatei înscris anaforale : restatornicit înălțimea sa cu iubire de dreptale dreptățile pomenitei monastiri a sfântului Spiridon și a obșteșcului ospital, întărind ca țisele doă monastiri a Precistei și a proorocului Samoil să fie și pe viitorime subț stăpănărea și proprietatea monastirei Sfântului Spiridon metoce a sale și nereșluite așerosiri ; rânduinđ încă prin Domnescul hrisev și pentru venitul ocnilor, că pe viitorime să se deie din Domneștile vămii pe tot anul, cu adăogirea și celui alant venit a cuniții ; rânduinđ încă și pentru Doctori și hirurgi Domnești ca nici odată să se încerce a se amesteca în acele atingătore de ospital.

Aceste dar înștinținduse noă, și adunărei Sinodului nostru cu cerire și rugăminte pentru ca să întăriu, și să inputernicimu slobozitulă acunđ de înălțimea sa hrisevđ prin patriarhicescđ și sinodicesc singiliu, și prin încluișeslăire de puternică asigurare cu bleștămuri bisericesti precum să cuvine spre a fi în viitor necalcate, și ne încercate cătră vre o lăcomie acele hotărute de înălțimea Sa. spre înbunătățirea țisului obștesc ospital, și dar cerirea această fiindđ bine cuvântată, legiuită. și de obștescu folosn, cu bună voință primindo, și lăudăndđ pe prea înalțatulu

Domn pentru această a sa plecare a faptei bune și din suflet bine cuvântăm noi cele de laudă întru asemănare scriind declărăm sinodicește împreună cu acei pe lângă noi preoșfinți arhierei, acei în duhul sfânt pre iubiții ai noștri frați și împreună slugitori, pentru ca țitatu lui Domnesc Hrisov al țisului mai susu prea înalțatu Domn a toată Moldova, al nostru după duhul sfânt iubit fiu, Alecsandru Mavrocordat VV. pentru dreapta statornicire a acestor două metoace adecă a Precistei și a prorocului Samoil în destinația pomenitei monastiri a Sfântului Spiridon, și toate acele cuprinse în țisulu hrisov domnești dispoziții spre înbunătățire și statornică urmare a pomenitului obșeșesc spital, pentru a se pădi nu numai nestrămutate și neschimbate de cătră oți care față deapurure, necutedând nimine a le clinti sau a le resturna; dar încă și acei după vreme boeri epitropi a pomenitei monastiri sânt datori ca fără părtinire sau fățarnicie să cărmuească această epitropie, ca unii ce sunt supuși la blăstămurile următoare :

Dacă și acestia nu ar cărmui epitropia lor după cuviință, sau nu s'arū îngriji pentru înbunătățirea și statornicirea a acestui obșesc folosu a politei, iarū acela carele din creștini arū cutza a să mișca în protiva acelorū mai susu prescise și hotărâte pentru țisa monastire și spitalu, precum și acele două supuse ei metoace a Precistei și a prorocului Samuelu. care aceste și de cătră noi acumū s'au întăritu, și ar voi ore cumū a resturna, sau a strămuta aceste, unulū ca acela, fie de ori care clasū și rangū, clericū sau mirėnū, mare sau micū, stăpănitoriū, sau stăpănitū, afurisitū să fie de cătră sfânta, de o ființă și nedespărțită treime a unuia numai Dumneđeū, și blestămatū, și neiertat și după mōrte nedezlegatū, imflatū ca o dobă, și supusū tuturorū blestămurilorū Patriarhicești, și Sinodicești, și vecinicei anafemei părtașū foculu nestănsū al ghieniei.“

Deci spre credință și necurmată țarie, s'au slobozitū acestū de față al nostru patriarhicescū și sinodicescū singilion întăritoriū; trecāndusă și în sfânta condică a sfintei noastre biseriei a lui Hristosū, în anul mântuitoriū 1785.

(Iscălitū în originalū) Procopie, cu mila lui Dumneđeū Arhiepiscopū al Constantinopolulu nova Roma, și Patriarh a totă lumea.

Mai urmează în original, și iscălitura, a doi-spre-zece Arhierei a Sinodului.

Hrisovul Domnului Mavrocordatū Vodă, cum și cartea Patriarhicească, s'aū reproducū în acéstă Edițiune, de pe o broșură publicată în 1862 în Iași de către Epitropia Spitalului Sf. Spiridon.
Th. C.

Oprirea protimisului către locuitorii seleni, urmată după o Anafora a Divanului Moldovei.

NOÏ SCARLAT ALES. CALIMAH VVD. cu mila lui Dumnezeu Domnū țerii Moldovei.

Cetindusă Anatoroia acósta înainte Domnii mele, și a totū Sfatulū, și intrăud însuși domniea mea în cea mai cu amărutulū cercetare celorū cuprinsă în Anafora, amū văduțū atâtū cele de mai înainte urmate feliori de păgubiri pricinuitoare judecării, nu numai stăpănilorū moșiilorū, ce și orândatorilorū dintru o rea obiceiuire ca acésta, câtū și multe asemenea pricini ce s'aū întâmplatū acumū în vremea domniei mele, aducătore nu de puțină sărăcie și stângere și însuși lăcuiitorilorū, stăndū și cu neconținere judecânduse. Dreptū aceia încredințandune că socotința D-lor sale boerilorū este dreaptă, și cu cuviință de a conțeni acéstū pricinuatoriū de păgubire obiceiū, hotărīmū domniea mea împreună cu totū Sfatulū de obștie, ca de acumū înainte un protimisisū ca acesta, să fie cu totulū opritū, și fiește care din stăpăniū moșiilorū să fie slobodū și întru deplină stăpănire a'și vinde venitulū moșiilorū precumū va vroi, și ori cui va vre, și contractulū dintre vândători și cumpărători să aibă tărie, însă ca nu cumva și orândatoriū în nădejdea aceștii hotăriri a rădicării protimisului de la locuitori, să se ispitescă a păși preste ponturile domnești, saū peste așădarea ce vorū ave stăpăniū moșiei cu locuitorii și să asuprescă mai multū pe locuitori.

Poroncimă domniea mea, D-sale vel Logofătă, și D-sale vel Vist, ca de se voră arăta nescuriva locuitorii, cu acestă felii de jalobe, să se cerceteză cu amăruntulă, și încredințândușă de vre o urmare a orândatoriloru înprotiva ponturiloră Gospodă, saă a așădării cu stăpăni moșiloră, atuncea îndată pe acei orândatori să'i lipsască din stăpănirea moșiloră, fără a li se mai da mai multă ascultare ; lătrinduse Anaforaoa aceasta cu a noastră domnescă iscălitura și pecete.—1815. Fevr. 9.

(Iscălit) Noi Scarlat Alecsandru Calimahă Voevod.

(L. P.)

Iordaki Ghika vel Logofăt, Procitoh.

Hotărîrea acêsta s'aă tipărită după manuscriptul cuprinsă la fata 153 în Condicta hrisóvelor din 1815 și 1816 ce se păstrează în Arhiva Statului. T. C.

Țidulă Gospod a Măriei sale Alecsandru Moruz Voevod, ce s'aă scris cătră D-lui Vorn. Dimaki când s'aă rânduit Vornic de obște. 1803 Ianuarie 1.

După cumă este cu cuviință proniei și purtării de grijă domnești a se îngriji și a gândi pentru cele cuviincioase și de obște folositoare, dar începută puindă înainte cea de obște împodobire a țarei, buna petrecere a locuitoriloră, și buna orândueală ce pe fiește care aduce spre buna viețuire, n'am contenit domniea noastră, nici vom conteni cercăndă și șocotindă pentru cele ce folosesc și cătră aceste aducă. Deci dar șocotind că în țara aceasta multe din cele obștești și folositoare, aă trebuință de osăbită epistăsie și purtare de grijă, pentru ca la vreme să se săvârșască mai bine și mai cu folosință, am șocotit, aducăndule să le facemă supt óreș care potrivită epistăsie și g_lujbă ; pentru aceea am făcut o nouă boerie inadins Vornic mare al domnescului nostru Divană, ca unulă din cei

patru Vornici mari, pe al nostru boeriū Manolachi Dinachi, numindulū vel Vornic de obștie, a căruia boerie și rânduim prin acésta a nóstră domnescă țidulă, epistasiile, și slujbele, întru aceste de mai jos capete,

1. Al nostru boeriū Vornic de obștie, luând casa milei se îndatorește să pue tótă purtarea de grijă și silință pentru dânsa, și încă se îndatorește a se afla față și la domnesculū nostru Divanū împreună cu veliți boeri stând, după cealalți patru vornici mari, mai alesū asupra pricinilor de clironomie, și ale altorū, câte spre rânduiala și folosulū obștiei suntū aducătore, căci pentru aceste nelipsit se îndatorește a fi împreună boerulū domniei mele Vornicul de obștie.

2. La pricinile de clironomie, când se întâmplă trebuință de epitrop, să se arăte la D-lui vel Vornicū, și cu a sa alegere să se rânduească epitropi, asemenea și împărțările clironomiilor prin trānsulū să se facă, și pentru lesnirea sa, și ca să nu se facă întârziere la săvârșirea acestorū de obștie folositoare pricinī, poroncim ca să fie lângă sine și judecătoriū pe unulū din boerii de a doua stară pre carele il va alege, om temătoriū de Dumnezeu, dreptū și silitoriū, carele să se rânduească și de către domniea noastră, și un logolāt, practisit și vrednic.

3. Fiindū că în cel de curând pentru țară datū slăvit hatșerif, se poroncește pentru oareș care pricinī călugărești, ce se cuvin la acea pentru sprijinire și agiutorulū săracilorū și al nevrăstnicilor fără părinți, casă a milii, rânduim și această purtare de grijă și epistāsia a boerulū nostru Vel Vornic de obștie.

4. La rânduitele vremi a le anului, când se dau milele, să facă izvoade și să le arăte la domniea noastră ca să

se pecetluiească cu pecetea domnăscă, și așa să împărțască mitele, asemenea și pentru cele căți au lefe pe lună din cutiea milelor, izvódele făcându-le, să se arăte la domnia noastră, ca să se pecetluiească, și așa să se împartă lefile, ear la împlinirea anului, să arăte domniei noastre, prin anafora, sâmile casei, și făcându-să domnescul nostru pitac să se cerceteză, și de cătră toți D-lor veliții boeri.

5. Iar pe lângă toate aceste să se îngrijese și să se nevoiească cu totă puterea, și tot chipul drept, spre adăogirea veniturilor casei mili, spre adunarea celor din multe părți analoguri a cutiei, și negreșit strângerea și păstrările casei arătându domniei noastre pentru acesta când va cere trebuința, prin anafora înscris; cătră aceste încă să și aibă luarea aminte, spre a se piroforisi, pentru cele ce în vreme se dau din casă, ori lefe pe lună, ori mile, ca să se deie la acei ce au trebuință, și căți vrednici a se milui, iar nu pentru dar, sau hatâr, sau îndesărt obicei, mai vârtosu cu analogie, și cu bună rându-eală, ca nu fără cuvânt, și fără oprire, înprăștiindusă banii mili, și să nu agiungă a se da celor ce cu adevărat au trebuință săraci și văduve, și copii fără părinți, pentru a cărora folos și ajutorire bine s'au văcut, și se păzește casa acesta, pentru aceea și a miluirei numirii s'au dat.

6. Cele ce se numesc ceșniuri (adecă cercări) pâne și carne, să aibă a face nart împreună, boeriul Vornic de obștie cu al nostru Agă, și să facă anafora cătră domnia noastră.

7. Al nostru boeriul Vornic de obștie, va avea și epistasia cișmelelor, și a apelor ce acum ne-am apucat ca să aducem în oraș, și au început a se lucra, avându

purtare de grijă cu silință, și privighiere pentru dănele, și pentru cele trebuincioase la dănele.

La acésta caută, și dintr'aceste se alcătuește epistasiea boeriei a Vornicieii de obștie, adăogând într'acestaș chipă de la domnescul noștru Divan un Vornic mare, acăruea cuviincioasa leafă este întocma cu aceloralași patru veliși Vornici, și rânduim ca din casa mileloră să eie cât și pănă acum să da la boeriul ce era epistatū, iar neagiunge-rea pănă la hotărâta leafă, să se implinescă de la casa răsurilor, și acésta acum poroncim, și hotărîm prin acéstă a nóstră domnescă țidulă, iar mai pe urmă vom așăda și prin al domniei noastre hrisov, mai adăugându încă și ori ce alt vom socoti de obștie folositoriū și cuviinciosū.

Regularea Împărătească pentru așăzarea celor patru familii Grecești ce au a domni pe rând în Moldo-România.

Învecinicita puternică împărăție alegând pe Domnitori în provinciile de sub suzeranitatea ei cea după clironomie, adică Moldova și Valahia, în tótă vremea după a ei singură și nemărginită socotință, de și mai nainte îi rânduia din pământeni, dară așa precumū s'aū aratatū din partea lor óre care neertate cutezări; de nevoie s'aū găsitū cu cale mai în urmă, de a se disființa sistemulū din tăiū, și în locū a se introduce acela al alegirei dintre fanarioși, carele s'aū și urmatū pănă acumū. Scopulū schimbării acestie se întemeia pe aceia că faptele și lucrările îndreznite de cătră Domni pământeni, nu se vorū mai ivi din partea fanarioșilor, ca uniia ce mai nainte erau cumpătași. Însă de la o vreme încóce fiind că unia din numeroși rivali, nu numai din aceia ce nu se află în trebī, ce încă

și din acei vrednici și nevrednici, întrebuițau tot felul de mașinații spre căpătarea marelui Dragomanii și a Îmbelor Domnii, iscodeau felurite intrigă unul asupra altuia, în protiva înaltei voinți; sistematica punere la cale a acestor lucruri a ajuns una din cele mai neapărate nevoi, rădicându-se din mijlocul pricinile de căpitanie a totu felul de viclenie și prigonire în viitorime.

Așa dar descoperinduse acum din cercetare și din practică, purtările prenumiților fanarioți, în privire că personala calitate, vrednicie și nevrednicie a fiește căruia s'a dovedit în destul și mai cu samă acum în anii acești mai din urmă, când viclenia unora ascunsă sub mască de dreptate s'a vădit din împregiurarea serioasă, luându-se bună încredințare prin aceasta că nu este dat celui întâiu venit de a i se încredința asemenea însemnate posturi, precum a Domniilor, pentru aceasta de neapărat s'a găsit de cuvântă a se face o din nou regulare potrivită cu împregiurările și cu interesele înaltului Devlet, în chip că amândouă Domniile să fie hotărâte numai pentru patru familii, asupra cărora nu urmează vre o înputare, înscrise cu numele și pronumele, și după regula lucrătoare atunci; precum și postul marelui Dragomanii ce se socotea între cele dintăiu să se cărmuiască numai de cătră aceste patru familii, iar acei ce vor rămâne pe din afară, fiind nevrednici și neputându avea nici o nedejde în privirea familiei se vor ocroti sub umbra puternicei împărății.

Pe aceste dară temeuri, după înalta voință și hotărirea a împărăției, și după socotința unanimă acelor bine cugetători și cu credință cătră puternica împărăție, bazele regulării făcute, și priincioasele condiții și regule s'a statornicit în chipul următoriu:

Domniile Moldovei și a Valahiei vor fi de astăzi mărginite numai în cele patru familii care s'au însemnat prin credința și dreptatea străineșilor și care merge pe urma lor, adică: 1 familia Domnitorului de astăzi a Moldovei Scarlat Calimah VV. a 2 cea a Domnitorului de astăzi a Valahiei Alecu Suțu, a 3, marele Dragoman de astăzi Mihalachi Suțu din familia lui Mihaï VV. și a 4 cea a repositului Alexandru Muruză, compuse din trei frați, iar Domniilor, a Domnitorilor de astăzi vor succeda periodiceste și pe rând, Domniile cei doi aflători în capitala împărăției, adică acel mazilită din Valahia, la Domnia Moldaviei și acel din Moldova la Domnia Valahiei, fără a se îngădui nici de cumă domnia vre unia din mai sus zisele familiei. Din aceste patru familii dacă vr'odinioră ară lipsi clironomia, Înalta Poartă, cercetând și înșământ pe acei înzestrați cu credință și învățatură, va alege pe cel mai însemnată dintre ei, hărăzindu-i driturile familiei a patra. Iar pentru postul marelui Dragomanii se va alege pe acel mai vrednic și mai ispitit fiu, acelui mai vechi Domnu, sub cuvânt de serviciu făcute mai înainte, iar tatăl său, cându îi va veni rândul de a domni, ori când ar vrea prin înscris iscălit de însuși el, să propue și să ceară de bună voie și nesilit a sa demisie, și în locul rânduirea fiului său ce ară fi ocupându postul marelui Dragomanii; în asemenea caz și în urmarea cererii sale făcute către Înaltul Devlet, fiul se va rândui Domnu în locul tatălui său, iar postul marelui Dragomanii, se va încredința celui mai vrednic fiu din cea mai veche din acelelalte familii.

Iar dacă din cea mai veche familie nu s'ar găsi fiu având ori vrăsta potrivită, ori științele și învățatura convenită, sau și găsinduse nu ar avea însușirile cerute pentru asemenea

posturi. atunce, precum și în cazul de mai sus. alegându-se din celelalte familii pe acel mai vrednic și mai învațat, se va rândui la postul marei Dragomanii, iar acesta după alegire, rânduit Mare Dragomanu, împlininduși cu credință și dreptate datoriile postului, ce din mila împărăției a trece la rangul de Domn; însă în vremea Dragomanii sale, cunoscându-se de către puternica Împărăție, sau nevrednicia sa. sau orî ce vre o altă vină vădită sau nevădită, dindată depărtându-se din postul se, după aseminea rânduială se va rândui altul în locul său, fără ca acei ce se depărtază sub categorie de vină, să se pótă înainta la rangul Domniei.

Osebit de aceste, spre a se preînlimbina și a se înlătura orî ce viclenie și intrige, mărgininduse și postul Dragomaniei Flotei la aceste patru familii, îl va căpăta cel mai vrednic ce se va alege din ele. în chip ca, de și mai înainte din Dragomania Flotei, de a dreptul s'a înaintit la rangul Domniei, acum însă, fiind că se hotărăște ca tranziția (pășirea) la Domnie să fie postul marei Dragomanii, apoi nu este nici cum erlat în viitorime vre unuia din Dragomanii Flotei ca să trecă deadreptul la Domnie: dară după regularea făcută. Dragomanul Flotei la sosirea epoei hotărită, va trece la postul Marei Dragomanii, și în urmă, la vremea hotărită înaintindusă la rangul Domniei; din celelalte patru familii se va rândui, precum mai sus s'a spus, după alegire pe acel mai vrednic, fără ca iarăși să se poată rândui nici odată în nici o slujbă pe acei ce pentru fapte vinovate, s'a departat din Dragomania Flotei.

În urmarea acestora, fiind că după regularea acum făcută, atătă ambele Domnii, precum și Dragomaniei

Divanului Împărătesc și al Flotei, s'a hotărît numai pentru acele patru familii, acei ce de puțină vreme s'a înaintit, și care nu fac parte din susul și de josul patru familii, atât Hangerliul, cât și fostul Dragoman Iacob Argiropulo, se vor cunoște de astăzi de către puternica Împărăție ca niște particulari, disbrăcându-se de rangul cel avuseră mai înainte; însă atât pentru slujbele lor în parte făcute de mai înainte, și pentru mila ce se hărăzește tuturor supușilor puternicei Împărății, spre a nu întâmpina numiții nevoi, în privirea stăreilor, ca o consecvență a îndurării autocratoricești, li s'a încuviințat oare care somă sub numirea de pensie; și dară, fostul Dragoman Iacovachi, ca unul ce are mulți pe lângă el și mai mult datorind de cât Hangerliu, s'a legiuiră a se da din însuși veniturile Domniilor, celui întâiu 60,000 lei pe fiecare an, și lui Hangerliu 40,000, lei, din care scăzându-se ceea ce ar agiunge spre hrana lor, rămășița se va plăti creditorilor. Iar de soma pominită a pensiei, două treimi se vor da pe fie care an de către Domnul Valahiei, și ceialaltă treime de către Domnul Moldovei, slobozinduli se îndată acumă cuvenitele sineturi în puterea acestei regulări; — pomeniții însă sunt datorii a ședeă retrași și a pitrece cu liniște, recunoscători pentru mila ce li s'a făcut. Dacă însă, (lucru ce nu se crede) s'ar afla că ei au cutezat în protiva împărăteștei porunci, urmate după înalta voință a hotărîreii, osebit de perderea hărăzitei lor pensii, voră lua încă și pedeapsa sumeției lor, prin ștréngă.

Fiind de trebuință ca pomenitele familii să reguleze cele de cuviință și pentru toți boerii împărținduli între dănșii, înprietinind pe uniea, agiutând pe acei ce ar ave nevoie, și purtând grijă pentru hrana lor, urmează după

acestași cuprinsu că trebuie să se razăme, spre a fi ei slobozi de un vânt, ca toate stările de boeri, conformându-se cu credință și dreptate, sistemului familiei sub care se află, să se lerească de ori ce faptă mare sau mică, ce ar fi înprotiva înaltei voință, bine cunosând că reprezentațiile de mulțămire ori nemulțămire, ce acele patru familii vor face Înaltei Porți pentru cutare ori cutare faptă și purtare a boerilor, vor fi primite de Poartă.

Și dar spre a cunoște fie care această punere la cale și înaltă autocratoricească voință, s'aũ slobozitũ înalt buiuruldũ, cuprinzătorũ poroncilor pomenite, Patriarhului Romeilor, iar acelor patru familii cuprinse în această regulare, li s'aũ făcutũ fie căreia în parte înserisũ înștiințare, cuprinzătoare de toate cele mai susũ espuse. Iar aceste poronci statornicite sistematicũ, spre a avea pururea putere, s'aũ înserisũ atât în calemul Divanului, precumũ și în condicele Amegiului și a împărăteștei Zaranhanele, ca după trebuință privinduse să se aplice cu potrivire.

În Constantinopoli.

Anul 1819 luna Ianuarie.

Acastă regulare fiindũ în limba grecescă s'aũ tradusũ din Condica Hrisóvelor ce s'aũ tipăritũ până aici.—În această a doue edițiune, am adăogitũ lângă Hrisovul lui Ipsilant Vodă pentru Spitalulũ Sf. Spiridon, pe acela de la 1785 a Domnului Mavrocordat, ce servește ca temelie acestuĩ filantropicũ Aședemẽntũ.

Pentru sciința celorũ ce vor ceti aceste Documente, sunt datorũ a însemna că Condica de pe care le-am fostũ publicatũ, am hărăzit'o Arhivei Statului Moldovei spre păstrare.

T. C.

NOÏ ANTONIE RUSET VODA

Bojiū Mitosti Gospodar Zemli Moldavscoī.

Dămū scire Domniea Mea cu aréstă carte tuturorū cui se cade a sci. pentru o nără ce-aū avutū rugătorii noștrii călugări de la sf. Monășire de la Bărnova. din codrulū Iașilor, cu țaranii din Ciorbesci; arătatu-ne-au călugării drese de la alți Domni, ce aū fost mai înainte de noi. pentru satulū Ciorbesci. ce aū fostū de ocolulū tērgulū Iașilor cu oeni de lănațe, căte sunt pre hotarul satulū, și cu helesteū și cu moară; care satū este danie șimiluire sf. monastirii Bărnova de la repositul Miron Barnovschi Vodă. Așjderea pentru rāndel vecinilor dintr'acei satū, s'aū fost mai ispitit și mai de mult ca să n'asculte de călugări și acumu iarăș s'aū cercat intr'acesta kipū. Deci Domniea Mea, am socotitū că nu să cade să stricāmū dania și miluirea clitorilor, ce aū fost, și aū miluit sf. monastiri. Domniea Mea, încă dămū lor precum le-aū fost obiceiū și de la alți Domni ce aū fost mai înainte de noi. Oamenii dintr'acest satū din Ciorbesci să aibă a lucra în tōte lunī. cu toții, intr'o lună, căte doue țile preste toți anii călugărilor la trebile lor. Așjderea și călugării să le deie locū de fānați pre hotarul satulū să'și cosască. Inșă nu unde va fi voia oamenilor, ce unde va fi voia călugărilor, acolo să cosască ei fānu. Așjderea să aibă călugării ași luā de a decea, de pre hotarulū satulū, din pāine, și din fānați, și din grādinā, și din tot venitul ce va fi.—Așia ca să le fie, și de la Domniea Mea ocinā și danie șuricu, și intāriturā, nerușuitā. nici odiniōrā în veci.

În Iassi. 7185 (1677) Maiu 3.

Noī Antonie Vodă.

Predsām linton god-sposchi.—Toīa pișām.

(L. P.)

Acest uricū l'am adaogit în această a doue edițiune, dintr'o condică ce este în dispozițiunea mea, și din care voiū mai publica documente importante pentru volumenul al șeselea, din Uricariu, pentru care am și strănsū îndestulă materie.

T. C.

Anafora pentru vecinī și munca boierescului.

Prea Înaltate Doamne.

Nr. 31.—După luminata porunca Măriei Tale, ce ni s'aū datū prin ūidulă, adunāndune cu toūii, s'aū celitū și am înūelesū înscurtū acea poruncă, dintru care cunōscemū cu bucurie. stăpāniasca Măriei Tale purtare de grijă, care ca unū părinte iubitorū de fii, mai înainte privesce kipurile și bunele așezări ce caută spre folosulū și odihna de obște a supușilor, dorindū voi a așeza tōte stările împrejurū a le acestei patrii, după măsurile dreptăței întru buna orānduială. Și fiind că una din celelalte ce cerū kipzuință și punere la cale, este și orānduiala ce se cade a se păzi între stăpānul moșielor și între locuitorii ce se hrănescū pe dānsele, ni poroncescī Măria Ta, caadunāndune la unū locū să facemū unită cercetare și socotință asupra acestei pricinī, și prin anafora să însciințāmū pe M. Ta. În ce kipū aū fost din vechiū obiceiū la acēsta, cum s'aū urmatū mai pe urmă, și în ce kipū vom socoti ca să se rānduiască acum, ca prin Domneasca hotărīre a M. Tale să se puie ea la cale, ca și cei cu moșile să fie odihniți și mulțemiți, și locuitorii să scie încă ce este să fie darea lorū pentru adetiul moșilorū, și ce slujbă să facă, ca să rămie și ei odihniți, fără a nu se supāra mai mult peste hotărīre. Decī după porunca M. Tale, adunāndune și făcēndū între noi asupra acestei pricinī cercetare și sfat,

precum au fostu obiceiulă din vechiū, și cumū s'au urmat mai pe urmă, și în ce kip socotinū eă este cu cale a se așeza acumū, însciințamū pe M. Ta.

Sciutū este că în vremile trecute, a fericiților întru pomenire reposați Domni, ce au stătu în pământul acesta toate mănăstirile și neamurile boieresci aveau pe moșile lor vecini, dași danie și miluire împreună cu moșile de cătră stăpânitorii Domni, precum adiveréză hrisóvelo vechi, și pre acești vecini ũ stăpânea din neam în neam, slujinduse cu dênșii la toate trebuințele, și în fie care vreme și locū, întocmai ca și cu robii țigani, numai cu atâta diosebire că pe vecini nu ũ putea vinde câte pe unul, ca pe țigani. ear când se vindea vre unū satū întru și vecini cãși era într'acel satū la prețul cumpărării, și nici era volnică a se duce aiurea. Ear ceilalți locuitori cãși era trăitorii pe moșii stăpânesci de se hrănea, de și nu erau vecini, dar la toate trebuințele ce avea stăpânii moșiei, fără sorocū, slujaū.— Ear la Domnia fericitului întru pomenire Const. Mavrocordat Vodă, s'au hotărit din poroncă, ca să nu se mai pominescă nime din locuitorii Moldovei cu nume de vecini, ci se aibă toți volnica slobozenica lor (precumū să și cade). Cu toate acestea slujba lor era necontentită ca și mai înainte la toate trebuințele ce avea stăpânii moșilor, cum și ceilalți locuitori, ce nu era la numărulū vecinilorū, macar că earășii din poroncă domniască, li s'au hotărit atuncea ca să aibă a lucra la stăpânii moșilorū câte 24 zile într'unū anū, dândū și de a șecăea din toate rodirile lor; dar fiind obicinuiți mai dinainte a fi supuși stăpânitorii moșiei la toate slujbele, earășii fără de sorocū slujia, și peste rânduitele zile până la o vreme. Mai pe urmă din vreme în vreme, stergânduse de istov numele vecinătății, și rămând și acei ce s'au

numitū vecini, în rânduiala celorlalți locuitori, au început unii dintr'înșii, a nu împlini nici slujba cea rânduită pe anū la stăpânii moșiilor, alții din stăpânii earășii silinduși mai mult și peste rânduiala și puțința lor.

Dintr'aceste neconținute pricini. se scornea și judecați, jăluindus^a de strămbătate unii asupra altora, și așa din anū în anū mergându această rânduială tot spre scădere, și neîmplinindu deplinū adetiulū ce s'au dīsū, cei ce se hrănescū pe moși, către stăpânii moșiilorū au remasū pănă acum de pre puținū folosū; și slujbă potū să aibă cei cu moșiile de la cei ce locuiescū pe dānșele, și încă putemū să dīcem mai mult pagubă, de vreme cât numai cât calcă și lucrează moșiile, dar nici slujba lor o facū deplinū și precumū se cade, nici dejma semănăturilor o dau după dreptate, ce strāngēndū ei mai înainte rodurile, lasă pe țarină ce le est^a voia pentru dejmă, care și aceia mai de multe ori acolo se prăpădesce, neavēnd scire stăpānulū moșiei.

Acum de vreme că dumnezeasca pronie, bine voindū patriei nōstre, au înălțatū earășii pe M. Ta la stepena acestei oblăduiri. de la care ni se dau tōte semnele bunilor nedejdi, a vedea întemeiată întru bună stare, pe struncinată patria nōstră, nu avem îndoială că M. Ta. între alte folositōre obscesci îndreptări, vei pur^a și această pricină, care este deobște, la bună orânduială; socotința nōstră întru acest kipū este la acesta, de vei găsi și M. Ta cu cale, de vreme că acum ne-am învrednicitū a căsciga statornicia cea dorită a stărei și a stăpānirii, fără a nu fi îngrozite inimile locuitorilor de prifacere și strāmutare, ce fiește care nădăjduesce așezare, odihnă și kiversisala sa la locul ce se află, nu le va cădea cu greū ca să lucrezā

la stăpânii moșiilor pe care se hrănesc și să kivernisescă din dece zile una, dând și dejma din roduri de a decea după obicei, însă cu hotărîre, ca să nu fie volnici așa ridica nimic de pe țarină, până nu vor face întâiu știut stăpânului moșiei, ca el să trimită să'și ea dejma, și această rânduială de slujbă a locuitorilor socotîn că nu numai nu le va fi lor de stricăciune, ce încă și spre îmbelșugare și fericirea țerei, și a tuturor de obștie, care de veți socoti M. Tale să se înăriască și cu luminatul Vostru hrisov, ca să fie statornică și să cunoscă și urmașii soțosul și odihna lor din mila M Tale, pentru care veți avea vecinică pomenire. Ear cea de sêvêrșită hotărîre rămâne la a M. Tale milă și înaltă înțelepciune.

1775 April 14.

Al Măriei Tale, cătră Domnul smerit rugător : *Gavril Mitropolitu Moldovei.*

Al M. Tale pre plecate slugi : *Const. Sturza. vel Vorn. Costaki Conaki vel Vorn. Stefan Sturza. vel Vorn. Vasile Costahi vel Vornic. Vasile Roset hatman. Ioan Canta Vist.*

Acastă anaforă, descriitoare traiului vecinilor în Moldova, o am reprodus'o în această a doua Edițiune, din o Condică de Anaforale pagina 82 ce se află în dispozițiunea mea. T. C.

Adiverință.

Adecă eu Dumitru, județul, împreună și cu preoții și orășanii de aici de la Vel-Ocnă, sud-Vâlcea, datam această adiverință a noastră de încredințare la mâna dumnealui Dumitraki paharniculă sin Constantin logofătul de Visterie, și nepot Mihalcei vtorî logofăt, că înștiințîndune pe noi, Dumnealui, cu scrisore a dumnealui, pentru ocnele de sa-

re ce sunt făcute de unū anū și opt luni, și umblă de scotū sare din trănsele, sunt cu adivēratū pe moșia dumnealui numitului mai susū păharnic; pentru acōsta am dat și noi acōstā adiverință la mână dumnealui, din încredințare, și noi pentru mai adivăratā credință ne-am iscălit mai jos ca să se creadă.

Noemvrie 11. anul 1784.

Eu Popa Radu Hulbecū, adiverez.

Eu Popa Costantin, adiverez.

Eu Popa Kera, adiverez.

Eu Dumitru sin Dumitru, diaconū, adiverez.

Eu Dumitru județul de la Vel-Ocnă, adiverez.

Eu Constantin al preotesci de anī 75 adiverez.

Eu Dumitru Minotă. de anī 70, adiverez.

Eu Ene Vătaful de Măgasi, al Croitorului, de anī 60 adiverez

Eu Constantin Minotă, părcălab, de anī, 40 adiverez.

Eu Constantin sin Lupul, de anī 65 adiverez

Eu Gheorghie Unkiașul de anī 76 adiverez.

Eu Radu sin Stefan de anī 25 adiverez.

Și am scri-ū eū Dumitru Diaconul cu zisa tuturor și
m. r. ur.

Din Originalul acestei adiverință se vede că în Muntenia era datină a se arăta etatea marturilor; tot din cuprinsul acestui actū se constată că exploatațiunea sarei la Ocenele-Mari, din Muntenia, datază de la anul 1783. Th. C.

MILOSTI BOJI. ION ȘERBAN VODĂ.

GOSPODAR ZEMLI VALASCOI.

Datam — — slugei Domniei Mele Kera logof. ot Vel-Oc-

nă, ca să'î fie lui unŭ Vierŭ și un Stupariŭ, însă oameni fără de bir, și fără gllcévă, la via lui și la stupina lui, în pace și ertați de bir, de talerî, de miere cu ceară, de găleată cu fân, de zaerele, de birul lefelor, și al vacilor, și al oilor, și al untului, de banii carălor, de birul oștei, și de al malaiului, și de seama a doua și a treia, și de toate dăjdiile și rânduețele câte se punŭ peste anŭ, pre siliști, și 'acolo în orașŭ, de caii de olac, de potvoade, de mertice, de conace și de rînduețile și dăjdiile ocnelor, de cătră județul cu pîrgariŭ lui și de orașăniŭ și de cătră toți zapcî de județŭ care vor fi cu slujbe acolo în orașŭ, de nici unile nimic val saŭ băntueală se n'aibă.

Pentru că m'am milostivit domniea me de i-am ertatŭ de toate de aceste câte scrim mai sus, ca se fie de ajutorŭ lui Chera logof. la ce ear fi trebuință, pentru că el încă slujesce domniei mele acolo la Ocnă la slujba domnească în totă vremea; așîderea voi toate slugile domniei mele veri cariŭ cu ce slujbă veți umbla acolo și ție Județŭ și voi toți orașenilor de acolo se căutați dacă veți vedea această carte a domniei mele, ear foarte se vă feriți de acești doi oameni, că cine se va ispiti seŭ învâlui peste cartea domniei mele, acela om mare certare va pitrece de cătră Domniea mea. Așa este porunca domniei mele.

(L. P.)

7193 Ianuarie 13.

Am reproduș documentul de sus, în intențiune ca să se vadă de cătră lectori, că și în timpurile vechi, 7193 (1684) se află multime de dări și angării, aruncate asupra populațiunei române. Timpurile de acum samănă foarte bine cu acele bătrâne în privirea dărilorŭ, cu deosebire că astăzi nime nu se poate scuti de plata contribuțiunilor fiscale și a dărilor comunale.—Originalul se află în păstrarea mea împreună cu alte câteva bucăți, ale orașului Ocna-Mare, de peste Milcovu.

Th. C.

NOÏ STEFAN VOEVOD.

Boji milosti gospodar zemli Moldavscoi,

Facem scire Domnia mea la boerulă nostru Cărăbătu, pârcălabu de Vasluiu, adică precum aceste credinciose slugile noastre Mihociu, uşierul curţii Domneşti din Vasluiu, şi Cocuză păhărnicele şi pârcălab bivă pîrgariu, şi Cotaie Cupeţu, şi Hilatū Cupeţu, bătrîni tîrgului Vasluiu ce veni cu voinicii de oste a tîrgului la tabăra noastră aice în prestanicea Milcovului, şi cu mare obidă plânse înaintea noastră şi înaintea a lor noştri moldovenesci boeri, şi Armenii şi Jidovii, şi Grecii care se află acolo în tîrgu oploşi, precum multe neajunsuri şi nagete, căşuna-le-arū la toţi a lor tîrgoveţi, că se bagă la tôte cupeţilor Moldovenilor la care cei streini n'au dreptatea pe legea bătrîna : meserniţi, cărciume şi pitării a ţine, cum acolo în acel tîrgu ţinū. Ma cumpără şi locuri ocini de case, şi de fâneţe şi de prisoci, şi vaduri de făcăe, şi ţinū şi dobitoce cum ţinū toţi tîrgoveţii, la care şolduđii şi pîrgarii parte ar ţine acelor streini, şi îngăduelă peste legea cea bătrîna, — s'au cerşut să le facem dreptate pe legea bătrîna şi pe uricul de danie ce'l au de la cel mare Stefan Vodă, moşul Domniei mele, Dumneđu pomenescă-lū, care moşul Domniei mele cum isbāndi cea mare bătălie de la Racova şi vinge pe Turci, şi pe Munteni, şi'i frânse, şi'i fugări pentru pământia ce'i venčili, cumpără pe banii săi tōtă moşia de la cei bătrāni moşneni, şi făcu sfântă rugă şi curtea

domnescă și adăvase târgu acelū Vasluiū cu cei voinici, ciupțiți și slutiți din bătăliă și așădă târgoveți, și hani le dete acupețirea și tótă moșia o dănuiră ocină în vécū a firea târgoveților Moldoveni, care se vinge cu Turcii acolo și voinicesce se luptă de dovedi atâta mulțime de păgâni, — năpădiseră în țeră. Cumū vėđum Domnia mea și toți boerii Domniei mele uriculū celū de danie, și altū uricū de întăritură de la părintea Domniei mele Bogdan Vodă, Dumneđeu pomenescă'lū. ca se aibă acei târgoveți Moldoveni și totū rodul, seminția lor din ném în ném până în vécū a stăpini acea moșie în totū locu, cu totū venitulū din câmpū, din păcuri, din trapă, și din fânețe, și din lunci, și din locuri, din țerină, și din vatra târgului, voinici ași lua venitul din tóte ca de pe dréptă a lorū ocină și mosie numai pe legea alor-alanți târguri, să aibe la vreme de păsū călari voinici de óste a dară mistiți cu tóte cele de trebă la bătae, cumū și acumū aū voinicii lorū aicea în tabăra nóstră; — și văđendū Domnia mea plânsórea slugilor nóstre cei mai susū scriși, și a toți târgoveților din Vasluiū. și dacā văđum și uricile cele bătrâne, iată numai ceți scrimū și tareți poruncimū, cumū amână veniți-va cartea Domniei mele, să nu într'altfelū faci, numai ce de sîrgū să vė strângeți cu solduđii și cu pārgarii, și să chiemați pe toți cei streini cupeți, armeni, și greci, și jidovi, să le luați sama cu ce derese cumpără ocini, locuri de casă, și de fânețe, și de priseci și de țarină și vaduri de făcăe, și avândū derese savaī Domnesci de ar firea, să le luați de la mâna lorū și să le triniteți la Domnia mea ca să le rumpem,

că n'aũ lege Armeniĩ și Jidoviĩ ocinĩ a ținerea în pãmântu nostru moldovenescũ cu atare tocmelã și 'lege fost-aũ nu și priimiți de strãmoșul Domnu bãtrinelũ Alexandru Vodã celũ bunũ, tindũ aceste linghĩ curse întâiũ în pãmântulũ nostru moldovenescũ, fugãriți din țera Ungurescã și dintr'alte țeri pentru legea a lorũ sãĩ pãrinți, care li se dete voe, și lege de la Domniĩ și de la țerã cu seimi de obsce a'sĩ ține legile lorũ, și a face veri-ce cupeții, fãr'ce mesernițe, și cãrciumĩ, și pitãrii a nu ține, ca nu care-cumvașilea pe creștini spurce, cum datina lor ar fi.—Și pentru una ca asta iatã tare vë poruncimũ Domnia mea ca de sãrgũ pe toți cei strãini, armeni și jidovi tare sã'i popriți a face cupeții cu cãrciume, veri cu meserniți, veri cu pitãrei, numai fãrã ci, greciĩ care aũ vrea cu volnicie la aceste cupeții, ma ocinĩ nimeni, veri care streinũ firearũ, și grecũ, n'are volnicie în pãmântulũ nostru moldovenescũ cu a ținea veri a birui, cã n'aũ lege de la cei bãtrini Domni, si moșneni, care ago-noisi pãmântul esta cu sãngele lorũ, ilũ ținũ și'l arãtue, și'l pãstrã moșia afirea pentru rodulũ lorũ. și pentru semințenia lorũ pãnã în vécũ, cã nu'si vãrsarã sãngele lorũ pentru cei streini, cari n'avurã nici unũ pasũ pentru moșia nãstrã, cumũ și noi pãnã în dioa de astãdi ținemu-ne moșia cu sabiea și cu sãngele nostru, și pentru aceea toți streinii ceștia armeni, și jidovi, și greci, cum se dete legea leșilor, și rușilor, și ungurilorũ, și bulgarilor care vinũ din dorul lor de sluji în țera nãstrã la óste și vrurã pentru be-șugu pãmântului a se acina și hãlãdui la noi, sã'si agonescã cu muncesta veri cu cupeție pita

lorū, a'și ține case, și locuri de pământū unde ar putea găsi cu namală de la moșneni.— Așijderea lege dedese și estora, și D-ta aflându nucină cumpărate de veri care streinū numai ce să le ei zapisele, și să le întorcă țirgoveții banii câtū s'ar scri zapisele, și vrëndū streini ceia a hălădui acolo, și a ținea acele locuri, să se învoiască cu țirgoveții cu namalū a le ține, și cari ar vrea dobitoce pentru a lorū casă a ține pentru pășune să dea pe vară câte unū ugū la biserică Domnescă, și mai multū valū nu li se facă, ca să pótă și dînșii a hălădui în pământulū nostru, și a'și agonisi pita lorū, și ce's așeđați a da pe totū anul la visteria Domnescă si banii stégului cetății Vasluiū, așa poruncimu'ți pâr-călabă și cată a da ascultare deplină la porunca noastră, și înturnândune din mila lui Dumnezeu cu sănătate la scaunulū nostru să ne faci de scire de tóte ceste ce se plânse Vaslueniū, și cumū în cale pusuții ca și noi de la noi să le damū și să'i miluimū; și să le întărimū dania și miluirea moșului nostru, și a părintelui nostru, Dumnezeu pomenescă'i, cu uriculū nostru întăritū cu cea mare a noastră pecete. Și ca mai nu îndrăsneđi veri care dregătorū a călcarea legea bătrână de a îngăduirea cupeții, cupeții cu cărciumi, și meserniți, și pitării armenilor și jidovilor, și ocini a cumpărarea veri care streini de rodulū moldovenescū în pământul nostru, și în moșia noastră, poruncit-amū pe legea bătrână, uni ca aceia cu spînzurătore să se omóre, cari atare poruncă datu-amū Domnia mea credincioși boerilorū noștri hatmanului, și celor mari vor-

nicî a țerei de jos și a țerei de sus, s'o plinască numai de cîtu.

Sam Gospodă Velealū.

Ot Topliceni u velétū 7034,
(L. P.) Mesița Septemvrie 20.
la Movila piserū am scriptū.

NOÏ GEORGE GHICA, VOEVOD,

Boji milosti Gospodar zemli Moldavscoi.

Adicē Domnia mea amū datū și amū întăritū slugilorū nōstre tîrgovețilorū de Vasluiū pe a lorū dréptă ocină și moșiă a tîrgului Vasluiū, din Ispisocolū de danie și miluire ce aū de la Stefan-Vodă celū bătrînū, și din Ispisócele de întăritură de la Bogdan Vodă, și de la Stefan Vodă celū tânērū, și de la Pētru-Vodă, și de la Iliășū-Vodă, și de la Alesandru-Vodă, și de la Irimia-Vodă, și de la Vasile-Vodă, și de la mulți Domni bătrâni, așijderea și noi am datū, și amū întăritū, și amū miluitū pre slugile nōstre tîrgoveții din Vasluiū și (lipsesce) de la noi ocini, moșii lorū, și feciorilorū lorū, și (lipsesce) oșilor lorū, și la totū nēmū lorū, și la toți cari orū trăi întă (lipsesce) cesta hirișū Moldoveni să le fiă uricū din nēmū în nēmū nerusîitū, nicî dănă-óră în vécū, și altū nimeni să nu se amestece.

Sam Gospod Velél. Ot velétū 7165, Maiū 10.

(Iscălitu) Io Gheorghie Ghica Vodă.

(L. P.)

Nicolae Genge.

NOI MIHAIL CONSTANTIN SUȚU V. V.

Cu mila lui D-țeu Domn țerii Moldovei.

Fiind că temeiul bunătăților și podoba cea alésă a oblăduitorilor de noróde este mila, dreptatea și buna ocărmuire, ca unii ce se aleg din Dumnezeiască voie a fi stăpânitoriū obștiei. privind asupra a tótă starea, saū pămētenī saū străinī și orī de ce stare vor fi, aū datorie dar se pue la cale cele bune orēnduele, și să îndepțeze cele căte sē cuvine a fi într'aceia stare, căci la un stăpânitorū nu este elipū a căștiga alt nume de fericire, cu altă mijlocire de cătū cu urmările ce se cuvin și sunt pentru odihna și întemeierea obștiei, de vreme ce tóte altele cu schimbarea vremei să prefacu, iar numele purtătorilor de bunătăți de a pururea este nemuritorū. Pentru aceia dar și noi din pronia Dumnezeéscă înălțindune la scaunul Domniei aceștiea a Moldovei, cu totū cugetulū și dorința noastră dintr'acel césū aū fost și este să ne arătăm cu întemeiere și adăogire spre cele bune asupra obștiei. Decī pe līngă alte cuviincióse miluirī ce am făcut Domiea mea cu alte obraze boierești, luat-am séma și pentru a nostru cinstitū și credincios boier Dumnélui Costaki Ghica Hatman, că cu tótă cuviința și dreptatea se cade a se adjutora spre răsplătirea multoru adese slujbe, care după vreme cu tótă rāvna și osărdia s'au arătatū, nu numai la vremile liniștite ci și la întâmplări cumplite cu sădăcatū și credință—slujând țerei și Domnilorū, știută fiind acéstă adivērată osărdie și rāvna pe deplin și de către cele mai în nalte locuri, pentru care n'am

trecut Domniea mea cu vederea, ce iată împotriva căzutei mulțumiri și respălțiri îi dăm Domnia mea danie și miluire târgul Vasluiului, cu totu locul de prin prejură, ce se va dovedi că este ne dat danie de vre un Domn; pe care să aibă a'l stăpâni cu pace, d'acum înainte ca pe un lucru drept al Dumisale.

Deosebit și mortăsăpia acelu Târgu iarăși o dăm Dumisale, să o fie, pentru care poruncim Domnia mea, Dumisale Velu Vameșu de Carvasara, de acum înainte să nu vă amestecați mai multu la Mortăsăpia Târgului Vasluiu.—Asijderea și băutura vinulu, a rachinulu, a meadulu, a berei, numai de a Dumisale să se vëndă, iar alți nimine să nu îndresnescă de a putea vînde—fără știrea și fără a nu se învoi prin tocmelă cu Dumnelu Hatmanul, precum hotărescu punturile Visteriei; cum și mesernița de tăet carne acolo, iar nimine să nu fie volnic a ține trunchiu și a tăea carne, fără numai cei care din tocmelă să vor învoi cu Dumnelu Hatmanul, deosebitu se fie volnic Dumnelu și vechilul Dumisale, că se nu îngăduescă pe nimine, ori din cei din locu de acolo, ori din cei ștreini fără știrea și voia Dumisale a'și face case și dugeni pe moșia acesta; antei să se învoescă cu D-lu Hatmanul prin scrisore pentru bezmănul loculu pe câți stinjeni de locu va avea trebuinți să coprină, și așa să începă a face șidir, iar într'alt chipu să nu aibă voe, cum și cei cari până acum au făcut acolo case și dugene i magazale, acei toți să aibă a se tocmi și a se aședa prin tocmelă cu Dumnelu Hatmanul, și pe stinjeni plătind bezmănul

locului, precum se urm^{eză} și aiurea la alte locuri a târgurilor; cu adet de casă să nu fie supărați de către stăpânul moșiei, *asemene se mai iee și câte patru-șeci bani de la toți cei ce vin la iarmaróce i zile de târg^u și întind marfă spre interesul lor^u.*

Dreptu aceia poruncim Domnia mea, Ispravnicilor^u de ținutul Vasluiului, și altor zapciⁱ, de către toți să se păzescă întocmai precum mai sus se cuprinde prin Hrisovul^u acesta, dând ajutoriul trebuincios spre a se păzi întocmai rânduiala ce s'au arătat. Poftim dar Domnia mea pe alți frați luminați Domni pe care sfântul^u Dumne^{de}u^u îi va or^éndui cu Domnia acestei țări, să nu strice ac^éstă Danie, ce cu dreptate s'au făcut, ci mai v^{ir}tos să o întărescă pentru a Domnilor sale vecinică pomenire.

Scrisu-s'au Hrisovul acesta la Scaunul^u Domniei mele în orașul Iașii, întru cea d'ânt^éi Domnie a n^óstră la Moldavia, în anul al treilea, de credincios boierul Domniⁱ-Mele, Constantin Burchi Biv-Vel Clucer^u.

in 2 Aprilie 1795.

(Iscălit) *Mihail Constantin Suțu Voevod.*

(Locul Peceții Domnești).

În asemenea coprire urm^édă și Hrisovulu Domnului Mihaⁱ Grigore Suțu din anul 1820, Mart 8, întăritor^u celui de mai nainte.

Protestația târgoveților de Vaslui^u din 1797.

Prea Înălțate D^ómne!

Măria Sa Mihail Constantin Suțul Voevod, după ce s'a mazilit^u, a^u a^{fi}erostit^u târgul Vas-

luiului, D-sale Hatmanului Costache Ghica, și noi ca unii ce n'amū avutū nicī o șciință, și mai alesū că unile din scrisorile vechi cuprinđetóre pe vatra tîrgului s'aū reslățitū de la mîna nóstră, din întâmplarea vremilorū, iară unele din scrisori le avemū, și că póte D-lui Hatmanul să pue stăpînire, și să ne siléscă pe noi să plătimū bezmânū pe casele și dughenile nóstre; cu plângere ne rugămū înălțimiī tale, să nu te însărcinezi și înălțimea ta, cu lacrămile a unui norod, pentru că îndestulū ne este noă șederea în șléhulū cel mare, că pentru acésta și cei de mai înainte luminați Domni aū făcutū hotărîre prin hrisóve, de a nu se da acestū tîrgū nimăruī. Prea milostive Dóme, cu acésta dovedimū noi, că hrisovulū de afiorisirea tîrgului, s'aū datū D-sale Hatmanului Costachi Ghica în mazilia Mării sale Mihail Constantin Suțul voevodū, pentru că de s'ar fi făcutū afiorisirea în domnie, trebuia să ne arătămū în multe rîndurī cu jălbī, și hrisovulū de afiorisire trebuia să se protocoléscă de D-lui Vel-Logofătū, și să se trecă și în condica Divanului, și mai ales cum aū pututū Măria Sa Mihail Voevodū de a da tîrgulū acesta, în vreme ce prin hrisovulū ce se află la mîna nóstră hotărasce ca să nu se-dea nimăruia nicī odinióră. Iarăși cu plângere ne rugămū ca să fimū scoși de sub jugul acesta, și vecinică pomenire va rēmânea înălțimei Tale.

Toți tîrgoveții din tîrgul Vasluiū. (Iscăliți)

Resoluție domniască.—Dumnéta, vel-Logofătū, cercetéză jalba acésta, și să faci aducere aminte Domniei mele pentru acéstă pricină. (L. P.) 1797, Septemvrie 2.

Hrisoverghi Stolnicū.

**Cu mila lui Dumneđeș, Noi Alecsandru Constandia
Moruză, Domnă Țerii Moldovei.**

Datam Cartea Domniei mele, cinstitū și cre-
dinciosū Boeariului nostru dumisale Costache
Ghica Bivelū logofătū de țara de josū, și omului
ce'lū va avea rînduitū vechilū la moșia D-sale
Târgulū Vasluiului, și loculū din pregiurul Târ-
gului, ce'lū are schimbū de la Monastirea Sf. Spi-
ridon, și cu scrisoare din anul acesta curgătoriū
1805 Martie 28, se stăpînească și să ea venitul
de la toți aceia ce vor fi cu locuința *pe această
moșie Târgulū Vasluiului, și loculū din pregiurul
Târgului,* și alții ce se vorū fi hrănindū acolo,
din toate, *după obiceiū și după hotărârea* pon-
turilor *Domnești* -- Iar pentru acei ce se vorū
arăta împrotivitori, poruncim D-v. Ispravnicī țin-
tului ca să i supuneți a urma întocmai du-
pă hotărârea ponturilorū *Domnești*.

Isc. (Procitocū vel. logofăt).

1805, Maiū 22.

(L. P.)

*In acestū a două Edițiune a volumenului I din Uricariū, am a-
daosū și documentele Târgului Vaslui, așa precum ele sunt tipărite de
Doamna proprietară El. Șubinū-Ghica, și de notabilitățile poliției Vas-
lui — Reproducerea dară a Uricului de la Stefan Vodă, din 7034. Sept.
30, cum și a celui de la Gheorghie Ghica Vodă din 7163 maiū 10,
este dată sub toată reserva, atât din cauză că obirsia aflărei lor de că-
trū Dl. Const. Sion, este supusă îndorelei, cât și din aceia că nu am
avut fericeirea să scrutamū uricile în cestiune, spre a le compăra cu
acelea ce ne-au cădutu în mână, cu ocasiunea publicărei a sute de
urice vechi, in Colecțiunea noastră. Poate că alții, în viitorime, mai
norocoși, vor putea a se pronunța categoricū asupra uricilor menționate.
— Câteva curinte, înșirate in uricul de la Stefan Vodă (pagina 139),
ni s'au părutu ca neîntrebuințate pe timpul când se presupune că s'au
datū acestū hrisovū, de asemenea și construcțiunea fraselorū ni se pa-
re a fi pre silitū.—Atătū dicemū.*

Th. C.

NOÏ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila lui Dumneđeu Domnă Moldovei.

Însciințare facemu prin acéști carte a noastră, tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auđi cetinduse, pentru acest adivărat sluga noastră Roman Hamză, precum că l'am miluit cu osebită a noastră milă, de iam datu și iam întăritu în țara noastră a Moldovei, dréptă ocina lui și cumpărătură, o a patra parte din satu din Piticenî în Cobîle, partea cea din josu care iau fostu vënduto, Sima visternicul încă în ȕilele vărului domniei mele Stefan Vodă dreptă 320. zloți tătarești. Această tótă de mai sus arătată a patra parte, săi fie lui de la noi uric cu tot venitul și fiilor lui, nepoșilor, strănepoșilor, prea strănepoșilor, și la tot neamul lui cine i se va alege mai de aprópe, nestrămutatū nici odinioară în veci.— Ear hotarul acei a patra părți din satu din Piticenî ce'i în Cobîle, partea cea din josu, din tot hotarul să fie a parta parte, ear despre alte părți să fie până unde s'au apucat din veac după hotarul cel vechiu, precum și ispisocul ce l'au avutu Sima Visternicul de cumpărătură pe acea a patra parte de satū din Piticenî ce'i în Cobîle partea cea din josu încă l'au dat în mânele slugei noastre lui Roman Hamză.— Care spre acésta este credința a mai susu

numitei Domniei Noastre Petru Vodă, și credința a prea iubitului fiu al Domniei mele Bogdan, și credința a tuturor Boerilor noștri ai Moldovei a mari și mici—Ea după viața noastră cine va fi Domnu țerei noastre acestiea din fiii noștri, sau din neamul nostru, sau ori și pe cine ar alege Dumnezeu a fi Domnu țerei noastre acestiea a Moldovei. unul ca acela să nu clintescă dania și întăritura noastră, ci să'i întărească și să'i înputernicească, pentru că'i este dréptă ocină și cumpărătură. Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestora de mai sus scrise, am poroncit credinciosu boerului nostru Tóder vel Logofăt să scrie, și cătră acéstă adiverată Cartea noastră pecetea noastră să lege. Scrisu în Iasi de Grigore Bocsovici, diiacul la 7036. (1528.) martie 4.

(ДЕРЖАВА НИ ПЕТРУ
ВОДА)

NOÏ PETRU RARESU VODĂ

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Moldovei

Însciințare facemū prin acéstă carte a noastră tuturorū cui vor privi asupra ei, sau o vorū auđi cetindusă, precum că, Stancăi acestiea dreptei fete a Négăi, nepótei lui Thóderū Peticiū, iam datū și iam întăritū, dréptă ocină și mosie, din ispisoculū ce l'au avut maicăsa Négă, de împărtělă, dela părintele

Domniei mele dela Stefan Vodă (bătrânul), din jumătatea de satu din Piticeni, jumătatea partea cea de mijloc. Acéstă de mai susă numită jumătate partea de satu, să'i fie ei uricu, cu totu venitul. și fiiloră ei, nepoților, strănepoților. și la totu neamulă ei, cine i se va alege mai de aprópe, nestrămutată nici odinióră în veci. Eară hotarulă acei jumătăți. din jumătatea de satu din Piticeni partea cea din miđilocă, să fie pe unde au hotărâtă și au pusă semne, credincioșii boerii noștri Petrica, ce au fostă **Portaru Sucevei.** și D-luă Danciulă părcălabă **Cetăței Noue.** Eră despre alte părți după vechiul hotară până unde s'au apucată din vécă.— Care spre acésta este credința... (*Mai de parte urmează cuvintele din uriculă de mai susă, până la capătă, de aceia nu s'au mai repetat și in acesta*)—

Scrisu în Hușă, de Thóderă Oanei, diacu din 7036, (1528) Martie 28.

(Листъри ми не-
четea господя)

NOI MOISIE MOVILĂ VODĂ

Cu mila luă Dumneđeu Domnu Moldovei.

Iată venindu înaintea noastră, și înaintea tuturor Boerilor nostri ai Moldovei a mari și a mici rugătorul Domniei mele preotul Avram din Piticeni și ne-au adus unu zapis

de mărturie, de la Petrea Hótnog, de la Costantin Visternicul, dela Toma Sulgeru și dela Pintileiu din Piticenî, și de la Mihăilă și Grigore tot de acolo, cum și de la Andronie din Sălăvestri; asemenea și de la alți oameni buni, **ostasă de frunte** și megiesi de prin prejuru, asia scriind și mărturisind într'acelu zapis precum că venind înaintea lor Pavăl și sorsa Nastasia, nepoți de fată a Hăragăi, ficiorul Rusei, și dreptă ocina lor și mosie. . . . cătă se va alege din Piticenî, partea Hăragăi, de nime siliți, nici asupriți, ci de a lor bună voie au vëndut mai sus numitului rugătorului nostru preotului Avram, drept patru spre dece taleri bani buni de argint.

Deci Domnia mea vëdînd acest zapis de mărturie, acéstă de bună voie tocmală și deplină plată, Domnia mea am cređut, și încă și de la noi am dat și întărit acéstă de mai sus numită partea dintr'acest satu Piticenii, ca numitului mai sus rugătorului nostru preotului Avram, să'i fie dreptă ocină, mosie, cumpărătură și uricu și întăritură cu tot venitul, nestrămutat nici odinioară în veci. Și altul nimea în protiva cărței noastre acestiea să nu se amestice.— *Însusi Domnul au poruncit.*

Scrisu în Iasi, de Ionascu Diiac, în 7139. Arilie 21.

(L. P.)

Ghenghea vel Logofăt au Învoătat și au iscălitu.

NOÏ ILIIAȘU VODĂ

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Moldovei.

Înștiințare facemiu prin acéstă cartea a noastră tuturor cui vor căuta asupra ei, sau o vor auđi citinduse, precum că venind înaintea noastră și înaintea boierilor nostri ai Moldovei, slugele nóstre : Drăgiciu și fratele seu Ioan, ficiorii Negretei, și Neagu, și sorsura Frăsina, fetele Mariei și Nica, și frații ei, Cupce și Toader, și surorile lor Irina și Greaca și Nica, fiil Albului, toți strenepoți ai lui Tóder Piticu, dreaptă ocina lor și moșie, din ispisocul de întăritură, ce l'au avutu stremoșul lor Toader Piticu, de la Domnii cei de mai înaintea Dómniei mele, de la Ilias și Stefan Vodă, adică : din jumătatea de satu cei pe Cobîle unde au fost casele a strămoșului lor doue părți, cele din susu care acum se numescu Piticeni, de nime siliți, nici asupriți, ci de alor bună voie, au vëndut slugei nóstre, lui Lupe Berheciu, drept cincii sute **zloți tătăresci**. asia apoi numitul sluga nóstă Lupe Berheciu, sculându-se, au plătitu deplinu toți acei de mai sus arătați bani, 500 zloți tătăresci, în mănele mai susu numiților lui Drăghiciu și frațimiseu lui Ioan ficiorii Negretei, și Neagăi și sororei ei Frăsinei fetilor Mariei, și Nicăi și fraților ei : Cupcei și lui Ioan, și su-

rorilor lor : Irinei, Greacă. și Nicăi, filor Albului, toți strenepoți ai lui Toader Piticu, din naintea noastră' și din naintea boerilor nostri.—Deci Domnia mea vedându această de a lor bună voie tocmală și deplină plată, Noi încă asijdirea și de la noi am datu și am întăritu slugei noastre lui Lupe Berheciu, acele de mai sus numitele doue părți, părțile cele din susu, din jumătatea cea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casele lui Petrică Piticu, care acum se numescu Piticeni. Pentru ca să'i fie lui de la noi uric, cu tot venitul, și filor lui, nepoților, strenepoților, prea strănepoților, și la tot neamul lui, cine i se va alege mai deaproppe, nestrămutatu nici odinioară în veci.

Ear hôtarul celor de mai susu numitelor doue părți, părților celor din sus, din jumătatea de satu ce'i pe Cobîle, unde au fost casa stremosului lor, cari acum se numescu Piticeni, din tot hotarul din jumătatea de satu să fie doue părți, ear despre alte părți, să fie după vechiul hotar, până unde s'au apucat din veacu. Care spre această este credința a mai sus numitei Domniei noastre Ilieas Vodă și credința a pre iubiților **frați** ai Domniei mele Stefan și Costantin, și credința a tuturor boerilor nostri ai Moldovei a mari și a mică.—Ear după viața

noastră cine va fi Domnu țerei noastre acestiea, din frații noștri, sau din fiii noștri sau din neamul nostru, sau ori și pe cine va alege Dumnezeu a fi Domnu țerei noastre acestiea a Moldovei, acela să nu aibă ai strica dania noastră și întăritură, ci săi întăriască, și să'l înputernicească, pentru că el pe drepti și curați bani ai sei și-au cumpăratu.—Și spre mai mare tărie și întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poroncitu credincios boeriului nostru, Măteés Vel Logofăt, să scrie și cătră acéstă adevărată Cartea noastră pecetea noastră să lege.

Scrisu în Husi, de Mihailă Voira, dieacu în 7056. (1548) martie 23.

(Сербская Печетель Господня.)

Nota. După publicarea Documentelor Târgului Vasluiului, am socotit de o imperioasă datorie de Colectoru, să cautu a împărtăși lectorilor și Urice mai vechi de câtu acela de la pagina 139; am cređut dar că ispisócele serbesci de la Petru Rareșu Vodă, de la Iliășu Vodă și de la Moisie Movilă Vodă, ce sunt atingătore de moșia Piticeni (Berbinceni), ținutul Bacău, și care se află în păstrarea mea, ar putea servi de comparațiune; la cazu de trebuință. Traducțiunea acestor urice serbesci, s'au făcut în anul 1816 și în 1817 de cătră Clucerul Apostol. Șirul construcțiunei este lesniciosu, nu intortochiatu ca acela al traducătorului Uricului de la pagina 139; căci dacă s'ar socoti, unu minutu macar, că documentile Vasluienilor au fostu scrise în romănesce, atunci de siguru amu putea întări că acelū actū este apocrifu, căci documentele Domnilor au începutu a se scrie în Romănesce de prin timpulū lui Stefan Tomșia Vodă și Vasile Vodă.

Documentele împărtășile de la Pagina 149 până la 155 potu da îndestulă materie de studiată celor ce se ocupă cu istoria noastră.

T. C.

INSCRIȚIUNE

În păretele deasupra scărilor suitoare în cafasul Bisericeii Precista-Mare din Romanu.

„Această S-tă Biserică unde se prăsnuesce
„Adormirea Precistei, întâiū aū fostū zidită de
„Dómna Rusanda maica lui Bogdanū la
„anulū 1569; al doilea s'au điditū de isnoa-
„vă de Episcopulū Romanulū Chir Ionichie
„cu ajutorulū Domnului Constantin Raco-
„viță V. V. la anulū 1753. și s'au dat de
„ctitorii sei metoc St. Spiridón din Iassi;
„al treile iarășī s'au ziditu din temelie din
„veniturile M-rei fiind egumen Gerasim,
„Putneanl la anii 1787.“

NOTIȚĂ BIBLIOGRAFICĂ

Impărtășim frontispiciul unū *Ceaslov* pentru sciința amatorilor de Cărți vechi.

„Ceaslov tipăritu, în đilele prea luminatului și prea înalțatului Domnu Ioan Neculai Mavrocordat Vodă, cu bine cuvëntarea pre Sfințitulū Kir Nechifor Peloponisanul, Mitropolitu a tótă Moldova; cu osěrđia reposatului Kir Varlam Episcopu Rădăușilor, întru a sa din nou făcută Tiporgafie de Rădăuși.

„În anul dela Zidirea Lumei 7254. iar de la Hristos 1745. septem 21.

NOÏ IRIMIA MOVILĂ VOIVODU,

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Țerei Moldovei.

Iată au venit înaintea noastră și înaintea boierilor noștri Todosia fata lui Iachim, nepoata, că de a ei bună voie, de niminea silită, nici asuprită, au vândut a sa ocină și moșie partea ei ce se va alege din satul Dumenii, ce este peste Prut în ținutul Hotinului la Ezerul-Albu, din vatră și din câmpu, pe aceia au vânduto slugei noastre lui Fedor Pitărelul, drect 80 *taleri* de argintu, și iau plătit elu, toți deplinu, înaintea noastră, și înaintea boierilor noștri.—Deci de acum înainte, acea de mai sus arătată parte de ocină, ce'i se va alege, partea Todosiei, fetei lui Iachim, din satul Dumenii, din vatră și din câmpu, sa'i fie lui, mai sus numitul Fedor Pitărelul, și de la noi uricu și cumpăratură cu tot venitul, și altul să nu se amestice. Suceava 7107 (1599) iunie 9.

Domnul au Poruncit. (L. P.)

(Traducere de pe Sârbie de pe piele).

Noi Dumitru Șoltuzul, cu 12. Părgari în Târgul Hotinului

Iată au venit înaintea noastră Makidon din
www.dacoromanica.ro

Fătcăuți, și fratele seu Ionăscu, și sora lor Nasti, că de nime siliți, nici asuprași, ci de a lor bună voie, i cu mărturiile din naintea noastră, și din naintea altor ómeni buni, din Tărgul Hotinului precum că și-au vëndutu a lor dréptă ocină și moșie, partea de silisce ce se numesce Dumeniil pe malul Ezerului, unde au ședutu Skimne, și cu locu de moară în valea care vine cătră Cerlina, și au vëndutu din jumătate de satu, o a treia parte, lui Grigorie Donovici, drept 72 galbeni unguresci. Deci, noi Șoltuzul și pargariil, vedându a lor de bună voie mărturisire, și a lui Grigorie, plata deplinu, noi asijderea și de la noi iam făcutu lui mărturie, ca să'i fie lui și de la noi mărturie, pe acea de mai sus arătată silisce anume Dumeniil, din jumătate de satu, a treia parte, —și spre mai bună credință și siguranție am pusu pecetea Tărgului, într'acéstă mărturie a noastră, ca să se scie.

în Hotin la 7111. (1603.) maiu 21.

(L. P.)

NOI IRIMIA MOVILĂ VOEVODU

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Moldovei.

Iată au venitū inaintea noastră și inaintea boerilorū noștri, jupănesa Irina, și jupănesa Agafia și fratele lor Isacū, și sora lor Gafțona, ficiorii

repositului biv-Logofăt Bărlădénul, și s'au jăluit Noue cu mare jalbă, și cu mare mărturiî a mulți boeri și slugi de curtea domniască, și megieși de prin prejură, ȃicendă: că dresurile de cumpărătură ce au avută de la Petru Vodă, și ispisóce de întăritură de la Aron Vodă, pe o siliste anume Zelina, pe din josu de Medveja, ce este în ținutulă Hotinului; acele dresuri au peritū, cândă au peritū singurū Bărlădénul Logofătulū în ȃilele lui Aron Vodă, éru altele au peritū cândă au venitū Mihail Vodă, în pământul Moldovei, și satul acela atunci au arsū, și de atunci este pustiū. Care acea siliste au fostū de cumpărătură Bărlădénului de la Crăgun Prodan și de la surorile lui Nastașca și Oléna Mironésa, și Magda și Mica, și Tudosca, ficiorii lui Ión Prodan, nepoții lui Prodan celui bătrân, strenepoții lui Coman Bosinschi, dreptū 1500 Zloți tătăresci, din dresu de miuire ce au avutū Coman Bosinski, de la bătrânul și bunul Alesandru Vodă, și din dresu de întăritură ce au avutū Ioan Prodan de la Alesandru Vodă. Decî Noi vėđéndū atâtă jalbă și mărturiî, așjderea și de la Noi am dat, acelor de mai sus scriși ficiorii Bărlădénului Logofătū, pre acele de mai sus ȃise siliste, anume Zelina, ca să fie și de la Noi uricu și ocină cu totū venitulū.—Și altul să nu se amestice.

Irimia Movilă Vodă 7113, (1605) Aprilie 2.

(L. P.) Vel Logofăt, procit.

Nebojatco, uricarul.

NOÏ IRIMIA MOVILĂ, VODĂ

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Moldovei.

Cui s'ar întâmpla a auzi pentru această adivărată sluga noastră, Dimitrie Ponici, și sora lui Agafia, ficiorii Măriucăi, și nămurilor lor Grigorie și Tóder, și sora lor Nastasia, Stanca și alte surori a lor, ficiorii lui Petrașcu, nepoți Stancei, fetei lui Arbure Hatmanu, jăluinduse ei Noue, éru Noi cu anóstră osebită milostivire, dândule și întărindule lor de la Noi, și dintr'al nostru pământ al Moldovei, drépta lor ocină din strămoșecul ispisocă de împărțială, dréptă îndreptare, ce au avut de la strămoșul lor Arbore hatman de la bătrânul Bogdan Vodă, și întăritură de la tânărul Stefan, satul, pre nume, Vorona cu móră, ce este în ținutul Sucevei, și satul Sfetcăuții cu móră, și jumătate de sat Hrițeni cu móră în Drabisce; ér satul Bliscinăuții cu mori, care sat Bliscinăuții cu mori, sculându-se din trănșii au vëndut, și au remasă partea lui Dumitru Poniciu și a surorii lui Agafia, satul Sfetcăuții cu mori și jumătate sat Hrițeni, care au dat Patrașcu, și a sa a patra parte din satul Hrițeni surorii lui Măriucăi pentru un frău de argint poleit, care l' luasă de la dēnsa, când au fost pibejit în țara Leșiască, și l'au prăpădit atuncea; — éru partea nămurilor lor: Grigorie, Tóder, și surorile lor Nastasia și Stanca și ale altor surori a lor, le-au remasă lor satul Vorona cu mori. Pentru această ca să fie slugei noastre lui Dumitru Poniciu și a surorii lui Agafia, satul Sfetcăuții cu mori, și jumătate sat Hrițeni cu mori ce sunt în ținutul Hotinului, de la Noi cu uricu de ocină cu totu

venitul lor, și a totu némul lor, care din trânșii ar fi mai aprópe, nesmintiți nici odiniórá în veci. Iar hotarul acestor de mai sus pomenite sate, anume: Vorona și Sfitcăutiî, și acéstă jumătate sată Hrițeniî, ca să fie lor, de pre părțile lor, pe a lor bătrâne hotare, pe unde din cepută au fost așezatū.— Acésta este credința Domniei mele și a credincioșilor boerilor nostri.— —
7114, (1606) april 6.

Irimia Movilă Vodă (L. P.)

Vel Logofăt, Procit.

NOÏ RADU VOEVODU.

Cu mila lui Dumneđeu Domnu Moldovei.

Scriu că Nastasia, fata lui Isaac pãrcãlabul, jupîneasa lui Ionascu Rostopanul, diãacu, s'au tãnguit Domniei cu mulți boieri marturi din curtea domniascã, și cu megieși de prinprejuru, ñicêndu: cã au avut jumãtate de satu Ionãseniî, partea din josu cu curte a pãrintelui ei, a lui Isaac pãrcãlabul, și cu locu de moarã, dreaptã ocinã și moșie, și au fostū ei danie de la tatãl seu Isaac, pentru cãci ea au fost cea mai micã în casa pãrintelui seu,—și când au venit Stefan Tomșa Vodã, fratele Nãstasiei, Grigoras, și cu fratele Domnului, au pribegit în țerã lesiascã, și ș'au luatu atunce, aceia jumãtate de satu de Ionãseni, ca Domniascã, și s'au dat monastirei Solca, pentru fuga fratelui seu

Grigoras.—Iar Domnia sa Radu Vodă s'au sfătuit cu sfetnicii, tot după legea țerei, și au aflatu că nici au fost frateseu vinovatu cu nimică. Asia dară, Domnia sa, cercetând prin marturi, au aflatu că este dreaptă moșie a Nastasiei, fetei lui Isaac, acea jumătate de satu Ionășeniș partea de josu cu curte și moară în Siretu, au luato de la mănăstirea Solca, și au dat'o ear Nastasiei, și'i face și întăritură cu acest hrisov, să o aibă în veci. 7125. (1617.) Ian. 30.

Singur Domnul au poroncit,

(L. P.) (subscrisu) *Ghenghea Vel-Logofătu*

(Traducere din Sărbesce.)

NOÏ VASILE VOIVODU

Cu mila lui Dumnezeu, Domnu Moldovei

Facemu însciințare precum au venit înaintea noastră și înaintea boierilor nostri, Hristea și frații lui Stratulat și Eremia și cumnatul lor Cazacu, ficiorul lui Iurașcu Dracea ce au fost biv sulgeru, și Stratulat Dobroținu, cu frateseu, și Gheorghie și sora lui, ficiorii lui Ilie din Holcinețiu și Hristina fata lui Miron, și Minta fata lui Mateeșu, și Petrașu ginerele Moșitoe toți nepoții lui Tóder, strănepoții lui Cozmin Cămărasului, și au pârîtu de față înaintea noastră pre Dumitru Ponică și pe nepoții lui, Vasilie și Mihașcu, ficiorii lui Isaac din Costinesci, și pe Onosa, ficiorii lui Mateeșu, Pitărescu, și pe Dumitrascu Șandăr din Iași,

și pe Safta femeia lui Necoară ficiorul Eudokiei nepoța lui Poniciu, și pre toate rudeniile lor, nepoți și strănepoți, Nasti, Iogu, pentru a treia parte din Vlădeni și pentru a treia parte din tot satul din Culiciu, ce suntu la ținutul Sucevei, ȳicēndu ei cum acele drepte ocini și bacinii, cā sunt ale lor. Iar Dumitru Poniciu și cu toți nepoții lui ne-au arātat unu Uric de bastinā de la bātrīnul Stefan Vodā, și alt uric de ȳmpārtealā earāși de la acela Stefan Vodā, Bātrānul, scriindu ȳnt'acel uricu cum cā s'au venit la ȳmpārțialā tot satul Vlādenii și tot satul Culiceni, și satul Rogoșestii, strāmosilor Nastei Iogoe. Ear cānd au fost ȳn ȳdilele lui Radu Vodā, s'au sculat Dumitrascu, ficiorul lui Pātrascu, nepoți Mihului și rudeniile lui, și-au venit ficiorul lui Ionascu, nepoți Groazei și alte rudeni a lor, tuturor de mai sus scriși, și au pīritu pe Ponicesci și pe toate rudeniile lor, cu unu ispisoc de ȳmpārțialā de la Alisandru Voda, scriind ȳntrānsul; cum cā sunt ale lor acele sate de bastinā, și a mosului lor Grozei și lui Toader și Mihului, ear Radul Vodā ȳau judicat pre dēnsii dupā dreptate și dupā legea țerei, cā sā jure ei cu 24. *de jurători* oameni bunī, și slugi domnesci, cum cā este acel ispisocu dreptu de la Alisandru Vodā, earā ei n'au pututu sā jure, ce au remasu din tōtā legea Radului Vodā, precum au arātat Ponicescii cu tōte rudeniile.—Ispisoc dela Radul Vodā, precum ȳau remasu pre dēnsii și *și-au pusu ferii*. Deci Domniea mea, am ȳntrebatu pre dēnsii, pre cei de mai sus scriși ficiorii Dracei și pre Dobricescii, și pre ficiorii lui Ilie, și pre tōte rudeniile, mai au nișcaiva dresuri pe acele tōte

de mai sus scrise, ear ei au respunsu că n'au nîcî unu zapisu, decî au remasu din tótă legea țerei. Iar Dumitru Poniciu cu nepoții lui, Vasile și Mihasco și sora lor Ionica, și fratele lui, și Dumitrascu Șandăr, și alte rudeniî a lor, s'au îndeptat și *supus ferii 24. zlofi în Visteria Domniei mele*, și earăsi îau pîrîtu ficiorii Dracei Sulgerul pe Dumitru Poniciu, și pe toți nepoții lui, pentru atreea parte de satu din Culici, cumpărătura tatălui lor, dîcîndu că este aceia atreia parte de satu, cumpărătură lui Iurascu Dracei Sulgerului, de la Ionascu Stroici, ficiorul lui Stroici Logofătul.—Deci, Domnia mea, iam întrebatu pre dînsii de au vre unu zapis de la Ionascu Stroici, de mărturie precum au cumpăratu tatăl lor Iurascu Dracei acea atreia parte de Culici, ear ei n'au aretatu nîcî unu zapis de la Ionascu Stroici, ei numai au arătat unu ispisoc de întăritură tatului lor lui Iurascu Dracei, de la Gaspar Vodă. Deci, Domnia mea, le-am pus dî, ficiorilor Draciî, ca să se alle acel zapis, ear ei nu l'au aflatu că nu era de unde, și nu le-am mai pusu lor dî: deci, Domnia mea, asia am aflatu, că acel ispisoc nu este dreptu, căci nu este făcutu de cumpărătură de la Ionascu Stroici, ci este făcut de întăritură; asia, Domnia mea le-am luat u ispisocul acela și l'am datu în mînele Poniceștilor, și a rudeniilor lui și uricul ce au ficiorii Draciî încă am stersu, partea acea de ocină; și au remasu ficiorii Dracei din tótă legea țarei, pentru aceia de acum înainte, să nu mai aibă a se mai pîrî ficiorii Dracei, și cu ficiorii lui Dobrița, și cu ai lui Ilie din Volcinesci și Cărtîni, și Minta, și Patrascu, și Holbinescul gi-

nerile lui Mușatu, și cu toate rudeniile lor, cu Dumitru Ponici, și cu toate rudeniile lor, pentru acele părți de ocină, nici odinioară în veci.— Ear de s'ar ivi cândva a niscaiva dresuri pe acele trei sate se nu se creadă, ci să se iea, și să se dee pe mâna Poniceștilor și la rudeniile lor; și alții să nu se mai amestice peste cartea noastră.

Domnul au poroncitu:

Iași în 7147 (1639) sept. 3.

(L. P.).

NOÏ VASILE VOEVODU

Cu mila lui Dumnezeu, Domnu Moldovei.

Iată că viindu înaintea noastră, și înaintea tuturor boerilor nostri mari și mici, boerul nostru Nacul Vornicu de *Gloate* și Chieghica Varticu, s'au judecat de față înaintea noastră pentru unu iazu, ce ȕice Varticu că are jumătate din acel iazu, și cum că ajunge hotarul Crăstinesci, până la părăul Politinului. Decȕ, Domnia noastră, am trimis pe șluga noastră Bolereanu Uricarul, ca stringând ómeni buni, să socotească pentru rândul acelui eazu, si apoi socotind șluga noastră de mai sus arătată, cu ómeni buni, și au făcut numitului de mai sus boieriului nostru mărturie înscrisu cătră Domnia noastră; — după aceia, earăși, al doilea rând u s'au judicatu

de faciă înaintea noastră pentru acel eazu, am trimisu Domnia noastră pe Gavrilas biv Logofătu, cari cercetându și el cu alți ómení buní, tot asemenea au aflat, precum că Vartic nu are nici o treabă la acel eazu, și earăși au dat mărturie înscrisu și acestui boeriu, alu nostru, cătră Domnia noastră.—După aceea érá alú treilea rându s'au judicatu față înaintea noastră totu pentru acelú iazú și pentru hotarulú satului Șirăuș-tií.—și amu trimesu Domnia noastră pre boerii nostri Popescul parcalabú și pe Balan comis, și pre Trandafirú párcălabú și pre Házdeu, și așa stringându ei óminii buní aú cercetatu uriculú vechiu alú satului Crăstinești în care scrie semnele, și au găsitu că nu ajunge hotarulú Crăstineștilor, în semne. Boerii nostri de mai susu arătați au pusú semne. Dreptú aceea de a cum înainte să aibă a ține Crăstineștií până unde le scrie uriculú celu vechiú în semne, érá boerifulú nostru Nacu Vornicu de Glótă să aibă a ține până unde iau hotăritú boerii nostri de mai susú arătați.—Și să nu mai aibă a mai trage acés-tă judecată nici odată în veciú, preste acés-tă carte a Domniei nóstre.

Scris de Pascu în Iasi, 7153 Aug. (1645.) 19,

Insust Domnul au Poroncít.

(L. P.) *Todirascu* Vel Logofăt.

NOÏ VASILIE VOEVOD

Gospodar Zemli Moldavscoi.

Adică au venitu înaintea Domniei Mele și înaintea boerilor Domniei Mele, a mari și a mici, Ionașcul Cărtian și Dumitrascu Cărtian și cumnatul lor Vasile Brăescul, și s'au tocmită de bună voea lor, de nimine nevoiți ori asupriți, cu cumnatulă Ionascu Postelnicu. de și-au împărțitū tôte ocinile și moșiile ce au avutū ei din preună, și s'au venitū în partea boierului nostru lui Ionascu Postel. tot satulū Lămașeni și cu un vadū de móră pe apa Brădățelului, care vadu este mai jos la impreunarea hotarelorū Rotôpănestilor cu Mihăesti, și jumătate de silisce de Pătrăuți ce suntū la ținutul Hotinului pe apa Prutului. — Așijderea s'au sculat Ionascu Cărtianū și Dumitrascu Cărtianu și cumnatul lor Vasile Brăescul, și au datū unū salașu de țigani lui Ionașcū Postel. pe désupra părței ocinilorū și țiganiloru, pentru care lucru când au datū Ionașcū Postel. cele trei sute de *galbeni* datoriea lor de la Iordachi Visternicū Mare, și iau dat ei cu toți satul Dămideni. — Deci au socotitu ei cu toți frați, cum că nu plătesce satul Dămideni acele trei sute de galbeni. ce este mai prost, și s'au sculat cu toți frați și iau mai datū unū salașu de țigani și iau dat și

șese deci de lei, cum scrie și în zapisele lor cele de împărțială.—Deci Domnia Mea dacă am vădut tocmală de bună voie și împărțială de bună voiea lor, Domniea Mea încă am dat și am întărit boerului nostru ce mai sus scrie, lui Ionascu Postel, tot satul Lămășeni și cu vadu de moară în apa Brădățelului, ce este la ținutul Sucevei, și jumătate de silistea Pătrăuții, ce sunt la ținutul Hotinului, și unu șelașu de țigani, care mai sus scrie, ca să fie și de la Domnia Mea, dreptă ocină și moșie, și împărțire neclintită nici odinioară în veci, și nimine să nu se amestice la această carte. Iassi, 7155.

(1647.) mart. 13

Singur Domnul au Poroncil.

(L. P.) (iscălitu) *Todirascu* vel-Logofăt.

Hrisóvele de la pagina 157 și pâuă aice, le-am tipărită, în astă a doua Edițiune, dintr'o condică manuscrisă în românesce, latinesce și rusesce, în care se află mai multe acte însemnate. Condica este în disp. șiștiunea mea.

TRADUCȚIUNEA FIRMANULUI PENTRU MNASTIRILE MUNTENIEI.

Fiind că în anul 1237, tu Domnule ală Valahiei împreună cu vre o căți-va boeri pintr'ună Argihalu al tău în feliulă Mahzarului, ai făcută cunoscută că în vremea Domnilor fanarioți, unu din călugări vindă la

www.dacoromanica.ro

monastirile lor, aŭ îndrădănită a petrece acolo, poroncindă a face și feluri de răutăți, și teai rugată a se isgoni toți acei călugări greci, și cândă trimiterea vre unei dări anuale ale monastirilor de acolo, la monastirile ce se află în împărăteștile mele provincii, să va prelungi, să nu se trimiță acoloa spre împlinirea iei altă călugără din partea patriarhiei, ci raportându-se una ca aceasta la înalta mea Pörtă, să se facă într'acest chipă împlinirea, și trimiterea acesti dări anuale, prin capu chihaiiele Valahiei. Cu tôte că după Împărătesculă meu sfântă Hată, s'au dată o acestă felă de înaltă poroncă, dar vechili Patriarhiei Ierusalimului, a episcopiei Sinau și a Sfântului Munte, prin argihalul lor, acun arătîndă înaltei mele Porți, că nu numai nu s'au trimisu în vremea cea din vechime dare anuală a monastirilor de acolo, cătră monastirile ce se află în rezidența mea, dar că s'au prăpădită aceste în mâinele unuia și a altuia, și într'acestă chip s'au pricinuită mare pagubă și lipsă la aceste monastiri, s'au rugată a mă îndura, și a bine voi de a stăpîni ei, și a cârmui ca și mai înainte monastirile de acolo cu acareturile lor. Așa dar după înalta mea poroncă ce s'au dată, trebuia în vreme a se da acest venitu prin capu-chehaiiele Valahiei din rezidența mea, acestor vechili,

de a nu se da, și a se prelungi până acumă
dispută între ambele părți. Este adevărat
că se pricinuește pagubă acestorū monastiri,
de aceia ca să lipsiască pe viitoriu această
dispută, găsescū cu cale de a vă întorce
stăpânirea, și cârmuirea acestorū monastiri
în starea loru cea din tăiū, cu condiție de
a se alege pe viitoriu călugări cinstiți, și
credincioși; și să se trimiță acolea de cătră
patriarhiū, și atât la chestia stăpînirii acestorū
călugări, și cărmuirii monastirilor, și a acare-
turiloru, câtū și la aceia a daraverei veni-
turilorū lor, se nu se amestice altū nimene
și călugăriū ce se vor trimite să se porțe
bine, și cînd se va ivi vre o aratare, sau
reclamație, că vre unul din trînșii aū călcat
regula, unulu ca acela să se pedepsiască, și
în locu alegînduse altulū, credinciosū și
cinstitū de cătră patriarhi, cu chezăsie să
se trimiță acolea. Cătră aceasta din călugăriū
aceia cariū în trecuta întîmplată răzvrătire
în Valahia, urmîndū și dăndū ajutorū re-
voluționarilorū, s'aū arătatū de vinovați,
nimene din asemenea pribegiți călugări, pe
viitoriu să nu se primească la monastirile
de acolea. La tôte acestea contribuindū
Impărăteasca mea voință și primire, s'aū
trimisū această sfîntă a mea poroncă. după
sensulū căriea se va face urmarca fără de

a se întâmpla vre o mișcare împotriva, și s'aŭ scrisu pe la anulă 1242 (1826) pe la luna lui Zilhige.

DOCUMENTE ISTORICE

Correspondență diplomatică între boerii din Muntenia, cu guvernul rusesc (traducere).

Cătră Excel. Sa Feldmareșalulă, pentru voiă d'a se trămite din țeră deputațiune la Petrosburgă.

1774 Maiă.

Interesulă ce ica Alteța Vóstră pentru fericirea țerei nóstre, după atâtea bine faceri ce ași arătată și în genere și în parte cătră noi, ne îndemnă a vă propune respectuos prin presenta umilă carte, decă inalta-vă prudență crede că este în interesul țerei nóstre d'a trămite duoă-trei persóne din boieri și veri una din ale clerului ca deputași la tronul împărătesc, ca să propunem și să cerim plecată unica nóstră rugăciune și dorință, confirmarea libertății nóstre subă înțelepta cărmă și puternica protecțiune a Majestății Săle imperiale, să ne dași voiă d'a face o asemenea alegere între noi; și preparându-se să vină la Alteța Vóstră ca să le dași scrisorile necesari, în care, indemnătă de bine-voința ce vă caracterisă, să recomandași țera nóstră, și credinciosulă serviciu ce cu supunere aș făcută învingătoareloră ostiri imperiale; căci noi, prin o asemenea încredințare din partea Alteței Vóstre, sperăm să dobândimă realisarea dorinței nóstre. Decă, sperăm cu dese-vârșire în nobilulă vostru sentimentă de umanitate si ne lăsămă cu totulă înaltei vóstre înțelepciuni, precum asemenea și totă ceea ce póte fi spre folosulă patriei nóstre

rugându-vă cu totu respectul să bine voiți a ne povățui Alteța Vóstră, ca un părinte, pre care patria nóstră vă consideră de mântuitorul și bine făcătorul ei.

Responsul Feldmareșalului, prin care se dă voiă de a se trămite deputațiunea la Petresburg.

Prea sante Archiepiscopu și Mitropolitu alu Ungro-Vlahiei, cu toți prea cinstiții membri bisericesci și mi-renesci, din tóte treptele Principatului Valachiei.

Cu mulțămire amă priimită scrisórea vóstră, priu Emin. Sa episcopul de Buzeu și prea reverendul părinte Archimandritu Dositeiu, și amă vėđutú într'insa probe despre favórea bunelorú dispozițiunii ce purtați pentru mine, și la care vė respundú cu deplină bucurie și plăcere. Precumú până acum in totú timpul v'am datú probe de o temeinică încredere din anima sinceră și curată, asemenea și acumú repetú, că după atâtea doveđi de bine-voință și de îndurare din partea Majestăței Séle Imperiale a Angusteí mele stăpáne către patria vóstră, trebuie să vă intemeiați, fără nici o îndoială speranțele in puternica protecțiune a Majestăței Sale, și să acceptați confirmarea acestei bine faceri către voi, de la a sa generóasă apărare, fără a vă mai munci de temeri, care póte să vă mahnescă in zadarú turburându-vă liniscea, pre care comunii nóștri voitori de rău și cei asemenea lorú o jertfescú pentru a servi pre Inamiculú nostru. Cățu pentru ceea ce se atinge de alegerea deputațilorú între voi, și trămitemea lorú la ilustrulú tronú alu Majestății Sale imperiale, acésta o lasú la propria vóstră voință, asigurându-vă din parte-mi speranța, că cu deosebită silință mă luptú de a contribui la folosulú și la binele vostru.

Sum cu tótă sinceritatea și cu respectul, al vostru plecată servă.

T. ROMANTZOF.

1774, Maiu 18 No. 187.

Din Focșani.

Cartea ce s'a scrisă Impărătesei, cu ducerea Banului Cantacuzino.

Prea îndurătoare Stăpână.

Mântuitorul nostru, incredințându-ne, prin negreșita sa gură, în sinul Evangeliului, cum că elă scie ceea ce ne trebuie, nu popresce ci comandă cererea, și permite rugăciunea, dicându: cereți și se va da vouă, bateți și se va deschide. După exemplul dară al acestui împărat al împăraților, și multă îndurătoră Dumneșeu și părinte, domnind și Majestatea Văstră, prea milostivă mamă, a tótă chrestinătatea și a noastră cei prea plecați supuși, scie, negreșit, ceea ce ne trebuie; și cum că imperiala sa Majestate a predestinată mântuirea noastră, precum ne amă incredințat din chiară manifestele Împărăției Sale, și ne amă informată prin împărătescile scrisori din urmă; că neadormitul vostru ochi vede pentru libertatea tuturor creștinilor și a noastră, după chiară adiveririle bravilor Generali ai Majestății vóstre, cari cunosc dispozițiunile suveranei lor, noi nu ne îndoină nici decum despre aceste tóte. Cu tóte ceste noi, avem de datorie a cere necontentit favórea puterniciei vóstre, și suntem împinși de nevoie să batem fără preget la ușa îndurării vóstre.

Pentru acésta și acum, profitându de favorabila ocaziune a prea cinstitului boer, Banul Mihail Cantacuzino, care vine spre respectóse închinare înaintea puterniciei vóstre,

însărcinată și cu a noastră prea supusă plecăciune, luămă curagiulă a cădea înaintea puternicului tronă ală Majestății Vóstre, și cu lacrimi ferbinți ne rugămă să împliniți împărătesca promisiune, economisându mântuirea noastră, și scăpândune de sub jugulă tirăniei. spre a se mări de tótă nația noastră prea ilustrulă nume ală împărăției vóstre în tótă eternitatea.

Subscrisă de mitropolitulă țării și alți căpi-va.

In Iunie 1774.

Cărțile rugătoare pentru țeră, către Excel. loră Feldmareșalulă Romantzof, către Oberscof și Panină, când s'aú respânditú faima biruințeloră, și că Turcii cereaú pacea.

Mulțămită lui Dumnezeu că, dupe dorința prea puternicei noastre stăpâne, spre recompensa dreptății sale, biruinduse cu deseversire vrăjmașulă némului omenescú, cere umilitú pacea, precum a voitú împărăția sa.

Tótă țera noastră inundată de o nespusă bucurie pentru aseminea fericitú resultatú. nu speră mai pucinú de câtú fericirea și asigurarea sa. Pentru acésta, alergămú și noi la Excel. V. rugânduvă ca ministru ală bine-faceriloră prea puternicei noastre stăpâne, în acéstă gloriósă epocă a împărăției sale, să contribuiți, după bunătatea Excel. V. la întărirea liberării națiunii noastre, și nu vomú lipsi, d'a vă înscrie în recunoștința noastră, ca mântuitoră și bine-făcătoră în tótă eternitatea.

1774 Iuliu 10, Bucuresci.

Prea înălțate Feldmareșale.

Grația Domnului că rebelulă a reeșitú după dorința generală și că resultatulă fericitú este că Alteța Vóstră aveți partea cea mai avantagiósă, atâtú între ale rebelulăi

cum și la negoțierea păcei; și câtă despre acésta, țera noastră Românescă și-a depusă tótă speranța în voi, care, ca unul care ați aparat'o și ați liberat'o până acum cu vitejiă și generositate, avându și acum încă încungiurată puterea Sultanului, veți întemeia libertatea și fericirea ei, în modul și în gradul cel mai avantajos, pentru care și toți în genere învócă clemența Alteței V. ca să faceți ceea ce toți speră. Érá eă smeritulă loră păstoră nu lipsescă de a'mi îndoi rugăciunile pentru turma mea trâmîțându inadisă către Alteța V. pre fiulă meă întru Christosă Arhimandritulă Filaretă, cu care bine voindă a intra în vorbă, și ală asculta cu indulgență, Vă rogă respectuosă, să mă povățuiți ca un părinte și bine-lăcătoră ală României la totă ce depindă de la mine și de turma mea, pentru dobândirea fericirii sale; căci speranțele tuturoră, atâtă ale mele câtă și ale turmei ce păstorescă, suntă că Alteța V. va face totă ce este în folosulă țarei năstre, și că va vorbi totă ce contribue la fericirea ei, conformă buneloră dispozițiunii ce aveți către țera-Românescă, pentru a căreia libertate și apărare ați luptată și ați ostentă așa de mult. Érá consolidarea libertății sale va rămănea ca un prețiosă și neperitoră monumentă rădicată în animele tuturoră locuitoriloră României, pentru tot-d'a-una.

Domnulă Dumneșeă să păzască pre înălțimea vóstră în perfectă fericire.

Către Generalulă Obrescof.

Prea fericita isbândă a resbelului și favórea Excel. V imi dau cele mai sigure speranțe despre neapărata fericire a țarei năstre. Decă, împreună cu comunele rugăciuni ce prin umilă scrisóre se adresă Excel. V. nu lipsescă și eă, ca smerită ală loră păstoră, a vă scrie în parte a-

céstă respectósă a mea carte, trămișându pre fiulū meū
Intru Christosū Arhimandritulū Filaretū, și rugându-vă să'ī
dați o indulgentă ascultare și creșămētū, la câte vă va
spune din parte'mī despre turma ce păstorescū. Nu sum
nici cum la indoélă, că, după fericitele imprejurări actuale,
fericirea patriei mele, va fi fôrte stabile, și plinū de acéstă
speranșă, vă rogū ca prin clemența și bunătatea vóstră, să
lucrați pentru binele unei națiuni întregi stabilindu fericirea
In modulū celū mai avantajosū : și afară de ceea ce de-
pindă de la Excel. V. și despre care sum sigurū că o
veți face. Vē mai rogū că, dacă credeți că se mai cere și
altă-ceva din parte-mī saū din partea turmei mele, să ne
povățuiți ca să o facemū. Érá pentru binele ce veți face
turmei și patriei mele, Dumneșeu să vă dăruescă, dreptū
recompensă, tóte fericirile In acéstă vieță și In cea viitoare.

Către comtele Paninū

Prea înălțate Domnule.

Cu venirea banului Mihaiū Cantacuzino In Capitală nu
lipsimū d'a oferi, prin presenta nóstră umilă carte, cuveni-
tele inchinăciuni Alteișei Vóstre, și a vă supune cu respect
plecatele rugăciuni din partea națiunei întregi, pentru con-
firmarea liberării țarei nóstre.

Nu suntemū la indoélă că Înălțimea Vóstră, ca unū
credinciosū executor alū marilorū și mântuitoarelor scopuri
ai augustei nóstre stăpâne, pentru némulū chrestinescū,
nu suntemū la indoélă, șicū, că îngrijiti, cu neadormire
pentru In deobsce folositóre, și In parte, pentru țera nóstră
care s'a arētatū ascultătóre numai la vocea manifestului
Imperiale, și a servitū și a folositū după putere și pre
cătū i'aū permisū impregiurările resbelului. Decī, devotându-
ne cu multă speranșă și recunoscință Inaltei prudente și

Înțelepciunii, cum și nemărginitei bunătăți Excel. V. toți în genere mici și mari, ne rugăm ca să fie neîntrerupte interesele reciproce ale micii noastre națiuni, cu ilustrul și puternicul imperiu al Rusiei, cu care este legată prin sacrul legământ al religiei, prin ascultare, fidelitate și serviciu, și prin avantajoasa pozițiune a țării spre parea vrăjmașului.

Rugându pre a totu puternicul Dumnezeu de a vă conserva în perfectă sănătate și viață îndelungată cu toate fericirile. — Suntem cu cea mai respectoasă supunere.

Ai înălțimei Vostre plecați servitori, (totu aceeași).

1774 Iunie 3, Bucuresci.

Către Generalul Potemchin.

Excelență.

Sincera favoare și bine-voință a Excel. V. pentru fericirea și prosperarea țării noastre, ne îndatorază de a vă fi recunoscători, și totu odată ne și încuragiază a vă ruga plecatu, toți în genere, cu venirea d-sale banului Cantacuzino, pentru liberarea și fericirea țării noastre, la care acésta, cu atât mai multu sperăm, pre câtu influința și favoarea Excel. V. a crescutu pre lângă cea mai generoasă și mai bună de câtu toți suveranii. Pentru acésta toți cu mici cu mari, plini de conștiință în puternicul vostru concursu, rugăm pre prea puternicul creatoru să vă păzască în perfectă sănătate și fericire, ca pre un doritor și făcător de bine al patriei noastre, rămânându cu cea mai respectoasă supunere. 1774 Iunie 1. Bucuresci.

Către Principele Orlovi

Înălțime !

Profitându de ocasiunea venirii intr'acolo a banului Cantacuzino, nu lipsim d'a presenta Alteței Vostre, prin

presenta plecată carle, cuvenitele închinăciuni din parte-ne, și să mărturimū recunoșcința ce vă datoréză țera noastră, pentru favórea și bine-voința ce ați aratatū către dânsa la diferite ocașuni, și mai cu samă cândū a avutū norocire de a vă avea în sinulū său.

Pentru acésta, ca către unū vechiu bine făcătorū, cădem la Înălțimea Vóstră și plecatū Vă rugăm ca precum ați fostū pēnă acum, asemenea să fiți și pre viitorū puterniculū mediatorū, pre lângă tronulū imperiale, pentru liberarea și fericirea patriei noastre. Și fiindū despre acésta fórtē siguri în speranțele noastre, rugămū pre inaltulū creatorū pentru cōservarēa vieței Vóstre, în perfectă sănătate și fericire, rămânândū cu cea mai respectósă supunere.

Iuniu 3, anul 1774, Bucuresci.

Cătră Comitele Cernișofū.

Prea înălțate Domnule.

Interesul ce dintru începutū ați luatū pentru binele și fericirea țarei noastre, ne obligă și ne incuragiază a Vă importuna și acum cu venirea Banului Cantacuzino, rugându-vă pentru confirmarca libertății țerei noastre, ca o faptă demnă de clemența augustei noastre Împărătese. Nu suntem la îndoclă că înălțimea Vóstră se va ambiționa să rădice unū neperitorū trofeū alū libertății noastre în chiarū loculū unde oștirile imperiali aū triumfatū de atâtea ori, și în capulū cărora președe cu atâta înțelepciune Înălțimea Vóstră. Decī, plini de recunoșcință și de speranțe, repetândū plecatele noastre suplicări, rugămū pre inaltulū creatorū d'a Vă prelungi vieța în perfectă sănătate și fericire, rămânândū cu tótă supunerea și cu celū mai profundū respectū.

1774. luniū 3. Bucuresci.

O altă propunere către Comtele Romantsof.

Este cunoscută prea puternicei și prea gloriosei Impărații Rusesci, și mai ales Exel. V. infocatul nostru zel pentru Rusia, și nemărginita aplicare și dorință ce toți locuitorii Valachiei avem d'a viețui atât de cei de acum, cât și sucesorii și urmașii noștri, sub imediată cărmă a ortodoxei și prea puternicei Impărații a Rusiei. E rădăcă, din impregiurări necunoscute noastră, ară întâmpina vre o împedcare (ferescă Dumnezeu) reșirea acestei dorințe, nu s'ar pute găsi ore vre un mijloc în cât cu mulțămirea comună a celor contrarii libertății creștinilor să se potă tămădui pedicele? Ore Valachia și Moldova, și orice altă, adăogându-se la Polonia (*Λεχία*) cu privilegie și imunități, precum sunt actualmente ale Curlandei, nu ar fi o îndeplinire îndestulătoare pentru câte s'au despărțitu și mai potă fi încă despărțite de Polonia? Prin un asemenea mod probabil mi se pare că nu numai lucrurile Poloniei, s'ar linisci, dară, încă într'un curs de 15 sau 20. de ani, se plătesc și cheltuecele Rusiei împreună și cu dobândile lor. E rădăcă și la acesta se va întâmpina vre-o dificultate, de voră plăti aceste țări o sumă anuală vecinilor,—ba încă—sore mulțămirea tuturor și spre împucinare gelosilor—și Regelui Prusiei, sub titlu de protecțiune, sau de comerț întemeindu-se pe garanția Rusiei, ore n'ară fi ele (țêrile) capabile și cheltuelile Rusiei să le plătească cu încetul, și cuvenita mulțămire să facă, și pre toți protectorii, să'i mulțămescă, și ast-fel, să servească ca o barieră între toți, fiindă apărată și protegiată de toți, ca să dispară cu deseversire toate scandalile eventuali? Sau, în fine, dacă nu se voră putea realiza cele-lalte, să urmeze ca republica Raguzei, fără a mai

Interveni în țara noastră împilarea tiranului, apărându-ne dupe vechiul nostru privilegiu, precum se dovedește autonomia patriei noastre, chiar și până în cele dinaintea acestui rebelu Hatiserifuri și firmanuri? Într'o vorbă, noi învocatăm protegierea Înălțimei V. la orî-ce necesitate și nevoie a noastră, cerându adjutoru prin fapte și prin po vețe, și băsându-ne acésta cutezanță, pre chiar promisiunea vóstră verbale, că pretutindenî v'ați emulatú d'a lăsa eternú nume bunú, incredințați fiindu încă și mai multú și prin Impărătescile promisiuni date noă inscrișú, și acum de curéndu prin chiar gura Înălțimii Vóstre, cum că și voința augustei noastre Dómne este pentru a fi noi fericiți; pentru acestea tóte, arétămú cele de mai susú miđlóce profundei vóstre judicări, de și suntemú convinși că neasemánata vóstră înțelepciune póte să invente alte mai avantagióse, pre care slábiciunea minții noastre nu le póte nici înțelege, și că va întrebuița în totú chipulú înalta sa prudență spre a cununa númerocele lupte și ostensle, depuse pentru aceste doue Principate, cu o eternă fericire spre nemuritorca gloriă, a numelui Vostru.

Pentru acésta dupe Dumneđeú, ne lăsămú cu totul la a vóstră umană îngrijire, remánéndu prea plecați și prea supuși servitorî.

1776. Iuniú 13.

Cátre Impărătése.

O ce glorie pentru unú poporú june, d'a se presenta înaintea unei stăpáne nuoe, Insă noi depărtați în patria noastră, numărându și admirându minunele sevërșite în tóte zilele. de neinvinsle oștiri; răpiți, către acésta de bucuria celorú vedute, și a celorú asceptate. sub puternicia Majestății imperiale, amú întârđiatú pre nesimțite cu împlinirea datoriei unui supusú.

Augustă Dómnă! pre câtú supusulú Vostru își plécă mai multu capulú pentru grandórea voastră, cu atâtú își înalță mai multu ochiú către brațile vóstre materne! Eú, presentându-mě ca din partea României întregé, înaintea tronulú imperiale, nu cutezú a vorbi multe, pentru că înalta Vóstră înțelepciune cunósce bine, dorința unei țêri pre care Providența cerească a pus'o sub protecțiunea Vóstră.

Mě mărginescú dară numai de a declara că Țéra Románescă își epuíséază (sleește) tóte puterile spre a'si aréta cele mai viue semne de recunoscință, pentru renascerea și reformarea ce puterniculú Vostru braciú a adusú stârei sale,

Câtre Moștenitorulú.

Nemărginita bucurie ce a simțitu țeara nóstră, era unu motivú îndestulú de puternicú și cu totulú afară din datoria unuí supusú, spre a mă transporta de la marginile patriei mele, și a mă aduce ca să vă exprimú mulțămirile ce toți adresámú către providența cerească, că v'a alesú pre voi de adjutoru și tovarășú potrivitú cu spiritulú și cu corpulú pentru faptele croice.

Noi credem că o economiă divină a lucratú pentru libertatea noastră, prin o mună umană, care ne a pregătitú pentru unú moștenitorú de aceleși sentimente și cugetări, și eată că ea înuseși ne veselesce acum, dându-ne unei mosteniri asemenea ei, spre a ne bucura de binele ce ne asceaptă în viitorú. Mulțămimú, ție Impărate cerescu, pentru nemărginita ta bunătate și îngrijire către noi.

Anaforaua Mitropolitulú țerei și a celorl-álți boeré pentru privilegie, către comtele Romantzof, dupe închierea păcei 1774. Iulie 22.

Fiindú-că Excel. V. ași bine-voitú a ne spune prin
www.dacoromanica.ro

graiū, că în tractatulū de pace de curēndū încheiatū s'a pusū ca basă de fericire a țerei noastre, starea întru care se află ea, în ȝilele lui Sultan Mehmetū IV, plecatū ne rugămū Excel. Vós're d'a se face, prin deosebitū articulū, o desvoltare a acesteī stări, încât să nu mai pótă fi primi-tóre de diferite esplicațiuni.

Deci, mai înainte de toate, celū dintăiū privilegiū alū nostru era :

I. *Alegerea Domnilorū nostri în persóna unui pămēntenu* (αὐτόχθονος) confirmatū de Pórtă, prin cererea cu anaforaoa noastră pre tótă vieța ; dovadă la acēsta aducemū pre Domniū carī aū domnitu în ȝilele menționatului Sultanū Mehmetū IV. și anume :

Mateiū Basarabă, carī a domnit 21 ani, și a muritū în scaun.

Costantin Cârnu, în urma lui la 1653.—Grigorie Ghica, la 1661.—Radū Leon, la 1664.—Antonie-Vodă la 1669. Șerban Cantacuzino la 1679.

Acēsta ne rugămū să se facă și acun, a se alege adică, Domnulū țerei din pămēntenī, acēsta fiindu basa privilegiilorū nóstre.“

II. Pătrindu-se tributulū (ὁ τὴν ἐξίτη) Domnulū să rămână nesupēratū în stăpānirea și administrarea țarei nóstre, fără a se amesteca nimenī la acēsta, precum eraū Domniū în timpū de mai înainte, și probă cum că eraū de sineși stăpānitori (αὐτενομίος) suntū resbelele ce aū avutū Domniū în timpulū lui Sultan Mehmet IV. cu Moldova, cu Transilvania, cu Polonia, și în numele lorū și ca aliași.

III. Fiindū-că tributulū a fostū de lei 125,000, să se lămurēscă si acēsta și se se stabilēscă acēstă sumă, fără d'a se mai cere vre o altă dare, precum era și mai nainte.

IV La pricasū de judicată atătū civile cātū și criminale,

dintre chrestinii cu turci, și vice versa, hotărârea Domnilor se face în țară, fără apelu, (adică rămâne deseversită), și nici o-dată nu puteau să rădice pre vre unul spre a-l judeca aiurea, ba încă se anulasă și prețul sângelui, (τὸ δαμέρονε) ce se cerea pentru turcii omorâți în țară.

V. Țera-Românească fiindu (μλούφεζουλ καλάμ) nici unul din acei cari veneau de prin alte locuri nu se mai cercau de nimic, erva Români cari s' instrăinau în Turcia, se bucurau de drepturile lor naționale, nefiind datori de a'și schimba nici portul.

VI. Neguțătorii Turci veneau în țeară cu dovezi scrise din partea Pașilor de prin pregiur, și ori vindeau ori cumpărau marfă cu rădicata numai pre la bălciuri, și se înturna indată.

VII. Neguțătorii și alți Turci, nu avea voia să ea servitori români, femeia se bărbat, precum nu putea asemena nici casă, nici prăvălie, nici vite sau proprietăți să dobândescă în țera-Românească, se d'a găti casă de închinăciune, se gcamie.

VIII. Nimine nu era liber să trecă prin țera Românească, nici pașa, nici altul, pentru care acesta, sunt și firmane date anume.

IX. Țera Românească avea în trecut schelă vechiul „oraș de Floci“; cerem dară ca și acuma să se facă aceeași schele în același loc, pentru înlesnirea negoșului țarei.

X. Să fie liberi pământeni de a visita alte țări pentru studiu și învățatură, precum nu erau și în trecut mărginiți, numai în patria lor.

Aceste preespuse au fost vechile privilegii ale țerei noastre, care fiind adiverite, în tractatul de acuma, ne rugăm a li se mai face și o speciale desvoltare, precum

susū anū arêtatū, spre a nu se mai cofunda și calca prin abuzurî. Ne mai rugămū către acêsta, d'a se orânduî consulū la Bucurescî, și unū vice-consul la Craïova, cum și pre la tôte orașele de pre marginea Dunării, carî să corespondă cu celu din Bucurescî. Asemenea ne mai rugămū că fiindū obiceiū d'a avea Domniū țarei agentū la Varsavia, să se continue orânduirea lui ca mai'nainte decă nu este cu puțință d'a se orânduî d'a dreptulū la Petresburgū.

Alte trei puncturî adăogite in anaforalele către Majestatea sa Imperiale, și către comtele Pannin date prin Prințulū Potemkin.

XI. Să se libereze toți Româniū : bărbați, femei și copii, carî s'a robitū din țeră și se află in mâinele Turcilorū.

XII. Pre lângă capiū-Kehaiale (agenți) la Constantinopole se fiă și unulū pământénū românū.

XIII. Ambasadorele Majestăți sêle, ce se va afla dupe vremi la Constantinopole, să fie ascultatū și liberū d'a apêra și susține drepturile țarei nôstre, dupe tractate. Tôte acestea să se întărescă prin firmane, spre a se da in pês-trare la arhiva Mitropoliei din țeră.

(Din Trompeta Carpașilor No. 764 anul 1869).

Acte oficiale de la Calimah Voevod.

No 88. Țidulă Domnăscă pentru a se face obștăscă socotință intru
așadarea birului țerei.

NOÏ ALIXANDRU CALIMAHŪ VOEVODŪ,

Cu mila lui Dumneđeŭ Domnu țerei Moldovei

*Alŭ nostru dohovnicescŭ părinte, preosfinția Ta Chir
Veniaminŭ Mitropolitŭ.*

*Iubitorilorŭ de Dumneđeŭ episcopŭ ai sfințelorŭ epis-
copiŭ. Sfinția ta Chir Gerasimŭ al Romanului. Sfinția
ta Chir Meleție al Hușului.— Cinstiți și credincioși Boeri
domniei mele. Domniea Vóstră Veliți Boeri ai divanului:
Costachi Ghica biv vel-Logofătŭ, Iordachi Canta biv
vel-Logofătŭ, Sandu Sturza biv vel-Visternicŭ, Grigorași
Sturza biv vel-Visternicŭ, Iordachi Rosetŭ biv vel-
Visternicŭ. Vasile Costachi biv vel-Vornicŭ, Constantin
Balșŭ biv vel-Vornicŭ. Manolachŭ Dimachi biv Vel-Vornic.
Dimitrie Raletŭ biv vel-Vornicŭ. Grigori Ghica biv vel-
Vornicŭ. Vasile Rosetŭ biv vel-Vornicŭ. Răducanu Roset
Hatman. Iordachi Catargiu biv vel-Postelnicŭ.*

După contenirea resboiului trecutŭ și inchierea
păcei, între a nóstră preputernică otomanicăscă
Pórtă și între curtea Rosiei, spre resuflarea lo-
cuiditorilorŭ țerei aceștia, în locul greutăților ce
s'aŭ suferitŭ și a struncinării ce li s'aŭ pricinuitŭ
în curgerea resboiului, cu milostivire li s'aŭ
dăruițŭ lorŭ vadea de doi ani, intru ertare de
birŭ, érá de la dece a viitórei lui Iunie anulŭ
curgătoriŭ, acéstă vadea împlinindusă, nu numai
spre intimpinarea netăgăduitelorŭ cheltuele ur-
mătóre și cuviincióse, éráși spre buna ocrotire a
locuiditorilorŭ, ce mai alesŭ spre cea decuviință
alcătuire a bunei rânduiele, intru darea birului

și a tuturor celorlalte câte urmădea spre întocmire, și alcătuesc bună petrecere linisce și acea de obște mulțămire, se cuvine a să face de obște socotință pentru ca și a birului așadare să se săvârșască cu dreptă cumpănire și toate câte altele, cu urmarea resboiului s'aun smintit, din dreptă loră rânduélă, să și dobândescă cuviinciosă îndreptare, prin acele mai cu bună chibduire alcătuiră.

Dreptă aceea întru adunare la sfânta Mitropolie, după ce veți lua vrednice încredințări de la Visterie pentru cercetările ce s'aun făcută întru alcătuire de așadare birului întru carele să alcătuesce extractă de numărul locuitorilor a fiesce căruș sată, și câte altele se cuvine spre deplina sciință de starea locuitorilor, veți vedea și extractulă cu lămurire ce va arata Visteria pentru suma birului, care prin înalta poroncă cu socotință de obsce s'aun așadată, de da locuitorii din trépta birului, satele și toți acei cu deosebită biră așadați, mađilii, ruptașii, ruptele Visteriei, jidovii și armenii la anulă 1804, și macar că după mărimea cheltueleură Domniei mele, la cele neapareate trebuințe care suntă desăvârșită cunoscută, și care și întru acéstă vreme acelési cheltuele domnia le are încă cu sporire, dar și după însuși prețulă monedei care întru acéstă vreme are îndestulă osebire cu suire multă preste prețul ce aun fostă în vremea acelei așadări. Cu totă dreptă cuvântare, se cădea a cere de la țară acea sumă așadată și legiuită cu poroncă prin obștească socotință, și încă ôreși care sporire peste suma așadarei de atunci. Dar Domnia me ca un adevarată obștească părinte al patriei aceste pre-

cum întru tóte altele, asemenea și întru acésta, după drépta iubire ce avemă cătră supușii noștri voindü mai întâiü de câtü tóte altele prin câtü este cu putință ușurința locuitorilorü și alcătuirea buneï veșuiri de obște, după rugăm'ntea ce ni s'aü făcutü și de cătră o samă din Domnialorü veliții boeri, nu numai dréptă cerire de sporire, o lăsămü, ce și din suma acea așađată la anulü 1804, primim să fie o măsurată scădere, prin câtü putința și neaparatele cheltuele potü a ne face înlesnire, și dar întru socotință dréptă la neaparatele cheltuele următóre pentru buna ocrotire a locuitorilorü țerei, întru care și cheltuéla pentru ținerea menđălurilorü țerei, cu bune și drepte chibsuiri socotindü, veți alcătui cele mai adevărate și cuviinciose socotiți, pentru cea neaparată sumă a birului, care se cuvine să se așeđe atâtü asupra locuitorilorü a fie-sce cărui satü cum și asupra tuturorü celorü alte trepte cu aceși alcătuire a șferturilorü, precumü s'aü urmatü până la 1806, socotindü cu luare aminte, pentru ca prin bună și dréptă alcătuire, să pótă Visteria ași întimpina neaparatele cheltuele, dar și locuitorii țerei întru bună petrecere cu liniscire și mulțămire să urmeđe împlinindü datorile lor. Veți cerceta asemenea și pentru numărulü scutelnicilorü, al breslașilorü și al slugilorü care, după socotința de mai înainte, se cuvine a se da fiesce căruia din rangurile boerești, și la toți alții care să cade să aibă întru acésta împărțășire, și întru socotință dréptă de urmarea acea alcătuită de mai înainte, dar și de strâmtorirea întru care să află acum țara, unindusă precum credem, fără îndoire, la părintésca nóstră plecare spre alcătuirea

uşurinţei locuitorilor şi a buneî vieţuirii, veţi alcătui aceeaşi bună chibduire de rânduélă care şi întru acésta veţi găsi de cuviinţă, ca să se pădască. Veţi urma asemenea socotinţă şi pentru casa răsurilor de unde, după rânduéla ce să pădăscăe dintru în vechime, să daū lefele rânduite la acii ce slujăscū în trebuinţele pământului, şi după soma hotărită a lefelor, ce să plătescū pre tótă luna, să faceţi potrivită alcătuire şi de venitulū cuviinciosū ce trebuie să aibă casa acésta, pentru ca să pótă intimpina cu îndestulare şi fără lipsă plata lefelor rânduite, cercetându şi socotéla acesteî casă pre vremea trecută a curgătoriului anū, şi până la sfârşitulū viitóreî lunî lunie, şi punându la cale şi lipsa ce are casa acésta pre acéstă vreme. Iar pre lângă aceste veţi alcătui asemenea dréptă socotinţă şi pentru menđalurile țerei, care neaparatū suntū cuviinciose a se afla, fiindū spre înlesnirea săvărşirelorū de poronci împărătești. Dar întru alcătuirea lor cea până acumū fără îndoire şi pentru odihna de obște, şi Domnia mea cu părintéscă plecare voindū şi întru acésta a se face locuitorilorū simțitóre uşurință, veţi face cele mai drepte alcătuirii, ca să să așeđe menđalurile după a cea de a cumū trebuință şi cu vrednice chibduiri, pentru ca şi menđalurile să pótă ași ave buna starea lorū după cuviință, dar şi locuitorii prin câtū se va putea mai multū să se uşurede şi se nu simtă greutate întru cele ce urmédă a să da şi a să face de la dânșii pentru ținerea menđalurilorū, érá cheltuéla ținerei acestorū menđaluri, cu alcătuire precum au fostū de mai de nainte, să va da în domnésca nóstră Visterie, şi soma

acea care de la o vreme să orânduia a se lua întru strângerea slujbei goştinei spre întimpinarea acestei cheltueli a menşălurilor, hotărâmu să rămâe a nu se mai întrebuiţa la acéstă săvârşire. Intru acestu chipu pentru tóte aceste câte mai susu s'aú cuprinsu, veţi pune la cale întru obştésca adunare, unde se va afla şi cinstitú credinciosulu boeriulu domniei mele D-luí Costachi Negre vel-Postelnicú, ca să facă cunoscutú cele de cuviinţa şi neaparatele trebuinţe a domniei întru ale ţerei datorii, îngrijându-vă ca prin chibluri vrednice de laudă şi plăcute, tóte să dobândéscă buna alcătuire şi toţi de obştie să se îndestuleđă întru liniştire şi fericită petrecere. Şi pentru tóte cum veţi găsi mai decuviinţa, prin anafora să insciinţaţi pre domnia me, ca să'şi dea acea deseværşită hotărîre fără mai multă prelungire; căci vremea acestorú aşăđări s'aú apropietú, şi după implinirea vadelei de doi ani, să cuvine a să pune în lucrare alcătuirile ce se vor socoti vrednice a să aşăđa.

(L. P.)

1814 Mai 8.

Acéstă Cedulă domnéscă, face parte din actele de la pagina 34; acum spre comptetarea lucrărei, o am retipărito în acéstă a doua Ediţiune, dintr'o condică vechiş. Th. C.

No 82.—Anaforaua Boerilorú cătră Domnulú Scărlatú Alecsandru Calimahú Vodă, până a nu veni la scaunu, cuprinđătóre de socotinţa şi punerea la cale ce aú făcutú, a se strânge de la locuitorii ţerei, în preună cu baniú răsurrelorú şi baniú lipsa lefilorú şi baniú trebuincioşi pentru întocmirea Curţei domnesci.—

Prea Înălțate Dómnne.

Cuprinsă fiindă în obștesca anafora ce s'au făcută cătră înălțimea ta, ca ne ajungerea casei răsurilor, în sumă de 298,463 al unui ană curgătoriu, să se ea cu dréptă analogie de la locuitorii birnici, sub numire de lipsa lefelor, ca o îndatorire a țerei a plăti celoră ce slujescă pentru țară, étă viindă vremea cuviinciosă spre strângerea acésta, pentrn care și adunândune după poronca înălțimei tale, spre socotința acésta n'am lipsitū a nu neingriji, și pentru cheltuele ce trebuescă spre întocmirea đidirei curței pământesci, care au priimitū stricăciune în vremea trecutului resboiū, locuindusă de spitalul oștenscū; ne rămânândū altă sălășluire pentru domnie și pentru dregătoriile și pentru judecătoriile pământesci, fiindă întru tótă neodihnita petrecere și supărătoare norodului. Dar apoi și însuși înălțimei tale stăpânitoriului țerei, ca pentru unū lucru darū neaparatū și din cele mai întâiu, a vede curtea domnescă în stare de sălășluirea stăpânitoriului, luândū sama socotințele ce s'au făcutū cu tahmin pentru cheltuéla trebuinciosă, mai alesū după rânduiala D-sale Hatmanului Răducanu Rosetū, carele cu luare aminte au și făcutū înscrisū anume întru tóte, și prin isvodū au aratatū Adunarei obștești, că atâtū pentru cumpărătórea cherestelelorū câtū și pentru tóte celolalte a plăței lucrătorilor petrari, teslari și cumpărături de sobe, și alte materialuri, spre întocmirea acelorū de susū, și acelorū de josū đidiri, și acelorū din ogradă, și zugrăvitulū, trebuescū 115,690 lei cu tótă iconomia, afară însă,

de un lagum ee trebuesce neaparatū sub podū, și afară de tótă îmbrăcăminte curței, Incredințândune dar întru aceeași chipū, apoi întru socotința noastră cea de obsce, găsim a fi de trebuință ca împreună cu strângerea banilor lipsei casei rásurilorū, să se stringă și baniī cheltueleurū intocmirēi curței, care s'aū și făcutu și este datōre a se întocmi cu cheltuēla țerei. Însă nefiind chipū, totū întru aceēși vreme de odată a se strânge și tótă lipsa casei rásurilorū și toți baniī intocmirēi curței, socotința prea plecatelorū slugi ale înălții ei tale urmēdă, ca numai jumătate din baniī neajungerei lefelorū, să se strângă acum în lunele Ghenarie Fevruarie și Martie, adică 149,232 lei și totū întru aceste luni să se strângă și baniī întocmirēi curței 120,000 lei, strângândusă și șfertulū rásurilorū cel obicinuitū, care să alcătuesce în 85,000 lei, care toți baniī acestēia ce alcătuescū peste totū 350,000 lei, analogisindusă din Visterie pre ținuturi, asupra birnicilorū, scutelnici și breslași, fără osebire prin cea mai bună chibzuire și fără însărcinare as p rōre din partea dregătorilorū, se vor strânge în lunele aceste, pentru că de la trepte, mașili, ruptași și târguri, dar și hrisovoliți, Jidovii, Armeni și alți, cu acestū chipū a se face strângere, fiindū însărcinați cu baniī menzálurilorū, darū nici de la birnici nu încape mai multă strangere, acum fiindū ei strâmtoriți cu impuținarea alișverišului din lipsa monedei, și din stămpirea neguțitoriei lor, pre care li aū stănjănitū vremea resboiului, ér apoi în luna viitoare Iulie, atuncea se va strânge și ceea laltă parte, în jumătatea ipsei casei rásurilorū, se vorū strânge și baniī

ce se voru cheltuî mai multu intru întocmirea curţei, împărtăşindusă intru acelū ajutoriū împreună cu locuitorii şi treptele, căci amândoue aceste suntū trebuinţe pământeste, suntū datorii ţerei şi ale obştiei.—

Prea înalţate Dómnne, acésta este socotinţa noastră ér hotărârea cea desăvârşită remâne la înalta înţelepciune a Măriei tale. 1812 Decemb, 29.

Al înălţimei Tale, smeritū rugătorū :

Veniamin Mitropolitu Moldovei.

Prea plecate slugi :

Iordachi Canta Vel Logofātu. Constantinū Balşu Vel Logofātu. Dumitrachi Sturza vel Logofātu. Sandulachi Sturza Hatmanū. Grigoraşi Sturza Vel-Vist. Vasile Costachi vel-Vornicū. Constantinū Baluşū vel-Vornicū. Manolachi Dimachi vel-Vornicū. Vasile Rosetū vel Vornicū. Dumitrachi Bogdanū vel Vornicū. Neculai Stratulatū Hatmanū. Alixandru Baluşū Visternicū. Iordachi Rosetū Visternicū.

No. 84. Anaforaua pentru cercetarea semelorū casei răsurelorū şi a Visteriei, şi pentru banii ce s'aū socotitū a se strânje din ţară spre împlinirea casei resurelorū şi întimpinarea cheltueleur Visteriei.

NOÏ SCARLAT ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnū ţarei Moldovei

Cetindusă înaintea noastră anaforaua acésta a dohovnicescului nostru părinte Chir Veniamin Mitropolitul şi a cinstiţi şi credincioşi boe-

erii domniei mele, cu sufletească mulțămire și blândetă am priimită alcătuirea ce s'au făcută spre nemăsuratele mai înainte făcute și de acum următoare cheltuețele Vistieriei. Inșă noi cu dreptă cunoștință judecându starea locuitorilor de acum, și mai mult îngrijindune pentru ușurința locuitorilor, de cât pentru a domniei noastre greutatei, redicăm asupra noastră și acesta, precum și întru altele, adăogirea sarcinei acestei greutatei, și hotărîm: ca din suma de 670,000 lei, să se ia acum din țară numai 500,000 lei, érá 170,000 lei, scăđendusă să dăruescă locuitorilor. Dreptă aceea poruncim domnia me, D-tale vel Vist. ca după cuprinderea acestei anaforale cu dreaptă analoghie și cumpănire cătră toți de obște locuitorii țerei, să se facă împărțirea sumei aratăta de 500,000, lei, și să se dea cuviincioșele porunci spre acesta, privighindă a se pădi cu neclintire dreapta cumpănire și a nu se lua macar unu bană peste dreptul analogă ce se cuvine la fisce care sată și treaptă. Iară pentru suma de 330,000 lei, ce se cuprinu în anafora a se lua de la țară, în anul viitoru, pre lunele: April, Maiu și Iunie, vor remânea a se lua la vremea aceea, și atunci iarăși pre cât va fi prin putință, vom căuta cu chipuri părintesca milostivire, spre ușurința locuitorilor. Intărindusă anaforaua acesta cu pecetea domniei mele.

1813 Octomb. 17.

(L. P.)

Prea înălțate Dómne,

Întru adunarea noastră la Postelnicie, după poruncă, prin laminata șidulă a înălțimei tale, din a curgătoriei lumf.

am căutatū semele casei resurelor și ale Visteriei, amândouă aceste sâmi pre unu anū de țile, dela ziua întâiū Octomb. 1812 și până la sfârșitul lunei lui Septemb. 1813, și rumpândusă la sama răsurelor țidulele și isvódele pentru lefele ce s'aū plătitū, și sama Visteriei pecelluiturilor pentru banii ce s'aū cheltuitū la trebuințele neaparate ale țerei și ale domniei, s'aū iscălitū sâmele amândouă și se daū înălțimeii tale, ca să se pecelluéscă — Intru amândouă aceste sâmi vedem, că la sama casei răsurelor încărcândusă totū iratulū hotăritū al ave acéstă casă, și încă 280,000 lei, care prin socolința noastră cu anafora cătră înălțimea ta s'aū scosu, de s'aū datū locuitorilor țerei în ajungerea la plata lefelorū. și plătindusă lefile numai acele de mai înainte hotărite, care după vremea de acum nici suntū cu îndestulare, la acei ce slujăscu în trebuințele pământului și ale țerei nu aū ajunsū. — Spre plata a tóte lefeloru, pre acestū anū 94,551 lei, și la sama Visteriei éráși după ce s'aū făcutū iratū, tóte pre câtū s'aū luatū încă, și tóte rursaturile și s'aū economisitū și cheltueelele încatū au fostū prin puțința înălțimeii tale, rămâne Visteria datóre cu 816.901 lei, alcătuindū amândouă aceste sume neajungerea casei răsurelorū și datoriea Visteriei suma de 941,412 lei, éară pre lângă acésta socotindū noi și acea neapărată trebuință pre vremea viitóre în eurgere de 9 lunī, până la viitórea lună Iulie a anulū viitorū 1814. întrū fără îndoire se cuvine punerca la cale, pentru ca și casa răsurelorū, să pótă întimpina plata lefilorū, dar și Visteria să pótă a se ajuta la următórele cheltueli.

Cu tótă luarea aminte și prin acea mai bună chibțuire alcătuindū socotința, vedemū fără îndoire că în socoteala casei răsurelorū puindusă totul iratulū până la viitóre

lună Iulie, cum s'aŭ ȡisŭ mai susŭ, cȡndu este a se alcȡtuŭ asaȡarea Birului spre plata a tȡte lefele, cum s'aŭ plȡtitŭ pre anulŭ trecutŭ, nu vorŭ ajunge suma de 355,000 lei cu suma neajunsului pre anul trecutŭ.

Iar ŭn socoteala Visteriei punȡndusȡ iratul rusumaturilorŭ, ȡrȡsŭ pȡnȡ la aceeaši vremea viitorȡi lunŭ Iulie, ši socotindusȡ unŭ ajutoriŭ cu deajunsŭ pentru cheltuelile cele urmȡtoȡe a Visteriei, nu vor ajunge spre ŭntimpicarea celor neaparate cheltuele 645,000, lei, cu suma ce rȡmȡne acum datȡre la sama ce s'aŭ cȡutatŭ ši amȡndoue aceste sumŭ a caseŭ rȡsureloru ši a Visteriei cuprindŭ 1,000,000 lei. Acȡstȡ sumȡ dupȡ tȡtȡ chibsuirea ši socotinȡa nȡstrȡ, fȡrȡ ŭndoire sȡ cunosce cȡ este neaparatȡ trebuinȡȡ a se pune la cale ši a se ŭnlesnŭ, cȡcŭ ŭnr'altȡ chipŭ, nici casa rȡsurilorŭ, nici Visteria prin orŭ care nevoinȡȡ, nu vorŭ putea face vr'ȡ ŭntimpinare a datoriiloru sale, care neapartu se cuvȡne a se urma, ši datoricia țereŭ fiindŭ a da ŭnru acȡstea ajutoriŭ, cȡ nici lefele ce se dau de la casa rȡsurilor suntŭ ši sȡ dau la ceŭ ce slujescŭ ŭn trebuinȡele pȡmȡntului, ši spre ajutoriulŭ ši ŭnlesnirea locuitorilorŭ ši cheltuelele Visteriei, ȡrȡsŭ asemenea ŭnru cele neapȡrate trebuinȡe pȡmȡntestŭ, ši spre buna ocrotire ši liništita petrecere ajutoriu de obšte locuitorŭ acesteŭ țȡri — Dreptŭ aceea fiindu cȡ locuitorŭ prin milostivnicia ocrotirea ŭnȡltimeŭ tale, nu s'aŭ suparatu cu vre o dare pentru cheltueala Domnieŭ, precum ŭnru altȡ vreme ȡŭ fostŭ obicinuitu, dar nici cu cheltuele a conacelorŭ pentru turcŭ robŭ ši rušŭ ce au trecutŭ, ŭntȡmpinȡndusȡ tȡte aceste numai de cȡtrȡ ŭnȡlțimea ta, cu milostivire pentru ušurinȡa ši neŭngreuere, darȡ ŭncȡ prin bunȡ chibsuire a ŭnȡlțimeŭ tale, cu milostivire ȡŭ lucratŭ de s'aŭ vȡndutu ȡŭ ši zaherelele

www.dacoromanica.ro

la capanlăi cu prețuri îndestulă de folositoare fără să fie siliți, precum întru altă vreme, își da zaherelele cu precie mic prin fiat. Socotința noastră întru neîndoire, și după totă cuviința urmédă, ca suma acésta de 1,000,000 lei ce să alcătuesce spre neajungerea casei răsurreloru, spre plata ce rămăne Visteria datore, și întimpinarea neaparatelor cheltuele ale Visteriei pană la viitorea lună Iulie 1814, să se ea din țară cu dréptă analogie, și să se dea, la acești bani fără osăbire și scutelnici, și breslași, dară și mađilii, ruptași, și ruptele Visteriei, Jidovii, chrisovoliții, și negușitorii chrisovoliții, remănându aparăți de acéstă dare numai slugele caseloră Boerescii voră prinde și voru da cu toții la bani, aceștiia cu dreaptă analogie, fiindă datorie neaparată a tuturoră de obște, și se voră lua bani aceștiia numai suma hotărătă, fără să se mai socotescă pre acești bani și răsura. Dar srpe mai multă înlesnire a locuitoriloră la plata acestoră bani, pentru ca să nu li se cadă cu vr'o îngreuer, să se ceară și să se ea suma acésta în doue rânduri, adică 670,000 să se scótă acumă, socotindă împlinirea loră prin bună cumpănire a locuitoriloră, în trei luni Noemb. Decemb. și Ghenari, și 330,000 să se scótă în anul viitoriă 1814, la luna lui Aprilu, socotindă împlinirea loră în trei luni Aprilu, Mai și Iunie.

Prea Înălțate Dómne. Noi după totă chibzuirea ce amă făcutu, socotința pentru suma acésta ce alcătuiamă a să lua din țară, o avemă dréptă și cuviinciósă, care și neapartu trebue să se rânduescă a se lua din țară, dar fiindă că noi prin faptă întru tóte amă văđută de nelinistită miostivire răvărsare cătră toți deobște și asupra locuitoriloră înlesnire și departare, prin cătu au fosă cu puțință do greutățile care urma să fie însărcinați, acéstane

Indeamnă a îndrăzni să rugămu pe prea înălțimea ta, ca și întru acésta, prin câtă puțința va erta, să priimești a arata aceési milostivire spre óreși care ușurință a lorů, cu chipul și înlesnirea ce milostivnica îndurare a înălțimei tale, va găsi de cuviință, Aceste suntů drepte socotințele nóstre. Iară trebuința fiindu neurnită și neaparată, rămăne a i se da cea dōsevărșită hotărire, de la îndurarea și milostivirea înălțimei tale. 1813.

Al Înălțimei tale **cătră** Dumneđeu smeritu rugătoriů :

Veniaminu Mitropolitulu Moldovei

Prea plecate slugi.:

Costachi Ghica Logofătů. Iordachi Canta Logofătů. Constantinů Balșu Logofătů. Dimitrie Sturza vel Logofătů. Sandulachi Sturza Hatmanu. Iordachi Rosetu Visternicu. Alexandru Iancu-Leu Vorn. Neculai Strătulatu Hatmanu. Dumitrachi Ralet Vornicu. Răducanu Rosetu Hatmanu, Constantin Balușu vel-Vornicu. Manolachi Dimachi vel-Vornicu. Vasile Rosetu vel-Vornicu. Dimitrie Bogdanu vel-Vornicu.

86. Țidula Domnescă pentru Vornicia Obștiei.

NOI ALEXANDRU CALIMAHU VOEVODU

Cu mila lui Dumneđeu Domnu Țerei Moldovei.

Preosfinția sa Părintele Mitropolitu, DD. Veliți Boeri ai Divanului: Iordachi Ghica biv vel-Logofătů, Iordachi Canta, biv vel Logofătů, Dumitrachi Sturza biv vel-Logofătů, Costachi Rosetů, biv vel Visternicu.

Intru răvnitorea domneasca noastră bună cuviință, ca o datorie socotindů cătră noi, îngrijirea pentru cele mai temeinice și vrednice alcă-

tuirii, care urmează împodobire și lauda Patriei, folosul buneii viețuirii și buna ocrotire, cu odihna și liniștirea de obște, n'am contenitū nici vomū conteni, din drépta cugetare, a cerca chipuri înlesnitóre și a pune în buna orânduială acele care să alcătuescu spre acestū bunū sfârșitū. Dreptū aceea privindū în țara acésta multe din cele obștești și folositóre care aū trebuință de grijire, prin deosăbită epistasie, pentru ca în vremea cuviinciosă fiește care să arăte folosulū și odihna de obște, socotindu Domnia me spre purtarea de grijă a umora dintru acele obștești folosuri, cu dréptă alegere cumpănindu, amu alcătuitu unū rangū de boerie înadins spre, acesta, sub numire de vel-Vornicu de politie, carele are să fie socotitu în rândueala celorū—alți vornici ai divanului, și rândulū saū siderea acesteii vorniciei urmează întru aceste de mai joșū cuprinse: 1. Asupra ȕidirilorū ce se facu aice în orasū nefindū nici o alcătuire de rândueală, pentru mușterii, lucrători, dar și pentru acei ce urmează alisverișuri cu faceri și cărătură de materii la ȕidiri, este fără îndoire păgubire, și pătimire cătră acei ce facū ȕidiri, dintru care mulți să face oprire improtivindusă facerei ȕidirilorū care negresitu urmédă spre împodobirea orasului. Pentru acésta de cuviință fiindu a se asađa o bună rândueală, ca să lipsască tótă aceea până acumū pătimire, va fi îngrijirea acésta asupra Domniei sale vel Vornicu de politie alcătuiinduse și arhitectorū al orasului—și avândū sub epistasiea D. sale pre arhitectorulū, starostile de teslari, starostele de petrari și starostele de cărămidari cu toți mesterii lucrători. Orī-cine va voi a face

din noŭ, saŭ a priface binale, tocma la cu mesterii lucratori, dar ŝi plata mǎestriei sǎ urmeđe prin scirea D. sale vel. Vornicŭ, luǎndusi acelu cu bineaua ȕapese ȕredinȕate de cǎtrǎ D-lui. Ierǎ Domnia sa sǎ fie ȕndatoritu a pǎđi ȕntru acestia rǎndueala așadǎtǎ, ca nici unuia dȕntru acii ce vor face binale sǎ nu se pricinueascǎ smintealǎ sau pǎgubire, ȕinȕndu la Vornicie condicǎ de toȕi meșterii lucratori, ŝi de tȕte ȕapisele de tocmealǎ ce vor face.

2. Tȕte hotǎriturele de locuri aice ȕn orașu, sǎ se rǎndueascǎ numai la D. sa vel-Vornicŭ alu politiei, pentru ca de Domniea Sa sǎ se urmeđǎ ȕndreptare a fiesce cǎriea pricinii de hotar ce va nasce, urmǎndŭ hotǎriturele ȕntocmai dupǎ rǎnduela divanului ŝi priveghindu ne asuprire cǎtrǎ ori cine ȕntru hotǎrǎre, erǎ spre ȕnlesnirea acestei sǎvǎrșiri cǎndu va cere trebuinȕa, se va rǎndui de cǎtrǎ D. Sa vel Logofǎtu de țara de josu, si din Vornicu de pȕrtǎ ce se afla ȕn slujba Divanului

3. Fiindu cǎ uliȕele orasului ȕntru ne privighere, cele mai multe cu binalele ce sunt la uliȕi saŭ strǎmtoritu dȕn cea adevaratǎ fiinȕǎ a lorŭ, D. vel-Vornicu, se va ȕngriji a nu ȕngǎdui mai multǎ strǎmtorirea uliȕelorŭ, dar mai alesu ȕntru prefacerea ce pȕte urma la aceste fǎcute binale saŭ dȕn vechimea lorŭ, saŭ dȕn altǎ ȕntǎmplǎtȕre pricinǎ, va fi cu purtare de grijǎ ca ȕn fiesce care vreme ŝi la ori ce prifacere a binalelorŭ sǎ ŝi pȕtǎ cǎstiga uliȕele orasului, lǎrgimea fiinȕei lorŭ, cu drȕptǎ linie care este cuviinciȕsǎ, ŝi ne aparatu de trebuinȕǎ.

4. Fǎrǎ ȕndoire, fiindu cǎ dȕn neȕngrijire a se, afla ȕn orasŭ curǎȕanie pre uliȕe ŝi la mahalale, urmeđǎ mai de multe ori aprindere de boale lipiciȕse, care pricinuesce locuitorilorŭ pǎtimire,

și îngrijire, întru acésta fiindu neaparat cuviinciosă D.luī vel Vornicu va ave asupraī, acéstă îngrijire, și cu osebită socotință prin împărțirea tãrgului, și prin óminī rãnduīți înadinsū, va fi în tótă vremea cu purtare de grijă, a se afla orasulu întru curățãniea cuviinciosă, pentru ca să lipsascã tótă îngrijirea pãtimirei ce urmeaðã a fi dintru necurățenie, alcãtuindu punerea la cale prin óminī rãnduīți întru împărțirea tãrgurilor, ca pre fiesce care ți să aibã vornicia însciințare de bólele și morțile ce urmeaðã între orășãni, pentru ca în tótă vremea să fie cea adevaratã sciințã și să urmeaðã socotința spre întãmpinarea curățãniei bóleloru lipiciose cându se va întâmpla.

Intru aceste se alcãtuesce epistasia vorniciei de politie, care nici să se atingã de îndatorirele ce dupã vechiul obiceiū atãrna la privigherea Hãtmãniei și Agiei și întru acestū chipu adãogãndusã și la Domnescul nostru Divan unū Vornic mare, va ave și cuviinciosã léfã întocma cu acelorū alți veliți vornici și spre sevãrsirea acelorū ce atãrnã în epistasia acestei vornicii, se voru alcãtuī și 30. slujitorī avẽndu și un ȕapciū a lor sub nume de Capitanu, care vorū fi în tótă apãrarea de tóte dãrile cu rãnduélã și acelor alți slujitorī, și aceste acumū hotãrãndu, rãnduimu ca întru adunare împreunã la sfãnta Mitropolie să socotiți architectorulu care trebue să'lu asãđã, dar și tótã rãndueala care să se alcãtueascã întru sãvãrșirea lucrãrei binalelor, alcãtuindū și óresi care cuviincios venitu întru acésta, dintru care să pótã a se plãti léfa architectorului și acelor care au a se afla lucrãtorī întru pãđirea buneī rãnduele, fiind alcãtuirea D. vóstrã cu bunã chibđuire și cu ace-

le mai vrednice și înlesnitore chipuri, pentru ca și cătră acei ce zidescū binale dar și cătră mes-
terii lucrători, și cătră acei ce urméză alisverișū
cu facere și cărătura de materie, să se alcātu-
ească o desăvârșită înlesnire și odihnă, fără pă-
gubire sau asuprire la vr'o parte. Veți socoti
aseminea și pentru rânduieala care trebuie, să se
paḍască spre paḍa curățaniei orasului, cumū
trebuie să se facă împărțire, spre mai multă în-
lesnire a paḍei, căți ómini potu să trebuiească
spre această săvârșire, și ce altă încă veți socoti
cuiiinciosū întru aceasta si ómini ce se vorū
alcătui, ce rânduieală să paḍască, și de unde să
aibă mulțămīta ostenelelorū lorū, pentru privi-
ghere urmāndu alcātuirea spre îngrijire și a fie-
sce cărui locuitoriu în orasu, pentru curățāniea
ce se cuvine să se paḍască, lipsindu tóte cele până
acuma neîngrijiri care pricinuescū necurățānie.

Așa întru tóte urmāndu socotița D. vóstră
prin buna chibḍuire, cu aḍāogire și de ori-ce
altă veți mai socoti cuiiinciosu și folositoru de
obsce, a să alcātuī la acéstă epistāsie, precumu
veți socoti urmarea de acea mai cuiiinciosă, al-
cātuire prin anafora veți face Noue însciințare,
cu pre largū aratare, după care vomu așaḍa în-
tārīrea acestorū bune rānduele și prin Domnes-
culū nostru hrisovu.— 1813. Decemb 6.

(L. P.)

Procit. vel-Visternicu.

No. 87. Țidulă de rānduirea Postel. Mavroghene la menḍăluri.

NOI ALIXANDRU CALIMAHU.

Cu mīta lui Dumneḍeū Domnū țerei Moldovei.

Datorīea neapārātă fiindū a oblāduitorilorū

Domni, îngrijire pentru vrednicele aşădări, mai alesu întru cele obstestî care prin aşădarea cuviinciosă alcătuescu buna ocrotire cu depărtarea de asuprele şi linistită petrecere, cu odihna şi folosulu de obste. Domnia me pentru acéstă dréptă cugetare n'amû contenitû nici vom conteni cercând în tótă vremea tóte acele mai înlesnitóre chipurî, spre a se alcătui cele mai cu folosû aşăderî, care să ajungă la acestu bunû sfârşitu, cumû întru acésta prin faptă amû aratatu părintésca noastră bună voinţă întru tóte cele până acumû lucrări.

Dreptû aceea, privindu că menşilurile țerei care suntu neapăratû de trebuințe spre săvârşirea de poronci împărătesci, şi înlesnire la săvârşirele pămănteşci şi care întru alcătuirea lorû urmédă spre usuriņa locuitorilorû, neavîndu aşădare de nađiru, spre îngrijirea celor cuviinciosă săvârşiri întru acéasta, să aduce de multe orî menşalurile întru slăbăciune, dur şi întru acele care țara, este îndatorită a da spre ținerea menşalurilor urmăndusă de cătră țitorii menşiluri-Căpitanî şi alții, chipurî de catachrisu, urmédă cătră locuitorî greutăți şi asuprele ; cu tótă cuviința socotindû Domnia me alcătuirea de îngrijire şi purtarea de grijă întru aceasta, amû alesû şi amû datu nađirica acésta asupra cinstitului şi credinciosû boeriu D. sale Mihalachi Mavroghene biv vel Postelnicu, iar îngrijirea nađariei acesteia urmeadă întru aceste, mai josû cuprinse : I. De vorû fi menşalurile saû întru vândare, să fie îngrijire se afla prin menşaluri deplinu suma cailorû hotă-

rită și a surugiilor, și căruceri; érá Căpitaniî menșiluriloră să fie cu purtare de grijă a se căuta caii după cuviincioșa orăndueală, fiindu privighere fără contenire, ca să fie în tótă vremea, menșilurile întru cea mai bună stare, pentru ca săvârșirea poronceloră prin menșăluri să urmeđă fără vre unu cusură, și umblătorele prin menșăluri să aibă tótă înlesnirea, dar și locuitoriloră să nu vie silă a se supara cu luare de cai.

2-a Căpitaniî de pe la menșăluri alegăndusă de cătră acii ce voră fi la casa menșălului, să se cerceteđă și de cătră D-lui Boeriulă nađără, și adevéindusă de óminii vrednici și de credința, să li se dea la mână cărțile D. sale de orănduire, în cuprindere cu ponturi hotărîte, pentru urmarea datoriei loră, și acelă căpitaniă, carele prin cercetare să va așla în urmă ne următoriă datoriei sale, să se lipsască de slujbă și să se pedepsască, și érási prin asemenea alegere și cercetare, să se rânduească pre altulă.

3. Fiindă că țara este îndatorită a da spre ținerea menșălurilor surugiă, după trebuință și căruceri, fănă pre suma cailoră ce se voră așada și o sůmă de orđă, din orđulă trebuinciosă pentru hrana cailoră, aceste cu dréptă analoghie rânduindusă în țara, de cătră D-lui vel Visternică, cu cărțile Domniei mele, D-lui boeriulă nađără va ave purtare de grijă, ca împlinirea acésta, să se urmeđe fără cătă de puțină asupra a locuitoriloră, îngrijindusă cu privigherea cuviincioșă, ca să nu se asuprească locuitoriă de cătră priimitori cu luare de vre unu rușfertă, prin urmare de chipuri nedrepte, dară și întru măsurătórea fănelui și a orđului să nu

să facă locuitoriloră cătu de puțină asuprire, măsurândușă fânulă cu stânjină dreptă, și stogurile întocma la măsură, fără să fie îngăduire a se face mai mare, érá orđulă cu dimerliea acea dréptă, și întru măsurătoare după obicinuință, dândă însusă D-luă Boerul Nazără dimerlie dréptă, înferată cu bour la fiesce care postă, și privighiindă a nu se urma măsurătoare cu altă dimirlic mai mare—4. Facerea menđálhanaleloră și întocmirea loră, D-luă Boeriulă Nađiră va ave purtare de grijă ca prin rânduire de cătră Visterie, să urmeđă aceste numai după trebuință, și fără însărcinare saă asuprire locuitoriloră.

5. Imașurile pentru caiă poșteloră fiindă a se da, de pe acele mai cu apropiere moșiă la fies care poștă, D-luă Boeriulă Nađiră va fi cu purtare de grijă a ave fiesce care menđălă imasulă după suma cailoră, și după trebuință a se da aceloră cu moșiile plata hotărîta pentru imașuri, dar va ave privighere, dândă îngrijire capitaneloră, ca nici strimtorire cu pricina imasuriloră să nu se facă locuitoriloră, și nici stricăciune sau calcarea de fanață cu caiă poșteloră.

6 Tóte acele căte se cuvîne a da și a face Țara spre ținerea menđăluriloră, acei ce voră fi țiitoră de menđălură, le voră cere prin D-luă Boeriulă nađiră, după cuprinderea ponturiloră ce voră ave cu pecetea Domnieă mele, întru alcătuire de ținerea menđăluriloră, și D-luă Boeriulă nađiră, va cere săvârșirea și împlinirea loră de la Visteria Domnieă mele.—7. Tóte pricinele ce se voră întâmpla între căpitaniă, surugii și alți ómină ai menđăluriloră, de cătră D-luă Boerulă nađiră se voră cerceta, se voră hotărî și se voră pune

la cale după cuvîințe, érá întru acela care din pricinile ce vorú nasce va cere trebuința, a să poronci de cătră dregători, va face D-luí Boeriu nađiru arătare cătră D-luí vel-Visternicú și de la Visteria Domniei mele voru urma poroncile cătră Dregători, sau unde va cere trebuința, afară din menzeluri.

8—Menđilurile cu pecetea gospodu, după care urmédă a da casa menđaluriloru cai atâtú la acii cu plată din Visterie, cumú și la cursieri și acii cu plata dela sine, să fie iscălite de cătră D-luí boerulú nađiru, ținându și condică și privighindú în fiesce care vreme, a se da cai după greutate sau înlesnirea drumulú, pentru ca nici zătincire la cele neapărate trebuințe se nu să dee, dar și starea cea bună a menđalurilorú să se păđască.

9. Socoteala cu casa menđiluriloú pentru banii ugeritulú ce va ave să plătească Visteria la acei ce vorú umbla întru săvărșire de poronci, după inamurile ce se vorú da, să se caute de cătră D-luí boeriu nađirú la sfărșitulú fiesce cărei luní, căutându socoteala după inamuri și după condica ce este îndatoritú D-luí boeriu nađiru a ține, și casa menđiluluí după socoteală dréptă, luânduși dela D-luí adeverința de suma baniloru ce are a lua, cu acele a diverințe a D. sale va cere dela Visterie, și făcândușă de cătră D-luí vel-Visternicú pecetluitú domnescu după rându-eală pre suma banilorú ce vorú cuprinde adeverințele D. sale boeriu nađirú, va rându plata banilorú din Visterie întru cercetarea socotelei și de D-luí vel-Visternicu.

Acestea suntú îndatorirele D. sale boeruluí nađirú și spre îndestularea îngrijirei la acéstă

Nađirie, va ave și va trage D-luî iraturile care cu dréptă și cumpănită socotință s'au hotărătū să aibă nađiriea acésta; care iraturî suntū acéste de mai josū. |

1. Toți acii ce vorū umbla prin menđilurî pentru alorū trebuință cu plata dela sine, afară de 30. bani de calū pre unū ceasū, ugeretulū hotăritu pentru țitioriî posteloru, vorū mai da și câte 9 bani de totū calulū pe unū césū, care banii străngănduse la casa menđiluluî, îi va trage D-lū boerulū nađirū pe fiesce care lună, după dréptă socoteală pentru caii ce se vorū da din fiesce care poștă.

2. Pre suma surugiilorū și a cărucerilorū ce se vor hotări a se da din țară spre ținerea menđilurilorū, după hotărirea ce se va da, decătră visteriea, de haculū saū leafa ce trebue să dea satele, la unū fiesce carele surugiū saū căruceriū din însuși suma acea hotărită spre haculū saū leafa lorū, va lua D-lū boerulū nađărū câte doue parale de totū leulū care îi va trage Dlū de la casa menđiluluî pre suma ceva cupinde haculū surugiiloru, și casa menđiluriloru întru așădarea surugiiloru pre la menđalurî, se va îngrijî ca plătindū acestū avaețū din însuși haculū sau leafa hotărătă de Visterie a da satele, să se a seđe și surugii pe la menđilurî dar și căruceriî fără să fie silite satele a da unū banū mai multu macar peste hotărirea ce si vada din visterie.

3. Toți căpitaniî în vreme ce se vorū așăda pre la menđilurî, cândū vorū lua cărțile de rânduire, vorū da avaețulū D. sale boerulū nađirū câte 20 lei.—4. Țitioriî menđilurilorū vorū da pre fiesce care anū avaețū D. sale boe-

rulu naşirü câte 2000 lei, dăndü ştiitorii postelorü de la sine pentru privighere ce Dlü boeriulu Nazir are întru cele ce urmează spre înlesnire şi folosulü loru la ţinerea menşilurilor.

5. Aceste iraturi s'aü socotitü să aibă naşiria acésta, vor urma fără strămutare, orî in ce chipü va fi ţinerea menşilurilorü, adică saü în vânşare saü în credinşă.

Întru cu deplină arătare se alcătuesce naşiria D. sale Mihalaki Mavrogene biv vel-Postelnicü cuprinşandusă şi acele dnpă cuvinişă iraturi, ce s'aü socotitü să aibă pentru osteneala purtărei sale de grijă, fiindü D-lü boeriulu naşărü îndatoritü cu urmarea datoriei, fără cusurü, pentru a să păşii menşalurile întru cea mai bună stare şi a se departa cu totul acele păuă acuma urmari cu catachrisisu care pricinuea locuitorilorü îngreueri şi asuprele, érá spre paşla cu întemeere a buneii acesteii rânduiele ce s'aü aşăşatü cu acéştă naşirie, s'aü datü şidula acésta cu pecetea Domniei mele, spre urmare fără strămutare Poroncimü D-lü vel-Visternicü ca să se treacă acéştă şidulă şi în condica Visteriei cu tötă cuprinderea ei. (L. P.) 1814. Genar 1,

No. 91. Anafora pentru Nazăria menşalurilorü.

NOI ALEXANDRU CALIMAHÜ VOEVODÜ

Cu mila lui Dumneşeu Domnu Ţerei Moldovei.

Înfăşoşindusă înaintea domniei mele acéştă anaforă a dohovnicescului nostru părinte, Preosfinşia Sa Chir Veniaminü Mitropolitulü şi a cinstişi şi credincioşi Boerii domniei mele şi de

cuviință fiindu punerea la cale ce s'aũ alcătuitũ pentru nađăria menđălurilor spre urmare intocmai, s'aũ intăritũ și cu a noastră domnăscă pecete.—
1814 augustũ 11.

(L. P.)

Prea înalțate Dómne.

Întru adunarea noastră la șlanta Mitropolie după țidula înălțimeĩ tale din 9 Iulie pentru nađăria menđălurilor, care din nou s'aũ hotărit de cătră înălțimea ta ca să fie urmare și indatorire acesteĩ nađirii, socotim să fie aceste :

1. Inamurile cu pecetea domnăscă după care urmăđă a se da cai de menđilũ, adică numai pentru memurieturile țerei și ale domnicĩ și ugeritul să plătește de cătră Visterie după ponturĩ, care inamurĩ mai înainte să iscălea de cătră D-luĩ vel-Post. acum socotim să se dea acestũ dritũ la D-luĩ nađărulũ menđălurilor, și de cătră D-luĩ să se iscălăscă tóte inamurile, ținândũ și condică pentru tóte aceste inamurĩ. — 2. Țitorĩ menđălurilor suntũ volnicĩ a da cai cu plata ugerituluĩ de la sine, orĩ la care va ave trebuință a umbla cu menđilũ aice in țară, érá peste hotarulũ țerei nu aũ voe țitorĩ menđăluluĩ a da cuiva cai de menđalũ, fără a ave menđalũ pecetluitũ cu domnăscă pecete. — 3. Socotela ugerituluĩ pentru inamurile ce are să plătăscă Visteria, să se caute de cătră Boeriulu nađărũ la sřrșitulũ fie-sce căriea luni, după inamurĩ și intru cercetarea socotelei și de cătră D-luĩ vel-Vist. pre soma banilorũ ce vorũ cuprinde inamurile, făcândusă peceluire domnăscă, vă rânduĩ Visteria plata sa țitorilorũ menđălurilor. — 4. Afară de 2000 lei hotăriți prin ponturile menđăluluĩ care aũ să'ĩ dea menđălurile pre anũ, avăetuluĩ Boeriuluĩ nađărũ, vor mai da menđăliĩ pre anũ 10,000 lei pentru

cuvintulă aceloră trei parale ce suntă hotărîte a se da peste 10 parale pre ceasă de ună cală, ugerită acii ce umblă cu cai de la menşălă, cu plata de la sine, pentru trebuinţa lor, ca să lipsască prigonirea ce se póte nasce între şiiitorii menşalurilor şi între boierulu Naziru, intru socoteala aceloră trei parale, cu care se facă pe anu 12000 lei.

Aceşti bani ũ voră da mendălgii de la sine pre totă anul cu analoghie căte 1000 lei pre lună, căte trei parale, şi acele să vor strânge şi se vor lua de cătră şiiitorii menşalurilor, ne mai avândă asupra acestei socoteli boierulă nadăru nici un amestică, şi însciinşămă.— 1814 Iulie 30.

Al înălşimei tale cătră Dumneşeu smerită rugătorii
Veniamin Mitropolitulă Moldovei.

Prea plecate slugi

Constantin Balşu vel-Logofătă, Iordachi Canta Logofătă, Sandu Sturza vel-Visternică, Iordachi Rosetă Visternică, Alexandru Iancu—Leu vel-Vornică, Neculă Stratulată vel-Vornic, Constantină Costachă vel-Vornică.

No 92. Ţidula domnescă pentru cercetarea şi adăogirea iratului casei doftoriloră.

NOI ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŨ

Cu mila lui Dumneşeu Domnu şereş Moldovei

Al nostru Duhovnicescă părinte, Preosfinşia ta chir Veniamină Mitropolitulă. Cinstişi şi credicioşi boerii domnieş mele Domnea Vóstră: Constantin Balşu biv vel-Logofătă, Iordachi Canta biv vel-Logofătă, Lupul Balşu biv vel-Logofătă, Sandu Sturza biv vel-Visternică, Grigoraş Sturza biv vel-Visternică, Iordachi Rosetă biv vel-Visternică, Constantină Balşu biv vel-Vornică, Alexandru Iancu—Leu, biv vel-Vornică. Manolachi Dimachi biv vel-Vornică.

In socotéla ce s'aũ arătatũ Domniei mele pentru iraturile casei doftorilorũ politieĩ, vedemũ cã pre anulũ trecutũ scãđãndusã lefele se aratã sã aibã casa lipsã peste 8000 lei, érá pre anul curgãtoriu, alcãtuindusã iratul și plata lefelor, fãrã sã se pue léfa pentru gerahũ, care neaparatũ este sã se aducã, și fãrã sã se incarce neajungerea acea de 8000 lei a trecutului anu, sã aratã lipsã peste 4000 lei. Dreptũ aceea fiindũ cã acéstã casã obștéscã este cea mai întâiu de la care sã ajutã sã se pãđãște sanatare vieței de obste și se cuvine neaparatũ sã și aibã iratulũ, fãrã indoire și dupã trebuințã, pentru ca nu numai lipsã si nu se arãte, ce mai alesũ spre tótã inlesnirea sã aibã ceva prisosũ; rãnduim, domnia me ca intru adunare la Sf. Mitropolie, cercetãndũ socotelele acestei casã, sã alcãtuiți cele, mai, vrednice socotiinți și prin buna chibđuire, ceea ce veți gãsi de cuviințã și de unde veți gãsi cu cale, sã se facã adãogire de iratulũ casei acestei, intru socotiințã ca nici de cum lipsã sã nu pótã a mai ave, și cu punere la cale, ca fãrã smintélã sã se aducã și un gerahũ cuviinciosũ, carele este neaparatũ de trebuințã și de tótã chibđuirea, socotiințã Domniei Vóstre prin anafora sã avem scire.—(L. P.) 1814 augustũ 26

No 93. Anafora pentru venitul vătăjiei de harabagiei de la Galați care s'a dat casei doftorilor.

NOÏ ALEXANDRU CALIMAHŪ VOEVODŪ

Cu mila lui Dumnezeu Domnu. țerei Moldovei.

Infățișinduse Domniei mele anafora acésta a cinstiți și credincioși Boeri-domniei mele D-lui Grigorașu Sturza biv vel-Vist. Iordachi Rosetū biv vel-Vist. intru domnescă și părintescă plecare a domniei mele, a se întemeea o obștescă casă a doftorilor orașului cu iraturi după cuviință, ca să pótă urma cu tótă îngrijirea folosului obștescu, dreptă și cuviinciosă găsimu cererea ce o facū D.lorū Boeri epitropi a se da spre iratū la casa doftorilor și venitul vătăjiei de harabagii din târgul Galați. Dreptū aceea ca pentru unū venitū care până acumū nu este cuiva afierositū ce nu mai după obicinuință se lua decătră părcalabia Galați. Iară casa acésta fiindū cea mai vrednică de ai se face asemenea afierosire, căci intru întemeerea ei urmédă obștescu folosū, care se atinge de sănătatea și pădirea vieței omenesci. Hotărīmū ca venitul acesta a vătăjiei de harabagii din Galați să contenească a se lua de acumū înainte de cătră Părcalabii de Galați, cea după aceia de mai nainte obicinuinți și cu urmare ce este și aice în Iassi, puindulū la cale D lorū

boeri epitropi cu strângerea folositore saũ fără pagubire, dar cu departarea, și de catahrisis și cu alcătuire indemănătoare și pentru acii care, vorũ ave trebuință a tocmi trăsuri cu chirie, să fie venitũ a casei doftorilorũ din orașului Iassi, care cu dréptã legiuire ilu dãm și il afierosim casei aceste, ca s'ãl aibã neclintitũ și fără strãmutare, din preunã cu alte iraturi ce suntũ afierosite la casa acésta, érá spre statornica afierosirea acésta, pentru in tótã vremea, intãrimũ anaforaua cu a nóstrã domnéscã iscãliturã și pecete

1814 Noemb. 10

Noi Scarlatu Alesandru Calimah Voevod.

Prea inãlțate Dómne

Din socotelile ce s'aũ infãșoșatũ inãlțimei tale pentru iraturile casei doftorilorũ, aĩ luatũ Inãlțimea ta incredințare cã acésta casã dupã tótã sporira de iratu care de cătrã În. Ta, sau făcutũ. totũ încã se aflã intru lipsã și trebuință fiindũ neaparatũ a se implini poronca inãlțimei tale și trebuința obștească ca să se aducã unũ gerahũ, a căruia lipsã urmédã multã nevoință și ne indestulare obștei orașului. Noi dupã pãrintésca plecare a inãlțimei tale, care prin faptã s'aũ aratatũ si să aratã cu necontenire cătrã tóte acele ce alcãtuescũ folosulũ de obște, indrãsnim a ruga pre inãlțimea ta ca spre desãvârșita punere la cale a obșteștiũ, aceste, casei cu iratũ, spre indestularea casei acestia și venitulũ vătăjiei de harabagiũ, care dupã vechiul obiceiũ să urmédã a să lua la târgul Galași, intru aceesi obicinuință, ce s'aũ urmatũ strângerea acestui venitũ și

până acum, și prin această adăogire nadăjduim că se va alcătui starea acestei case vrednice ca să pôta intimpina lefele hotărîte, puindusă la cale după acesta și aducerea de un gerahū după trebuință, și va rămâne înălțimei Tale și vecinică pomenire.—

1814 Octombre 23.

Al Înălțimei tale prea plecate slugi

Grigorași Sturza Vist. Iordachi Roset Vist.

N, 94. Anaforaua pentru cercetarea sămei visteriei până la sfârșitul lui Mai a anului curgătoriū, cum și socotința de sporire ce să cuvine in iratulū visteriei și a casei răsurilor.

NOI ALEXANDRU CALIMAH VOEVODŪ

Cu mila lui Dumnezeu Domnu țerei Moldovei.

Luândū in cea mai întâiu pătrundătoare socotință, totă cuprinderea anaforalei acestei a Preosfinției Sale părintelui Mitropolitū al țerei, și a D-lorū cinstiților și credincioșilor Boeri veliți, ce este alcătuită asupra inchierei sămei Visteriei și a rásurilor, până la sfârșitulū trecutei luni Maiū a anului curgătoriū, și vădindū că intru dréptă giudecată a preosfinției sale și a D-lorū, cunoscândū și privind, sarcina ce noi purtăm, spre a pute intimpina atâtū mărimea cheltueleurū Visteriei și a camerei, jărfindū și punândū in mijlocū, până la inchierea acestei sămi, însuși rusumaturile, cămărei ce nu saū obicinuitū a intra in cheltuelele Visteriei, găsecū cu cale a se mai adaoge iraturile, atâtū pentru óreși care resulare a cheltueleurū Visteriei, câtū și pentru agiutorulū casei rásurilor, adică preuțul,

sărei și avactulū horelei ce vine de peste hotar in Moldova, să se indoiască făcândușă 5 lei suta de oacă de sare, pe locū la oenă și trei lei pentru tótă vadra de horilecă ce va trece de peste hotarū, din care să se dea ȃăciuială la casa răsurilorū, mai adăogândușe intru acéstă casă la iraturī și la slujba desetinei (ce nu are nici un feliū de legătură saū blăstāmū opritoriu de vre o sporire după neaparată trebuință și intâmplări;) cinci bani de totū stupulū și rămătoriulū ca să se ea de la bucatele țărănești; câte trei-ȃăci bani de stupū și rămătoriū, adecă 24 bani Visteriei și 6 bani ai casei resurelorū cu un ban ce avea legiuitū mai inainte a se lua la acéstă casă, și de la bucatele mađilești care după privilegiulū ce au avutū, plătescū cu osăbire, să se ea câte 18 bani noi, fără a se socoti vechitura ce se urma până acumū, din care 12 bani ai Visteriei și șese bani ai casei resurelorū, acestū sporiū de iraturī pomenitū mai susū cunoscândulū după tótă pliroforia ce ȃău Preosfinția sa părintele Mitropolitū și D-lorū veliți boeri, că nu este nici priciuitoriū de impilarea locuitorilor, cum nici vre un lucru nedreptū și fără care neputândușă nici cum unū greutatea cheltuelilorū următore ale Visteriei, nici iconomia casei răsurilorū, ne unim in socotiņa D-lor

și întărindă legiuim, atâtu prețul sărei câte 5 lei suta' de oacă pe locu la ocnă, câtă și a horilcei de peste hotarū câte 3 lei la vadră, asemenea și a desetinei a se strânge câte 30 bani de stupu și rămătoriū țărănești, și câte 15 bani de stupū și rămătoriū mađilești, spre care poroncimū D-sale vel-Vist. ca să se trecă intocmai și in ponturile vânđărei acestei slujbe; din care precum să đice mai sus, va lua casa răsurrelorū din ocnă și din horilei đăciueală, érá din slujba desetinei, afară de deciuiala ce lua până acum, să mai ea câte 6 bani de totū stupulū și rămătoriulū, atâtu țerenescū câtū și mađilescū, adică 5 bani aci sporitū acum și un ban legiuitū de mai inainte, făcândusă acestea de acum inainte drepte iraturi a casei răsurrelorū și dar pentru intocmai urmare și nesrămutare s'aū întăritū anaforaua acésta cu insuși iscălitura și pecetea domniei mele. —

(L. P.)

1814 Decemb. 30.

Noi Scarlăt Alexandru Calimahū Vodă.

Prea înalțate Dómne.

După țidula înălțimeii tale din 8 ale curgătorei lunii, adunândune am căutatū sama Visteriei, alcătuită cu iratulū și cheltueelele până la sfârșitul trecutei lunii Mai, a anului curgătoriu, am cercetatūcu luare aminte și iraturlie și căderile, și iscălindusă de cătră noi sama, după rânduél

să înfățișoasă înălțimei tale ca să se pecelluască. Am vădută cu lămurire, că și la sama acésta s'aũ făcutũ iratu și tóte rusumaturile care dintru invecchime suntũ legiuite a cămăreii Domneștii, și neobicinuitũ să intre in cheltuecele Visteriei, s'aũ înțelesũ fără de indoire și prin căutarea acestei sămii strămtorirea Visteriei și neajungerea saũ nepotrivirea iraturilorũ cu cheltuecele, și să cunósce aseminea sarcinã de greutate, care înălțimea ta aĩ asupra intru aceste neajunsuri, priivindũ și mărimea cheltuecelorũ ce din vreme in vreme să adaogũ, și nu scim cu care cuvinte mai nainte vom lãuda părintésca înălțimei tale plecare, cu lucrãri in faptã la tóte cele, care urmédã spre buna viețuire și spre ușurința locuitorilorũ țerei, căci că pre lângã tótã sarcina greutăților care vederatũ să alcătuesce că o aĩ înălțimea ta, dintru neajungerea iraturilor și de la mărimea cheltuecelorũ, vedem că și intru strămtorirea ce are casa rãsurilorũ cu neajungerea iratului spre plata lefelorũ hotãrite, alcătuesce éráși sarcina de greutate pentru înălțimea ta, hotãrindũ ca din suma isvodului lefelor să se scadã 6000 lei pre lunã, adicã 5000 lei léfa a luminașilorũ Beđadele, care dintru invecchime s'aũ obicinuitũ a se da de la casa rãsurilorũ, și 1000 lei din asemenea léfa a Boerilorũ capuchehaiale ale Țarigradului, și dupã tóte aceste greutăți, carele rădici asupra, cerândũ de la noi cu tótã dreptatea, socotința de óre-și-care cuviincios ajutoriu, hotãrăscii a fi acésta dupã putința și intru păđire, a nu urma însãrcinare cătrã locuitorii țerei.

Intru drépta cunoscința nóstrã și sufleteasca mulțãmire pentru părintésca Înălțimei Tale Ingrijire, și cătrã folosințele stãrilorũ boerescii, gãsimũ de tótã cuvlința a ne Ingrijii spre ușurința sareinei, a greutăței și a strămtorirei,

care Visterie a Înălțimei Tale are de la neajungerea iraturilor, dar după totă chibzuirea întru potrivire cu însuși voința Înălțimei tale, a nu să alcătui sarcină de greutate asupra locuitorilor țerei, nici de cumă nu găsim vre o altă mijlocire, de câtă după nevoie spre ajutoriul cheltuelilor Visteriei, și asemenea câtă va fi prin puțină ajutoriă și la casa răsureloru, s'ar pute socoti că în slujba ocnelor și în avactul obicinuitu a să lua de la horilca ce vine de peste hotaru, nu ar fi de asuprire a să face o cuviincioasă sporire, căci prețul sărei de la ocnă după acea până acum obicinuită, fiind doi lei, șese-deci bani suta de ocă, este cu totul neanalogisită la prețul sărei ocnelor din Valachia, fiindu legiuită acolo a să vinde sarea la ocnă cu 5 lei, 60 bani suta de ocă; în vreme când sarea aceea este multă mai proustă de câtă sarea ocnelor Moldovei, și horilca ce vine aice în țară, de peste hotar, fiindu numai pentru alișverisul și neguțitoria acelor ce o aduc, după prețul cu care o vândă în aice, este asmine neanalogisită acea de mai înainte obicinuită a da avactă numai câte 60 parale de vadră.

Întru aceste dou slujbe de să va face sporire și la îndoită preț ca să fie 5 lei, prețul sărei la ocnă, și 3 lei, avactul pe vadră de horilcă ce va veni de peste hotar, nu s'ar pute socoti nici simțitor, nici asu ritore această sporire, pentru că prețul sărei totă rămâne să fie scotitu mult mai jos de câtă prețul sărei din Valachia fiindu din însuși prețul cu 20 parale la sută mai jos, și fiindu precum s'au disu și sarea aceea multă mai proustă decâtă a estă de aice, și sporirea de horilcă nu rămâne a să socoti într'altă chip de câtă să dă din însuși acelu analogisitu folosul celă au acii care aduc horilca de peste hotar, spre

vândare. Aceste dacă de cătră înălțimea ta se vorû găsi cu cale, vei pune la cale urmarea spre ușurința sarcinei de greutatea ce are Visteria înălțimei tale, prin care după părinteasca plecare a înălțimei tale bine-voindu, vei priîni și rugămintea noastră, ca din sporirea ce se va face ocnelorû, dar și din suma ce să va cuprinde avaetulû horilcelorû, cu sporirea ce să va face să se dea la casa răsurelorû la 10 lei unulû, cu acea de mai înainte obicinuință a să da dăciuiala de rusumaturi, să va adăogi ôreși-carejratû simșitoriû și la casa răsureloru.

Am intrat de isnoavă in cercetare și pentru iraturile cas ei răsurilor dela diua întâia Iunie, anul curgătoriû, și vedem fără îndoire greutăți neurnite, căci a se întâmpina plata lefilorû numai cu iratulû alcătuitû de la așașarea birului este cu totulû peste putință și a să scăde lefele legiuite la acii ce slujescû, érašî urmează a să socoti cătră acia cu totul neîndemanare, dar fără îndoire și la săvêrșări sminteală și la paza bunelorû rânduele scădere saû strămutare ;—aceste greutăți neurnite este datorie neapărată a să pune intru socotință, dară după tótă chibzuirea ce și intru acésta s'aû făcutû de cătră noi, nici-decumû numai găsimu altă înlesnire, de câtû după nevoie și strămtorire, socotimû că nu ar fi cu asuprire a să mai spori pentru ajutoriulû casei acestia, la slujba desetinei câte 5 bani de unû stupû și rămătoriû, ca să aibă casa răsurelorû de la acestû rusumatû 6 bani de unû stupû și rămătoru, cu banulû ce l'aû avutû legiuitû de mai înainte și intru acestû chipu să alcătuesce ca să fie plata la acestû rusumatu de obștie la toți locuitorii țerei câte 30 bani de unu stupû și rămătorû, din care 24 bani ai Visteriei, și 6 bani ai casa răsurelorû, și câte 18 bani de unû stupû și rămătorû. Mazilii și rup-

www.dacoromanica.ro

tașii întru hotărîrea ponturilor slujbei a fi aceștia întru osebire de ceilalți locuitori, din care 12 bani a Visteriei și 6 bani a casei răsurelor, și fiindu că aceștia adică mazilii și ruptașii, după cuprinderea ponturilor dintru învechime, urma obicinuință a plăti banii desetinei sub numire de bani vechi și sporire la 20 bani unul, care obicinuință pentru Visterie urmează ună foarte nesocotit folos, érá cătră dănșii alcătuesce a se face de cătră slujbași catachrisis și asuprire.

Dacă de cătră înălțimea ta se va socoti să se rădices această obicinuință, rămîindū ca și acestia să plătească numai banii drepti câte 18 bani de stupū și rămătoriu fără vr'o sporire, acésta numai și pentru casa răsurelorū găsimū că pôte a se mai face ajutoriū, iară întru pilda ce Înălțimea Ta singurū ai datū, a scóte din isvodulū lefelorū 6000 lei pe lună, cumū s'au dîsū mai susū; cu luare aminte cercetîndū noi isvodulū, și puindu înainte strămtoricia și nevoința care urmează, după tóte chibzuirile ce s'au făcutū, nici decumū nu este chip a urma plata lefelorū fără scăderea a unorū lefi din isvodū, și fără unū pușinu analagonū din scăderi la unele din lefi. Dreptu aceea, precumū s'au socotitū a să urma aceste cu alcătuirea lefelorū după iraturile ce alcătuesce, să aibă acéstă casă cu sporirile care mai susū s'au dîsū, vei lua Înălțimea ta pliroforie din alăturata socoteală prin care desevarșitū să lămuresce, că de la diua întăia a trecutei luni Iunie anulū curgătoriū, casa rásurilor, și după sporirile ce se socotescū, să mai aibă. nu pôte a plăti mai multū lefi de cât . . . lei pe lună, și întru acésta éráși va ave óreșcare, strămtorire cu pricina, că iraturile ce să socotescu spre adăugire au să urmeze a să stränge pre vremea viitoare, dar întru acésta socotimū că lipsa ce să va arata, să va vindeca la împlinirea anulū, cu hotără-

rea acea de mai înainte a nu să plăti lefe pre o lună din anul acesta;—aceste sunt socotințele noastre potrivite cu buna voință și părinteasca plecare a Înălțimei tale, și înscuințăm pre Înălțimea ta. — 1814. Octomb.

(Îscăliți) *Preosfințitul Mitropolit și Boerii toți.*

N. 95, Cartea domnască pentru casa răsurelor, dându-se sub epitropia D-sale vel-Logofăt de țara de jos Grigorașu Sturza.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnezeu Domnu țerei Moldovei.

Părintesca domniei noastre privighere și îngrijire unită cu sufleteasca dorință, urmându și slujind de a pururea, spre îndreptarea și buna rânduială a tuturor lucrurilor cuprinsului acestui pământ al Moldovei, atât de obște cât și in parte, intru acesta luând socotință și pentru casa răsurelor, de unde să impart lefele celor ce sunt in tot felul de slujbe, ne-am incredințat că această casă dintru început a fost sub epitropia celui după vreme boeriu vel-Logofăt de țara de jos, era după acesta din întâmplare deslipindusă, să da la unii și alții din boerii cei mari până ce a ajuns acum instărșit in îngrijirea Visteriei, pricinuind sarcină pre lângă alte multe drepte și legiuite slujbe a le Visteriei. Dreptă aceea cu cuviință socotind a împlini dreptatea nu-

mitului cinu, (ce este celū întâiu in patria acésta), mai alesū acum cândū să află pre urmările celui ispititū și mărturisitū, atâtū de mai înainte câtū și in ephoi a Domniei nóstre, de barbatū imbunătățitū cu dreptate și plăcute fapte, dar și sirguitoriū fără preget intru datoria sa, atâtū cătră stăpănire, câtū și cătră patrie, al nostru cinstitū și credinciosū boeriū D-lui Grigoraș Sturza vel Logofătū de țara de josū; étă prin acéstă a nóstră domnescă țidulă numim și rânduimū casa răsurrelorū de astăđi înainte éráși sub epitropia D. sale Logofătului de țara de josū, după vechea obiceiuință cu hotărira și legivita leafă câte 1000 lei pe lună, pentru ingrijirea și urmarea slujbei acestia, la care casă să vorū aduna de acum înainte toți banii răsurrelorū, ce să strângū din țară și din rusumaturi după așađata rânduială, și éráși de la acéstă casă se vorū împărți și lefele rânduite, după isvodulū cu pecetea domnescă, urmândū dregătorii a triimite și table, pre fiesce-care șfertū la casă, după cum s'aū strânsū și banii răsurrelorū, ca cu acele table și cu isvodulū sub pecetea domnescă pentru darea lefelorū, să pótă alcătui și a da samă stăpănirei epitropia acésta pre fiesce-care an după obicei. Poroncim și D. sale vel-Visternicului, ca trecëndușă țidula a-

césta in condica Visteriei, să se publicarisască și cătră dregătorii prin inadinsu cărți domnesci, rânduirea și așađarea acésta a casei răsurelor, spre tótă sciința și urmarea.

1814 Decembre 1.

(L. P.)

N. 96. Anafora pentru punerea la cale a neajunsului casei rásurelor până la sfârșitul lunei lui Noembre 1814.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumneđeu Domnu țerei Moldovei,

Infătoșândușă inaintea nóstră anaforaua acésta a D-lorū Boerilorū rânduiri spre cercetarea și nisamulū casei rásurelorū, și socotindū și judecândū cu tótă luarea aminte cuprinderea ei, găsimū intru dréptă socotința și chibđuire s'aū alcătuitū atātū iratulū casei pe anulū viitorii și inainte, câtū și mijloculū implinirei lipsei casei rásurelorū după socotéla căutată până la sfârșitulū lui Noemb.—Dreptū aceea mai întâiū întărim și legiuim așađarea venitului acestei case de la anulū viitoriu și inainte, spre a se urma nestrămutatū cu luare pre lângă altele și a đăciuelii, din suma vândărei ocnelor, a vămii și a horilcelorū, după alcătuirea ce s'aū făcutū acum, spre care poroncimū domniei vóstre vel-Visternicū ca pentru mai

temelnică statornicie și nestrămutare acestei alcătuirii să se facă și osebitu hrisovū al domniei mele, asemenea și pentru împlinirea lipsei acestei casă a răsurrelorū, până la sfârșitulū trecutei luni Noemb. De vreme ce după tótă socotința nici într'un feliu nu s'aū găsitū altū chipū spre vindecarea acésta, de câtū mizloculū acesta a sporirei goștinei ce s'aū obicinuitū de o vreme incóce și până acumū, a se lua câte 3 parale și 2 bani de tótă óea, peste 4 parale și unū banū legiuitu a goștinei, care întru strămutarea hotăriri datā prin obștea-sca analora și întăritā de Domniea me, în vremea așădărei birului spre a nu se strânge mai multū acestū sporiū a goștinei de câtū numai că neajunsulū pomenitū al casei răsurrelorū să trăgănezā încă de mai înainte așădărei birului, până ce au agiunsū intru ne-iconeomie, la socotéla căutată până la sfârșitulū trecutei luni Noemvre. Hotărim și rânduimū ca să se facă împlinirea acestui sporiū numai odatā la goștina viitoare, ce urmézā in trimisia lui Aprilū, Maiū și Iunie a anului 1815, spre istovirea acestui neajunsū al casei răsurrelor, érá după acésta înainte să contenéscā de veci împlinirea acestui sporiū, rămănându strângerea goștinei numai in 4 parale și

un ban după vechiul obicei, pentru care după istovire, precum să ție mai sus în goștina viitoare, să va întări neaparat și prin osebit hrisov, al domniei mele cu legături de blăstăm, mijlocindusă întărirea blăstămului și de la Patriarchia Bisericii cea mari a Răsăritului, spre necutezarea și cugetarea împlinirii acestui sporiu mai mult nici o-dinióră, sub nici un feliu de cuvântu, spre care s'aú întăritu anaforaua acésta cu însuși pecetea domniei mele, spre întocmai urmare.

1814 Decembrie 23.

Scarlaiú Alexandru Calimahú Voevod.

(L. P.)

Prea Înaltate Dòmne.

Următorii fiindu luminatelor poronci cuprinsă prin fidula însemnată din 16 a acestei luni, ne-amú adunatú la Visterie, în trebuința casei rásurilorú. și cercetându mai întâi socotéla acestei case până la slárșitulú trecútei luni Noemb. gásindú cu incredințare, că după tótá economia scáderelorú ce s'aú făcutú, atátú de obște cu analoghie din lefele liesce cáruca, câtú și în parte cu scóterea de istov din isvodú a o sumá de lefe, lipsáscú încá suma de 9420 lei, ce neaparatú urmézá a să împlini; pentru care punándú înainte totú felifulú de socotințá și chibzuințá întrú păđirea ne împiláril locuitorilorú birnicú după neputința lor, nu s'aú gásitú altú chipú spre împlinirea acestei lipse, de câtú mijloculú sporirei goștinei, ce s'aú urmatú de la o vreme încóce până acum, câte 3 parale și 2 bani de óie, peste 4

parale și 1 bană legiuită a goștinei, care de va fi stăpânesca socotință a înălțimei tale, a să urma și la goștina viitoare ce să strânge în trimisia lui April, Mai și Iunie a anului 1815, apoi după socotela ce am făcută de ceea ce poate prinde sporiul acesta, numai în goștina viitoare, să îmbrace lipsa casei acestia, până la sfârșitul lui Noem., pomenită mai sus ;—acésta nu intru calcarea sau smintirea sfințeniei hotărârii date prin Anaforoa din 15 Mai a acestui an (intru alcătuirea așădărei birului), spre a conteni strângerea mai mult a acestui sporiu din goștină, ce numai pentru că nea-giungerea casei să trăgăneză încă din vremea de mai înainte a așădărei birului, și nu să poate iconomisi nici din iraturile cele alcătuite dela aședarea birului încóce, cum nici din vr'ună altă chipă după totă socotința ce s'a făcută, érá după săvârșirea împlinirii acestia, numai odată în goștina viitoare să contenească de veci strângerea acestui sporiu, rămânândă goștina dréptă câte 4 parale și un bană de totă óea, care să întemează mai cu dédinsul prin osăbită luminatū hrisovū cu legătură de blăstămū pentru necutezarea împlinirii acestui sporiu de goștină de la goștina viitoare și înainte, bine voindū înălțimea Vóstră a mijloci întărirea blestemului și de la biserică nóstră cea mare a Răsăritului. Amū vădută, amū cercetată cu luarea aminte și alcătuirea iraturilor acestei casă a răsurrelorū, începândū de la ziua întâia a acestei luni Decemb. și împlinindusă la iulă lui Noemvre 1815. din care ne-amū pliosorositū. că neplăndusă numai în Decemvre lefele pământeni tū și a altora, după cuprinderea pitacului înălțimei tale ce ală tuescū soma de 22,010 lei, apoi cu iraturile ce s'a alcătuitū. să iconomisăscū, atâtū cusurulū lui Decemb. ce este neaparatū a să plăti, câtū și lefele deplinū pre celelalte luni, fără a

mai urma lipsa și pătimirea ce au fostă până acum, care alcătuire cunoscândușă bine socotită și chibzuită mărturisim și întru acésta, părintésca înălțimei tale îngrijire și iconomie, urmându a se statornici iraturile socotite ale acestei case atât pe anul viitoru câtu și înainte; și fiindu că întru acestu iratū să cuprinda și dăciuéla ce acumu din nou s'au rânduitu a să lua la acéstă casă, din vânzarea ocnelor și a venitulu horilcei ce trece de peste hotarū în Moldova, să va legiui prin luminatū hrisovū a se lua de apururea acéstă dăciuéla la casa răsurelorū, fiindu sciutū înălțimei tale, că întru socotința inoierii prețulu sârcii și venitulu horilcei de la anul viitoru pentru strămtorirea și nedestoinicia întimpinărei cheltuelei umurulu domniei, s'au cuprinsū și iconomia neagiunsulu casei răsurelorū, pentru care înălțimea Vóstră, întru păzirea și iubirea dreptăței, rânduesce dăciuéla la casa răsurelorū atât dîntrn amândoue aceste slujbe, câtu și dăciuéla ce s'au obicinuitu a se lua de cătră Camara domnescă din vamă, și însciințamū, atârândū tótă hotărirea la inalta înțelepciune a înălțimei tale.

1814 Decemb. 15

Pre plecate slugi.

Iordachi Vanta Logofătū. Constantin Balșū Logofătū. Grigorașū Sturza Logofătū. Sandu Sturza Visternicū. Iordachi Rosetū Vist.

N. 97. Carte domnescă ce s'au datū Caminariulu Ciurea pentru lucrarea huscăi, a deschide fabrică.—1815

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumuedeu Domnū țerei Moldovei.

Fiindū că hrisovulū pentru fabrica de huscă, ce s'au hotăritū a se face aici în

Moldova, care s'aũ afierositũ casei Doftorilor se cuprinde, cã compania ce aũ luatũ asupraĩ acẽstã fabricã sã alcãtueascã fabrica la locul ce vorũ afla mai de îndemãnare prin învoire și cu stãpãnulũ moșiei, și fiindũ cã de cãtrã D-lorũ boerii epitropi ai casei doftorilorũ, ni s'aũ fãcutũ arãtare, cã compania ce are asupraĩ fabrica, cercãndũ fãntãnile cu slatinã, aũ aflatũ doue fãntãni cu slatinã pre moșia Mã nãstirei Rãsca, una la Tãrđãi lãngã moșia ce sã đice Slãtióra, și alta mai în munți la un loc ce se numesce Lipoveniĩ, care fãcãndule cercare s'aũ aflatũ bune și loculũ îndemãnaticũ pentru fabricã, cu pãdure îndestulã pentru trebuința fabricei; dupã care aũ și fãcutũ așãdare cu mãnãstirea, fiindũ cu priimirea preosfĩnțitului Mitropolitũ, hotãrindusã a se face fabricã la acelașũ locũ pe moșia mãnãstirei Rãsca.

Dreptũ aceea prin cartea acẽsta a domniei mele, imputernicim pre D-lui Cãminariulũ Theodorachi Ciurea, ce este din partea companiei acestia, asupra alcãtuirei fabricei, ca în loculũ aratatũ unde aũ aflatũ fãntãnile cu slatinã, dupã învoirea cu mãnãstirea, sã facã fabricã în cuviincioasa rãnduelã, iar intru neindestularea apei de la acele fãntãni, pôte a deschide și altele saũ a trage apã la fabricã, de unde va afla chipũ mai îndemanaticũ,

fiindă supusă fabrica la învoirea cu stăpânii de moșie, numai pentru locul unde să va așața fabrica și pentru lemnele trebuincioasă la fabrică; pentru care poroncimă și Domniilor Vóstre dregători ai ținutului, ca D-sale Caminarului Theodorachi Ciurea, spre alcătuirea acestei fabrice, să'i dați trebuinciosul ajutoriū, pentru ca să pótă statornici fabrica fără vr'o improtivire de cătră cineva, ca o lucrare ce s'aū alcătuită să fie spre folosul de obștie.

1815 Ianuar 18.

Vel-Visternicū

(L. P.)

N. 98. Hrisovū pentru îndoirea prețului sărei și a horilcei ce s'aū datū casei răsurelori.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnezeu Domnū țerei Moldovei.

Prin acestū al nostru domnescū hrisovū să face cunoscutū, că intru obștéscă socotință și hotărire de a se spori prețul sărei și a avatului horilcei ce trece de preste hotarū în Moldova, cu îndoirea de aceea ce până acunū aū urmatū, spre óreși care ajutoriū a intimpinărei cheltueleurū urmátóre, atátū a Visteriei câtū și a Cămărei domnești, s'aū sòcotitū, ca dintru acéstă sporire să aibă împărtășire și casa răsurelorū de unde să împartū lefile, care éráși dintru împușinarea iraturilortū să află întru ne destoinicie a in-

timpinărilor lefilor celor neaparate, hotărindusă că atât din ocnă cât și din venitul horilcei, asemenea și din vamă pe suma vânzării, să se dea dăciuelă la casa răsuri-lor pre fiesce-care an, urmându dăciueala acésta, irat nesmintit al acestei case, precum prin anaforaua obștescă, întărită de domnia me din 23 Decemb. a anului 1814 anume se arată; după care de la ziua întâia a lunii aceștiea ghenar, s'au și pus în lucrare, atât vânzarea sărei cu 5 lei suta de ocă, și a venitului horilcei câte 3 lei de totă vadra, cât și darea dăciuelii mai sus pomenită la casa răsurelor. Drept aceea întărim și legiuim iratul acesta alcătuit al casei răsurelor, a lua dăciuela atât din ocnă și din venitul horilcei, cât și din vamă pre fiesce care an, ori în vânzare de vor fi slujbele aceste, sau în credință, spre care să se păzască întocmai de apurure urmare fără strămutare sau scădere, s'au întărit hrisovul acesta cu a noastră domnescă iscălitură și pecete. S'au scris hrisovul acesta la scaunul domniei mele în orașul Iași într-a doua Domnie a noastră la Moldova, în anul al treilea.—1815 Ghenar 30.

Scarlat Alexandru Calimah Voevodă.

(L. P.)

N. 99, Firman ce s'au trimes Măriei Sale Scarlată Calimahă Voevodă la anulă 1815 și s'au cetitū marți 27 în ziua de duminică.

Intăiule între Domniū neamului lui Mesia, Fiiule al Domnului Culimah Scarlată, cela ce acum ești Domū Moldovei, sfârșiturile tale să să încheie cu bine.

Prin acéstă a noastră împărătescă poroncă, facemū sciutū că Tu, pomenitule domnū, hrănindute întru facerele de bine a vecinicei nōstre pre puternice împărății, slugă și fiū adevaratū, cu fapta făcândute a slugei nōstre tatălui tău, din tânăra vrăsta ta, tōte lucrările și faptele tale le-ai arătatū alcătuite cu bunul sfatū al împărăției mele, și te ai sirguitū înblând cu plăcere pre calea credinței, încatū și întru slujba ce ți-aū fostū mai înainte încredințată a Dragomaniei împărătescului nostru Divanū, cândū ai avutū întru cunoscință acele negrăite și taionice lucrări a împărăției nōstre, ca prin mehenghiū s'au ispititū credincioșele și dreptele tale fapte, dar și din vremea ce ai fost alesū din cei aseminea și de o stare cu tine, și așadatū la domnia moscenitōrei nōstre eparhie a Moldovei, după bogata nōstră milă, cu firésca ta înțelegere și dréptă credință, bine alcătuindū pricinele supușilorū nostri, spre îndreptarea și statornicirea țarei, umbrești pe locuitorii ei împlinindū încă și cu fapta inaltele nōstre împărătești poronci, cu triimiterea la împărăteștele cetăți cele de trebuință chereștele și lucrători spre facerea lorū, érá la fericita nōstră cetate oī și totū felitulū de hrănitōre zaherele, și în sfârșitū câte pricinī atárnă de a ta ocărnuire și câte altele deosebitū

ți s'aũ încredințatũ, cu rãvna înțeleptei tale iconomii, tóte după plăcere le sãvãrșești. Acéstã dar ata întru priințã și mulțãmire aratatã sirguințã și credințã, neascunđindusã de cunoscința impãrãției nóstre, și plăcute fiindune tóte cele pãnã acum bune și credinciosele slujbele tale, laudã îți facem, dãnduți de acum putere slobodã spre îndreptarea lucrurilor de acolo, (și sã te videm) pre care trimetĩnduți acéstã cu dinadinsulũ a nóstrã volnicã inaltã poroncã, de slobodenia stãpãnirii tale, împãrãtește îți poroncim ca și de acum înainte și după netãgãduita ta datorie și după slobodenia stãpãnirii ce ți se dã întru dreptate, sã te silești întru unirea împãrãtești nóstre bune-voinți și a impregiurãrilor, ca sã aduci pãmãntulũ în bunã stare, umbrindũ pre locuitorĩ și în vreme îngrijindute pentru lucrãtorĩ trebuincioși, cherestele și care și celealte urmãtóre, la împãrãteștele nóstre cetãți, ca sã se trimitã la acii ce li s'aũ încredințatũ facerea lorũ, sã te sirguești ca sã întimpinĩ tóte cãte sã cerũ spre mai grabnicã a lorũ sãvãrșire, precum și ca sã trimiți în vreme la împãrãtesca nóstrã cetate oile trebuinciose și alte zaherele; ẽrã mai întãi de tóte sã cauți cu iubire pre acii cãți din boerii pãmãntești și din ceilalți locuitorĩ, urmãndũ datoriei lorũ întru supunerea voinței tale, cãtrã implinirea împãrãteștelorũ nóstre poroncĩ sã vor sirguĩ spre lucrarea lorũ, precum și pre cei ce vorũ pãși improtivã sã'i aduceți la cunoscințã și sã'i pedepsiți urmãndũ fiesce-cãruie rãsplãtirea neascultãrei, și așa implinindũ inalta poroncã sã te nevoești a aduce în stare pre locuitorĩ, ca sã pótã fi rugãtorĩ pentru noi. — Dreptũ aceea întru

hrana buneî cugetări pentru tine împărătește îți scriemū pentru căte până acum împărătești ceriri cu bună plăcere ai săvârșitū, ca și de acumū asemenea îngrijândute să adaogī cātră cele de mai înainte slujbe a tale altele asemine. Aceste darū bine înțelegāndule și ca cela ce ai acum slobodă putere ca un credinciosū și dreptū, sileștete încă mai multū de acumū înainte, prin înțeleptele tale, precum am dișū, slujbe și credinciose fapte, a cresce a nōstră cātră tine singurā stăpānitōre iubire, depārtāndute de totū ori ce este impro-tiva acestora ; aceste le cunōsce și te nādājduesce în sfântulū nostru semnū.

S'aū datū la mijloculū luminei Rebānū-Ahir la anulū 1230.

105. Anaforaua Boeriloru pentru 36000 podele ce aū găsitū cu cale D-lui Vornicula Șarbanū Negelū să cumpere pentru facerea podurilorū.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnū Terei Moldovei.

Infătoșindusă anaforaua acēsta a Preosfințitului Mitropolitū și a cinstițilorū și credincioșilorū noștri Boeri, și vădindū și socotindū cuprinderea ei, găsimū cu cuviință schepsis și chibzuința făcută de cātră D-lorū pentru buna orāndueală și facerea podurilorū orașului Iassi, și așa rānduimū, mai întâiū să se întāreascā anaforaua D. sale biv vel Vornicū Șarbanū Negelū, epitropulu podurilorū orașului Iassi, de urmare și cuviinciosulū nisamū întru ținerea lorū, cu așadare și a negu-

țitorilorū casierī cea de cătră breasla neguțitoarească, din poronca noastră să vorū alege, statornicindusă tóte acelea cuprinse prin acea anafora și cu însuși domnesculū nostru hrisovū, pentru nestrămutata și de apururea nrmare întocmai; érá după acésta" pentru banii trebuincioși spre cumparatulū a 36,000 podele cuviinciose, făcerei a 600 stânjii i domnesci pe la locurile cele mai de trebuințe, care adunarea D-lorū Boerilorū, aū socotitū ai plăti tóte stările locuitoare din orașulū Iassī;—să vor face poroncele cuviinciose cătră Hatmanulū și D-lui vel Aga spre urmarea catagrafiei aflărei tuturorū celorū sălășluiți prin ulițele și mahalalele orașului Iassī, de tóte stările, ca după săvărsirea acelei catagrafii întru de isnoavă schepsis ce are să să facă, să să hotărască și chipulū împlinirei banilorū cumpăraturei de 36,000 podele, care strângere odată numai are să fie și nu mai multū. de vreme ce cusurulū podurilorū să vorū face din podele vechi, érá meremetulū și ținerea tuturorū podurilorū pre anii viitorī să va întimpina din iratulū ce cu hrisovū Domnescu are casa podurilorū; într'acestași chipū alcătuindusă lucrarea, s'aū întăritū anaforaua acésta cu însuși a noastră Domnescă Pecete. (L. P.) 1815 Octomb. 18.

Prea Înălțate Dòmne.

Din luminată poronca Înălțimei tale adunândunc la Sfânta Mitropolie, amū luatū sama socotinței făcute cătră Înălțimea ta înscrisū, prin anafora de cătră D-lui Vornicul Șarbanū Negel, episcopulū podurilorū orașului Iassī, și întru tóte s'aū cunoscutū urmată cu totă rânduieala pentru folosulū și odihna de obște, pentru care de cătră noi așa

www.dacoromanica.ro

să socotesce că întru toate să se întărească acea anafora și spre vecinică și întocmai urmare cu nestrămutare să să facă și hrisovul înălțimei tale; eară pentru înlesnirea de a să cumpara 36,000 podele spre facerea a 3,600, stânjină podu noă, din 6000 stânjină ce suntă toate ulișile, care neaparată trebuescū mai îngrabă a să face pre acele locuri ce suntă cu totulă putrede, și prelungire nu ertă a să face, fiindu-că casa podurilor chipă nu are; de cătră noi așa s'au găsită cu cale, ca atâtă din partea Hătmăniei câtă și din partea Agiei împreună cu omulă D. șale epitropului podurilor, să se rănduească vrednică ómină ca să se facă o catagrafie de toate stările și locuitorii orașului Iassă, atâtă aceloră ce suntă la ulișă i la dosuri, câtă și aceloră ce locuescū la mahalale, fără deosebire de oră-ce nume saă stare de orășănă, căci metahirisindă vr'ună viclesugă însuși acii rănduiși, să fie în respundere în loculă aceloră doșiși, care catagrafie aducânduă D-lui epitropulă podurilor, vomă face atuncea schepsis căși bani trebuescu la cumpararea somei podeleloră și câte câtă să dea fie-sce-care stare și locuitoriu, și făcândușă acele poduri cu podele mai susă ăise din noă, apoi cu podelele acele vechi să potă meremetisi și cele-alte poduri lórtē bine și în urmă cu banii căși să voră stränge pre fieste care au la casa podurilor din iraturile cele după hrisov, să voră pute ține podurile în starea cea mai bună în fie-sce-care vreme, precumu ne amă încredințatu de la însuși D-lui Vorniculă Șarbană, epitropulă podurilor fără să mai fie trebuință a se mai face asemenea sinisfora de dare nici odinióră;—nu lipsimă a ăice și pentru locuitorii mahalaleloră, că nici îi nu potă să se depărteze din acéstă socolință. a nu da analoghia ce va ajunge, ca

unii ce și îi să folosescă cu cumpararea lucrurilor ce vin în oraș, și mai alesă că toți acia ce vină la târguri orî cu ce lucru, întâiî îi să folosescă, mahalagiîi, ca unii ce trecerea lorî li este prin mahala, și își facă și intereurile lor cu ceea ce au de vânzare, aducându la târgu, avându și îi locuitorii mahalaleloră crăcime și dughene din acăroră venitū să folosescă. Deosebitū și pentru negușitorii casierî, să să facă o țidulă cătră toți negușitorii orașului și însuși îi să și alégă doi casierî pre care îi voră socoti vrednici și cinștiî care să păzască întocmai, precumă la anaforaua D. sale epitropului podurilor se arată, și pentru care nu lipsimă a înscința. 1815 Septemb. 24.

Al Înălțimei Tale, Smeritu Rugătorî

Veniamin Mitropolitu Moldovei.

Plecate Slugi

Constantinū Balșū Logofătū, Iordachi Canta Logofătū, Grigorasū Sturza vel-Logofătū, Constantinū Balșū vel-Logofătū, Dimitrie Sturza Logofătū, Manolachi Dimachi Vornicū, Dimitrie Raletū vel Vornic, Neculaî Strătulat vel-Vornicū.

N 106. Țidulă Domnească cătră Hătmănia și Agia, pentru facerea catagrafieî tuturoră stăriloră afară de Boerî, spre rânduirea împlinirebaniloră 1: facerea poduriloră din aceste 36000 podele, ce au să se cumpere, fiindū Hatmanū D-lui Constantiu Paladi, érá Agă D-lui Nicolai Rosetū.

NOI SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnezeu Domnū Terei Moldovei.

Intru socotința și chibzuirea cuviincioasă a nisamului poduriloră orașului Iassi, prin

obșteasca adunare a D-lorū Boerilorū și anaforaua cea cătră noi a acestei adunări. pre lângă alte bune și plăcute alcătuirī cătră acestu nisamū, găsimu de cuviință și facearea din nouă a podurilor celorū mai trebuinciose din orașū, precumū și prin facearea celorū-alte cu podele vechi. ca întru întemeerea facerei tuturorū podurilorū din orașū să urmeze odihnă și mulțemire obștiei, spre care întrebuintare pentru nedestoinicia casei poduriloru cu iraturile sale. s'aū socotitū și s'aū hotăritu ca cu obștească sinisfora a tuturorū stărilorū locuite întru acestū orașū să se urmeze cu cumparatulū a 36,000, podele trebuinciose, neaparatū, spre facerea poduriloru celorū din nouă. Așa dar mai întâiū trebuindū a să face catagrafie de totū numerulū lăcuitū în Iassi, cu aratare de starea fie-sce căruia, mână întâia, a doua, a treia, și a patra, creștinī, armeni, jidovi și de la ori-ce lege, raele și sudiți; cu osebite arătarea sudiților a ori și a cărei stăpăniri, afară de Boeri, a căroră și numerulū și starea este sciută Visteriei, ca după acea catagrafie să se facă și îmbracarea banilorū trebuincioși spre cumpărătoarea somei de 36,000 podele, cu drépta cumpănire după stări și în urma împlinirei. Urmândū acésta numai odată acumū și nu mai multū, pentru ca în urmă după vreme

tótă întrebuintărea podurilor este însărcinată asupra casei, ca să se facă din iraturile sale; dreptu aceea catagrafia mahalalelor ce suntă supuse Hătmăniei, o însărcinămă D. sale, (éră la țidula Agiei s'aũ ȕisũ catagrafia ulițelorũ ce suntă supuse Agiei,) spre care să rãnduește îndată, (la Hătmănie s'aũ ȕisũ), pre vel-Căpitanũ de Leficiș și pe Porușniculũ, (éră la Agie s'aũ ȕisũ) pre Polcovnicu și pre bașũ Ceausũ agescũ, ca împreună cu vătãjãii ce suntă prin mahalale, (éră la Agie), a ulițelorũ se urmeză cu tótă silința și credința unde unũ omũ să nu rămãe nescris și nedositũ, căci după cercarea ce are să se facă prin înadinsã ômeni a Curții, nu numai că analogosul acelorũ dosiți, sau neaflați ilũ vorũ plăti zapcii pomeniți mai susũ, dară vorũ lua și certare pentru neurmarea poronci;—și dar începãndusã îndată catagrafia, să fie îngrijirea D. sale a să săvãrși cãtu de curãndu, fiindu trebuinciosã să fie la facerea catagrafiei și omulũ casei podurilor.— 1815. Octomb. 18. (L. P.)

N. 107. Hrisov dom. pentru oprirea unei parale la slujba Vãdrãritului.
NOI SCARLAT ALEX. CALIMAHU VOEVOD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Țerei Moldovei.

Stãpãneasca și pãrinteasca nõstrã îngrijire întru ighemoniceasca datorie, fiindu fãrã

pregetū cǎtrǎ tóte bunele alcǎtuiri și ușurinta țerei, de cǎtrǎ nedreptele împliniri cele după vreme și întâmplări întrebuintate întru lucrare, pe lângă altele cele ce din ceasulū încredințarei nouă a acestei țeri cu milostivire, amū rădicatu și amū îndreptatu, luându în socotință și pentru sporiulū ce s'aū fostū începutū a se lua la slujba vădrăritului, câte una para de tótă vadra, peste trei parale și unū banu, legiuitū a vădrăritului cu banulū milei ca, adică acéstă luare de sporiū, fiindu nu numai, neobicinuitu, da opritū din învechime a nu să urma, de cuviință este a se rădica cu totulū; așa dar din poronca nóstră, urmândusă obștească adunare și schepsis întru acéstă, prin anaforaua ce facū cǎtrǎ noi D-lor Boerii din 20 a trecutei luni Iulie, găsindusă cu cuviință că nu mai în vădrăritulū anulū următoriu să se strângă sporiulū acelei parale pentru lipsa Casei rásurilorū, după sama ce s'aū căutatū, negásindusă chipū spre împlinirea acelei lipsă, ne amū unitū cu socotința D-lor sale, întărindusă acea anafora spre urmarea strângerei acestui sporiū numai în vădrăritulū anulū următoriu și nu mai multū, precumū prin acea anafora pe largū se arată;—dar pentru mai cu dinadinsulū temeiu a acestei conteniri, étă prin acestu alū nostru Domnescu hrisovu, hotă-

rimă, ca de astăzi înainte și în veci străngerea sporiului acestei parale la vădrărită să nu se mai urmeze, rămânându bani vădrăritului în dreapta vechea obicinuință și legiuirea lor câte trei parale și un bănu de vadră, și banul milei pentru toți acia ce sunt supuși a plăti vădrăritu. fără sporire de un bănu macar mai multu, sub nici un feliș de cuvântu său întâmplare, spre care să întăresc hrisovul cu însuși a noastră iscălitură și pecete; întru credința și a cinstiților nostri veliți Boeri ce mai josu sunt iscăliți, rânduindu ca pentru totă necutezarea ce după vreme a smintirei acestei hotăriri și legiuiri de veciu, a banilor vădrăritului, în trei parale, și un bănu de vadră, după vechea obicinuință. Să se lege hrisovul acesta și cu blăstăm de către Preosfințitul Mitropolit și Episcopii țerei ai căriea întărire va urma și biserica noastră cea mare a Răsăritului, și atâtu hrisovulu cu legătura blestemului mai susu pomenitu, cum și întăritura acestui blăstămu, ce urmează a veni de la prea sântul Patriarchu a totă lumea, vor sta pastrate la sf. Mitropolie a țerei întru totdeauna.

1815 Noembrie 1.

Noi Scarlatu Alecsandru Calimchă Voerodă.

(L. P.)

No. 108. Arzulú ce s'au făcutu cătră pre Măritul Viziriu.

Prea înalțate, prea milostive și al nostru multu făcătoriu de bine stăpănu, Epitropu al pre puterniceî și hrănitórei nóstre împărății, cu lacrimí alergămu noi pre plecatele slugi : Mitropolitulú, Episcopii, Archimandriții și Egumenii Mănăstiriloru celoru de locu și celor străine a sântului Mormăntu, a Sinaiuluí, a Sfetagorei și a Antiohiei, i boerii mari și mici, și de tótă starea, credincioasă raea, care locuim în Memlechetul Moldovei. Prin alu nostru prea plecatu Magzaru, glasurí de rugăciune dintru adâncul inimei întindem cătră sfântul Dumneșeu, ca să înalță brațulu celu puternicu al pre bunului nostru Impăratu, să supue sub piciórele lui pre totu vrașmașulu și improtivnicul și să dăruescă putere snaltului Dovletu și milostivului nostru stăpănu, viață îndelungată și slavă nesfârșită.— Părinții și strămoșii noștri din nenumerați ani, și noi după urmarea necontenită hrămindune cu milele pre puterniculuí și iubitoriuí de ómeni Imparatu alu nostru, amu fostu de apururea slugi și raele pre credincioșe, și cu tóte păgubirele și stricăciunele sau stángele, ce amu suferitú după vreme intru împrejurări de resbóie perđătóre, călcândune de némuri protivnice, nici odată din supunerea nóstră nu am slăbitu nici ne-amu abătutu, dar nici scotit țe streine sau neasamanate cu ale luminașiloru noștrii domni nu am cugetatu, am păzitu adevărată dreptate și sadacatu și cu răvnă serbinte am slujitu la împărătescele înaltele poronci, mărturi-imu dar milele pre puterniculuí nostru imparatu, nu ascundemu facerele de bine, propoveduimu dăruirea păđirei vechelor nóstre obiceiuri și urmarea așeđământului legei și a credinței nóstre. Pre bunulu Dumneșeu earăși ne-au dăruitu noă vé-

culu acelu de auru cu dulcea stăpânire a hrănitorei noastre împărășii, dar pentru că am vădutu cum că moșiele hranei noastre au remasu in partea de peste Prutu, amu năđuitu mai inainte la Domnulu nostru, carele din strămoșasca moscenire este credincioșă slugă a împărășiei, l'amu rugatu de obște și cu deadinsul a mijloci la mila luminașiloru nostri Domni să se indure spre noi, ca prin puterniculu Bașu, să lucređie ca să putemu stăpâni acele strămoșesci moșii, aducându hrana vieții noastre de acolo, și hrănindune aice sub umbrirea și vieșuitoarea roă a sântului Dovletu. petrecându viața părinșiloru și a strămoșiloru nostri. Fără de nădejde am văđutū porunca Domnului nostru, că această voe nu ni să dă, ce încă din impotrivă, ne îndatoria din poroncă, a vindo toate cele de peste Prutu moșii și a ne desface cu totulū de dânsele în vremea vadelei. Totă poronca prea înalțatului Dovletu și a rânduitului nostru Domnu este la noi pravelă necalcată, și ca nisce slugi credincioșe, pre plecașii supuși impilându grumașulu supunerei, nu avem nimica a đice improtivă. Cunoscându însă milostivirea prea bunului nostru imparatu, după asămănarea Dumneđeului cerescu, îndrăsnimū cătră pământesculu nostru Dumneđeu, și cătră tine prea milostivulua, și noă multu făcătoriu de bine stăpânu a înfășoșa cu lacrimi din sufletu, stângerea și perderea, ce ne să pricinuesce dintru acésta la atâtea familii, la atâtea suflete, la atâtea neamuri și la atâtea locașuri a credinșei noastre, care au acolo moșii, vacufuri strămoșești și vecinice, cea mai întâiu desevărsită cădere și struncinare socotindu a ne lipsi de pământul strămosescu și a nu trăi sub umbrirea vieșuitoariului Dovletu, de vreme ce suntem frământătură hrănită de la strămoși, cu milele prea puternicului nostru imparatu și a milostiviloru nostri stăpâni.

Din aceste moșii ale noastre, este hrana noastră, acolo este câmpul semănăturilor noastre, acolo este câmpul hranei dobitocelor noastre, în partea acesta a țerei, cei mai mulți nu avem fără numai părintesci și strămoșesci ȳidiri ale caselor noastre, și locașurile credinței noastre, a căroră ființă și statornicie erau aceste moșii, vacufuri, a câmpului acestuia. De ne vom lipsi de dănsule, urmează a se pustiia atâtea locașuri ale legei noastre, și a se stânga atâtea familii credincioase din neamu, în neamu, acăroră nădejdea viețuirii de acolo era, nici avem la cine le vinde, pentru că toți credincioși, racle ale vechilor hanidani a Moldovei, au năđuitu și au remasu precum strămoși noștri, sub umbrirea pre puternicului Dovletu (a căruia slavă să fie vecinică). Alegem mai vârtosu nenorocirea de cătu departarea de patrie și abateră de credință. Lipsirea acéstă a moșieloru nu este numai nenorocire, ce și strămtorire a însuși vieții noastre, lipsindune de hrana cea de tóte ȳilele, pre care o cerem de la pre bunul nostru imparatu, prin mijlocirea ta, pre înalțate stăpănu, strigămă cu lacrimă, îndurăte, spre viața noastră, mijlocesce și dăne nouă pânea cea de tóte ȳilele, prin stăpânirea strămoșesceloru noastre moșii, de la care aducemu zaherelele hranei noastre. Vom aduce de acolo zaherele, nu vomu da, căci cii de acolo nu au aice de cât până la 4 sau 5 cincii moșii dintru acele mai mici. Să nu vedem aceea ce din veacū nu am văđutu, adică pustiirea locașurilor credinței noastre, lipsa hranei ucivaovășilor nostrii fii. Milostiveștete spre lacrimile acelora, și după chipurile cu care stăpănim moșiele din cordanulu nemțescu, să stăpănimu și pre aceste. Cu plângere ne rugămu milostiyule alu nostru stăpănu, milostiveștete a mijloci, ca să dobândească priimire și milostivnica ascultare

rea plecatul nostru magzar, prin care cerem indurare și milă întru numele lui Dumnezeu, de la pre bunulu nostru imparatu și de la luminații noștri domni.

Toți boeriă iscăliți.

No. 110. Anaforaua Boeriloru pentru banii ce s'au socotitã a se strânge de la neguțitori in trebuința lazareturilor până la sfârșitul lui Decemb. 1815.

NOÏ SCARLATŪ ALEX. CALIMAHŪ VVD,
Cu mila lui Dumnezeu Domnŭ Țerei Moldovei.

Infătoșândusã acestã a douã obștească anafora, în madeaua bólei ciumei, și din cuprinderea ei cunoscându cu cuvintã, socotința D-lor sale boerilor, spre a da si tagma neguțitorească sălăsluiți aice în Iași, crestini armeni, jidovi, raele și suditi, analogonu ce s'aũ urmatũ în anulu trecut, pentru lazareturile păzei bólei ciumei pe trei luni: Octomb. Noem. și Decem. afarã de analogonul ce au datũ tagma boerească, pre celelalte de mai înainte trei luni, ca pentru unũ lucru ce slujesce spre apararea obștiei de foculu acesta, rânduimu strângerea acestoru bani, prin mijlocirea Visteriei de la tótã obștia neguțitoréscã din orașulũ Iașii, întocma după isvodulũ și rândueala anului trecutũ, spre care urmează intãrirea anaforalei cu însuși a nóstrã domnească pecete.

Vel-visternicũ. (L. P.) 1815 Decemb. 20.

Prea Înălțate Dómnne.

Intru necontenirea bólei ciumei ce s'aú începutú de la Galați, în cuprinsulú acestúi pământú, și întâmplátórea lăjire a acestei bóle, și la Tecuciú, Fălciú și Bacăú, neputândusă întâmpina lefcele și cheltueele urmátóre, spre ținerea lazareturilorú și a străjilorú, alcătuite pentru paza cuviinciosă a acestei bóle, numai cu suma ce tagma boeréscă aú datú întru acésta, cu analogonú după trepte fisce-care, precum prin plecata nóstră anafora din 20 a trecutei luní septemb. anune se arată, ne-amu adunátú de isnóvă la Visterie. pentru schepsisulú cuviinciosú și a întâmplárei cusurului banilorú trebuinciosí, spre ținerea acestorú lazareturí și străji, până la sfărșitulú viitórei luní Decemb. pe cândú nădăjduim în mila lui Dumneđeú, că cu frigulú ernelé să contenéscă; și așa luândú mai întâiu socotéla de ceea ce s'aú cheltuitú până la și întâi a acestei luní Noembrie, cum și de ceea ce cu tahminurí urméză a se mai cheltui pre Noemb. și Dechemb. până la 1. Ghenar, trebuescú peste tot cu cei cheltuijí, și cu cei ce aú să se mai cheltuéscă 23,070 lei, din care scăđindusă suma ce aú datú tagma boeréscă, mai trebuescú 12,000 lei pentru tóte lefile și cheltueele lazareturilorú, a străjilorú, până la întâiú Ghena-rú. Acestú. neajunsú după inesejí cuprinderea, și hotărírea anaforalei pomenite mai susú din 20 septemb. ce este întârită și de cátră înălțimea ta, urmândú a se aduna de la stările neguțitóreșlí ale Orașului Iași, creștiní, armení, jidovi și alte legí, raele și sudíjí, ca pentru o întrebuintare ce slujásce spre paza și ferirea de acestú focú a tuturorú de obște, găsímú de cuviinșă, ca adunarea sumei acestia de la tótă obștia neguțitórescă a acestúi orașú, să se urmeze întocma după isvođul sinisforalei ce aú făcutú între dânșí în anul 1813

cuprinđătoriu anume de ceea ce are să dea fisce-care, începândū de la starea întâia și până la a cincea, fiindū iscălitū acelū isvodū atâtū de D-lui Kirū Andrei Pavlu, câtū și de alții din cei mai aleși neguđitori, care isvodū de și cuprinde 19,044 lei, adică cu șapte mii patru-deci și patru lei mai multū, de câtū suma neajunsului, cu tah-minū până la întâiū Ghenar, dar fiindū că din condeie potū să ésa rele, precumū și în anulū aratatū nu s'aū pututū implini deplinū ; saū cheltueele lazareturilor potū să aibă vr'o sporire, după întâmplarea ce va mai fi, urmarea strângerei să fie întocma după acelū isvodū, pentru nes-trămutarea alcătuirii, și Visteria va fi îndatorită la sfârșitul lui Decembrie, a da socotélă peste totū de ceea ce aū priimitū și ceea ce s'aū cheltuitū cu ținerea lazareturilor și a străjilorū. Strângerea însă a acestorū bani după isvod, se va urma de la Jidovi prin epitropiū toți cu ciaușii lorū, unii cu zapciulū cămării, érá de la toți ceilalți neguđitori prin ciaușii lorū, unii cu omulū Visteriei, și fiindū că suma de 19,044 lei cuprinsă din isvodul din anul 1813 este socotită pre trei luni, așa se va alcătui și acum, adică pre Octomb. Noemb. și Decemvre, hotărindusă împlinirea lorū giumatate suma până la sfârșitulū lunei lui Novembre. érá ceelaltă giumatate, adică istovulū până la sfârșitulū lui Decembre.—Dreptū aceea însciinđamū, rămăindū la hotărirea înălțimei tale.—

1815 Noemb. 13.

Al înălțimei tale smeritū rugătoriū

Venia min Mitropolitulū Moldovei.

Plecate Slugi

Constantinū Balșū Logofătū, Iordachi Canta Logofătū, Grigori Sturza vel-Logofătū, Manolachi Dimachi Vornicū, Grigorie Ghica Vornicū, Iord. Catargiu vel-Vorn. Nec Stratulatū vel-Vornicū.

No. 111. Țidulă Domnăscă pentru rânduirea D-sale vornicului Grigorie Ghica, a fi nazărui, asupra menzălurilor țerei, arătândușă în ponturi urmarea ce are a pădi.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD,

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Moldovei.

Intru pădirea sfințeniei, neaparatei noastre datorii, cătră tôte cele spre odihna și mulțămirea prea înalțatului Dovletu, care din dumnezeesca pronie ne-aũ miluitu, și ne-aũ încredințatũ cu ocãrmuirea pãmântului acestuia a Moldovei, fiind una din cele mai delicate memurieturi și madeua menzălurilor țerei, poroncelorũ prin care să pörtã feliuri de triimiși a însuși Dovletului, spre săvãrșire noã date, nu ne-amũ odihnitu pre lângã alte bune alcãtuirĩ ce am întrebuintatũ în totũ feliulũ, din cėsulũ însãrcinãrei noastre cu acẽstã oblãduire, precum de obștie suntũ cunoscutẽ, a nu urma socotinței și pentru bunul nisam, acesteĩ madele cu . . . sub îngrijire de nazãrũ din boeriĩ protis-pentadosũ, și persõnã ispititã și intru deplinã destoinicie în trebuințele unei așa delicate madele; așa dar socotindũ de vrednicũ și cuviincios acesteĩ naziriĩ, pre al nostru cinstitũ și credinciosũ boeriũ D-lui Grigorie Ghica biv vel-Vornicũ, încredințãm pre urmãrile sale, pomenita mai susũ nazãrie, a menzălurilor cu unire și a tuturorũ vãtãjãilorũ arabagiestĩ de prin tãrgurile țerei (afarã de cele ce suntũ date în mile prin hrisõve domnești), ca unele ce și acești vãtãjãi fiindũ pãnã acum intru neorãnduella, pricinuea atãtũ asuprire și pãgubire chiragiilorũ, cãtũ și smintele neguțitorilorũ intru îndatorirea urmãrei mai josũ însemnate prin ponturi.

1. Tóte menzálurile inamurî, acelor ce umblă cu feliori de memurieturî și săvârșiri, darú numai puținú și acele particulare, ce voescú a trece peste hotarú în alte țări, se vorú da prin D-luí boeriulú nazărú, după care va slobođi casa menzálului darea cailorú cu surugii trebuincioși, întru luare de chizășiea cuviincóse la acéstă nazirie, de la acești ce vor merge peste hotarú.

2, Socotéla ugeretului inamú cu casa menzálului să însărcinéză a o căuta éráși D-luí boeriul nazărú, cu tótă scumpătatea, după însusí ravașele de la menzálú, slobođite și după teorisia socotelei pre fiesce-care lună, și datornica sa aretare cătră noi, se va face peciú domnescú ca să se plătéscă banií aceluí ugeretú din Visterie.

3. Va ave fără pregetu îngrijire, atátú spre a fi numerulú cailorú deplinú de la poște cu surugii. hamurî și căruțe, câtú și ca să nu se ea de cătră țiiitorii poștelorú ugeretú pre mai multe césurî, de la nimene decátú cuprinderea uarșrutului cu pecetea domniei mele, precum asemine și pentru ori-ce altú catahrisis, peste hotărirea ponturilorú ținerei menzálului.

4. Se îndatoresce casa menzálului ca pre fiesce-care ți să dea raportú D-sale nazărului de poște de cei ce esă și întră în Iași cu menzálui, ca și D-luí nazărul să raporteze, cătră Domnia me.

5. Marginea Prutului de peste stăpánirea Rosiei, să dá éráși asupra dumisale cu îndatorire de a rânduí căpitanú : omú vrednicú și credinciosú următoriu ponturilorú, ce prin cartea domnescá să cuprinde, pentru tótă paza și datoria sa (ca una ce căpitania acestei margine n'au fostú unită până acum Hătmándeí, precum cele alte căpitanií)

și de vreme ce îngrijirea acestei margine precum să dice mai sus, spândură de D-lui boeriul nazăr, apoi și pașporturile celor ce vor trece peste hotăr pe la acea graniță urmază a să da prin această nazarie, după dovețile și chizăsluirile ce vor ave.

6. Toți vătăjii de harabagii, atât din Iași cât și de pe la alte târguri, afară de târgurile date cu hrisóve, să se rânduescă de cătră această nazirie, óminii vrednici și de ispravă, cu îndatorire prin ponturile ce să vor da de cătră Visterie întră tótă urmarea lor, érá apoi și tóte pricinile atingătoare de acești vătăjii, să se caute numai la această nazirie, fără a se amesteca dregătorii sau alții.

7. Venitul acestei nazirii pentru óstenele și jărtfirele sale va fi pe fiesce-care ană acesta, adică léfa câte 500 lei pre tótă luna, să aibă a lua de la casa menzálurilor; 2,000 lei pre tot anul de la casa menzálului, aici hotăriți prin ponturi câte 5 parale de cal și pre césu, i să rândueste a lua de la toți aici ce umblă prin menzál pentru a lor trebuință, afară de cei cu inam, cu memurieturi peste 10 parale rânduie și legiuite de mai înainte, érá doue s'aú adaos acum după osebită a nóstră domnescă țidulă ce s'aú dat cătră casa menzálului, care prisos de ugeret a acestor cinci parale, de tot calul pre fiesce-care césu, este slobod D-lui nađarul, or a rându om în casa menzálului să'lú strângă, sau a se alcătui cu casa menzálului pentru strângerea sa;—avaetul rânduiei căpitaniei marginii Sculenilor de la Prut, i avaelul rânduiei vatavului de arabagii, éráși de acolo, și acelu de

Iași și a vătăjailor de arabagii acelor alte târguri, afară de cele cu hrisóve date de mai înainte, va fi iratū nestrămutatū a acestei nazării.

Întru aceste șapte ponturi alcătuindusă atât tótă îngrijirea și slujba acestei nazirii, câtū și iratul ei pre fiesce-care anū, se va pădi întocma urmare fără cea mai mică strămutare sau abatere din cele cuprinse prin aratatele ponturi; îndatorindusă pre D-lui boeriulū nazârū, ca să întrebuințeze tótă sirguința spre a fi în cea mai bună rânduélă și stare poștele țerei, și nepricinuire acelei mai mici zeticniri a memurieturilor împărătești și domnesci; precumū asemenea și a madelei arabagiești cu nepăgubirea chiragiilor și nezăticnirea neguțitorilor drumeți, ca să aibă tótă liniscea, în destularea, darū nu mai puținū și întru a le pazei marginei Prutului, spre a ne aduce aceste tótă odihna și mulțămirea.

1815 Decembre 7.

(L. P.)

N. 113. Țidulă domnescă pentru rânduirea D.sale Boeriului Vasile Rosetū asupra năzării menzălurilor, numindusă Hatmanū de menzăluri.

NOI SCARLAT ALEX. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnū Țerei Moldovei

Datoria neaparată a oblăduitorilor căroră din pronia Dumneșcă s'aū încredințatū stepena ocărmuirii unei țeri, fiindū îngrijirea și privigherea a așa orânduielele trebuincioșe spre întimpinarea asuprirelorū, pentru odihna și îndemănarea norodului, darū și de a ocroti în parte pe acii din supuși care prin slujbe cu credință aū do-

veditū ale lorū imbunătățite fapte, n'am contenit pentru acéstă dréptă cugetare, nici vom conteni, orânduindū priinciósele așăđări spre aceste dorite și bune sfârșituri. Dreptū aceea priivind Domnia me, că menzălurile țerei care întru alcătuirea lorū urméză spre ușurința locuitorilor și suntū unulū din cele mai delicate memurieturi, ca să se pórte feliori de triimiși a însuși pre înaltului Dóvletū, și înlesnitoriū pentru poroncile ce să triimitū în țară, la săvârșirele pământeste, neavându așăđare de nazirū, spre îngrijirea celorū cuviincióse, să pricinua zățicnire menzălurilor și asuprire drumețilorū cu cerere de ugeretū, pre mai multe césuri de câtū cuprinderea marșrutului cu pecetea domniei mele, precumū și alte catahrise să făcea, peste hotărirea ponturilorū ținerei menzălurilorū, orânduiesem prin țidulele domniei mele de la 1814 Ianuarū 1. și de la 1815 Decemb. 7, boeri privighitori spre acéstă îngrijire, sub nume de naziri ai menzălurilorū.

Fiindū însă că și în Valachia astă nazirie s'aū numitū Hătmănia de menzăluri, și de învechime menzălurile în pământulū acesta aū fostū sub privigherea acelu după vreme hatman, am socotitū și am hotăritū, ca boerilū rânduít întru acésta să aibă rangulū hătmăniei, numindusă Hatmanū al menzălurilorū, spre osăbire de ceea altă hătmănie. Așa dar cu tótă cuviința socotindū domnia me, orânduimū Hatmanū de menzăluri, pre al nostru cinstitū și credinciosū boeriū, D-lui Vasile Rosetū biv vel-Vornicū, carele nu numai prin ai părințilorū și ai moșilor sei cătră patrie, vrednice slujbe întru îndelungată curgere de ani, dar. și prin însuși a sale lăudate

purtări și vrednice isprăvi, în totă vremea au dobândit dreptăți, de a fi unul din cei mai aleși între patrioții sei, și de a ave cătră cei după vreme downi ai țerei acestia, drituri întemeete pre a le sale slujbe cu credință, de care au dat în faptă doveți și cătră domnia mea.

Dreptu aceea numitul boeriu, socotindusă de cătră domnia mea, destoinic și vrednic, s'au ales și i s'au încredințat acestu ciu cu iraturile și îndatoririle de mai jos prin ponturi înseminate.

(Mai departe urmează cele șapte ponturi, tipărite la pagina 247 și fiind-că ele sunt întocmai nu s'au mai trecut aice.)

Intru aceste șapte ponturi alcătuindusă atât totă îngrijirea și slujba acestei hătmăni, cât și iratul ei pe fie-care an, se va pădi întocma urmare fără cea mai mică strămutare sau abateră din cele cuprinse prin aratatele ponturi, îndatorinduse pre D-lui Hatmanul menzalurilor ca să întrebuinteze totă sirguinta spre a fi în cea mai bună rânduială și stare poștele țerei, și nepricinuire de cea mai mică zătienire a memurieturilor împărătesci și domnesci, precum asemine și a madelei arabagiesci, cu nepăgubirea chirigiilor, și nezătienirea negușitorilor drumeți, ca să aibă totă liniscea și îndestularea. Dar numai puțin și întru a le pazei marginei Prutului, spre a ni aduce acestea tote, odihnă și mulțemire.

(L. P.)

1818 Ianuarie 1.

No. 125. Regule de la S. A. Calimahă Vodă pentru urmarea fie-căruia Dregătoriu în slujba sa.

1. Să aibă de apururea ușa deschisă, a primi cu blândețe pre toți locuitorii ce vor veni la Isprăvnicie cu ori-ce fe-

leiū de jalbă și pricină, ascultând cu mare luare aminte plângerea fie-sce-căruia și cercetându totū feliulū de pricinī fără să se îngreueze câtū de puținū, a se zăbăvi spre ascultarea și cercetarea jalobelorū, ca nici decumū să stea saracii locuitorī așteptându și perđinduși vremea și făcând cheltuélă din pricina lenevirei dregătorilorū.

2. Să păđască dreapta cumpănire, atâtū la darea birului câtū și la tóte rândueele ce să vorū face in ținutū, din poroncă după starea și putința fie-căruia satū; ne lăsându, pre unele sate mai ușorū, pentru interesū saū hatârū, și pre altele însărcinându mai multū de câtū le cade dreptū analogonū, fiindū acéstă urmare cu totulū împrotiva dreptății, și cea mai întâiū pricină de stricăciunea unora din sate, ce să vādū asupra și nu potū a priivi pre megieșiilorū ușurași, și îi cu partea acelora însărcinași.

3. Zapcii ce să rânduescū pre la ocóle spre implinirea birului și săvărșirea tuturorū rânduelelorū și a havalelelor, să fie din maziliī și ruptași și alte trepte de ale ținutului, éră nu din ōmenii dregătoriului care să fie poronciși și inchiđășluiși a să mulțămi pentru ostenéla lorū, numai cu simbriea ce prin isvóde cu pecetea domnescă să hotărăște a lua de la unū satū, pentru un șfertū, fără a să abate la vre o luare nedréptă, atâtū peste isvódele rânduite de a implini, câtū și in orī-ce, și orī cumū, că unū zapciu ca acela să va pedepsi strașnicū, și dregătoriulū va fi supusū respunderēi pentru neingrijire. Să dee țidule satelorū de tótă implinirea ce va ave să facă, fără să ie unū banū macarū pre acele țidule, să se ferescă a pricinui satelorū vre o cheltuélă cu cerere necuviinciosă pentru ale mănăcrei, intru umblarea săvărșirelorū însărcinate ocolașului, mulțămindusă cū insuși mănăcarea ce să hrănescū locuitorii.

4. Căpitanii de mazăli ce s'aũ obicinuitũ a sã face de la o vreme, fiindũ cã nu suntũ pentru altã trebã, ce numai cãtũ sã jãcuescã pe mazilii și ruptași, cu totulũ sã lipsescã, sã nu sã mai afle căpitanii de mazilii nici dintru acii lãcuși pãnã acumũ, nici alții de acumũ înainte, sã nu sã mai facã, ce la poroncele ce vor fi, sã se sãvârșiascã cu mazilii i ruptași. Însuși ispravnicii sã'i orãnduescã, pãzãndule rãndurile cu bunã dreptate, și ținãndũ condicã pentru fie-care mazãlũ saũ ruptașũ, la ce poroncã s'au rãnduitũ și în ce vreme.

5. Pripasurile ce sã vorũ prinde ori la ce satũ saũ târgũ, sã nu fie slobodũ nici dregãtorilor, nici căpitanilor, nici vornicilorũ satelorũ, a le vinde saũ a-le priface în pripã ca un lucru strãmbãtãțitorii stãpãnului pripasului, ce dupã vechea obicinuințã ținãndusã un an deplinũ, în care vreme sã se publicarisascã în totũ ținutulũ și la tôte di-lele de târgũ, totũ numerulũ acelorũ pripasuri cu semnele lorũ ; de sã va gãsi stãpãnului lorũ sã li se dea fãrã nici o impedecare, luãndusã colaculũ obicinuitũ cãte 200 bani de vitã, la acele ce sã vorũ afla în pripã, ẽrã la cele ce le vorũ și erna, sã plãtescã pe lãngã colacũ și ernaticul, lucru dreptũ și mãsuratũ fãrã cea mai micã asupraire pãgubașului. Cãndũ însă și la ținplinirea unui anũ, nu sã vorũ mai afla stãpãnii pripasurilorũ, atunce remãndũ pripasurile drepte ale dregãtorilor, ca sã le vãndã și sã facã ce vor voi cu dãnsele.

6. Trei condici se aibã fie-care dregãtoriu, și întru una sã treacã tôte pricinele ce voru cãuta și vorũ judeca ; în alta sã treacã tôte rãnduelile ce vorũ face în ținutu pentru ori ce made ; ẽrã într'altã sã treacã tôte cãrșile ce voru scrie cãtrã Visterie, și acele condici sã fie în tõtã vremea statornice la ispravnicii, și fie care pricinã sa se treacã

cu veleatulă și luna, și cândă ispravnicii se vor schimba, să fie datoriū a face teslim acele condice în mână ispravnicilorū noi, împreună cu toate cărțile de poronci, ce le vorū fi mersū, câtū aū fostū în treabă ispravnicii.

7. Pentru orī-ce rāndueală vorū face ispravnicii în ținuturi din poroncă, datoriū să fie a triimite tăblișă iscălită la Visterie întocmai după cum să va face împlinirea în ținutū, cumū și satelorū să le dee ținutule iscalite pentru orī-ce rāndueală vorū da câtū de mică.

8. Pentru cărți de judecată, rāvașe de sorocū și alte pricinī ce se vorū scrie la sāmeșe, din poronca ispravnicilorū, după jalbile locuitorilorū, să nu îndrāsnescă a lua unū banū macarū mai multū, de câtū hotārārea însemnată mai josū, adică : 3 lei de cartea de judecată, ce vor face pentru pricinī mai mari, care vorū fi scrise pe o colă de hārtie în 2 fețe; 1. leū 20 parale de cartea de judecată pentru pricinī mai mici ce vorū fi scrise întru o colă de hārtie numai pe o față; 5 parale de ravașū de sorocū și de scādere de birū saū de alte dāri, de ravașe de drumū și pentru orī-ce alte pricinī, va scrie după jaloba locuitorilor; 30 parale pentru mārturiea ce va face din partea ispravniciei cātră Visterie, ficiilorū de mazili și ruptași, care vorū fi să se așede la dajdie, rānduindusă de cātră Visterie ca să cerceteze ispravnicii de suntū adevarași ficiori de mazili saū ruptași, să le deie mārturie; 16 parale de la mazili și ruptași care vorū cere ușurință din dajdie și să vorū tēndui de cātră Visterie în cercetarea ispravniciei spre a le da mārturie de starea lorū.

9. Ispravnicii cândū vorū umbla prin ținutū, cumū și óminii ispravnicilorū ce să vorū triimite prin ținutū orī cu ce trebī, să nu aibă voe a lua cai de pe la locuitori, ce fie care să umble cu caii sei.

10. În vremea arăturilor de primavară, și în vremea săcerei și a cöseii vara, cumă și în vremea culesului de popușoi și de vii, să nu să tragă locuitorii în pricină de judecăți, precumă nici în cele 12 zile ale Crăciunului, nici în săptămâna cea din tăiu a postului mare, nici în săptămâna patimilor, nici în săptămâna cea luminată, ce încă întru aceste zile, adică ale patimilor și ale săptămânei luminate, nici cu ceriri de bani sau alte havalele să nu să supere locuitorii; erva talharii și făcătorii de rele în totă vremea și însuși întru aceste zile numite, să se cerceze ne oprită.

11. Cândă trebuința va cere a să schiaba vornicii, de prin sate, să nu li să ea nici de cumă nimic de cătră ispravnică sau de cătră logofeții, ori de cătră ocolașii, fiind că ceea ce s'au socotit cu cale să dea vornicii, s'au așazat să deie la cutia mililor.

12. Pentru făcătorii de rele, talhari, să fie dregătorii cu mare privighere și silință, pentru prinderea și desrădăcinarea loră, după cumă și prin ponturi osebite, poronci domnești ce au, pe lângă care să se îngrijască și pentru necuviincioșele urmări și prin feliuri de chipuri tălhușaguri a țiganilor lăeși, ce să află prin țară, ca să le curme și să le desrădăcineze.

13. Pe lângă sporiulă lefeloră dregătorești ce s'au făcut încă din vremea D-lui Moruză, peste câtă ave până atunci, socotindusă de cuviință după starea lucrurilor de acumă, a să mai agiuta de cătră stăpânire pre dregători peste léfa și împlinelele legiuite, pentru iconomia și mulțămirea loră, spre a nu să abate la cea mai mică luare nedreptă, atâtă întru cele rânduite din Visterie, câtă și în ori-ce, cu lipsirea și de a clăciloră ce catahristicosă să urma de la o

vreme încóce de cătră dregători, s'ău hotărítu a li să mai slobozi fânulū și orzulū trebuinciosū, cu preplū fânululū și a orzululū grajdiulul domnescū, cumū și satū în scutélă de havalele pentru casnica iconomie, arătândusă anume prin osebitele cărțile Domniei mele, câte câtū de fie-care ținutū și suma fânululū cu orzulū, darū și a numărulul de ómenī ai satululū scutilū, și așa se va și urma, érá cândū și după acésta să va dovedi cutezarea dregătorilorū la celū mai micū lucru improtivă, atuncea unū dregătoriū ca acela scoșindusă îndată din slujbă și întorcândū îndoitū înapoi tótă luarea nedréptă, să fie supus urgiei stăpâneșli.

14. Paștirii ispravniciei să vorū împărți în trei cete, érá nu mai multū, spre a nu li să pricinui împilare, care afară de slujba cca din a treia săptămână întru săvârșirea poronciū, cu nimica altă nu să vorū supara de cătră dregători, de câtū întru iconomia fânululū trebuinciosū dregătorilorū, să facă până la un stogū fânū, după cumū din invecchime s'ău obicinuitū.

15 Căpitanii prin târguri, adică străngătorii de biru și cu celelalte îngrijiri, să vorū rândui numai de cătră dregători óminī vrednici și de credință întru chizășluirea de a nu face cel mai micū catahrosis locuitorilor târgoveși căci și căpitanii se vor pedepsi dar și dregătoriulu va fi în respundere;—aceasta însă afară de târgurile ce este legiuire aii căpitani hătmănești, pre unde apoi dregătorii voru rândui numai străngători de banii birului.

126. Regulare pentru óre care agiutoriu ce să ouvine dregătorilorū peste leafă.

Suceava. Pentru amândoi Ispravnicii: 3 stoguri fānu, cu plata ce să dă pentru fānulū grajdiulul domnescu. 40

chile orzu, asemenea. Unu satu cu unu numeru de 150 liuzi, saŭ doue mai mici, totu de numerulŭ acesta, aparaji de havalele.

Neamtu. Trei stoguri fânŭ cu plata grajdiului Domnescu. 40. chile orzu, asemenea; unu satu cu numeru de 150 liuzi, sau doue mai mici, totu în numerulŭ acesta, aparaji de havalele.

Romanu. Doue stoguri fânu. 30 chile orzu. unu satu, de 80 liuzi, totu după rândueala de mai susu.

Bacău. Trei stoguri fânu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi. Tóte cu rândueala de mai susŭ.

Putna. Trei stoguri fânu, 40 chile orzu, unu satu de 150 liuzi.

Tecuciu. Doue stoguri fânu, 30 chile orzu, unu satŭ de 80 liuzi.

Covurluiu. 5 stoguri fânu, 50 chile orzu, nnu satu cu 150 liuzi.

Tutova. Doue stoguri fânu, 30 chile orzu. unu satu cu 80 liuzi.

Vasluiu. Doue stoguri fânu, 20 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Fălciu. Trei stoguri fânu, 30 chile orzu, unu satu de 80 liuzi.

Herța. Un stog fânu, 15 chile orzu, unu satu de 30 liuzi.

Dorohoiu Doue stoguri fânu, 25 chile orzu, unu satu cu 50 liuzi.

Botoșani. Doue stoguri fânu, 30 chile orzu, unu satu cu 60 liuzi,

Hărlău. Doue stoguri fânu, 20 chile orzu, unu satu cu 40 liuzi.

Cărligătura. unu stogu fânu, 20 chile orzu, unu satu de 40 liuzi.

Iasi. Trei stoguri fănu, 40 chile orzu, unu satu de 100 liuzi.

Si afară de aceste mai susu însemnate, leafa și legiuitele implinele, să nu cuteză a lua din ținutu, nimica mai multu, nici a clăcui pentru sămănătură ce vor vra să facă, rămăindu a severși aceia cu claca putincioasă de la panțirii ținutului, înproțiva adică a fănuului ce ei făceaū mai înainte, rămăind ca fănuul să'l facă cu ținutul precum s'au regulatu mai susu.

(L. P.)

N 131. Poroncă cătră Locuitori.

Cătră mazili i ruptași i vornicii și cătră toți locuitorii de la ținutulvi să dă în scire, că socotindu domnia me la ținutulă acela de las'au rânduitu pre D-luīîn loculu D. saleca să fie din împreună cu D-luīcarele după poronca și povățuirea Domniei mele, și după legătura hrisovului și alcătuirea prin ponturi, ce suntu pentru urmarea ispravniciloru, suntu îndatoriți a ave cea mai fatăiu îngrijire pentru buna statorniciea vóstră, ascultându în tótă vremea jalo-bele și cerirele vóstre, și înlesninduvă pre fie care cu căzutele dreptăți, fără să vi se pricinuească cea mai puțină asuprire sau strămbătate. Să mergeți cu slobođenje să le faceți arătare pentru pricinele vóstre, și D-lorū după datorie nu vorū lipsi de a vă face întru tóte punerea la cale, să vă arătați însăși voi cu tótă supunerea și ascultarea cătră D-lorū, la cele ce din poronca Domniei mele, vor ave a săvârși la ținutulă acela, spre a nu se da vr'unu cusurū, sciutū fiinduvă că pre acii ce să vorū arata cu nesupunere și înproțivă următorii, aū voe D-lorū, de vorū fi din

randueala mazililoru, să' pue în butuci și să' i trimită aice cu însciințarea D-lorū sale spre să' i lua căzuta certare, éră pre ruptași și alții să' i certe acolo după vina lorū spre pilda și a altora, și dacă veți cunósce despre D-lorū dregătorii saū despre óminiī D-lorū sale vr'o strămbătate saū asuprire, să veniți îndată aice să dați jalbă Domniei mele, și veți dobândi tótă îndestularea dreptății.

(L. P.)

No. 132. Anafora pentru închiptitul schimbu de moșie, cu Vartolomeiu.

Prea Înălțate Dómne!

Fie-care țară și eparchie ce este locuită de omenirea acea închinătoare dumnezeirei, întru cea mai întâiū datornică cinstire a ziditorului omenirei, este întemeerea sfințelor dumnezeesci locașuri, întru care rașămă credința și ființa lor, prin împuternicirea păstoriei legii, a mitropolitului și a episcopilor eparhiei lor. Firește în tóte noródele sălășluesce rávna întemeerei acelor sfințe locașuri, păzitoare și îndreptătoare a legii, rugătoare cătră D-șeu, pentru mântuirea sufletelor și pentru reversarea îndurării celei sfințe; căci fără de aceste, suntu surpate tóte nădejdele credincioșiloru. Întru acestu chipu și acéstă de Dumneđeū pădită creștineasca eparhie, de la închegarea locuinței sale, aū întemeiatu păstorescile a legii sfințe locașuri, a mitropolitului și a episcopiloru, îndăstrândușă aceste de cătră prea credincioșii Domni, procatohii ai înălțimei tale, dintru ale pământului hărăđiri cu moșii statornice, dară numai puținū și de cătră credincioșii supuși boeri pravoslavnicī, și alte trepte din simpatrioții creștini Moldoveni, cu afierosiri din drepte averele lorū, pământuri și alte acareturi, spre podóba cea neclintită a locașurilor dom-

www.dacoromanica.ro

nețești și a caselor acestor obștești, și spre pomenirea sufletelor și lucrarea celor plăcute ziditoriului, însă aceste sfinte afierosiri fără tăgăduire s'au adus la îndurătoriu D-zeu, érá nu la particularnica și vremelnicésca singură voință a aceluia după vreme păstoriu, a căruia chiriarchie este numai întru aducerea jărfelor celor mai pre sus de câtu omenirea, numindusă întru acele de Dumneđeú alesú; érá apoi întru păđirea inzestrărei caselor eparchielor pămêntesci, care altulu de câtu Domnulu, acelu legiuitu al țerei, împreunat cu mitropolitulu și episcopii țerei, și cu sistima politiceasca a velișilor boeri, toți uniți împreună ca niște adevărați patrioși, și toți numiți moștenitori acelu ce au făcutu inzăstrările, potú să misce și să pri-facă?—dar și atuncea nu îi slobođescú pravilele de câtú cu simțitóre priință, și mare folosință a dumneđeescilor lacașuri, căci cele ce s'aú pus odată înaintea lui Dumneđeú, suntú după legiuirea tuturorú noródelorú, neclintite și nerășluite in veci.—O străină întâmplare din epoha păcei acesteí mai de pe urmă, care s'au închiet la Bucureșú, între pre puternica împărăție, și între curtea Rosieí, adică o nedumerire întru înfelegerile tractaturiloru împărătesci a închiereí acesteí păci, aú adusú ca Mitropolitulu Moldovei, era aprópe să pérđă nedreptu trei din acele mari moșii, ce suntú afierosite acestuí sfântú lăcașú, de strămoșii noștrii simpatrioși, fără închipuirea sfatulu obșteescú al fireștilor e-pitrop a sistemii boerilorú veliși, pre care și firea și legea îi îndatorește a stálpi ochii asupra întemeerei caslorú obștești, a păstoriei credinței și însuși temătoriu de Dumneđeú Preosfințitul dohovnicescul nostru părinte Mitropoli-tulu Chir Veniamin, cu împleticirile violenței și cu sila grăbirei, de s'aú și alunecatú la unú păgubitoriu schimbú,

dar în sine ca unu precuviosă păstoriu s'au amăgitu de cătră voitoriulă asuprairei, prin făgăduințele cele prin viu graiu, că schimbulă acesta va remâne ca o hârtie nescrisă, în economie urmatu, pentru câtăva vreme, îngrijindusă Mitropolitul, că va pierde după proteznie, averea sa aceea, și o va lua cu confiscarisire hazneaua împărăției Rosiei, după îngrozirele ce urmau;—apoi nu pôte fi nici de atingerea cuvântului străbătutu cu cugetare, căci întru altă chipă nu au dată deplină sfârșitū plenipotenției, au sciutū că nu are în prifacere și scăderea lucrurilor casei sfântei Mitropolii a Moldaviei, care este vecinică, ără nu vremelnică ca păstoriul.—Pentru aceasta noi toți boerii pământului, epitropii cei firești a Mitropoliei, intrând întru mai adâncă cercetare, protestăm din partea tuturor patrioților noștri moldoveni, îndreptăm această pre plecată a noastră anafora, cătră legiuitul nostru Domnū și stăpânitoriū, care este astă-đi norocita ocârmuire a înălțimei tale.—Este de toți cunoscutū că ocârmuirea de aice îndată după săvârșirea păcei de la Bucuresci, cu strășnicie aū poroncitū tuturor supușilor prea puternicei împărății, să se desfacă ii de tôte pământurile ce vor ave în partea stângă a Prutului, sub temeiul că acesta este neschimbata hotărîre a tractaturilor între amândouă puterile, și sub îngrijirea că ar fi și împărătescū firmanū ne aratatū în iveală, și infri-coșare, că după împlinirea protezniei acelei de optu-spre-dece luni, câte lucruri se vorū găsi a noastre a supușilor pre puternicii Împărății, tôte se vor confiscarisi de cătră împărăția Rosiei.—Intru adevăru acéstă isvodire aū întins'o voitorii răului căscigū, și Moldovenii din partea dreaptă a Prutului s'au nevoitū a vinde averile lor cu o simțitoare lipsă din prețul lor, și mulți neputândū nici acéta a să-

vârși, au fost siliți a face cu acii de acolo iconomicose schimburi, dândule hărții că sunt moșiile a lor, vândute de veci; mulțămindusă a nu lua din mânilor arătări ca sub această economie să întimpine înfricoșarea confiscarisitei și să se arete implinitori poroncii, precum și părintele archiepiscopul nostru asemenea s'au nevoit a face aflându pre unulu din slujitorii cei vechi ai Mitropolitului carele atuncea vețuia în Iași anume: Sardariul Lordachi Vartolomeu, alcătuiindă acesta în ivală contractă cu Preosfințitul Mitropolit, pentru moșia Mărcești, a casei aceștia ce să află în stânga Prutului, aprópe de Chișinău, și împotivă să deie o prea mică parte de pământ a sa anume: Stolniceni, și cinci mii lei în bani, și cu făgăduință sufletescă prin viu grai, că rădicându se îngrijirea confiscarisirei. va rămâne fără putere contractul, și așa s'au iscălită de către Preosfințitul Mitropolit la anul 1813 Noemb. 12, și după două-deci zile adică la 3 Decembre 1813 s'au mai închipuit și un al doile asemenea schimb, rădămătoriu éráși pre cugetul sufletesc al acestui slujitoriu a Mitropolitului, Sardariul Vartolomei, pentru alte doué moșii mari a sfintei casă, cu pământuri late și roditóre și cu sate lângă Nistru și cu trecere de poduri pre această apă, anume: Buciușca, și Crăuleni, dându sardariul împotrivă unu hanu de lemn cu patru odăi și o pivniță earășiacoperită cu lemn, și doué deci mii lei în bani gata, și acestu contractu iconomicosu iscălită de preosfinția sa, numitul Sardariu au mijlocit alu iscăli și de comitetul rânduit atuncea pentru pricinile streine, și în parte și de unii din boeri din slujbă, érá obștiea adică episcopii țerei și bătrânii velii, închipuitori reprezentăției pământesci, și cunoscătorii drepturilor caselor bisericești a pământului

nu au avut știință. A doua zi însă mergând numitul și la consulat ca să întărească schimbul acesta, Escelenția sa D-lu general consul Pininū a fost priimită atunci înștiințare de la ocărmuitorul politicescū al Basarabiei Escelenția Sa D-lu generalū Gartingū, prin care ū făcea cunoscut, să oprească schimbările moșielor bisericești, după voința, și atunci deșteptându-se asupra priimii moldoveni din dreapta Prutului, și archipăstoriul nostru, și liniscindu-se că nu mai are trebuință nici de o economie, în dată Preosfinția Sa au dat înapoi și banii, și nu are priimit nici hanul de lemnū, împreună cu acii 5000 lei a schimbului întâiu, și cu bucăți de pământū, cea netrebnică a sa, supuindule la consulatū în depositū, ca de acolo să le priimiască supusul rosienescū acesta. Acastă înștiințare către consulatū, de la politicescul ocărmuitoriu al Basarabiei D-lu Generalū Gartingū nu este un act de la sine, ce este a însuși împărătești curții a Rosiei, care stăpânește pământul acela, de pre care actū, ca nisece epitropi firești ai Mitropolitului și ai episcopilor patriei noastre, am vădută copile de la sfânta Mitropolie, întâiu a unei cărți a strălucitului Grafū Romanțovū, marele cancelarū scrisă la 31 Ianuarie a anului 1814, către Escelenția sa D-lu generalū Garting, ocărmuitorul Basarabiei, spre răspunsū că pre puterniculū monarchū al Rosiei i aduce mulțămire pentru îngrijirea ce are avut Escelenția sa de a opri vânzările și schimburile acelor nemișcătoare moși bisericești din Moldova, care să află în ocărmuirea Basarabiei și că această punere la cale este cu înțelepciune săvârșită, și că pentru acesta are priimitū marele Cancelariū și înștiințare de la Generalū—Consulatū din Iasi că are datū notă către divanulū Moldovei.—Al doilea am vădută copia notei

ce aŭ datŭ D-lui Generalulŭ Pinin la anulŭ 1813 decemb. 15, intru care aratŭ cŭ dupŭ sciința ce s'aŭ priimitŭ la consulatŭ, cŭ Igumenii monastirilorŭ Moldovei și a altorŭ sfinite lacașuri, aŭ începutŭ a vindē și a schimba moșiele bisericești din Basarabia, se face cunoscutŭ de obștie cŭ nu suntŭ supuse la nevoia disfacerei acele moșii, fiind-cŭ capulŭ al 7 lea al tractaturilorŭ, sŭ tŭlmŕcește a fi numai pentru acii ce sŭ strŕmutŭ de la unu locŭ la altulŭ, și cŭ tŭte schimburile făcute in protizmia de 18 luni, și dupŭ acēta, nu vorŭ ave putere, lŕsŕndusŭ in ŕșteptarea respunsului (de mai susŭ) dela D-lui marele Cancelariu Grafŭ Romanșov.

Apoi darŭ dacŭ acēstŭ notŭ este a Consulatului impŕrŕtesc, și dacŭ respunsul este al marelui cancelar impŕrŕtesc, cŭ este voința monarchului Rosiei, sosite tŭte aceste mai înainte și de priimirea in stŕpŕnire a schimbului iconomicosŭ, de cŕtrŭ Sardariulŭ Vartolomeiŭ, ŕre nu este desŕvŕrșitŭ deslegare prin acēstŭ de mare cuviinșŭ dovadŭ, a hotŕririi inaltei stŕpŕniri;—dupŭ aceste este o dovadŭ temelnicŭ, cŭ Mitropolitulŭ țerei nŕstre i s'aŭ datŭ in stŕpŕnire atunce moșiele aceste trei din Basarabia, la care étŭ și cartea in originalŭ a ocŕrmuitorilui Basarabiei D-lŭ Generalŭ Gartingŭ scrisŭ din 7 octomb. a anului 1815 cŕtrŭ Pre-osfinșitulŭ archiepŕstoriulŭ nostru Mitropolitŭ Chirŭ Veniamin, insciinșŕndŭ pre preosfinșia Sa, cŭ aŭ datŭ poroncŭ la departamentulŭ întŕiŭ al ocŕrmuirei Basarabiei, ca sŭ se întŕrcŭ Mitropolitulŭ Moldovei documenturile schimbului acestui anerisitŭ, și cŭ aŭ postoritŭ și cu adoua poroncŭ ca in grabŭ sa implinēscŭ acēta.—Aceste patru documente cu iubire de dreptate și de omenire, ne-aŭ liniscitŭ pre noi epitropii cei firești ai sŕntelorŭ case a patriei nŕstre, a nu porni jalbŭ și protestulŭ nostru pentru

un schimbă ne pomenitū ca acesta, fără sfatulū obștescū, fără culpănierea lucrurilor, silnicitū și în violenție respunsulū din partea priimitoriulū ; acum însă cândū ne am incredințatū că numitulū Sardariū Vartolomei, supusulū ro-sienescū, aū isprăvitū a lua în stăpănierea sa acele trei pământuri mari și moșii, lui Dumneșcū afierosite de stră-moșii noștri, și de 8 ani prin judecățile curței Basarabiei, stăpânește, priimindū de la 20 până la 35 mii lei pre tot anulū, venitū dreptū al sfintei Mitropolii, socotindusă aprōpe de 200 mii lei, că aū răpitū din venitulū bisericescū a pământulū nostru, neimputernicindulū pre numitulū nici cātū de pușinū iscălitura cea silnică și protestuită a preosfințitulū păstoriū, fără obștesca socotință a sistemii boereșii din tōtă Moldova. Cererea nōstră cea umilită este ca vechilii rânduși până acumū din partea numai a Preosfințitulū Mitropolitū, neavândū plenipotență, Preosfinția sa singurū să se îmbrace acum și cu dreptățile cele legiuite a totū sfatului nostru boerilorū pământulū Moldovei, și cu însuși mijlocitōre ocrotire a înălțimeii tale stăpănitoriulū nostru Domnu, și ne rugămū pre înalte Dōmne, să ajungă protestul nostru la cele mai înalte locuri ale stăpănirii. Și dacā nu suntū îndestule aceste de mai sus acturi și documenturi, care suntū în mânele vechililorū, prin care și pre cuviosulū nostru părinte archiepăstoriulū să luminéză, că de s'aū și amăgitū din silă, darū protestândū aū datū sfărșitū, și înțelepciunea înaltelorū ocărmuirii aū anerisitū.

Apoi noi într'un cuvânt din partea a tot pământulū dicem : că fără lucrarea obștescă a episcopii nōstre, înseninéză nimicā cele făcute de numitulū Sardariū, pentru culezarea sa de a disbracă mitropolia ; — alū doilea dicemū : că este de față hrisovulū ce s'aū tipăritu la anulū

1785 prin sobornicească socotință a clirosului bisericesc și politicesc din totă Moldova, prin care la fila 27 a schimburilor, arată anume pentru schimburile monastirilor, ca să se oprească, să nu instrăineze nimene moșiile mănăstirești, oprit fiind și de cătră sf. pravile, dicând acesta: că dacă va fi nevoie și trebuință a se face schimbul cu moșii mănăstirești, să nu să facă cu nimică altă de câtă éráși cu moșii, dacă se va păre a fi acelú schimb mai cu cuviință și mai cu priință la mănăstire, și acesta arătată prin vederată cercetare, și prin privigherea divanului și a Mitropolitului țerei, érá întru altú chipú să nu se socotască întru nimica. Deci pentru monastiri, étă și pontul tipăritú pravilicescú ca o lege pământescă, érá pentru casele pământesci nici voe, nici slobođenje, nici priimită strămutare, pentru că îngrijirea este a obștiei și a fireștilorú epitropi, și însuși după acestú articolú de se va pune și sórta întâmplării Mitropolitului Moldovii; apoi étă deslegarea, întâiú: care aú fost puterea Mitropolitului de a instrăina trei moșii mari?—insuși nedumerirea tractaturilor și sila îngrijirei, care s'aú tăet cu luminarea notei generalu consulului;—al doilea, pentru ce înmotiva legiuirei pământului, să nu fie pământú cu pământú, și pentru ce să nu fie cu dovedite incredințări de multă folosință pentru sfântul lăcașú. și pentru ce nu prin cercetarea obștescului sfat? étă cu totul să obórá;—dar apoi care pravile din lume slobodú unú schimbú necumpănitú, și priimescú unulú dreptú de ce, și mai alesu din lucrurile cele afierosite bisericei dumnezeesci.—Acéstă Mitropolie să instrăineadă de trei moșii socotite în prețú de optú sute mii lei, érá în venitú pe anú de la trei deci până la 40 mii de lei, precum acum este, și schimbătoriulú culează a lasa Mitropoliei o părțicică de moșie, prețuită în de ce mii lei, în cea de istovú

vândare; unŭ hanŭ de lemnŭ preŭiutŭ în 4 mii lei și bani două-șeci și cincŭ mii lei, care tóte alcătuiescŭ o sumă de trei șeci și nouă mii lei, adică potrivitŭ cu venitulŭ a unui anŭ al lucrurilor ctitoricești a casei Mitropoliei, care nu potŭ fi nici vândute, nici schimbate în veci, érá venitulŭ anului acestor mici lucruri, și netrebnice de schimbŭ aprópe de 4000 lei, în locŭ de 40,000 lei.

Prea înalțate Dómnne! Nu se încapă după legiuirea țerei pentru lucrurile Mitropoliei nóstre, aceste asămănări cu a monastirilor celor multe și osebite, căci Mitropolia și Episcopia, când au nevoi și datorii, și viderate cheltuele, a tótă obștea pământului, năđuindŭ la epitropii cei firești. și acestia cu o suslețire la stăpânitoriulŭ celŭ legiuitŭ, să ajută din țară. érá nu prin vândări sau schimburi cu bani, care de s'au însemnatu vr'o dată catahrisŭ sau pentru vre un micșuratŭ lucru ce s'au instrăinat (și prin sfatŭ), nu póte fi pildă a se desbraca acumŭ pe Mitropolie de venitŭ de 40,000 lei pre anŭ, și de venitu ctitoricescŭ. a strămoșilor, căci neincetatu vomu striga cătră înălțimea ta stăpânitoriulŭ nostru și ceremŭ ocrotirea dreptăței. Érá pentru ca să inchiemŭ prelungita nóstră plecată anafora, din durere și răvnă pornită din nesuterita instrămbătățire a bisericei nóstre, arătămŭ numai și acéstă pildă: că pământulŭ nostru, în însuși epoha resboiului acestui mai de pe urmă, cercetândŭ pentru datoriile Mitropolitului, au imbrățosatŭ datornica răvnă a epitropiei pământești sistema boerescă, și prin raportŭ cătră înalta ocărmuire rosienescă, au aratatŭ că casa acésta fiind obstească, să cuvine să se ajute mai multŭ de cât cu 120 mii lei, din sinisforaua ce obștească a vădrăritului, și primită fiind buna voință a obștiei, s'au făcutu și mai multŭ decâtŭ aratata sumă, prădându însemnarea din simpatrioși

spre ușurința sarcinei datoriei.—Și dar ca epitropi, ne-amu aratată noi cei firești, răspundătore țerea, pravelele dumneȳești oprescū instrăinarea, pravelele pămāntești legiuescu tolosința și neschimbulū, intru altū feliū de câtū cu multă priință și cu cercetare obștească; pravelile tuturorū norōdelorū anerisescū schimbulū celu înșălătoriū și păgubitoriū, până și intre proștii lucrători.—Ocārmuirea Rosiei dă documentū ca aciī care in protesmie aū schimbatū cu lucruri nemișcătore bisericești, nu potū ave imputernicită ținere de sană, obștia n'aū făcutū socotința și hotărirea sa, schimbulū potrivitū cu una la ȳece, nepriimitū de ori-ce pravile.—Părātulū Vartolomeiū aū bagatu pre sfântul locașū a unei eparchii, pre Mitropolitulū unui norodū pravoslānicū intru unū de impleticiri spre intunecarea dreptăței; rămāne numai a ne imputernici cu înțelepciunea înălțimei tale, care să mijlocească la pre Puternica împărăție și la Înaltele locuri unde se află supusă judecătoria Basarabiei, pentru că pre lângă asupra, urmează cu necontenire și o de isuōvā păgubire a casei acestia, cu cele nesfârșite judecāfi și apelații, fără de nici unū rodū și indestulare; de s'aū și datū precum ne amū ineciințatū, o poroncă de cătră inalta ocārmuire a Rusiei pentru invoice, acēstă sfântă casă ar fi mulțāmită a pierde din venitulū de 8 ani partea cātū făcea tōtă averea, ce cugetcază să dee schimbū părātul, și āncă și mai mult, ca sa'sī eie pāmānturile in stăpānire, și părātulū să'sī eie de sub depositu ale sale, fiind că Mitropolitulū n'aū luatū nimica, nici stăpānesce dintru ale sale. Tōte aceste lāsāndusă la pre inalta și pătrunȳătōrea înțelepciune a mării Tale.

Alū înălțimei Tale cătră Dumneȳeū smeritū rugătoriū.

Prea plecate slugi. 1820 Noemorie 6.

Notă. Tóte actele și hrisòvele tipărite de la pagina 185 până aici, le-am publicatū dintr'o condică vechiă care se află în dispozițiunea mea. Tóte aceste documente nu sunt cuprinse în edițiunea dintēea a volumenului I. tipărită în anul 1852. Acum cu ocasiunea edițiunei a II-a am socotitū de cuvîință, a înavuși volumenul I din Uri-cariu cu acéstă bogată colecțiune. Tot în condica citată mai susu, am aflatū câte-va date statistice, scrise în limba grecéscă. În interesul sciinței am cređutu că este bine a le înșira mai josu, ca basă de comparațiune financiară din acea epohă. T. C.

Notiune Statistică.

Sama unui milionū de lei, analogisitu pe țeară, după chibzuirea pe ținutū, în care se socóte și soma banilor ce au a primi locuitorii din fie-care ținutū, de pe : zaherele, cărămiđi, fânū și orđū pentru grajdiul domnescū, cum și pentru menzil saū poste. Restul de datoriea fie-căriea ținutū, în urma scăderei analoghieș din ceia ce are a luà. Soma ce mai datorescu unele ținuturi pentru generala achitare cătră țeară; asemine și cele datorite cătră fiscū, după plățile urmate a îndeplinirei Milionului. După acéstă samă s'aū regulatū *cifra incassărei* pe fie-care ținutū în 1818, spre a se face plata datoriei cătră locuitorii, cum și aceia ce ei dato-rescu Visteriei. www.dacoromanica.ro

Modulă Încăsserei Milionului pe ținuturi,
privitoare pe birnici și breslași.

Somele ce au a primi locaitorii din ținuturi pe
productele ce au dată, pe optă luni din
1817 și pe întregu anul 1818.

Съмеле че ма
даторскѣ а
парті цинтс-
ризѣ, дънъ
скъderea къ-
тими че еле
аъ а дѣа.
а прими дѣа-
тсризѣ пентрѣ
акітареа съме-
зор че дѣ се къ-
вине, дънъ че
маі дѣтѣ се
ва опри dato-
риѣа веитѣ

Цинтсризѣ	Сомѣ ваніор де за бирници дѣнре тавеле Вістеріѣл.	Ідем а вре- дѣашіторѣ дѣн дѣалогіѣа де атѣнче.	Сомѣ Інкасс- гѣ аърѣ скъ- derea даторіѣл бирнициорѣ ші а вредѣаніор.	Сомѣ пентрѣ ѣънъшѣ ші трѣндрѣе граждѣнскі домнеск.	Сомѣ пентрѣ орѣк ші ѣънъ ла Постѣ	Сомѣ кересте- лѣі датѣ не аніл трѣндрѣі.	Рестѣнъ пентрѣ платѣ къ- рѣмізіор адѣсс.	Платѣ не за- хереон а члор ані, асарѣ де чѣн че с'аъ ші парті не пентрѣ дѣн.	Сомѣ тоѣнъ де вані че аъ а дѣа доксі- торіі.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.	Le i.
Sucéva.	84,864	8,259	93,123	310	3,677	6,642	2,700	—	13,329	79,794	—								
Némțul,	73,764	10,193	83,957	100	3,169	7,195	5,800	—	16,264	67,693	—								
Romanul,	48,803	8,484	57,287	326	370	2,122	—	—	2,818	54,469	—								
Bacău,	95,709	7,417	103,126	—	4,985	3,615	1,000	—	9,600	93,526	—								
Putna,	118,521	5,040	123,561	—	5,701	3,716	900	24,759	35,076	88,485	—								
Tecuciū,	81,240	11,190	92,430	—	6,649	2,288	750	96,137	105,824	—	13,394								
Covurluiū	64,230	10,266	74,496	448	4,418	1,700	500	304,636	311,703	—	237,207								
Tutova,	52,638	14,895	67,533	1,280	200	1,613	550	24,770	28,413	39,120	—								
Vasluiū,	34,355	7,676	42,031	332	580	507	130	—	1,549	40,482	—								
Galați,	56,721	21,598	78,319	672	1,510	2,575	450	178,447	183,654	—	105,335								
Herța,	14,989	6,154	21,143	—	834	—	—	—	834	20,309	—								
Dorohoiū,	46,941	3,363	50,304	2,723	822	—	—	—	3,545	46,759	—								
Botoșani,	44,917	12,640	57,557	1,720	1,022	—	—	—	2,742	54,815	—								
Hârleū,	38,708	2,693	41,401	870	—	—	—	—	870	40,531	—								
Cărligătura,	11,828	2,268	14,096	29	15	—	—	—	44	14,052	—								
Iassi,	42,544	4,805	47,349	439	312	—	—	—	751	46,598	—								
Negust. Eșăni,	5,912	15,892	21,804	—	—	—	—	—	—	21,804	—								
De la zapciū,	—	—	4,010	—	—	—	—	—	—	4,010	—								
	916,664	152,833	1,073,527	3,246	31,264	9,978	2,700	628,749	717,016	712,447	355,936								

NOI GRIGORIE ALESANDRU GHICA VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnă Țerei Moldovei.

După cum soarele, între celelalte toate luminatele stele fără de asemănare, și fără deosebire este mai arătos după cele strălucitoare, și foarte luminoasele lui raze din care toate se învețuesc, într'aceste chipuri și luminarea minții ominești care purcede din silința, și învățătura științelor și se împărtășeste și sufletul, întrece pe toate altele prelaudate daruri, care după fire le are omul. Și aceasta de demult, cu prisosințe de slavă, la neamul nostru strălucea, prin silința care se punea ca să isvoriască această podoabă a învățăturii, și adăpa atuncea ca un dulce curgătoriu isvoru, cu pre îndestulate apă a bunelor obiceiuri, numai pre ale sale odrasle adecă pe neamul nostru, ce și pre celelalte neamuri, cu isvoarele înțelepciunii a lumina. Iar acum cu lenevirea și lipsa învățăturii acestii au rămas cu totul gol, de bunele obiceiuri, și de cea desevărsită mesetșugire a științelor, în năuntru un teatron de sălbătăcie, și deplină vărvarie și ticălosie. și aceasta este cunoscută, cătu că, după cum ochiul fără de raza soarelui, nu vede unde merge, asemenea și sufletul cându se lipsește de ajutorul învățăturii, nu scie unde se mescă, și ce lucrează. Căci că învățătura

sciințelor, împodobeste pre om, desteaptă, și luminează mintea lui, îl hărăzeste cu multă ispitire, și cu îndestularea cuvântului, se face podoabă în vremi de fericire, adăpostirea în vreme de norocire, și mângăerea a multe scărbe. Și înscurt cuvânt învățetura face pe om, care om, și până într'atăta, câtă printr'aceasta numai, omul învață ce este Dumnezeu, ce este credința, ce 'i omul. Și întru aceeași vreme, care este datoria ce omul are cătră Făcătorul lui, cătră vecini, și cătră sine însuși. De vreme că darul învățaturii, este atăta și atăta, și ca un adevărat Dumnezeuescă și cerescă hară luminează întru acestas chipă pre om, și numele lui nu numai în viața aceasta fericit îl păzeste, ce și după moarte înluminat și vecinică îl ține.

Am socotit cu Dumnezeuască răvnă și cu cea din inimă dragoste și domniea mea, de când cu Dumnezeuască pronie ni s'au încredințat în mână cărna ôblăduirii, strămoșescului domnescului acestuea scaun al Moldovei, cătră alte sevărsite lucrări, încât s'au putut să aducem la mai bine, și stare și sporire acelor după adivăr sfinte purtări de grije a elinestii limbi, mai desevărsită procopsală și învățatura sciințelor. Deci după noua așezare ce amă făcută domniea mea pentru scoalele elinestii aicea în orașul Iașului în sfân-

ta Mitropolie, prin al nostru domnescu hrisonvū n'am lipsitū: (prin îndemnarea și rugămintea neguțitorilor de Galați), ca cu neadormiți ochi se ne nevoim, avându Dumnezească răvnă, să se facă și să se așeză, și acolo la orașul Gălașilor o elinească școală, care pentru mai multă luminare, școala elinească să fie adunată și cu grecească. La care această folositoare de suflet și vrednică de iubire faptă dumnezească, ainū avutū domniea me îndemuătoriū cu fierbinte sirguală, și pe présfințitulū Mitropolitū al țerți Cair Gavriil, cu acăruea blagoslovenie sfânta mănăstire din Galați Mavromolul, ce era mai nainte vreme supusă, la o mănăstire de la Țargradū, ce s'aū pustietū, care se chieama iarăș Mavromolul, după a căriea pustire, aū fostū rămasū suptu ascultarea și chidemoniea Mitropoliei. Această mănăstire s'aū afierositū, ca să rămăe spre folosul orașului Galașilor cu titlu, și cu numirea de școală elinească, și acum, și în vremile cele viitoare, neștrămutată, și neclătită cu toate veniturile ei ce va avea, și de astăđi în nainte se fie, și să se numiască fără strămutare, școală elinească. La care școală orânduim domniea me si epitropū purtătoriū de grijă pre credinciosū boeriul domniei mele Dumnealū Neculachi Birantū biv vel Camaras, i Păr-

călabū de Galați, împreună și cu D-lor ne-
guțitorii cei mai aleși din Galați, anume:
Dineah Iani, Alisandri, i Costantin Docuzluo-
glū și Parescheva. Și de vreme că Egume-
nul acestei sfinte mănăstiri a Mavromolului
anume Antomentū, se află la această mă-
năstire Egumen aprópe de 30 de ani, chiver-
nisitorii, și purtătorii de grijă, și fiindū om
cuvinciosū aducāndul și înaintea domniei
mele, aū primitū cu tótă sufleteasca lui bucurie,
acestu sufletescū lucru, care este spe folosul
obstiei. și adăparea norodului. Carele până
la sevărșrea vieții lui, se fie și el împreună
cu epitropii de mai sus arătați chivernisito-
rii, și purtătorii de grijă scoalei elinesti, ce
se va așaza. Dāndū domniea me și acēstă
voe epitropilor ca să pue tot chipul d' si-
lință, să găsiască dascal elinescū, se fie pro-
copsit la învățatură, pre carele să'l și așaze
la scoala elinească. Care dascal să pue
toată epimelia, și osirdiea spre procopsala
și învățatura ucenicilor, și se fie și iodi-
dascal, și preoți cinstiți, de treabă și cu evla-
vie, care se fie și pentru slujba sfintei bise-
rici, și pentru ca să învețe pe copii Ţhina-
gramată și apoi din veniturile acesti mă-
năstiri să se dea deapururea, atât plată preu-
ților și măncarea lor, cât și măncarea das-
calului. Iar cele ce vor prisosi să fe suptū

iconomia numiților epitropi, ca să aibă purtare de grijă deapurarea și în toată vremea spre folosul, și întemeerea acestei scoale elinesti și grecesti; însă dascalul cel elinesc să fie nesupus și întru a sa stăpânire, cu sprijineala și apărarea epitropilor de acolo. Și leafa lui nestrămutată să o eie de la epitropii ce vom orânduî domniea me la scoalele din Iași, pe lună câte 15 lei 70 bani, care facū pe an : doue-sute lei ; așijderea m'am milostivit domniea mea, și am făcut ca să aibă această scôlă, și o pivniță care să fie scutită de camână, de bezmân, de bour, de braniste, de cepăritū, de pivniceritū, de loc gescū, și de toate dările și angăriele, ori câte ar fi pe alte crăcime, dar acéstă crăcimă de tôte să fie în pace și nesupărată, și poroncim domniea me tuturor ce ați fi și slujbele arătate mai sus. pe alte crăcime, și aveți a urma la toate după cum arătăm și hotărim mai sus. Ce dar pentru aceste tôte ce amū hotărătū domniea me, prin acestū hrisov al domniei mele de acum înainte așa să se ție, și așa să se păzască și potim și frățeste îndemnâni, și pre ai nostri iubii frați Domni, ce vor fi după Noi la acéstă domnească oblăduire și stăpânire, a scunului țerii acestie a Moldovei ca să nu treaș cu vederea această așăzata stare ce

s'aũ făcut acestei scole elinesti și grecesti din Galați. Ce mai vãrtos spre mai bunã stare, prin domnestile lor hrisoave, sã întãreascã ca sã aibã starea lor de apururea neclintitã, și nestrãmutatã, ca prin această faptã plăcutã lui Dumnezeu, și folositoare de suflete, sã câstigãm și noi în ceriuri lacășurile cele înnalte și luminoșe, spre sufleteasca noastră bucurie, veselie, și odihnã.

Pentru aceasta s'aũ scris și acestũ hrisovũ al domniei mele, care s'aũ întãrit cu anóstrã domneascã iscãliturã și pecete, și s'aũ datũ spre nestrãmutarea acestiĩ scóle elinesti. — Scrisusaũ hrisovul acesta de mine Antohie Logofãt Zadovanũ.

(Iscãlit) Grigorie A. Ghica VVD. (L. P.)

Veleat 1765 August 13.

NOÏ ALESANDRU CONST. MORUZ VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domn Țerei Moldovei

Nostimu lucru și pricinuatoriũ de bucurie ȃicũ cã făcea Egipteniĩ cãnd cu glas rãdicã în puternicie pe Stãpãnitoriul, cãci luãnd pe cel ce se hotãria spre stãpãnire, și ẽ obstie cu toți petrecãndul îl aducea la câmpu, și acolo în loc deschis împãrãteste puidulu în scaunũ, îl întreba stãndũ cu sieșã pe lângã dãnsul, de cinsteste Dumnezeina

www.dacoromanica.ro

și de se închină ei; atuncea dară el rădicânduși mânele spre ceriū prin faptă încredința și dovidea întrebarea; după aceasta se întreba de al doilea, de era și drept, și atunce el scoținduși sabia o apropica de gâtul seū, și atingea cătinel cu dânsa grumazii seī arătându însuși cum că și pe sine vor omori de ar face strămbătăți; și earăși se întreba de al treile de este și darnicū, atunce el cu amândoă mancele împrăstiea aur și argint la norodū; și la cea de pe urmă întrebândusă de este muncitoriū, el îndată sculândusă apuca plugulū ce i se aducea și îl trăgea ca și cândū ar tăea brazde din țarină, și de acolo se aduce în cetate cu huite, și cu laude petrecândusă, și așa dar fiindu pre deplin, se încorona stăpănitoriul. Căci cu cale este întru adevăr ca acel ce se află cu credință dreaptă și urmează dreptății; fiindū darnicū și muncitoriū, ca unul ce este împodobit cu cele mai frumoșe și mai împărătești fapte, să se socotească stăpănitoriū pe deplin. Dar accasta nu este așa cu adivărat, de vom lua sama stăpănitoriului din sfârșitul pentru care se face, căci după cumū este treaba comediianului, nu este asemenea și a stăpănitoriului, a arăta numai pe dēnsul făcēndū cele cu cale, ci după cum pe sine, asemenea și pe su-

pușii lui să'i arăte cu fapte bune, deci nici a Egiptenilor ar pute se fie, nici să se numească adivărat pe deplin stăpănitoriū, ce acela eare scie și chip și are cunostința acelu prin care și supușii se facū bine credincioși și drepti și darnici și muucitori; dar care sunt aceste, nu suntū canoane de pravile, nici orânduelt de pedepse, nici foc, nici her, ce pesne și cuvinte a muzelor, de la Pelion izvorul calului de la Olimposū cel prea sfântū, cu dulceață într'un loc unindusă care și decât hierul fiindū mai tăiosă firea omnească, ceea ce se îndărătniceste și se sălbătăceste, cu lenevire împlănzinduo, cu bună înțelegere a întorce spre tôte faptele cele bune. Așa dar se cuvine ca stăpănitoriul se fie fôrte nemeritoriū și lucrătoriū a tuturor celorlalte mai din tăiū fapte bune, așijderea pentru ca să fie după cuviința pe cea depliu, trebuie se fie și iubitoriū de învățături și se îndemne pe supuși la procopsală, ca de la dănsa povătuindusă și suindusă în vârful faptelor bune, orașulū se ocărmuească bine, și vieată bună să trăească, făcându se fericiți. Aseminea dar și noi chipu de stăpănitoriū, puindū înaintea noastră și după chipul acesta avându răvnă spre a stăpăni, și potindū să închipuimū, asemine și pe supuși; în vreme cândū de acum scoala Eșului adu-

cânduo prin cătu s'aũ putut la mai bunã orînduealã, cu obstescũ al nostru domnescũ hrisovũ am cinstîto. Dupã aceasta întorcãndune spre târgurile de afarã, ne silim sã sãmãnãmũ cuvãntũ pretutindene ca grãul.

Deci dar: A.) așãzãm domniea me în târgul Galații scõlã de limba elineascã și moldovineascã, pe care voim sã fie în mănãstirea Mavromolului, precum aũ fostũ și mai înainte, și mănãstirea se fie suptũ epitropiea scõlii, iar sama venitului și a cheltuelilor sã aibã Egumenul mănãstirii a o da la sãnta Mitropolie, unde este închinatã. B.) Poroncim și orãnduim boeri epitropi și neguțitori, spre purtare de grijã a scõlei din târgul Galații, dupã cum mai înainte prin al nostru domnescũ hrisovũ s'aũ poroncit, adecã pe credincioșii boerii patrii: D. Neculai Lengiu biv vel Sard. D. Coste Vasiliũ biv vel Jigniceru, și din neguțitorii pe Feodor Caracadan, Georgie Lepãdatũ, i Ioan Popa-Georgiũ, G.) Pentru lefile amãnduror, orãnduim 750 lei, din cele deobstie venit al scõlilor, care sã se dee pe tot anul, în doã rãnduri la fieste care șese luni, dup cum se daũ și la ceelãlți dascalii, și de nu vor agiunge acesti bani, lipsa sã se împlinescã de la târgoveții a cãrorã copii vor învața în scoalã,— D.) Poroncim epitropilor ca la di întâiũ a fieste

căria lună, adunându-se la scôlă, să cerceteze pe dascăli de păzescă cuviința lor, iar de nu, se facă arătare la epitropii obstestii, ca lipsindă pe acelea să pue pe alții în locul lor.—E.) Nu dăm voe dascalilor, nici ucinicilor să se lasă înzadaru de învățăturile lor, ce numai Duminicile și la praznicile împărătestii și la Canicule.—G.) Voim ca dascălii limbii moldovenesti se fie scriitori și cântăreți ca și ucinicii să învețe de aceste.—Z.) Cinstim pe dascăli cu ertare de bir și apărarea de ori ce obstestii întâmplătoare dăricare și prin celu obstescă de mai înainte al nostru domnescă hrisovă s'aă arătat.—I.) Dascălii cândă vor greși să se giudece de cătră epitropii, ieră nu de D. Părcălabă.

Aceste pentru cele mai susu aratate hotărându-se de cătră domniea me s'aă dat Gălățanilor acest al nostru domnescă hrisovă întăritu cu a noastră domnească iscălitură și pecete. Poftimă pe luminații domni ce șe vor învrednici în urma noastră la domniea acestii țări, ca întărind aceste de mai sus aratate, se mai adaogă fiindu folositore obstiei, atât la stăpănitori cât și la supuși, și spre aceasta este credința a însumi domniei mele de mai sus scris, Noi Alesandru Costandin Moruzi VVD. și credința a preiubiți fiilor domniei mele Costandin VVD.

Dimitrie VVD. și Neculaț VVD. și credința a trei Arhieriei ai țării: Preosfinția sa Chir Veniamin Mitropolit Moldovei, iubitorii de Dumnezeu Episcopi de pe la Scaune: Chir Gerasim Episcopu Romanului, Chir Meletie Episcopu Hușului, și credința a cinstiți și credincioși boeri divanului domniei mele Dumnealor: Costantin Baloș vel Logofăt de țara de jos, Mihaiu Sturza vel Logofăt de țara de sus, Feodor Balos biv vel Vornic de țara de jos, Epistat Agiei, Vasile Costachi vel Vornic de țara de jos, Costantiu Baloș vel Vornic de țara de jos, Costantin Palași vel Vornic de țara de sus, Lupu Baloș vel Vornic de țara de sus, Manolachi Dimachi, vel Vornic al obstiei, Dimitrii Manul vel Post. Sandu Sturza vel Vist. Raducanu Roset Hatman, i Părcălabu Sucevschie, Costachi Sturza vel Vornic za Aprozi, Alecsandru Caragea vel Spatar, Dimitrachi Ghica vel Comis, Alecsandru Mavrocordat vel Camaraș, Manolachi Vardalah vel Caminar, și credința tuturor boerilor domniei mele a mari, și a mici.

Scrisusaă hrisovul acesta la scaunul domniei mele în orașul Eșii, întru a doua domnie a noastră la Moldaviea, de credincios boeriul nostru Șerban Botescu biv vel Sulger, lo-

gofăt de taînă, în cursul anilor de la Mântuitorul Hristos 1803, Mai 29.

(Iscălit). *Alesandru Constantin Moruzi Voevod,*
Constandin Baloș vel Logofătă.
(L. P.)

Aceste doue hrisóve pentru scóla din Galați s'aú găsit în hărțile răposatului Spatariú Conștatin Vasiliu, ce s'aú luatú la Eforia de Galați, de pe care scoțindu-se copii legalizate cu No. 868 și 869 din 8 Maiú 1850 s'aú trimesú la Depart. Averelor Bisericești și al Invěțăturilorú.

T. C,

NOÏ MIHAIL COSTANTIN SUȚU VVD.

Boj. Milost. Gospodar Zemlii Moldavscoi

Înșciințare se face prin acestú hrisovú al domniei mele, tuturor cui se cuvine a ști, că după ce din Dumneđeasca Pronie și milostivire, ni-am aședatú la al nostru domnescú scaunú. al aceștii de Dumneđeú păzite țeri a Moldaviei, tot scoposul nostru fiindú ca să punem la bună orânduială și așădare tótă starea supușilorú noștrii. Și între altele luatam domnia me aminte, și pentru țiganii domnești lingurari și ursari, care suntú din vechiú birnicú la camara Gospojdií, că prin jaloba ce au datú domniei mele, bulubașii și giuzii și toți țiganii cetași ai acestor doué bresle cu plângere, s'aú jăluitú că ei dintru începutú aú fost trăitori statorniciți în țara aceasta, purtându dăjdele lor deapururea ca nisce locuitori ai pământului, care mai înainte aú fost mulți la numărú, pentru că

www.dacoromanica.ro

din neamul acestora din vechiū danie pe la mănăstiri și pe la boeri nu s'aū datū, păzinduse privilegiile ce aū avutū prin domneștile hrisóve, cu legătură ca să nu se deie danie dintre dâșii.

Dar apoi în anii trecuți rătăcinduse hrisóvele acele de la mâna lor, s'aū fost datū mulți dintre dâșii danie cu hrisóve, întru care vreme câți aū remas nedați, fiind cuprinși de frica daniilor, pe de altă parte geremetisiți de cătră zapcii lor, cu chipū ca să-i scape să nu se dea danie, aū remas cu totul fără de nedejde, și temându-se ca nu cumva se cadă și ei în robie pe la boeri, aū fugitū de aice în Cordonul Nemțescū, și într'alte părți streine unde cei mai mulți dintre dâșii și până acum se află, și din pricina aceasta pre puținī țiganī aū remas aice în țară, căroră macar că mai pe urmă, de la luminații domni hrisóve li s'aū fostu datū cum că nu se vor mai da danie, dar acele hrisóve fiind fără de legătură de blăstăm arhieresc, pe urmă tot nu s'aū ținutū în samă, și ei aū remasū petrecându cu multă frică, și deapururea ca o rană în inima lor locuește frica daniilor.

Pentru care cu lacrimi s'aū rugatū nouē ca să'i punem la cale cu odihna lor, și să le dăm hrisovu cu legătură de arhierescū blăstămū ca să le iasă din inimī frica aceasta, și să se statornicească mai cu temeiu, adunându-se și cei fugiți de pintr'alte părți de locū. A căroră jalobă cercetându-o însumī domnia me cu multă luare aminte, s'aū aflatū adevērată: Întăiu, pentru impușinarea numărului lor ne-am pliroforisitū domnia me, din tabla Visteriei, că prea puținī domnești țiganī aū remasū în țara aceasta, ști-

utū fiind de noi mai din nainte câtă sumă de țigani lingurari și ursari, avea domnia Moldaviei. Al doile pentru că cu adevărat s'aū fostū dat danie dintre dānșii, ne-am adevăritū din condicile Divanului, după care împrăști'ndusă ei, Visteriei Domnilor ce mai pe urnă aū domnitu în țara aceasta, s'aū pricinuitū multă strāmbătate și păgubire, care acum numai puținū și domnia me o suferim.

Deci dar vrāndū domnia me a ne încredința de aū avutū ei hrisove domnești, ca se nu se dea danie precum aū arētatū ei, cercetānduse s'aū găsitū la domneștele condice ale Divanului:

Întāi unu hrisovū de la răposatul Domn Grigorie Alecsandru Ghica VVD, din anii 1776, Noemvrie 29, întru care arată că lingurarii aceștia aū fost avutū și altū hrisovū dintru cea dintāi domnie a sa, ca se nu se dea danie nemārui, și prāpādinduse la vremea rāzmiriții, domnia sa prin acel al doile hrisovu, asemenea aū întāritū hotārāndū tot așa să se urmeze.

Al doile hrisovū, de la reposatul Domnū Constantin Dinitrie Moruz VVD. din 1781, Ghenar, 22, întru care arată că așa s'aū adevăritū domnia sa, precum țiganiū lingurari din vechiū, au avutū obiceiū ca se nu se dea danie de cătră Domni nimārui, și asemenea aū întāritū, cu hotārīre ca nici odată țiganiū lingurari, danie să nu se dea; nici la mănāstiri, nici la boeri, nici la altă parte.

Al treile hrisovū, de la domnia sa Alesandru Constantin Mavrocordat VVD. din letul 1782 Decembr. 2. întru care arată că și Domnia sa adevăritū că țiganiū domnești lingurari și

rudari, din vechiū aū avutū obiceiū, că nici odată domniī danie dintre dānșii n'aū datū, asemenea și Domnia sa prin acelu hrisovū, aū întăritū, hotărândū să se păzască nestrămutatū.

Al patrule hrisovū, de la domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, din anul trecutū, 1792 Octombrie 8, întru care și domnia sa hotărăsece ca nici odinioară țiganii domnești lingurari și ursari, danie să nu se dee, hotărândū încă și altele multe spre buna întemeere și folosul lor, cum pre largu se cuprindū la acelașu hrisovū, care s'aū vedut de domnia me, întăritū cu iscălitura și pecetea domniei sale.

După care încredințindune domnia me că cu adevăratū aū avut acestū pronomion hotărātū prin domneștele hrisove, carele fiind cu legătură de blăstăm, tot nu s'aū ținutū în samă, pentru că din vreme în vreme, unii găsindū chipuri și mijlociri, aū luatū din neamul acestora mulți țigani danie cu hrisove Gospod, din care pricină cei mai mulți țigani domnești ce rămăsăseră aū fugitū în părți streine, iar mai ales țigani rudari numai nouă cruci s'aū vedutū la tabla Visteriei, c'aū ramas nedați, și socotindū domnia me ca nu cumva după urmarea domniei noastre, cu asemenea chipu să se împuțineze cu totul acest neamū, și să se întâmple asemenea păgubiri și la urmașii noștri, iată cu hotărîre desăvârșitū prin acestu al nostru domnescū hrisov hotărîm și legăm, ca de acum înainte țiganii lingurari și ursari, danie de cătră Domni să nu'i mai dea, macar la orī ce obrazū ar fi, cum și căți vor fi avândū hrisove pe acestū feliū de țigani și n'or fi apucatū ai redică pă-

nă acum din țiganiî domnești, să nu li se dee în stăpânire, ce să rămăe drepti țigani domnești, căci și domnia sa Alesandru Costantin Moruz VVD, cunoscându că cu greșală s'aũ fost datũ atâța țigani danie, aũ rescumpăratũ de la robie pe 20 selașe lingurari ce era dați danie însuș dómniî frăției sale, și luminata Dómna i-aũ fost datũ D-sale Comisului Raducanu Roset, în locul cărorã au datũ alți țigani domnești streinĩ, cum pre larg arată hrisovul domniei sale din trecutulũ anũ 1792.

Al doile și ori cãți alții vorũ ave împărțile cu domniea, și dupã ce va face cercetare prin boerii ce vor fi rãnduiți cu țidulã Gospod, fiindũ fața Vornicul de țigani și bulũbașii și giuziĩ de țigani Gospod, cãte suflete de țigani urșari saũ lingurari, va rămãne să eia, ori cine să nu se dea nimãruĩ dintr'aceste doue nẽmuri, ce să aibã a da domnia dintr'altũ neamũ de țigani domnești ce vor fi în Moldova, întãrindũ ace-luia stăpânire cu hrisovũ Gospod.

Al treile ori care pe supt cumpãtũ fãrã șci-rea domniei, ar cununa vre unũ țigan al seũ cu țigancã domneascã, saũ țigancã a sa cu țiganũ domnescũ, ca pe urmã se pótã, a cere și a lua în stăpânire țiganiî domnești, ori cândũ vor dovedi pe acela epistații și vorniciĩ de țiganũ domnești, cã aũ săvãrșitũ asemine chipũ de vicleșugũ spre pãgubirea Visteriei, atunci partea cea streinã, țiganũ saũ țigancã de va fi, să se iea cu totul în stăpânirea domneascã, și să se treacã la tablã pãgubind unii ca aceea partea lor ca unũ streafũ spre pilda altora.

Al patrule, ori ce primũ de judecãți și de

împlinele vor fi între dânșii cu orî cine, numai epistații și vornicii lor să le caute cu dreptate după vechiul lor obicei, iar Ispravnicii saū alți dregători să nu se amestece căt de puțin, fără numai când s'a întempla mörte de om. Și pentru ca să se păzească acestū aședământū statornicū și neclintitū în veci, și ca să conțnescă acéstă rea urmare ce au fostū asupra țiganilor cu nepădirea pronomiilor lor, hotărîm domnia me, ca Preosfinția sa părintele Mitropolitulu țerii aceștia Chir Iacob, și iubitorii de Dumneđeū Episcopi, al Romanului și al Hușului, să legați și să puneți Arhierescū blăstăm, asupra a orî cui a cuteza să strămute aședarea aceasta, și asupra ori cui ar îndrăzni prin mijlocire să ceie danie de la domnie, din neamu ũ țiganilor lingurari și ursari, scriind mai jos intr'acestū hrisovū, și iscălinduvă, și apoi să se dee și în tipar spre înștiințarea tuturor, ca să se ferească fiește cine de a urma înprotivă.

Și spre acéstă este credința a însumi domniei mele *Noi Mihail Constantin Suțu Voevod*, și credința a pre iubiți liilor domniei mele: *Ión Voevod, Grigorie Voevod, Alecsandru Voevod*. Și credința a cinstiți și credincioși Boeri Divanului domniei mele: D-lui Ión Cantacuzino vel Logofăt, i D-lui Lascarachi Roset vel Vist, i D-lui Constantin Paladi vel Vornic, i D-lui Depaste vel Vornic, i D-lui Neculai Roset vel Vornic, i D-lui Constantin Baloș vel Vornicū, i D-lui Grigoraș Balasachi Hatman, i Părcălabu Sucevschi, i D-lui Alecsandru Suțu vel Post, i D-lui Anastasachi vel Agă, i D-lui Iordachi Roset vel Spat, i D-lui Grigorașū Ventura vel

Comis, i D-luî Iacovachi Arghiropolo vel Camaraşu, i D-lui Iordachi Mavro, vel Caminar, i D-luî Şerban Canano, vel pahar, i D-lui Ion Roset vel Sărd, i D-luî Andrei Milo vel Stolnic, şi credinţa a tuturor Boerilor domniei mele a mari şi a micî.

Scrisusaă hrisovul acesta la scaunul Domniei mele în oraşul Iaşii, întru cea dintăiu domnie a noastră la Moldavia în anul dintăiu, de credincios boerul nostru Şerban biv vel Sulger.

1793 Mart 25.

Noi Mihail Sutu VVD.

(I. P.)

I. Canta. Vel Logofăt Procritoh.

De vreme ce dreptu şi cu iubire de ómeni aă socotitū pre înălţatul Domnul nostru, pentru űiganii lingurari, şi ursari a cămării cei domneşti, care pentru ca se nu se fupraştie, despărţinduse de neamurile sale, şi să se dea de obşte danii împotriva iubirei de ómeni, şi a dreptului şi luminatului domnescu hrisov, acésta bine aă socotitū, dreptu aceea şi Smerenia Năstră împreună cu iubitorii de Dumneđeu Episcopii ce se află aicea, pre toţi aciea carii s'ar ispiti vre odată a pune la cale, saă a sfătui saă de tot a strica, aceasta prin domnescul hrisov, aşădată dreaptă şi cu iubire de ómeni hotărre, îi supunem sub bisericăştele blăstămuî şi canóne, şi unii ca aciea carii s'ar ispiti vre odată a pune vre o slăpânire nedreaptă asupra acelor űiganii să fie supt straşnicul blăstăm şi în vecei neertaşi, avândū asupra lor, blăstămul şi acelor 318, Sfinţi părinţi de la Soborul Nichiei, procopsala în vieţa lor să nu vadă, ostenelele şi sudorile lor să fie spre pierdere, fierul, pietrele se putrezască şi să se răsipească, iar trupurile lor după mórte să stee întregi şi nedeslega-

te, încă și de cătră smereniile noastre să fie blăstămați, iar carii vor urma dreptății, și întocma după hotărîrea acestui luminatū domnescu hrisovū, să fie ertați și blagosloviți, Amin.

(L. P.) *Iacob Mitropolit Moldovei.*

(L. P.) *Antonū Episcopū Romanulu.*

(L. P.) *Veniamin Episcopū Hușului.*

Iordachi treti Logofăt Procitelnom.

S'aū trecut asemenea în condica Divanului.

Matei Costin Condicar.

Hrisovul acesta se află pe pergamentū, scrisū proa bine, la care este annata o pecete mare de argintu, și în mărime de 1 ½ cot. Acestu hrisovū este harăzit de mine Arhivei Statului T. C.

NOÏ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila lui Dumneđeū Domn țerei Moldovii.

Facem șcire printr'acestū Domnescū al nostru hrisovū, de vreme că datoria domnilor, a stăpânilorū, ce aū subū stăpânirea lor supuse noróde pururea, trebuie cu mare răvnă, și totū deauna în cugetulū inimii lor să fie. A socoti și a lua sama ca să alle și să găsească chipuri, cu carele să aducă țirele spre mai bună întemeere, și pre supușii seī la fericire și odihnă. Mare datorie le este aceasta. Fiindū că din Promiea lui Dumneđeū s'aū alesū Domn și li s'aū încredințatū povățuirea de noióde, se cade dară după datoria ce aū, a da acea cătră Dumneđeū mulțămită pentru mari milele sale, ce are de către ei, precum și ei asemenea datori suntū cătră supușii seī a fi cu mare osărdie și silință ca și cum

ar putea să gășască cele mai bune chipuri, și la acele să urmeze, și unora ca aceloră va fi de mare slavă, și de multă laudă pomenirea lor.

După altele aū și acéstă datorie a lua aminte, și a socoti, și pentru cele trecute vremi, cum s'aū purtatū lucrurile, și cu ce rândueală, și ce temelie aū arătatū a fieșe căruea sfârșitū. Și din cele trecute poate fiește cine a lua luminare și pildă de învățatură, și pentru acele ce întru aceea vreme curgū, și cele viitoare. Și așa mai cu lesnire va pute să pue la cea mai bună cale Stăpănitōriul povățuirea și orânduēla supușilorū seī, ca să aducă starea lorū la întemeere. Decī de vreme că nemărginita bunătate a totū Țiitoriului și Stăpănitōriului cerescū Dumneđeū, bine aū voitū și ne-aū rânduitū și pre noi cu a sa Sfântă pronie la domniea Moldovii, la patria părintescului nostru scaun, și dintru aceea sfântă pronie luminândune cunoșcința, cum că cu faptele cele bune să căștigă totū binele sufletescū și lumescū. După cuvântulū Zlataustului ce ȃice, că făcătōrii de fapte bune vorū dobândi bunătățile cerești, lucrul cel nemuritorii și vecinicū. Decī și domnia me cu ajutoriul cerescului Dumneđeū, iubitam și am voitū din totū sufletulū si cugetul nostru ca să urmām faptelorū celorū bune, iară cele rāle și aducătōre de stricăciune, silindune cum s'arū pute a le stānge și să le disrādăcināmū și mai vārtosū din țara aceasta: unde din darul lui Dumneđeū ne aflām Domn si povățuitōriū, și este și patria noastră.

Și din ȃiua ce ne-am îmbracatū cu luminata haină a domniei, n'am pregetatū, nici am conținutū puindū tot chipul de silință, și cu nea-

dormiți ochi a privi și a lua sama tuturor lucrurilor și a obiceiurilor țării aceștiea. Poftind cu mare bucurie să le alegem cele mai bune, și să curățim cele rele și aducătoare de stricăciune obștiei. Iară pre cele bune și folositoare să le așazăm cu întemeere, între care vădând domnia me și asupra dajdiî vinului, niște obiceiuri rele și de mare stricăciune obștiei: întâiu că mai înainte vreme era obiceiul de se lua și pogonăritu pe vii, lucru cu năpaste și peste dreptatea lui Dumnezeu, și se scotea în toți anii de plătea și pământul, și apoi și pe roada ce eșiea vinu, mai plătea și vădrăritu; care acésta socotinduo și alți luminați domni de mai nainte, și găsinduo fără de nici o cale și dreptate, au legato prin hrisóvele domnești, și cu mare blăstămă ca să nu mai fie pogonăritu de vii nici odată. Precum și însunî domniea me asemenea o legăm și o întărim ca să se păzască legătura acésta în veci.

Deosebitu de acésta am mai văduțu domnia mea un lucru și mai rău și mai urătu, carele din pricinele vremilor apucasă spre stare de întemeere, ca un chipu de obicei, de punea năpaste la slujba vădrăritulu, dicându că așa s'au obicinuitu ca să pue vădrării năpaste, la dece vedre, doue. Care lucru fórte nemărginită răutate are: una săracilor păgubire să plătescă ce nu au; al doilea, hulă celor ce suntu cu slujba aceea; al treilea și domnia, de unde așteptă toți săracii să ea mângăere și să afle dreptatea lor, cum póte să poroncască să se ea năpaste? Dar ochiul lui Dumnezeu ne privește; și încă în politia unui divan domnescu, cum

póte și ce gură să se cuvinteză, că este obiceiū a se lua năpaste. Adevărulū și mare păcatū este, dar și nemărginită rușine tuturorū.

Pentru care, de unū lucru ca acesta urâtū și lui Dumnezeu, și de hulă în tótă lumea, înștiințindusă și luminații domni ce aū fostū mai nainte, aū legatū prin hrisóvele domniilor sale, întărindū și cu strașnicū blăstăm al Arhierilorū țării, ca să nu se mai iea, și nici să se mai pomenescă năpasta acésta nici odată. Și bine plăcândū domniei mele o faptă bună, și o legătură ca acésta, iată că o întărim și prin domnesculū nostru hrisovū, ca să se păzască legătura acésta nestrămutată în veci.

Deosebitū de acestea socotind domniea me pentru cel mai bun folosū al tuturorū de obștie, care șcie Dumnezeu Sfântulū, că din tot sufletul nostru poftim stare, și ce mai bună odihnă și dreptatea tuturor și după multa privighere ce este în gândul nostru deapnrurea, am vădūtū, și am cunoscut și pentru slujba vădrăritulūi, că ne fiindū la orânduială ca să șcie și săracii ce se dea ; mulți din locuitorī, ș'aū părăsitū viile lorū, temândusă că de multe orī se scotea și adăoșagurī, care cu banii vădrăritulūi, și adăoșagul acela, și că póte mai punea și vădrarii năpaste, și cu aceste pricinī fiindū, adevărulū că era săracilorū ca unū jacū, ca nu să se dobândescă saū să se îndulcescă și ei ceva din munca lorū de un an. Ce toți banii, prețulū ce lua pe vin, nu le agiungea să dea numai la vădrari, iară munca săracilorū, tótă o pierdea. Care unele ca acestea lucrurī fără de cale și peste dreptate, n'am pututū domniea mea nici de cum ale suferi.

Ce sfătuindune cu Preaosfinția sa de Dnm-
neđeū alesū, și al nostru duhovnicescū Părinte
și Mitropolitū a tótă Moldova, Chir Gavriil, și
cu iubitorii de Dumneđeū Episcopii, sfinția sa
Chir Ioanichie Episcopul Romanului, și sfinția
sa Chir Dosofteū Episcopul Rădăuțului, și sfinția
sa Chir Inocentie Episcopul Hușului, și cu în-
demnarea și silința și multa osârdie a D-sale
cinstitū credinciosū al domniei mele boeriu A-
lecsandru Ipsilante biv vel Postelnicū, și Sfatul
a dumnélorū cinstiți credincioși, tótă Boerimea,
și s'aū găsitū lucrul cel mai bunū și cu drep-
tate și după a noastră plăcere, și așa cu sfatulū
tuturorū de obștie s'aū hotărâtū, de acum îna-
inte vădrăritul să se ea de la toți locnitorii câte
optū bani vechi de vadră, iară mai multū nu,
nici adăosagū macarū un banū nici odată să nu
se mai scoată. Nici năpaste, vădrării macarū o
vadră, nimănuī să nu se mai ea, ce vădrăritulū
de acum înainte să se măsoare tóte vasele și mari
și mici, cu cotul de fier carele este la amândoue
capetele cu boure domnești, și este făcutū de
pe măsura cotului nuntenescū, și nu îi aruncă
năpaste.

Și încă anū poroncitū domniea me D-sale
Filipū Catargiū vel Visternicū, de aū făcutū un
cotū de fierū ca acela fórte dreptū, și legândul
cu unū lanțū de fierū să se bată în păretele
Visteriei domnești să stea acolo neclătitū nici
odată. Pentru ca și cândū se vorū face coturile
ca să se dea vădrărilorū, de pe acela cotū să se
ea măsura, și să se facă asemenea tocma ca acela:
cum și cândū se va întâmpla să jăluéscă cineva
din locuitorii că le-aū pusū vădrării năpaste,

iarăși după cotulă acesta să se cerce, și să se îndrepteze. Și deosebită am mai poroncitu ca să dea în tipariu și câteva ponturi, și să le pecetluască cu pecetea domnescă, în carele arată totă poronca vădrarilor în ce chipă voră urma, și voră măsura cu cotul cel de fieră.

Ce dară ori în credință de va fi slujba acésta a vădrăritulu, ori cumpăratură, totă așa să se urmeze pre cum arătăm mai susă, și să se păzască neștrămutată. După tóte acestea, ne-am înșciințat domniea me, și pentru vadra domnescă, și stărostească ce era obiceiă, de se lua de crămă de pe la locuitoră. Inșă vadra domnescă, număi de la Odobești; Iară vadra stărostească, se lua și de la Odobești, și până la Trotușă.

Iară de la o vreme în cóce, se întinsăse acel obiceiă de lua vadra stărostească din totă ținutul Putniă, și încă Starostiă de Putna, cum și cei ce se rânduea de la domnie de strângea vadra domnescă, făcea măsura vedrilor câtă le era voea loră de mare. Pentru care. iată acum s'au hotărătită și pentru vadra acésta domnescă, și pentru vadra stărostească, ca să se ea după vechiul obiceiă. Adecă vadrea domnescă, număi de la Odobești să se ea, iară vadra stărostească, să se ea și până în Trotuși, iară de pe aiurea din ținutul Putniă să nu se mai ea.

Cum și pentru măsura vedrilor acestora de acum înainte să le facă boeră ce se voră tâmpla să fie cu slujba vădrăritulu la Odobești, ca să fie drepte, vadra de țețe ocă, iară mai mare macară o litră, se nu fie, și cu aceea măsură să se strângă și vadra domnescă și cea starostească, iară mai multă să nu supere pe nimene.

Ne am mai înșciințat domniea me cum că starostii de Putna, vadra acésta de vinu ce o iaū de pe la locuitorī, și deosebitū mai cumpără și ei vinū câtū le este voea și trebuința lor. si acel vinū une orī cu șcirea domniei, alte orī și fără de șcirea domniei, prinzându ca unū chipū de obiceiū, îl împartū totū vinul acela pe la cărcimele de pre la târguri, și pre la sate, și pe la toți locuitorii din ținutū, de'l vândū, și cu prețu, atâta de mare cum le este voea lorū, și acésta nu numai starostii de Putna o făcea, ce se obiceiuisă și alți dregători și Ispravnici de pre alte ținuturi. Care pricina acésta cădea locuitorilorū mai cu greutate și mai cu suparare de câtū unū birū, că adevărulū ca un jacū era asupra lorū.

Și iată că s'aū hotărâtū și acésta. de acumū înainte, nici starostele de Putna, nici altū dregătorii de la vre o margene, si nici un Ispravnicū al ținuturilorū din tótă țara, macarū cu poroncă domnescă, saū fără de poroncă, nici decum să nu mai împartă vinū pre la târguri, saū pe la sate, saū orī la cine. Ce toți locuitorii țării să aibă pace și odihnă de acéstă suparare a vândării vinului. — Decī dar la une lucruri bune ca acestea, plăcute și lui Dumnezeu, și folositoare obștii, carele cu a noastră domnescă buna voiață, și cu sfatulū a tuturorū de obștie, s'aū hotărâtū :

Întăi pentru pogonăritul de vii să nu mai fie, ce să fie legatū. Al doilea năpatea la slujba vădrăritulū asemenea să fie legată. Așijderea și slujba vădrăritulū, să se ea numai optū bani vechi de vadră, iară mai multū nu, nici adăoșagū macar

un banu, și nici odată să nu mai fie. Și vadra domnescă și stărostescă, să se urmeze precumă arătăm mai susu. Iară vândarea vinului a dregătorilor de pre le ținuturi, din totă țara să lipsască, să nu mai fie. Pentru aceea poftimū domniea me și pe alți luminați domni, orī din fii noștri, orī din neamulū nostru, orī dintre alții streini, pre carii după noi îi va alege și i va rânduī Dumnezeasca Pronie, la scaunulū acesta al Moldovii, ca să păzească și să întărească aceste bune și folositoare hotărâri, pentru a domniilorū sale vecinice pomeniri cu laude, iară să nu strice saū să nu păzască aceste bune și folositoare hotărâri, aședate mai susu.—Pentru ca nu cumva să auze glasulū celū strașnicū, ce ȃice: vrednicū îȃi este fiule săcerișul, amărăciune ai sămănatū, seceră pre dānsa răutate. N'ai iubitū a face fapte bune, gāsăște, ce ai făcutū. Macarū că socotescū cu ajutoriulū lui Dumneȃeu că nici unul nu va ajunge să caȃă la această înșălăciune și lăcomie.

Iară pentru aciea ce orī la ce vreme vorū fi, și se vorū sili, orū din voea lorū, saū din îndemnarea a vre unuī obrazū de cinste bisericescū saū politicescū, saū pentru aciea ce vorū fi cu slujbele acestea, și pentru lăcomiea, saū altū interes al lorū, vorū pune năpaste saū vor face strāmbătate; pentru toȃi aceștiea, și orī carii vor umbla spre stricāciunea acestorū bune hotărâri ce se cuprindū în hrisovulū acesta, pentru unī ca aciea am pōhtitū pe preasfinȃiea sa Mitropolitulū țării și pre Arhieriei de pre la scaune, prin darul și puterea Duhului Sfântū ce li s'au datū de la Domnulū Iisusū Hristosū și de la

Sfinții Apostoli, ca să întărescă și cu blăstămă, pentru ca să nu cuteze cineva a strămuta cât de puțin. Ce tot deauna să se păzească pe deplin și de cătră toți acésta bunătate.— Și la acésta fiind credința și bună voirea domniei mele, însumi cu mâna me am iscălită și am pusă și domnescă a noastră pecete.—

Și hrisovulă acesta s'aū scrisă în orașulă Iași de Procopie Dascalul ot Mitropolie, prin alcătuirea lui Ștefan Bosie, biy vel Jicniceriu, în cursulă aniloră de la zidirea Lumei. anulă 7272 (1764.)

(Subscrisă) *Noi Grigorie Ioan VVD.*

(L P.)

(Urmează mai în giosă legătura arhierescă spre ținerea cu sfințente aceloră cuprinse în hrisovulă acesta.)

De vreme că iubitorul de Dumnezeu și al nostru milostivă domnă stăpână. măria sa Ion Grigorie Vvd. fiind cu mare râvnă și cu multă bunătate și iubire asupra folosului țării noastre, și postind a face aceste mile și bunătăți întru stăpânirea măriei sale, precum pre largă le arată a măriei sale domnescă și luminat hrisov, iară cele răle și urâte obiceiuri ce era cu nemărginită răutate spre stricăciunea săracilor, vrândă alestinge de tot și a le dizrădăcina deasupra bieților locuitori, întru adevăr am cunoscută o bunătate desăvârșită a înălțimii sale, și o profimie foarte multă, silind ca prin milostivirea sa, cu ce roduri mai bune să îndulcească țara aceasta ;—ce dar și noi după datoria ce ni se cade ca cătră ună adevăratu stă-

până bună și milostivu, așa cu un glasă am proslăvită pre Dumneșeu.

Al doile am dată și măriei sale mulămită, și fiindă că poronca și vrerea măriei sale este, precum și a noastră a tuturor să fost, pentru aceste de mai sus pomenite ce se cuprindă prin brisovulă măriei sale, ca după cum s'au hotărâtă cu bunătatea și milostivirea măriei sale, și prin sfatul de obștie, așa să se și păzască în veci ne-strămutate, și pentru aceasta iată că ne apucămă și în-credințămă și noi cu toată putința noastră, și la tôte vremele vom sta, ca nici odată să nu se strămute, nici să se strice o prea bună și folositoare hotărâre ca acesta.

Iată pentru aceia cari vor fi înprotiva Dumneșeescii poronci, adevă poștitori de răutate asupra săracilor, și vor lepăda binele și milostivirea deasupra lor, și atâta pentru cei ce vor fi înbrăcați cu putere, cum și cei ce vor îndemna săă cei ce vor arăta alte chipuri rale, săă cei ce pentru lăcomia saă altă interes a lor, vor pune năpaste saă vor face strămbătate la tôte aceste arătate mai sus bunătăți, ori din pământeni noștri, ori din boerii greci ce se află lângă domnă, ori însuși noi Arhieri și țării, saă alți Arhieri streini, cari ar dezlega spre stricăciune și deosebită atătu partea bisericească cum și politicească toată boerimea care n'ar sta și cu toată putința lor și ori la ce vreme ca să se păzească aceste arătate mai sus toate, pentru unii ca aceia să poștiti toși, ca să se întărească aceasta și cu blăstămă al sfintei Biserici.

Dreptă aceia pentru aceia ce vor fi înprotivitori aceștii bunătăți și n'or pădi aceste hotărâte de mai sus toate, ce vor fi pricinivitori de stricăciune și nepază, unul ca acela ori cine va fi și ori cu ce chipă, iată căă legăm și cu strașnică

blăstăm într'acestaș chip: înfricoșata giudecata a lui Dumne­deu pe unii ca aceia cu urgie să'i giudece și săgețele cele veninate ale nevăduțului Dumne­deu să fie asupra lui, și asupra casei lui și să fie și sulletesce și trupesce, desbi­nași de Dumne­deu puternicul, și să aibă protivnică pre Dum­ne­deu în toate zilele vieții lui, și puterile ceresci să fie deapurure cu sabia asupra lui, să'i scurteze Dumne­deu vieța și cu sunet să se stingă pomenirea lui ;—iară de la smerenia noastră să fie legași și afurisiși în vecl, și neertare și procopsală să nu mai aibă, ca niște răvnitori de stricăciune și postiori de răutate și silitori de urâte obiceiuri a patriei lor, și mai alesu a fraților noștrii a creștinilor, iară carele se va sili spre cele bune și mai vartos spre întărirea și paza acestor bunătăși, pe unii ca aceia Dumne­deu sfântul și puternicul să'i procopsască și să'i blagoslovească și mulți ani, și cu toate ale lor, să le lungească Dum­ne­deu anii vieții, și cu bună stare a dregătoriilor sale să'i încorone­de, și de la smerenia noastră prin darul ce ni s'a'u datu de la Domnul Hr. și de slișii Apostoli le pot­tin și le dămă toată blagoslovenia.

Gavriil Mitropolitu Moldovii.

Ioanichie Episcopu Romanului. Dosoftei Episcopu Ră­dăușului. Inochentie Episcopu Hușului.

Filipă Catargiu vel Vist. V. Roset Hat.

. . . *Hat. D. Donică Spat.—S. Canta Ban.*

Hrisovul acesta este scrisu pe pergamentu curatū și lă­murițu și cu frumoșe arabescuri din giur impregiurū, în mărime de doi coși. Acestu hrisovū l'am hărăzitu Arhivei Statului

T. C.

NOÏ ALEXAND. NECULAÏ SUȚU VVD.

Cu mila lui Dumnezeu. Domn Moldovei și Valahiei.

După ce dumnezeiasca Pronie, ne aș încoronat cu stema acestii bine credincioase țeri, și ne-am suit la al nostru domnescu scaun, datau jalobă domniei mele bulubașii și giuđii de țigani domnesti: lingurari și ursari, cu arătare că ei din vechiu aș fost mulți la număr, și era Visteria folosită cu soma dăjdiei lor ce da, pentru că din neamul lor, n'aș fost obiceiul ca să se deie danie pe la mănăstiri și pe la boeri.

Pădinduse atunce privilegiile ce ei aș avut prin domnestele hrisove, iară în anii trecuți după ce s'aș rătăcit de la mâna lor hrisovele ce aș avut, mulți din trănșii s'aș datu danie cu hrisove, iar, cii mai mulți vedând acésta, și spăimântându-se, ca să nu cadă și ei la robie, aș fugit în țări străine, și ei aș rămas foarte puținii la număr; — pentru care după deosebită jalobă ce aș fostu dat la domniea sa Mihail Costantin Suțul VVD, cându făcândușă cercetare și aflându-se jaloba lor adevărată, li s'aș dat hrisovu cu vesnică legătură, ca din neamul lor nimăruii danie se nu se dea, macarorii ce obrazu ar fi, cum și ori cine va fi avut hrisove mai de nainte pe nume de țigani lingurari și ursari, și n'aș apucat ai rădica din țigănimea Gospod, să nu li se deie în stăpănire, ce se rămăe dreptii țigani domnesti, — care acel hrisovă s'aș făcut și cu legătură de strașnic arhierescu blăstemă și s'aș și păzit întocma după a sa cuprindere.

Iară în anul trecut, ori din nesciința dregă-

torilor, ce aũ fostũ rãnduiți asupra țiganilor Gospod, ori din vre un interes deosebit, s'aũ călcat blãstãmul și hotãrãrea ce se cuprinde print'acel hrisovũ, cã s'aũ luat dintre dãnșii țigani și țigance, supt nume cã aũ fostũ mai de nainte dați danie, din care pricinã cuprinzinduĩ iarãși frica cea dintãi, mulți dintrĩnșii aũ fugit în Cordon și în Raea, și în țara Romãneascã, pentru care s'aũ rugat domniei mele ca sã li se întãreascã hrisovul acela, cu adãogire pentru oprirea a multe nedreptãți, ce pãtinescũ.

Al doilea aũ jãluit cã și de cãtrã Nazirii țiganilor Gospod, ce aũ stãtut în urmã, aũ fostũ siliți de aũ dat cãte de ce lei de tot numele supt nume cã li s'ar li întãrit hrisoavele, și dupã hrisoavile a ele ei nici o odihnã nu aũ aflat, și cu lacrãmi s'aũ rugat domniei mele, ca sã se rãdice acest obiceiũ de dare, de asupra lor.

Al treile cã aũ fost siliți a lucra cenușa pentru treaba fabricei de steclãrie, la care unii perzãnduși vremea lucrului, s'aũ sãrãcit, alții ne avĩnd boi, pentru cãratul lemnilor, la steclãrie, aũ fostu siliți a se îndatorĩ cu dobãnzĩ, și a plãti la osebiți cãrãusi moldoveni de aũ rãdicat nevoia ce era asupra lor, din care pricinã mulți dintrãnșii aũ trecut în Cordonũ Nemțescũ ca se scape de havaleoa aceasta.

Al patrule cã Ispravnicii de pe la ținuturi, nemesnici, și cãpitani îi gũdeacã la țarã și i supun a plãti, pentru banii ce se întãmplã de se înprumuteazã dobãnđi, peste dobãnđi.

Al cincele cã stãpãniĩ moșiilor pe unde erneazã îi supune de li lucreazã đile de boirescũ, și daũ cãte doi lei de bordeiũ, ca și cãnd ar

fi peste tot anul trăitor. care toate aceste, după ce cu mare luare aminte s'aŭ cercetat de cătră însuși domniea me s'aŭ aflatu adivărate, și după datoria domnestii noastre stăpânirii ne putându-se suferi unele ca aceste și văzindusă, însuși hrisovul pomenitului mai sus domnă Mihail Costantin Suțul VVD, așa întocma cuprinzătorii, întru care după legătura de arhierescă blestămci s'aŭ făcut atunci, asupra acelor ce ar strămănta acel așăzământ, și s'ar ispită a lua țigani domnesti lingurari și ursari danie, s'aŭ văduț întărit blăstămul și prin înesuși iscăliturile și punerea pecetilor atât a Preosfinției sale Părint. Mitrop. țarei Chir Iacob, și ale Episcopilor de pe la scaune. Iată și domniea me prin acest al nostru domnescă hrisov întărim, și poroncim ca întocma să se urmeze, adecă de acum înainte țigani lingurari și ursari danie de cătră domni se nu se mai deie macar ori la ce obrzū ar fi, cum și căți vor fi avēnd hrisoave pe astfelu de țigani, și nu vor fi apucat ai rădica până acuma din țigani domnesti, să nu li se deie în stăpânire, ce se rămăe drepti țigani domnesti;—căci și domniea sa Alesandru Costantin Moruz VVD. cunoscând că cu gresală s'aŭ fost dat atăța țigani danie, aŭ rescumpărat de la robie 20 selășe lingurari ce era dați danie însuși doamnei frăției sale, și luminata Doamnă iaŭ fostu dat D-sale Post: Răducanu Roset, în locul căroră aŭ dat alți țigani domnesti străini, cum pre larg arată hrisovul domniei sale din anul 1792, Noembrie 8.

Al doilea și ori căți alții vor ave împărețele cu domniea, și după ce se va face cercetarea prin boerii ce vor fi rânduiți cu țidulă Gospod,

fiind față Vornicul de țigani și bulubași și giuđii de țiganii Gospod, câte suflete de țiganii ursari sau lingurari va rămăne se ea ori cine, se nu se deie nimăruı, ce se aibă a da domniea dintr alt neam de țiganii domnesti ce vor fi în Moldova, întărind aceluea stăpănirea cu hrisovulü Gospod.

Al treile ori care pe supt cumpăt fără scirea domniei ar cununa vre un țiganu al seu cu țigancă domnească sau țigancă a sa cu țigan domnescü, ca pe urmă să poată a cere și a lua în stăpănire țiganii domnesti, ori când vor dovedi pe acela Epistații și Vornicu de țiganii domnesti că au sevărșit asemine chip de viclesug spre păgubirea Visteriei, atunce partea cea străină țigan sau țigancă de va fi, să să eia cu totul în stăpănirea domnească, și să se treacă la tablă păgubind, uniı ca aceia partea lor, ca un streaf spre pilda multora.

Al patrule ori ce pricină de giudecăți și de împlinire vor fi între dăușii, cu ori cine, numai epistații și Vore: lor să le caute cu dreptate după vechiul obiceiü, iar Ispravnicii sau alți dregători să nu se amestece cât de puțin, fără numai cându se va întâmpla moarte de om, și atuncea cu vina lor înscris să'i trimeată la Divan. Apoi cu hotăräre de istovu poroncim domniea me ca de acum înainte cu plata înnoirii hrisovului, să nu mai fie supărați, nici hrisovele lor să nu se mai înnoească, ce tóte împreună cu acesta să se deie la sfan. Mítropolie ca să stee păzäte împreună cu altele ale țării, adică al văcăritului i al ertării Vecinilor, și al pecetilor care se păzescü și acum nestrămutatu; iar darea birului

lor se fie la camera Gospojde, după cărțile de poroncă ce se vor da de la Visterie, așijderea și stăpâniî moșilor pe unde vor erua țiganiî domnesti ursori și lingurari, se nu cuteze ale lua macar un banu, pentru că ernează cu bordeile pe moșile acelora, fără nu mai de vor face fână sau alte sămănături, în locul ce fac și locnitorii țării, să aibă a da dejma obicînuită ca și țaranii, cum și din vasele ce vor face din pădurile ori cui, se dea obicînuita zăciueală, cum și pentru un mascur doi ce va ave fieste care țigan lingurari și ursori, se nu se supere a plăti desătenă, după vechiul obicei.

Deosebit poroncim domniea me ca nici odată se nu fie ei supărați cu cai de olac, cum și pentru lucrarea cenușii la fabrica de steclărie, nici decum să nu fie supărați a lucra, nici la salahorie, macar și cu plată, ce să fie deapururea slobozi a se hrăni fieste care cu dreptate și cu mesteșugul lor, nepăgubind pe nimine de nimică, căci ori care din Ispravnicî, sau căpitani, sau nemesnicî, sau alți zapciî, se vor amesteca în giudecățile, și în pricinile lor, se vor pedepsi de cătră domniea me, căci toate pricinile de globire și de împlinire, de limbî străambe și de alte pricinî, sunt rânduiți a se căuta numai de boerî Nazirî, și de Vornicul de țiganiî Gospod, iară alți nimine să nu se amestice.—Și spre aceasta, este credința a însumî domniei mele, NOÏ ALEXANDRU NICOLAÏ SUȚUL VVD, și credința a pre iubiți filor domniei mele, NECULAÏ VVD. I GEORGIE VVD. și credința a trei Arhieriei ai țării acestiea Preaosfinția sa părintele Mitropolitul Moldoviî și Esarhul Plailor Chir

Iacov, iubitorii de Dumnezeu sfinția sa Chir Veniamin Episcop Romanului, i sfinția sa Chir Gerasim Episcop Hușului, și credința a cinstiți și credincioși boerii Divanului domniei mele: D-lui Neculai Roset biv vel Logofăt, D-lui Iordachi Cantacuzino vel Logofăt de țara de jos, D-lui Iancul Razu vel Logofăt, de țara de sus, D-lui Manolachi Conachi vel Vornic, de țara de jos, i D-lui Neculai Baloș vel Vornic, de țara de jos, D-lui Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic, de țara de sus, D-lui Lupul Baloș vel Vornic, de țara de sus, D-lui Iordachi Suțul Hat. i Părcălabă Sucevscii, i D-lui Costachi Haret, vel Post, D-lui Grigorie Sturza vel Vist, D-lui Costachi Racoviță vel Spat, D-lui Alesandru Ghica vel Vornic, za Aprozi, i D-lui Grigorie Bașotă vel Ban, i D-lui Georgie Vlahuți vel Comis, i D-lui Iordachi Fetala vel Camaraș, i D-lui Enacachi Fruncul vel Caminar, i D-lui Constantin Neculcea vel Pahar, i D-lui vel Sard, D-lui Dimitrachi Beldiman vel Stolnic, și credința a cinstiți și credincioși boerii Divanului domniei mele a mari și a mici.

Scrisus'au Hrisovul acesta la scaunul domniei mele în orașul Eșii, întru cea dintăi domnie a noastră la Moldavia, i țara Românească, în anul dintăi, în cursul anilor de la Măntuitorii Hristos, de sluga noastră Tudurachi Pogor Logofătul, Epistăției țiganilor Gospod.

1802, Iunie 20.

NOI ALCISANDRU SUTIU VVD.

(L. P.) Procitoh vel Hat.
www.dacoromanica.ro

S'aũ alcătuitũ de mine Epistalul țiganilor Gospod, dupã luminata poroncă.

Șerban Sluger.

S'aũ trecutũ în Condica Divanului.

Mateiũ Costin Condicar.

Hrisovul acesta este scrisũ bine pe hãrtie în lungime mai de doi coși, de o parte a titlului este capũ de boũ, iarã de cealaltã corbul, marca țãrii Romãnesci. Acest hrisovũ este hãrãzitũ de mine Arhivei Statului.

T. C.

NOI GRIGORIE ALEXANDRU GHICA VVD

Cu mila lui Dumnezeu Domnu țerii Moldovii.

Acea ce tôte, cu purtarea de grijã, și cu mare înțelepciune Dumnezeesca Pronie, bine aũ orânduitũ pre om din trup vãdutũ, și împreună cu sufletũ nevẽdutũ, și cuvântãtoriiũ, ca un dobitoc în doue liri împreunatũ, spre îndoitũ sfãrșitũ, adecã, unulũ spre cele trecãtore și lumești, iarã altul spre vecinicã dobãndire, și mai pre susũ de lume. Aciea bine aũ voitũ din ceputũ, de s'aũ hotãrãtũ și pravile îndoite, spre iconomia amãnduror, a petrecerii și a sfãrșitului folositoare omului, și capete ca niște vãrfuri, pusaũ preste el, spre paza și ocãrmuirea, a acestorũ pravile, pre unii însã spre lucrurile, cele politicești aũ rãdicatũ ca sã fie, ighimonii, și boeri, și purtãtorii de grije; darũ pre alții spre cele bisericestii iaũ învrednicitũ, pre fieste carele dupã starea sa.

La acesti politicești și bisericestii despãrtire fiindũ între dãnșii, iaũ adunatũ ca în chipũ sã se pãzascã neturburate amãndouẽ stãrile, hotãrele-

dreptăților; acea bisericăscă stăpânire, și înălțimea, starea minții avându, să giudece, și să orânduască cele spre mântuirea și folosința norodului. Iară cea politicăscă domnie, și mărire, ca ochiul cel degrabă privitor, neadormit fiind spre cele necuvióse ce curg, și ca o puternică mână, și degrabă lucrătoare, agiutorind pre cele cu legea, și poprind tot chipul neguinirilor, amândoue una cu alta, agiutorind voru lucra, și voru săvârși toate cele spre împlinirea a Dumnezeuștilor poronci și pravile, după cum de obștie, și sufletul și trupul împreunate fiind, tot într'un loc răsullă, spre starea și spre împlinirea a unui dobitoc, omului cuvântătorii.

Pentru aceia dar dintr'un ceput, și legea cea firăscă: pe preoție, împreună și pe împărăție, tot la unul, și la acest om, au adunat, și au înălțat, și după aceea și acea scrisă lege, aduna, și împreună, pre ighimonii, pre oșteni, și pre giudecătorii norodului Izrailtenesc, cu arhierii spre buna și săvârșita unire. Și împărații Iudei cei mai aleși: David, și Iosie și Ezechie, nu numai și aceștia, căuta spre iconomia și purtarea de grije lucrurilor scaunului lor, ce și ale cortului, și ale bisericii spre mare silință, și râvnă se nevoea.

Și cea mai după urmă și împărații noștri cei credincioși și iubitori de Hs. de la Costandin cel mare și întâiu, până la Costandin cel după urmă, purtându grije de ale împărăției, nu se lenivea, nici de ale bisericii, ce încă și sobore adunându de cuviiși părinți, la acele întrebări, socotinte, și judecări bisericești ce odrășlia, avea

cea mai înaltă ședere, și lăcașuri sfinte, spre a lui Dumnezeu închinare ridicându și cu împărătești afierosiri, și odora îmbogățindule, și hotare cădute, și tomuri, și poronci, și nearale, spre împodobirea și înfrumusețarea, și starea cătră cei legiuitori, adese dându, aș lăsată pildă Dumnezească, și credincioasă cătră toți ighimoniū a pravoslavnicilorū creștini.

Căci și la aceștia este necurmată datorie, ca să pronoisască, după puterea lorū, și să porțe de grije pentru buna păstorie, și împodobirea a stării sfinteī bisericiī împreună făcătoriiū făcândușă, (după cum ȕice Apostolul) a păstoririlorū celorū duhovnicești, iară lucrători și răsplatitori, cu cuțitulū acela de la Dumnezeu porță spre tăerea și spre răsipirea acelorū ce aș cu lenevire, aș cu îmboldituri, și meștersuguri rale a viclénului aș încăputū ca să strice, să strămute, și să prifacă hotarale, poroncile și legiuirile a credincioșei și Dumnezeestiī nōstre legiuiri.

Pentru aceste darū și domniea me, cu mila lui Dumnezeu, învrednicindune a fi domnū, oblăduitoriiū, și ocârnuitoriiū, strămoșescului scaunū al ighimoniū acestiea a Moldoveī, dmi tr'un ceputulū domnieī mele îndată bine am voitū, pentru dréptă legiuitorē, și folositorē stare, și îndreptarea a supusului acestuea norodū: ce ni s'aș încredințatū nouă, și lângă aceste politicești, și cele din afară, necontenite supărări și purtări de grije, întru care ne aflămū învâluiți, și cuprinși, întorsamū cu neadormire după datoria nōstră, și ochii noștri cei sufletești, și la aceste lucruri ale maicii nōstre, a bisericiī, și vădēndū multe strămutări, și fără de cuviință lucruri,

fapte și necuvióse stări, și orânduile, care vremea și lenevirea, și acea de cătră cele Dumnezești răcélă, nesocotință, și nebăgarea de samă, ce din puțin, în puțin aũ adusũ biserica la o vedere, și la o tînguită aflare ca acésta, care nu cu puțină durere și tãnguire a inimũ nóstre, am vrutũ ca sã o aducemũ spre tãmãduirea și îndreptarea cea puternicã. și cãdută, avẽndũ urmãtorii, și rãvnitorii, la acestũ credinciosũ și Dumnezeescũ cugetulũ nostru, și pe Préosfințitul Mitropolit al Moldo-Vlahiei, al nostru pãrinte întru Hs, Chir Gavriilũ.

Ce darũ întâi și acel mai mare din lucrurile cele necuvióse și necãdute ce s'aũ înmulțitũ, dupã cumũ s'aũ dis la bisericã, socotitanũ cã este înmulțirea preuților, dintru care se aflu fôrte puținĩ la numãrũ, care dupã cum sã cade întrã prin ușã în staulul acesta, iarã cei mai mulți, suntũ acei ce se sue pe aiurea și tãlhãrește, din carii pre unii îi îndlemnã nevredniciea, ticãloșiea și lenevirea, ca sã rãpascã și sã apuce darulũ preoției, a cãrora ródã este neaverea, sãrãciea, și supãrarea, neavãndũ de aiurea altũ venitũ de chivernisalã al cãstiga mãi lesne și fãrã de ostenelã, fãrã numai pe Bisericã, și pe Oltariũ, iarã pre alții îi invitãzã iubirea de argintũ, și nesãțioasa avere, din care fãrã de lege și fãrã de credință, neguțitorindũ cele Dumnezeesti, și ca Simonũ vrãjitorulũ, întâiũ cumpãrãnd aceste Dumnezeesti de la acei ce le vãnd, dupã aceea vãndãndule cãtrã cei ce le cumpãrã cu multe felinri, și chipuri diavolești și amãgitoare, și vrãjitoare, cãstigã și dobãndescũ venitũ, din pricina necunoștinții, a sufletelorũ acelorũ proști,

și lesne credători, nesocotindă nici de cum aceștia cu acestă chipă preoțiți că suntă, ce cu adevărată nepreoțiți, după-al 29 canonă al sfinților Apostoli ce ăice într'acestă chipă :

Că oră care Episcopă va lua și va căsciga vrednicăea, și darul acesta pre bană, sau preotă sau diacon, și acel ce aă hirotonisită și acelă ce s'aă hirotonisită, să fie caterisiti și de tôte să fie lipsită, și depărtată de adunarea ca Simon vrăjitoriul, și după cum ăice și capul al 22 de la Soborul al șesele : Că cei ce pre bană se hirotonisescă, caterisiti să fie și o parte și alta. Așijderea și Vasilie cel Mare, și Ghenadie, și Tarasie, Patriearșii Țarigradului, ăicu, că mai suferită este Machedonie, și necredinciosă, eresului pnevatomahilor, de cât acei ce cutează de cumpără darul Duhului Sfântă.

Și aceste (vaă) nici de cum ne gândindă și nesocotindă, îndată facă pre dâșă sloboă eșindă de sub stăpânirea mirenăei, și de dajdia cea legiuită, care este a se plăti cu datornică datorie la Visteria cea domnească, cu care chipă amăgindă lumea, nu socotescă că i-aă în răsă, și cum că hulescă mai nainte multă pe acestă neamăgită Dumneăeă, și arătândusă că cărmuescă starea bisericiă, și slujescă taănele cele înfricoșate ;—ei sunt acei mai mulți omenași urăți, și pângăriți după fire, și de tot nesocotiți, și netrebnică, și de nimică vrednică, fiindă de tot lipsiti de minte, și de crieră, varvară cu totul. și neinvățați, nu numai la credință, ce nici la propoveduire, după cum poronceșce al 58, canonă al Apostolilor, nici cunoscândă ce va să ăică credință, nici aducânduși aminte de cele

cădute, după cum hotăresce al 18, canonul de la soborul Catarghenii, ce încă nesciindă ce sunt soboarele, și câte sunt și după cum hotăresce al 19, canonul din Trula, nu numai că nu arată cu învățatură, și propoveduire în Duminecele din sfânta și Dumnețeeasca scriptură, ce încă se află lipsiți de toată priceperea a sfintelor acestora scripturi, și cel desăvârșit, nesciindă a ceti și cele proaste, a rânduelii bisericesci, nu cunoscă starea și slujba sfintei Liturghii, și a Sfintelor Taîne, de care grășesc, cu vărvaria și cu neînvățatura lor, și la acele mai tănuite, și necuprinse de minte molitfe a sfintei Liturghii, și bajocuresc (vai), și hullesc și blastămă fără de Dumnețeească credință, și cătră aceste pre înfricoșate, și mai pre sus de fire taîne, și dogme, din care se strămută-legiuirea și batjocoresce Dumnețeeasca curata și neîntinata credință;—pentru aceea dar spre împrotivirea a unora ca acestora preoți cu adevărat ai rușinei, puțină au fost râvna Prorocului Ilie înarmată cu cuțitul.

Deci spre poprirea, și îndreptarea a acestui cumplită lucru, porocimă și hotărânu ca de acum înainte, acei ce vor vrea să fie preoți, întâiu să se cerceteze forțe cu silință, și cu privighere, de singur Mitropolitul său de episcopul său, iară pentru cei streini, și dintr'alte părți de locuri și eparhii, ce vină ca să ia preoția, să aducă fiesce carele de la Mitropolitul său, sau de la Episcopul său mărturie încredințată a veșuirii, și a petrecerii firilor lui, și într'acestă chip făcândușă de la Arhieru anafora cătră domnia me:•

Întâiîn acel ce va să se hirotonisească, să se deosebească de stăpânirea politicească, și să se scotă și din catastivul Visteriei domnesci, și așa după aceasta prin cartea domniei mele se va trimite către arhiereul cel ce va să'l hirotonisască, și se va învrednici la starea și clirosul bisericesc, și acei ce din pământeni, cari aice neputândușă ca să se învrednicească pentru vre o pricină, să iea darul preoției, și vor vrea ca să meargă la alte eparhii streine ca se fure, pe supt cumpăt, darul sfintei preoții, unul ca acela aflândușă pe urmă, ori de Mitropolitul, ori de episcopul, ca pe unu furu de cele sfinte, după hotărârea al 54, canonu de la soborul Cartaghenii: că episcopii acei ce vor priimi dintr'alte eparhii clericî, și vor hirotonisi la supusele lor biserici, pre aciea îi hotăresce să fie lepădați, și de tot darul preoțesc înstreinați, și supuși blăstămului anatemi, căci să ție, pre acei ce vor veni dintr'altă parte, nici de cum se nu'i hirotonisască, fiindu de totu necuvioși și fără de lege, ce numai pre aciea să hirotonisiască care'i suntă dintru a sa eparhie, precum poroncesc și hotăresc Dumnezeușcele canóne a sfinților Apostoli, și a soborulu; — iar care se vor hirotonisi cu acestu chipu să se caracterisască, și apoi să se dea la politiceasca pedeapsăși aceste; — pentru acei ce vor voi de acum înmainte să se hirotonisască, poroncim, și hotărâm.

Al doilea nesocoteală, și nerânduială numai mică, și mai puțină de cât cea de sus, am aflatu că curgea despre ȕidirea bisericilor ce se ȕidesc așa fiesce cum și unde vor, fără trebu-

înță, cu repezirea nesocotită, și cu cugetu fără de treabă, și necuvântătoriu a multor creștini, din care unii dintr'aceia din mândrie, și de deșartă slăvire umflându-se, și de fantasie biruindusă, poftescă cu acestă chipă. ca să câscige laudă vecinică, și în viață și după mórtea lor, și ceru mai multă slava lor, și de cât slava lui Dumneđeș; iar alții din nesocotită râvna lor, saũ din sfatul celor neînvățați, și fără de minte, și cu adevărată orbă, îndemnându-l agiungă la ipolipsis, greșite și vătămătoare de suflet, socotindusă, nu cu cuviință, și cu evlavie, ce cu necuviință, cum că atâta numai ajungea ca să se învrednicească spre ertarea păcatelor lor, cele grele care aũ lucrătă, și ca să se întraripeze, să meargă dreptă fără de ostenelă la cele cerești, de voră zidă pre pământă, un lacașă făcută cu mâna, nesocotindă câtă de puțină, pentru a lor lacașă, adecă pentru a loră sufletă, din care se pricinuesțe, de se înmulțască bisericile, și parclisurile cele próste, și la acele de obștie lacașuri nu se face acea de obștie adunare a norodului, ce este rugă unită a creștiniloră și lui Dumneđeș plăcută și priimită, fiindă că unde este adunarea la biserică, póte să đică fiește care din creștini, cu proroculă și împărată: În mijlocul multului norodă te voiă lauda Dómne.

Iară înmulțirea bisericiloră pricinuescă ca să se pustiască acele vechi biserică, și să rămăe lacașuri drumetiloră, saũ a talhariloră, saũ cuibură dobitóceloră, până cândă din vreme în vreme lenevindusă grija loră, voră agiunge și acele noue făcute spre pustiire, din care curge și înpuținare afirosiriloră, odóraloră și veșminteloră

celorū sfinte, ce se dau cătră Dumneđeū, cu care se împodobescū bisericile, și milostenia cea de cătră săracii preoți, în multe părți împărținduse.

Pentru aceste darū nesocotite și pricinuitoare de stricăciune, și de vătămarea celor cătră Dumneđeū lăcașuri, nesuferindū domniea me, și urmândū, după canonulū al cincele al soborului de la Gangra, și după canonulū al 25 de la Odichea, (ce ȃdice:) unde agiungea unū preutū, Episcopū să nu să facă, și unde suntū biserici de ajunsū, biserică nouă să nu se zidescă, ca să nu se micșureze a bisericii adunare și nume. Iată voimū și pentru acēsta și poroncimū, și hotărāmū de acumū înainte nici unulū să nu cuteze să zidescă din temelie biserică nouă fără de șcirea și voea Mitropolitului, căci întru acestū chipū și canonulū al 4 al soborului a tōtă lumea aevea hotărăste și ȃdice: Nici unulū să nu zidescă la vre un locū lăcașū fără de șcirea și voiea Episcopului.

Însă aceste se cade să fie, și în purtarea de grijă a arhierelui, ca să nū se deie voe, să zidescă fiește cine biserici, și acei ce n'aū putere ca să înzăstreze biserica cu cele trebuinciose venituri, și sfinte odōră ce suntū spre împodobirea casei lui Dumneđeū, și spre chivernisala la ace din tōte ȃdilele a preoțilorū, și a slujitorilorū ce se află în trānsa; după al 17 canon al 7 soborū ce ȃdice: Acel ce va să zidescă mănăstire, așijdere și biserică, de nu va ave tōte cele trebuinciose, spre întemeerea lorū, să se poprēscă de Episcopī. Aceste darū și pentru biserici, și pentru zidirea lorū hotărām.

Iar al treilea nesocotitū, și fără de cale lucru,

aflatămă că se pricinuește de cătră cele ce se dau lui Dumneđeu afierosiri, la mănăstiri și biserici, fiindă că puțină suntă cei ce aducă jărtfe, desăvârșitū bune, și lui Dumneđeu plăcute, ca Avel, iarū cei mai mulți suntă carii urméză lui Cainū, și mai multū de cătū Cainū, de vreme că cu nedreptate ei aducă daruri, și pentru ca să ea plată, ei să însărcinează cu fôrte greū păcatū, urăți și goniți făcândusă de cătră Dumneđeu, căci că unii pentru pizmă, și pătimitoarea vrăjmășie ce aū, cătră cei cu lege ai lorū drepti clironomi, afierosescū parte din averea lorū, pentru ca să rămăe lipsiți, acei ce după pravilă suntă clironomi, și dăruescū lui Dumneđeu cu un chipū ca acesta, ca să dizbrace și să goléscă pre ai lor moștenitori, ce aū cătră el pizmă și vrăjmășie. Darū alții iarăși cu viclesugū, și cu rea socotință, dăruescū la biserici, nu alese ale lorū știute, ce acele ce suntă cu pricină de judecăți, ca să lipsască ei din judecăți, și cu ôre care vedere a evlaviei să facă strâmbătate celui de aprópele seū, dintru care să pricinuescū multe feliuri și neconținute, și necurmăte judecăți necunoscândū, și neștiindū judecătorii ce să facă din doue, adecă. să păzască dreptatea, și să le întórcă, acele ce răū s'aū afierositū, cătră sfintele mănăstiri, (care după cumū se vede este fără de cale) și pricină de scandalū ca să ea înapoi cele ce s'aū afierositū lui Dumneđeu, s'aū lenevindusă și lăsândū dreptate pentru voea mănăstirilorū să facă strâmbătate la judecata dreptății, care și acésta este vătămătore și prăpăditore susletului, și de tot stricătore poroncilorū celorū Dumneđești și omenești.

Ce darŭ pentru aceste tôte necuviôse afierosiri, hotărâmŭ și poroncimŭ de acumŭ înainte, să n'aibă nici unulŭ voe ca să afierosască ceva la sfintele mănăstiri, și biserici fără șcirea domniei mele, pentru ca întâi să se cerceteze de cătră domnia me, și de va fi afierosirea aceea după pravile dréptă, cuviinciosă și lui Dumnezeu plăcută, și bine priimită, atuncea să se afierosască. Și aceste tôte de mai susŭ numite, și arătate spre paza și neștrămutată întărirea a Dumneđeștilorŭ pravile, și a bunii și dreptei orânduele, s'aŭ hotărâtŭ spre împrotivirea cătră acelorŭ ce până acumŭ fără de cale, fără dreptate, și mai vârtosŭ fără de credință s'aŭ lucratŭ; iarŭ care se va arăta împrotivnicŭ, cătră aceste ce bine și cu legivire s'aŭ orânduitŭ, și s'aŭ hotărâtŭ de cătră domnia me, acela ce va fi din catalogulŭ preoțescŭ, după sfânta pravilă, să se caterisască, și de totŭ să se gonéscă de adunarea bisericéscă; iarŭ de va fi mirénŭ și la starea vredniciei, acela să se înstreineze de cinstea lui, și să se cobóre la starea proștilorŭ, ca un vrăjmasŭ al adevărului, al pravilelorŭ, și al dreptății.

Acésta facem șcirea. 1764. Iulie 15.

Noi Grigorie Ghica VVD.

(L. P.) *Vel Vist. Procitelnomŭ.*

S'aŭ trecut la condica Visteriei.

Mihatachi Condicarŭ.

Urisovulŭ aecsta este scrisŭ pe hârtie cu scrisóre veche și camŭ încurcată, în lungime de doi coși și ceva. Originalul este la Arhiva Statului hărăzitu de subscrisul.

T. C.

NOÍ ALEX. COSTANDIN MORUZ VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domnu Țerei Moldovei.

Între alte îmbunătățite folosiri, și podoa-
be, care cu nămcetare prin milostivitoare sir-
guintă am pus la cale pentru supușii nos-
tri, din ceasul ce am priimit frăile ocăr-
murei acestii de Dumnezeu păzite domni
a Moldovei, luata sama, cu răvnă cres-
tinească socotind, și pentru sprijinirea și
ocrotirea copiilor săraci fără de părinți, și
am hotărât, punerea la cale, și înlesnirea
mai întâi de a se face un orfanotrofon, adică :
casă hrănitore acelor copii. săraci de pă-
rinți pentru care și osebind din însuși ve-
niturile domnestii Visterii câte patru mii
lei, pe tot anul. Iată prin acest hrisov al
domniei mele rânduim și hotărăm, ca banii
acestie să se dea nestrămutat la boerii E-
pitropi rânduiri, numărându-se câte o a patra
parte pe tot cifertul după cum prelargu se
cuprinde întru a noastră domnească întări-
tură a anaforalii obstestii pentru birul țării.

Iară epitropi, desevărsit, ai acestui obste-
scu bine, rânduim pe Preaosfințitul Mitro-
politu al țării, Chirio Chir Veniamin, și pe
cinstiți și credincioși boerii domniei mele :
D-lui Costachi Ghica vel Logofăt, D-lui,
Iordachi Balos, biv vel Vist, D-lui, Sandul

Sturza biv vel Vist, D-lui Iordachi Roset vel Vist, pe care îi îndatorim, nu numai a lua și a strânge rânduita sumă a banilor din Visteria domniei mele, dar și ai înmulți, dându-i cu dobândă la locuri statornice și fără îngrijire de vre o întâmplătoare pagubă. Iară după aceasta să se îngrijască D-lor: cu osebită crestinească râvnă, îndată ce se vor strânge banii în număr îndestul să pue în lucrare zidirea orfanotrofiei, primirea, crestirea, și cântarea copiilor săraci, ca să se împărtășască pentru aceasta de răsplătirea cea milostivitoare, și dreaptă a dătorului de bunătați, Dumnezeuului nostru către care vor fi îndatoriți a da răspunsu pentru cea mai mică neprivighere. Iar după acesta, dacă va prisosi venitul peste trebuința ȳidirei, și a cheltuelilor, orfanotrofiei pe tot anul, atunci din prisosul acela, pôte să se facă și vre un spitalu obstescă, trebuincios pentru năprasnica bôlă a ciumii, și nici odineoră la alte trebuinți să nu se pôtă cheltui, sau să se dea vre un ban, dintru acestiea.

Poroncini dar domniea me și Dumitale vel Vist, nestrămutatu să se dea din domneasca noastră Visterie, acesti câte patru mi lei, pe tot anul, la D-lor numiți boeri epitropi, începându de la cifertul întâi, după hotărârea întăriturei anaforalii birului. Aces-

tea hotărândusă de cătră domniea me, s'aũ dat și acestu al nostru domnescu hrisovu, întărindusă cu a noastră domnească iscălitură și pecete; cu credința pre iubiților noștri lumnateilor Beizadele: Constantin VVD, Dimitrie VVD, și Neculae VVD, și mărturirea, Preaosfințitului Mitropolit al Moldaviei Chirio Chir Veniamin, și a iubitorilor de Dumneșeu Chir Gerasim Episcop Romanului, Chir Meletie Episcopu Hușului, și a cinstiți și credincioși boerilor, Divanului domniei mele: D-lui Costachi Ghica vel Logofăt de țara de jos, Iancul Rașu vel Logofăt de țara de sus, Necolae Baloș vel Vore. de țara de jos, Alecsandru Iancu-Leu vel Vornic de țara de jos. Gavriil Conachi vel Vornic de țara de sus. Dimitrie Sturșa vel Vornic de țara de sus, Dimirie Ghica vel Vornic al obstiei, Lucachi Argiropulo vel Post. Alecsandru Mavrocordat Hatman, Nicolae.... biv vel Post. Epistat cămării, Iordachi Roset vel Vist, Alecsandru Baloș vel Agă; Grigorie Ghica vel Vornicu de Aproși, Dimitrie Bogdan biv vel Spat, Epistat Comisiei, Nicolae Baloș vel Spat. Vasile Roset vel Ban, Nicolae Dimachi vel Caminariu, și a tuturor boerilor, domniei mele mari și mici, și poștim domniea me, frățaste și pe alți lumați domni pe care Proniea, îi va

rânduî în urma noastră, nu numai să nu surpe acestu obstescu bine, ce mai alesu să'l adaogă și să'l întărească, și întru bună săvârșire să'l aducă pentru a domniilor sale slavă și vecinică pomenire.

Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domniei mele în orașul Eșii, întru a doua domnie a noastră la Moldavia în anul al treile; vară de la Măntuitoriul, Hs. o mie-optu-sute-patru, în luna lui

Noi *Alecsandru Constandin Moruz VVD.*

(L. P.)

Iordachi Roset, vel Vist. Procitoh.

Acestu hrisovu este scrisu frumosu pe hărtie, în mărime de unu colu și ceva, cu marca țarei, în arabescuri. Originalul este în dispoziția Arhivei Statuluî, unde l'am depusă spre conservare.

T. C.

Anaforaoa Sfatului țarei din Arhierii, Egumeni și Veliți boeri, ce s'aû făcutu pentru măritișul țiganilor.

Prea Înaltate Dóme.

Din luminată poronca Înălțimii tale fiindu noi rânduîți prin țitulă Gospodu, ne-am adunată la sfânta Mitropolie, de am făcutu cercetare asupra pricinei împărțelilor de țigani ce s'aû obicinuitu până acumă aicea în țară, câtu și pentru partea moldovenescă, ce s'aû amestecatú prin însurări și măritări cu némulú țigănescú, asupra cărora

pricină măcară că sunt făcute, întâi : de la răposatul domn Grigorie Ghica Vodă bătrânul, ore care hotărâri prin domnescă hrisovă, și al doilea rând, mai pe larg și mai cu dedinsul s'au făcut hotărâre prin 10 ponturi în domnia din tîi aicea în Moldova, a răposatului domn Grigorie Alecsandru Ghica VDD.

Aceste ponturi din poronca măriei sale, cu adunare de sobor a Arhierilor țării, și a Velișilor boeri, prin anafora s'au aratată cătră mărica sa, și s'au adevărită atât prin întărirea anaforalii cu iscăltura și pecetea Gospodă, cât și prin osăbită hrisovul mărie sale s'au întărită. Dar pentru că n'ar fi fostă deplină întocmire și potrivire rămăindă de nu s'au urmată până acum deplină, după numitele hotărâri, și pentru ca să se așeze cum ară fi mai cuviincios și fără vătămăre și dreptu a se urma la o pricină ca acăsta, atât din partea celor cu pricina, cât și din partea judecătii, se poroncește de cătră Înălțimea ta, ca să se facă o deplină îndreptare și desăvârșită hotărâre, după care deapaură și în viitorile vremi nes-trămutat să se urmeze, și să se păzască ca o pravilă.

Dar fiindă că precum arătămă mai sus, hotărârea cea mai pe larg și mai cu dedinsul asupra acestor pricină este cea din vremea pomenitului domn Grigorie Alecsandru Ghica VDD, noi acum după luminată poronca înălțimii tale, făcândă socotélă cu cea mai mare luare a-mint în frica lui Dumnezeu, asupra acelor arătate de ce ponturi, la cele ce am cunoscută că s'au hotărită atuncea cu cale și cu dreptate, n'am făcută nici o strămătare, și cele ce ni s'au părută a fi nepotrivită deplină asupra dreptății le-am îndreptat, precum am socotit a fi mai cu dreptul, și mai cu cale, așiderea și cele ce am cunoscută

să fi lipsă spre îndeplinirea dreptății de imbe părțile, le am adăosă și le am aşezat precum am găsit cu cale, care de toate arătăm pe larg prin ponturile ce se urmeză în jos.

A). Dacă țiganul domnesc, ori boeresc, ori mănăstiresc, sau ori a cui, va lua țigancă domnescă, boerescă, mănăstirescă, sau ori a cui va fi, pentru ca să nu rămâe pe urmă să se facă împărțală copiilor, să fie dator stăpânului țiganului a da altă țigancă în locul celelalte părți, ca să rămâe la stăpânirea lui selașul întreg, iar când stăpânul țiganului nu va avea țigancă să deie, să fie volnic stăpânul țigancii să dea țigan pentru țigan și să ea selașul, și când nu va avea nici acel cu țiganul să dea altă țigancă, nici acel cu țigancă să dea altă țigan, atunci să fie volnic stăpânul țiganului să dea 50 lei prețul țigancii, iar de nu va vrea să dea, să fie volnic stăpânul țigancii, se dea pentru țigan 7) lei, și partea la care va rămâne vânzarea, să ea zapisă încredințată de la mâna vânzătorului.

B). De se va întâmpla țiganul sau țigancă cu vre un meșteșug, și stăpânii lor nu se vor putea învoi pentru pricina meșteșugului, atunci să mergă înaintea judecării, și judecata va hotărâ ce preț să dea acela la care va rămâne selașul, pentru meșteșugul țiganului sau al țigancii, afară din prețul ce s'au socotit pentru suflet, însă pentru meșteșugul lăutăriei, a cobzăriei sau al altor zicătură, să nu se hotărâscă nici să se dea preț osăbit.

C). Când se va întâmpla vre un țigan să ea vre o țigancă a cuiva neștiută, cum și țigancă să ia țiganul cuiva neștiut, și trecând ani la mijloc, de vor fi apucat să face și copii, aflându dovadă stăpânul părții ce per-

dute că este țiganul său țigancă a lui, să fie volnicul stăpânul țiganului a da altă țigancă de măritat în locul țigancii, sau stăpânul țigancii să dea altu țigan de însurat, în locul țiganului ca să rămăe sălaşul întreg la o parte. însă protia volniciei a lua sau a da schimb, sa se dea la stăpânul părții ceî perdate, iar pentru partea de copii ce se va cădea a se da, (pentru ca să nu se facă despărțire copiilor de părinți), să se dea bani, însă prețul copiilor de la 16 ani în giosu să fie pe jumătate, adică, feciorul 35 lei și fata 25 lei, iară acelu de vârstă de la 16 ani în sus, va fi prețul întreg cum s'au arătat la pontul întâiu, adică 70 lei, țiganul, și 50 lei țigancă. Iară de se va întâmpla aflarea acelu țigan, de către stăpânii lor după îndelungată vreme încât și copiii țiganilor să fie însurați și să aibă copii, atunci acela ce va avea a da, (neprimind băni, cela ce va avea a lua), pentru câte suflete va avea să dea, să fie îndatorit să deie sălaşe întregi, iar pentru câte suflete nu va avea sălaşu întreg de potrivă ca să dea, să aibă voe a da bani după prețul rânduit, ca să nu se facă despărțire din sălaşe.

D.) Să se dea publicații și poronci de obșe, în totă țara, ca nici unul din Protopopi sau preoți, să nu fie volnic a cununa țigan cu țigancă, fără știrea stăpânilor lor, și până nu voru lua scrisori de la acei stăpâni, sau de la vechilii lor, că adică (de va fi altul stăpânul țiganului, și altul stăpânul țigancii), cu învoirea și primirea lor să volnicesc acei țigan a se cununa, sau de voru fi și țigan și țigancă totu a unui stăpân, se scrie că sunt anândoi drepți robii ai săi și că cu știrea și voea sa, voru să se cunune, și într'acesta chipu cununându-i să fie da-

torii preoții a ținea la sine și a păzi scrisorile acelea, ca dacă va naște vre o pricină și se voru întreba, să le scotă de față, ca să'șu dea sama, să nu rămăe suptu vinovăție; iară care preotă se va arăta prin șciință nesupusă poronței și nu va urma, hotărârei aceștia, ce va cununa vre ună țigană, saă țigancă, a cuiva fără știrea și voea stăpânului. acela preotă osebită de pedepsa canonului bisericescă, ce i se va rându, încă să fie îndatorită a da glóbă, prețul rânduțu al țiganului saă al țigancii ce va cununa, fără știrea stăpânului. la acelașu stăpână, cum și oră carele din cei ce aă țigană, va lua cu țiganul saă cu țigancă sa prin cununie cu înșălăciune, țigană saă țigancă a altuea fără știrea și voea aceluia, asemenea să fie îndatorită, după ce se va afla, să dea glóbă prețul țiganului saă al țigancii ce va lua, la stăpânulă a căruia să voră afla.

E.) Țiganii domnesti, boeresti, mănăstiresti, sau oră a cui vor fi, ce umblă cu șătre prin țară, și sunt, obiciniți, a lura fete, de țigană sau țigancă, de le țin fără cununie, dicăndă că sunt cununați cu dănsule, pentru aceasta să se dea tare poroncă la juđi, ca de acum innainte nici de cum unele ca aceste să nu se facă, iar dovidinduse că au urmat inprotivă, atăt judele cetei la care se va tămpla, căt și țiganul acela, să se pedepsască cu mare pedeapsă, iară țigancă cu toți copiii ce va avea să se dea la stăpânul ei, de va fi al altui stăpân.—F.) Stăpânul vre unui țigan, de va îndemna pe țiganul saă să fure vre o țigancă din casă boerească, mănăstirească, mađilească, neguđitorească, sau oră a cui, și cu chipă de înșălăciune prin a lui mărturie se vor cununa, fiindu că a se despărți nu sloboade pravila, și stăpânul țigancii a se păgubi de slujba ei,

nu este cu dreptate, s'au socotit, când să va dovedi că stăpânul țiganului au făcut un lucru ca acesta cu îndemnarea și mijlocirea sa, să rămâne țiganul suptu stăpânirea stăpânului țigancii împreună cu țiganca, dânduise și carte Gospod de stăpânire, iară când țiganul va face un lucru ca acesta fără stirea stăpânului seu, să se socotească cu divanul Gospod, pedeapsa țiganului, și perdarea slujbei a stăpânului țigancii. G.) Un țigan ce de copil mic îl va lua stăpânul seu, în casa lui, și va sluji cu credință și dreptate până va veni la vrăstă, apoi stăpânul lui pentru acea cu credință și cu dreptate slujbă, ce au avut de la dănsul int'atăta ani, se va milostivi asupra lui, și'l va erta de robie, dându-i și carte la mână iscălită de dănsul, precum că l'aū ertat. Unul ca acela se fie slobod de robie, în toată vieța lui, și nici domniea, nici fecorii stăpânului seu, nici altă rudenie, să n'aibă voie al trage la robie, asemenea să urmăze și la partea femească, însă nici țiganul nici țigancă ce vor fi ertați, să nu fie volnici a se cununa cu partea moldovenească, și numai copiii ce vor veni în partea lor vor fi slobodți de robie. H.) Un Moldovan de va vre să ea țigancă, sau țigan să ea moldovancă precum până acum fără cale se obiceiuisă, a se lua, rămăindă cu această pricină în robie partea cea slobodă, și fiindu acesta lucru împotriva a totă dreptatea și pravila, am socotit, ca de astăzi înainte nici de cum, moldovan țigancă să nu ea, nici țigan moldovancă, ce acest fel de însoțire și cununii să fie de istov cu hotărâre oprite. Iar de se vor cununa prin greșală și prin nestiință, îndată ce se vor afla să se despartă, căci și pravila Costandin Armeanopol cartea 4. titul 12 fila 341. hotărăste, așa : „De se va dovedi după facerea nunții, că unul din casnici este

rob. se despărțeste nunta îndată, ca și când s'ar fi întâmplat moarte.“ Pentru care să se dea înștiințări și tare poronci cătră preoții de pre la toate satele și orașele țării, ca nici de cum să nu îndrăznească a cununa pe unii ca aceștia, și ori care preot prin știință nu va urma poronci și hotărârii acestora, să se catisască de darul preoției și să se facă birnicu Visteriei domnești. Iară când vre un moldovanu se va îngurlui cu vr'o țigancă, sau moldovancă cu vre un țigan, cerând cu deadinsul amândoă părțile ca să se însoțească prin cununie, și stăpânul părții țigănești va face căduta silință, și nu va putea să'i desbăreze, și ea încă vedându că nu li se dă voie luă cererea lor, vor fugi împreună și vor trece peste hotarū într'altă țară, și se vor cununa, și pe urmă se vorū întorce eară'si la locul lor, ori unde, și când se vor afla și se vorū prinde, să se despartă, și copiii să rămâe toți în partea țigănească. Iară cândū stăpânulū vre unui țiganū sau țigancă, pentru lăcomie de interesū prin a sa voință va îndemna, sau va mijloci cu chipuri de meșteșugū. ca să se cunune țiganu sau țigancă luī, cu partea moldovinească, dovedindu-se o faptă ca acesta, eară'si să se despartă, și copiii toți se remăe în partea țigănească, eară stăpânulū părții țigănești se fie îndatoritū a rămâne păgubașū de robulū sau rōba sa, vëndinduse la mezatū țiganul sau țigancă ce se vorū cununa cu acestū chipū, dinpreună cu toți copiii, și bani căți vor cuprinde, să se dea la facerea podurilor; earū preotulū ce va face acestū felū de cununie, dovedindu-se că aū știutū pricina și aū cununatū împotriva hotărârii, să se canonisască cu lipsire din vrednicia preoției, precumū mai susū s'aū arătatū.

1.) Pentru împărțelele de țigani ce s'aū făcutū până a-

cumă la hotărârea acésta, după obiceiulă ce s'aũ urmatũ din vechiũ, cumũ și pentru partea moldovinească, ce s'aũ însoșitũ până acum prin cununii cu partea țigănescă, fiind și hotărâri prin Irișove Gospod, că unũ moldovanũ de va primi să ea țigancă saũ moldovancă țiganũ, se rămăe robĩ ca niște țiganĩ, la care de vreme că până acum așa s'aũ urmatũ, întru aceeași hotărâre și orânduială găsiniũ cu cale ca să rămăe atât împărțelele ce aũ apucatũ a se face până acum, câtũ și însoșirile părței moldovinești cu partea moldovinească ce s'au făcutũ pană la acestă hotărâre. Iar de acumu înainte tote să se păzască și să se urmeze, țara srămutare de-apururea, după chipurile ce s'aũ arătatũ și s'au hotărĩtũ mai susu.

Prea înălțate donne! după cumu aũ luminatũ Slămulũ Dumneđeu cugetul nostru la acéslă așeđare, ce s'aũ iăcut cu slatu de obștie, așa amu socolitũ că este cu cale a se ținea și a se păzi de cătra toți, care fiindu pentru odihna și îndestularea dreptății tuturorũ, să rămăe ca o pravilă statornică și nestrămutată. Iarũ hotărârea cea desăvărșitu rămăne la înalta înțelepciune a măriei tale.

1785 Septemvrie 12.

At înălțimii tale cătră Dumneđeũ smeriți rugători :
Gavril Mitropolitũ Moldovei, Leon Episcopu Romanului,
Iacob Episcopu Hușului.

Egumenii : a Trei Erarhilor, u Dobrovățului, a Bărbouului și a Sf. Ioan.

Urméză și iscăliturile a 20 boeri mari.

(Pe această Anafora s'aũ pusũ în susulũ ei, următórea aprobațiune domniască, spre întocmai urmare :)

NOI ALESANŞRU IÓN MAVROCORDAT VVD

Boj, Milost, Gospodar Zemlii Moldavscol.

După ce s'aũ cetitũ anaforaua aceasta, stãtutam şi însumi domnia me de amũ făcuti cercetare pe amãruntul, cu cea mai mare luare aminte tuturor punturilor ce se aratã pre largũ mai jos, şi aflãnduse socotința de obștie a Preaosfinției sale pãrintelui Mitropolitul, i a celorlalți sfinți Arhierei, i Arhimandriți, Egumeni, cum şi a tuturor D-lor sale Veliților boeri, cu toată dreptatea şi buna orãnduialã, aședatã spre odihna tuturor la pricinile țiganelor, pentru aceea iatã dar domnia me întãrim tôte punturile aceste, şi hotãrim ca sã se urmeze de cãtrã toți de obștie în țara acẽsta, dupã punturile ce suntu scrise mai jos, la tôte pe deplin, pãzinduse ca o pravilã, şi nestrãnutatũ în veci; întãrinduse anaforaua aceasta cu a noastrã domneascã iscãliturã şi pecete.

1785. Noemvrie 10.

(iscãliti) *Noi Alesandru Ioan Mavrocordat Voevod.*
(L. P.)

Procitohũ vel Cluceriu.

S'aũ trecutũ la condica Divanului.

Andreï Izbaș Condicar.

Aceastã Anafora este scrisã pe hãrtie in lungime de unũ cotũ, şi deasupra ei se aflã incuviințarea domnescã. Originalul l'am dat Arhivei Statului spre pãstrare.

NOÏ MATEÏ GHICA VOEVOD.

Boj. Milost. Gospodar Zemlii Moldavscoi.

Insciințăm domnia me, cu acestă hrisovă al domniei mele tuturor cui se cade a ști, că însciințindune domnia noastră de la sfinția sa Preaosfințitul Mitropolită al țării Chir Iacovă, al nostru prea cinstită părinte duhovnicescă și de la toți Veliții boeri, precum că aice într'această țară s'au obicinuită, atătă partea politicească cât și partea bisericescă, la toate tocmelele ce facă unii cu alții, cât și slugele, năimiții, păstori, când îi tocmescă cu simbrie, și alte pricini ca aceste tôte le facă fără de scrisore și fără de marturi, și când se întâmplă între unii ca aceștia vre o pricină de giudecată, n'au cu ce a se dovedi unul cu altul, și judecătorii încă n'au de unde se lumina nefiindă nici scrisore, nici marturi, pentru care cele mai multe giudecăți nu se potă îndrepta într'altă chip, fără numai cu jurământă, ori cu cărți de blăstăm, și așa pe toate dillele pieru multe suflete după cum se vădă, că ținterimurile bisericilor se află pline tot de oameni afurisiti, căci unii pentru săracie, iar alții neștiindă ce este jurământul îndrăznescă de giură, și așa unii de la alții se îndeamnă a împlini acestă păcată al jurământului care

este lepădare de Dumnezeu, care pentru aceasta dacă ne-am înscințat domnia noastră, n'am suferit a se mai urma de acum înaintea aceasta cu jurământu.

După cum și alte lucruri multe și bune le-am pusă la bună rânduială și îndreptare, așa și pentru tocmelele între oameni, într'acest chipu am făcută hotărâre dinpreună cu Preaosfințitul Mitropolit și cu tot sfatul Veliților boeri cum vom arăta mai jos; de acum înaintea ori cine, ar ave a face tocmală cu altă omu. ori parte bisericască ori boeri, ori neguțitori său ori cine, său bani în datorie să deie, datori să fie tocmala ce va face său cu slugile lor, său cu argații lor, său cu nălniții lor, său cu păstorii lor să o facă cu zapise, și încredințate zapisele cu 2, 3. marturi, de la ori care lucru mare. până la cel mai mică.

Pentru ca să lipsiască jurământurile și cărțile de blăstămă, și pierderea cea de suflete. și de vreme că toți nălniții și mai vârtosă, argații, păstorii, sunt oameni proști și nu sciū cum să facă așădări și tocmele ca aceste cu scrisori, și cu marturi, datori să fie mai multă stăpâni acelor slugi, a face zapise cu rânduială și cu marturi. Iară fără de zăpis, hotărîmu nici o tocmală să nu se mai facă, dar de ar îndrăzui cineva,

a face tocmele fără zapise și s'ar întâmpla să iasă la vr'o judecată să nu i se ție în samă, și să se și pedeapsască pe unii ca aceea ;—și pentru ca să fie știută hotărârea aceasta de toți, s'aũ scrisũ osebite cărți și pe la Ispravnicii de pre la ținuturi se deie a înțãlege ca fiesce care parte, așa să urmede.

Și s'aũ scrisũ hrisovul acesta și s'aũ datũ să stee la sfânta Mitropolie ;—și care aceasta este credința domniei mele de mai sus scrisã : *Ion Matei Ghica Voevod*, și credința a pré iubiți fiii domniei mele, *Grigorie Voevod*, și *Gheorghie Voevod*, și *Neculai Voevod*, și credința a cinstiți și credincioși boerilor domniei mele cei mari, D-lor Ioan Bogdan vel Logăfătũ, Manolachi Costachi vel vornicũ de țara de jos, i Mihalachi Sturza vel Vornicũ de țara de sus, i Enachie Suțu Hat. i Părcălabũ Sucevei, i Alecsandru Suțu vel Post. i Ion Paladi vel Spat. i Vasilie Roset vel Vist. i Ion Cantacuzino vel Ban, i Costantin vel Căminar, i Ilie Costachi vel Pah. i Stefan Sturza vel Stolnicũ, i Iordachi Hrisoscul-Leo vel Comis, și credința tuturor boerilorũ mari și mici. Și s'aũ scrisũ hrisovul acesta întru al triele an al domniei mele. 7263 luna August 1.

Ion Matei Ghica Voevod.

(L. P.)

Procăt. Iordachĩ Bogdan vel Logofăt.

S'aũ trecutũ la condicã de al 3-le Logofăt.

Acestă Așezământă in original scrisă pe hărtie mare groasă, l'am hărăzit Arhivei Statuluș. T. C.

NOÏ SCARLATŪ ALECS. CALIMAH VVD.

Cu mila luı Dumneșcū Domn Ţerii Moldovii.

Nu numai întru neapărata datorie a oblıduirii. darū mai cu deadinsulū din însuș a nōstră sufletescă râvnă, din cėsulū ce prin Dumnezeeasca Pronie ni s'aū încredințatū acum de al doile ocârmuirea țării aceștiea a Moldaviei, ne-am sirguitū a aduce în cea mai bună rânduélă tōte acele prin care urméză folosulū obșiei, și a dizrădăcina cu totulū cele care din întâmplarea vremilorū aū ajunsū a se urma cu asuprire și neodihna supușilorū, jărtfindū fără pregetū tōtă socotința, și dreptele măsuri întru acēsta, precum aevea s'aū văduțū.

Așa darū pe lângă altele, luândū în socotința și pentru slujba goștiniı, una din rusumaturile țării cuviinciōsă domnieı, că din vechime fiind legiuită prin hrisōve Gospod, cu legături de blăstămū, a se strânge numai câte patru parale și un ban de óe, de la toți locuitorii țării, ce suntū supuși plății acestuı rusumatū a goștiniı. Dapă vreme adecă din epoha răzmeriții trecute, prin

dezlegarea acelu blăstămă de cătră Mitropolitul și clirosul de atuncea, suptă cuvântul neapăratelor trebuințe obștești, precum ținerea menzelurilor țării, s'au sporit de cătră ocârmuirea acei vremi, banii goștinii, încă cu trei parale și doi bani de óe, peste patru parale și un ban, legiuiri de mai înainte, făcându-se strângerea goștinii câte optă parale de tótă óea, și urmându acésta până la așázarea birului ce s'ú făcut țării în luna trecută Iunie 1814, pentru ne aflarea altei mijlociri întru întimpinarea trebuințelor. spre care slujia stringerea acestui sporiu de goștină.

Iarú de la epoha aceștii așázării, neputându fi priimitú cugetulú nostru a legiui strângerea mai multú acestui sporiú, ca un lucru înprotiva vechii obiceiunți ce aú fostú legiuită prin hrisóve cu legături de blestem, și asupritoriú locuitorilor țării. Am hotărâtu contenirea acestei urmări, precumú prin obștésca anafora a așázării birului întărită de domniea me, pre largú se arată. După care rămăindú întru neîmplinire numai obștésca casa rásurilor de unde se împartú lefile tuturorú celorú ce se află în slujba pământului. Din domnésca nóstră poroncă cu adunarea d-lorsale boerilorú țării, luândusă sama și aceștii casă și făcândușă socotinți alcătuitoře

și pentru buna rânduélă și urmarea ei, s'aũ găsitũ suma neagiunsă după iraturile aceștii casă, cele până la sfârșitulũ lui Noemvre anului 1814.

Acestũ neajuns fiindũ neaparatũ a se plăti, și alt chipu neputândusă găsi de întâmpinare, după tótã socotința și chibzuința d-lorsale boerilorũ, de câtũ numai mijloculũ acestui sporiũ de goștină a se strânge, adecă numai odată în goștina anului următorũ 1815, precumũ iarășĩ prin anaforaoa d-lorsale din 23 Decev. anului 1814, prelargũ se arată. Aũ trebuitũ a uni hotărârea nóstră cu socotința d-lorsale boerilorũ spre vindecarea neagiunsului aceștii casă, atâtũ ca pentru un lucru obștescũ și neapăratũ trebuincios. câtũ și pentru că acestũ neajunsũ urmează încã din vremea de mai înainte a așăzării birului, și așa s'aũ și urmatũ.

Acum darũ de vreme ce cu strângerea sporiului pomenitũ de goștină a anului curgătorũ s'aũ împlinitũ și neagiunsul pomenitũ a casei rásurilorũ de plinũ, (care casă apoi pentru vremea viitoare este pusă în rânduélă întru potrivirea iratului cu mastrafu) închizindusă de acum înainte de istovũ drumul străngerii acestui sporiũ. Iată prin acestũ al nostru domnescũ hrisov întărim hotărârea nóstră cea încã din vremea așăzării birului,

ca de astăzi înainte și în veci, adăogirea ce s'aũ urmat la goștină câte trei parale și doi bani de óe, peste patru parale și un ban legiuiri ai goștinii, să contenescă și să lipsescă cu totul, neimplinindusă mai multũ suptũ nici un felu de cuvântũ, sau întâmplare; ce banii goștinii să fie numai patru parale și un ban de óe, precum din vechime aũ fostũ legiuiri fără cea mai mică sporire

Și spre tótă tãria și întocmai urmare, s'aũ înputernicitũ hrisovulũ acesta, cu însuși a nóstră iscãlitură și pecete, întru care rãndnimu ca Preosfinția sa pãrintele Mitropolitul, cu iubitorii de Dunneđeũ Episcopii țãrii să lege mai josũ cu strașnicũ blestãm curmarea împlinirii acestui sporiũ de veci, și leguire a rămãne strãngerea banilorũ gostinii, în patru parale și un banũ de óe, precum din învechime s'aũ obicinuitũ, care legãturã de blestãmũ prin lucrarea nóstrã se va întãri și de cãtrã însuși biserica cea mare a Rãsãritului, prin osãbitã scrisóre a presfãntului Patriarhũ, a tótã lumea. împreunã cu soborulũ. Și atãtũ hrisovulũ acesta cu legãtura Arhierilorũ țerii, cum și întãritura blestãmului, de la biserica nóstrã cea mare a Rãsãritului, să stee deapururea la sfãnta Mitropolie a Moldaviei, pentru cea nestrãmutatã în veci urmare întru acẽsta.

S'aũ scrisũ hrisovulũ acesta la scaunulũ Domniei mele în oraşulũ Iaşii, întru cea de adoua domnie a nóstrã la Moldavia, în anulũ al treile. 1815 Iunie 20.

Noi Scarlatũ Alecsandru Calimah Voevod.

(L. P.)

(Urmězã şi iscãliturele a 17 óoveri mari. din care Iordachi Rosetũ vel Vistũ. procitoh)

(Iatã mai în giosũ şi legãtura arhierescã spre ținerea cu sfinţenie acelorũ cuprinse în hrisovulũ acesta.)

De vreme ce dreptũ şi cu iubirea de óomeni pentru binele de obştie, aũ socotitũ prea înalţatulũ nostru domnũ împreunã cu totũ slatul, în pricina adaosului re s'aũ fostũ făcutũ în vremea trecutului rezboiũ la slujba goştinii, peste aşzãmântulũ ce aũ fostũ din vechiũ, legatũ cu blãstãm, ca iarãşi sã se pãzascã acea din vechiũ luare a banilorũ goştinii de la acei ce plãtescũ, fãrã adãogire vre o datã nici macarũ de un ban, suptũ nici un cuvãntũ. Care spre a se pãzi cu nestrãmutare, s'aũ şi învitũ vechiulũ acela aşzãmãntũ prin acestũ luminatũ hrisovũ al înãlţimii sale. În care pricinã s'aũ adusũ de la Prãsfãntulũ a tótã lumea Patriarhũ şi osãbitã soborcicescã carte cu legãturã de blãstãm precum mai susũ se cuprinde.

Iatã cã şi smerenia nóstrã împreunã cu prea iubiţi în Hs. fraţi Episcopii ai ţãrii, pre toţi aciea cari s'arũ ispitii vre odatã a pune la cale, saũ a slãtui saũ de totũ a strica acestã prin domnesculũ hrisovũ aşzãtatã drãptã şi cu iubire de óomeni hotãrãre, orĩ ce ipochimen arũ fi, saũ din cei bisericeşti saũ din cei politiceşti, pecetluim : şi cu înfricoşatũ blãstemũ îi legãmũ şi dicemũ : ca pe unii ca aciea întunericul sã'i acopere, sãgeţi cumplite sã între

În inimile lor, obrazăle lor să se umple de necinste, averea lor să fie spre cea desăvârșită pierdere și peire, lipsindusă de tot felul de procopsală, și dăile lor să fie cu totul întru împușinare, de toate ale lor cele vădute, ca de averea dreptului lor diavolul să se atingă, oftându și tremurându lărândusă pre pământ; ca Cain să fie în totă viața lor, moștenindu și bubele lui Giezi; femeile lor să rămăe văduve, și copiii lor săraci și cerșători și lipsiți de tot felul de procopsele în totă viața lor, și în grabă judecata lui Dumnezeu să'i ajungă la cele vădute de ochii lor.

Iar cari vor păzi cu dreptate pentru acest bine de obștie, hotărârea acăsta ce se cuprinde mai sus, prin acest luminat hrisov, care cu bună rânduélă și așază-mânt s'a făcut, ne atingându și ne ispitindusă întru cât de puțin a strica, ce mai vartos a sta, spre a se păzi cu neștrămutare, unii ca aciea nu numai cu cele drepte și orânduite venituri, cu care au să se împărtășescă spre răsplătirea ostenețelor sale, să se învrednicescă a se folosi spre buna întemeere și sporirea caselor sale, ce să fie și ertați de Domnul Dumnezeu învrednicindu cu îndurările sale cele bogate de amândou fericirile, și de smerenia noastră blagosloviți în veci, amin.

1816. Aprilie, 30.

(L. P.)

(*Îscăliș:*) *Veniamin Mitropolitul Moldovei. Gherasimul Episcopul Romanului. Meletie Episcopul Hușului.*

Hrisovul acesta este scris pe hârtie în mărime de un cot și ceva. Originalul l'am dăruit Arhivei Statului. T. C.

NOÏ GRIGORIE IOAN CALIMAH VVD.

Cu mila lui Dumneđeũ Domnũ țerii Moldovei.

Precum soarele răsărindũ luminează pre toți, și cu razile sale cele strălucitoare ce sunt spre deosebirea altor lumini a crugului cerescũ, isvorășce și dărucesce tuturor celor de supt dânsul, împlinirea bunătăților ce sunt spre îndestularea și înfrumusețarea a tót lucrul; așa și domnii încredințându-se cu oblăduirea, datori sunt a creșce cele folositoare și a întemeea pre supușii sei întru bună petrecerea obiceiurilor bune, și spre folosul obștiei, și asupra bunei orânduele ce va așeđa să întărească ca o pravilă nestrămutată a se păzi, și a se urma întocma pururea, atătũ de însuși orânduitoriuľ ce aũ așezatũ, cât și de cei ce după vremi vorũ ajunge la stema ocărmuirei noródelor acelu locũ în urma sa, și spre a face să fie statornici, trebuiește să păzască dreptatea cătrã toți supușii sei, care este temeiul bunei ocărmuirii, precum este însuși de sine poroncã Dumneđeescã, cătrã cei ce i'aũ alesũ Proniea Sfinției sale a fi stăpănitori de noróde.

Deci dar vedem pre toți câți din ocărmuitorii de noróde aũ păzitũ acéstã sfântã dumne-

dească poroncă, că s'aũ silitũ a afla tôte chipurile dreptății, și la fiește ce pricină, și le-aũ întăritũ cu pravilă nestrămutată, lă-sându ca o oglindă urmașilorũ sęi, faptele cele bune și dreptatea ce aũ păzitũ în vremea stăpânirii lorũ, cu care aũ adusũ pre supușii sęi la vârvulũ fericirii cu bună petrecere. Indemnându-se și alte nęmuri a veni spre locuința acei patrii, întru atâta cât și cele mai selbatece locuri ale țerii le aũ domesnicitũ cu locuință de familie, nu numai a țerilor ce se megieșescũ, ce și acelor mai depărtate, și unul altuea rãvnindũ s'aũ împodobitũ acea patrie întru atâta cât de unde era sălașũ fieurălorũ selbatece, s'aũ făcutũ sate, târguri, și orașe, spre locuința și desfătarea ómenilorũ.

Acestora dorindũ și domniea me a urma, din cėsulũ ce Sfântulũ Dumneđeũ aũ bine voitũ a ne alege cu a sa sfântă Pronie ca să fimũ așeđați érá'și la scaunulũ domniei aceștii de Dumneđeũ păzită creștinéscă țeră, și a nóstră părințască patrie. Cugetul nostru aũ fostũ ca să aducemũ starea ei la cea mai desăvârșită întemeere și fericire, și n'amũ pregetatũ a pune tótă silința nóstră ca să disrădăcinămũ obiceiurile cele rele și netreb-nice și păgubitóre de obștie ce se urma ; și chemândũ ajutorul Présfântului Dumne-

deu, d'întu adâncul inimii noastre și cu nă-
rocirea îmulțitului întu ani, prea înaltului,
preslăvitului și preputernicului nostru îm-
păratu; amă aședatu obiceiuri bune și fo-
lositoare de obștie, poftind din totu sufletul
nostru ca să vedemū starea țerii și a lo-
cuiditorilorū ei ajunsă întu tōtă fericirea și
mulțămirea, care nădăjdumū cu ajutorulū
lui Dumneđu să vedem, și rodirile silinții
noștre precum ne făgăduesoū semnele înce-
păturii ce s'au făcutu cu venirea spre locu-
ința aceștii țeri, câte-va familii de străini,
aședându-se cu tōtă odihna și întemeerea
lorū; și încă ne-putându-se odihni inima
noștră cu milele ce amă arătatū, pus'amū
domniea mea tōtă silinta ca să aflămū ce
chipū de supărare arū fi mai remasū, care
să nu fie pusă la bună orânduială cu odihna
și mulțămirea tuturorū de obștie, și cu ne-
adormiți ochi fiindū asupra aceștii cercetării,
amū aflatū slujba goștinii care se obiceiuse
de mulți ani, de se urma, câte 5 parale
vechi de oae, cu care somă pricinuia îm-
pedecare la mulți din cei ce le era voința
a ține acestū felū de bucate, socotindū o
greutate ca și slujbele ce se urma mai în-
nainte cu nume de văcăritū;—cum și mulți
din cei streini ce le este hrana cu acestū
felū de bucate a oilorū, care dorescū a veni

cu locuința în pământulă acesta. (Unde se păzesce dreptatea și milostivirea.) Și cu pricina somei ce era la goștină se împedea din gândulă și voința loră.

Pentru acésta dar n'am putut suferi mai mult să se urmeze acésta slujbă, cu suma ce s'aũ arătatũ că se urma de mulți ani, și mai vârtosũ une ori și cu adaosũ, ce precumũ alte rândueli ale dăjdilor, prin osteneala ce amũ pusũ s'aũ aședatũ, de se urmează cu odihna și mulțămirea tuturorũ de obștie. Iată s'aũ hotăritũ și s'aũ aședatũ, să fie și slujba goștinii câte dece bani noi de oae, și ca să fie păzită și ne-strămutată deasupra țerii mila acésta, s'aũ întăritũ cu hrisonul acesta. Prin care poftimũ domniea me și pre alți luminați domni, pre care îi va milui. Dumneđeũ cu domniea țerii acésteia în urma nóstră, ca să nu strice, nici să strămute acésta milă, ce mai susũ se arată, care este spre întemeerea, împodobirea, și înmulțirea locuitorilor țerii acésteia, ce mai vârtosũ să întărescă pentru a Domniilor sale vecnică pomenire. 1768, Ghenar.

Noi Grigorie Calimah Voevod.

(L. P.)

Procił Constantin Sturza vel-Vist.

. Hrisovulă acesta este cu scrisóre veche, dară lămurită pe hârtie, în mărime de unũ cotũ și ceva. Originalulă se păstrează în Arhiva Statului, unde l'am depusũ. T. C.

NOÏ ALESANDRU IÓN CALIMAH VVD.

Cu mila lui Dumneđeú Domn țerii Moldovii.

Din césul ce din Dumneđeésca Pronie ne'am orânduitú domn și oblăduitoriú țerii aceștia a Moldovii, socotindú neaparata datorie ce are un stăpănitoriú a preveghe spre cele de trebuința obștii, totú scopulú și cugetul domniei mele aú fostú și este să ne silimu cu tótă vărtutea, nu numai ca unú domnú și stăpănú, ce și ca unú părinte aceștii patrii, ca prin ajutoriul milostivuluí Dumneđeú după rávna ce avem, să aducem la bună stare tóte acele ce întâmplarea aú adusú a se afla întru neplăcută rânduélă și pricinuitoře de supărare și neodihna obștii, care după ce cu vrerea lui Dumneđeú amú venitú la părintesculú și donnesculú nostru scaun, între altele luatam sama că nici curți pentru șederea domnilorú nu se află, fiindú că din întâmplare aú arsú și s'aú stricatú cu totul, și nu puțină supărare se pricinuește boerilor, și altora luândulise casele pentru șaderea Domnilorú, neavândú unde ei să șadă.

Deci socotindú domniea me că acésta este cea mai întâi trebuința de a se pune la cale, pentru ca și Domniú să aibă unde se șază, și supărarea a se lua casele unora și altora pentru șaderea domniei să lipsască, n'amú lăsatú a nu cerca tóte chipurile ce s'arú pute afla mai lesnitóre spre punerea la cale a aceștii neurnite trebuința, și după tóte cercările ce s'aú făcutú, fiindú că a se face la locú curțile vechi, trebuea o mare cheltuélă;—altú mai lesnitoriú chipú nu s'aú găsitú fără numai cu bună învoélă s'aú cumpăratú de la al. nostru cinstitú și credinciosú boeriú

D-lui Costachi Ghica Hat : casele D-sale cu locul lor de lângă sfântul Spiridon, și s'aū mai cumpăratū și de la al nostru cinstitū și credinciosū boeriū D-lui Lupul Balș biv vel Spat. casele D-sale cu locul celor ce sunt ală-turea cu casele D-sale Hat. și nefiindū din destul numai odăile ce se află într'acéstă casă spre a șade cu odihnă, s'aū mai făcutū și alte case ală-turea cu aceste, și s'aū mai cheltuitū și cu meremetulū celorū cumpărate nu puținī banī, care casă s'aū socotitū și s'aū hotărâtū ca să rămāe de acumū înainte de apururea curții domnești.

Insă după ce s'aū găsitū chipulū acesta și s'aū pusū la cale într'acestu chipū, cercāndusă și chipulū spre plata acestorū banī, macarū că la o trebuință ca acésta este datorie a tuturorū locuitorilorū țerii, care trebuia să éasă o dare pe țară, darū fiindū că țara în vremea acésta se află însărcinată cu multe și grele havalele, spre săvârșirea împărăteștilorū poronci, nu s'aū pututū a se mai însărcina iarăși țara, și cu plata acestorū banī, ce cu sfatulū de obștie s'aū socotitū ca acumū la slujba vādrăritulū anulū acestuea 1795, afară de optū banī vechi, obicinuitulū vādrăritū, și afară de câte un banū nou de vadră, banulū miliū, să se mai ūea încă, câte doi banī nooi de tōtă vadra, pe totū vinul ce se ea vādrăritū, cu care banī ce se vorū stringe să se plătescă casele ce s'aū cumpăratū, și casele ce s'aū făcutū, și meremetulū ce aū fostū trebuitoriū la casele cumpărate, și iarăși le dāruimū țării pentru ca se fie de apururea curții domnești, fiindū pentru odihna și celora

din urma noastră luminați domni. Însă acești câte doi bani la vadră să se ea numai acum într'acești an, pentru că trebuința a silită a se lua, ne găsindusă altă chipă mai lesnitori; iară de acum înainte nici în vremea domniei noastre, nici în urma noastră, în vremea altor luminați domni, să nu se mai ea, ca un lucru ce este peste vechiul obicei, și viderat că pôte să aducă și păgubire Visteriei, căci adăogându-să plata vadrăritului, apoi cei cu viile ne cunoscându folos, trebuia să le lasă nelucrate, și cei care voră ave scopos de a mai face vie să continescă, și în loc de folos Visteriei, se va pricinui mai multă scădere.

De care poftim domniea me și pe alți frați luminați domni, pe cari Sfântul D-șeu îi va orându în urma noastră la domniea acești țări, ca să nu socotescă ca un obicinuit lucru luarea acestor câte doi bani, căci de cătră Noi nu pentru alt sfârșit s'a luat, ce numai pentru arătata de sus trebuință, care cu alt chip nu s'a putut pune la cale, întâmplându-se într'o vreme ce era atâtea havalele și poronci împărătești și lipsă în țară.—Scrisus'a hrisovul acesta la scaunul domniei mele, în orașul Eașii, întru cea din tăi domnie a noastră la Moldavia în anul din tăiu. La letu 1795. Sept 3.

Noi Alexandru Ionu Calimahu Voevodu

(L. P.)

Iordachi . . . vel-logofatu Procitoh.

Iordachi Roset vel Vistu Procitoh.

S'a trecut la condica Visteriei: Costantinu Burchi Cluc.

Hrisovul acesta este scrisă lămurit pe hârtie de un cot. Originalul este dat de mine Arhivei Statului. T. C.

NOÏ ALEXAN. CONST. MORUZ VVD.

Boj Milost. Gospodar Zemli Moldavscoi.

Cercetânduse de cătră însum! Domniea me această sobornicească hotărîre, s'au aflat că este pre cu cale, și cu dreptate, vădînduse că privește, numai și numai la folosul patriei, și la îndămăna și înlesnirea aflărei trebuincioasei cherește pe la sarhaturî și la Țarigrad, cum și la împlinirea dreptății ce trebuia să aibă cei ce au moșii cu păduri, să'și ea dreptul venit, precum asemenea iau și cei ce au moșii la câmpu; deci dar ca pe o dreaptă aședare hotărăm domniea me întocma asemenea să urmeđe, cum pre larg mai jos în anaforaoa aceasta se cuprinde, pădîndusă nestrămutat în veci, ca o folositoare și dreaptă pravilă a pământului la care poroncim domniea me, D-lor voastre veliți Logofeți, îndată să se scrie cărțile domniei mele pe la toate ținuturile spre înștiințarea și pădirea de obstie a acestii folositoare pravili, pe lângă care cărți să se deie și osebite cărțile domniei mele, la mânia celor ce vor ave păduri pe moșiile lor, ca după hotărîrea aceasta, să se urmeđe nestrămutat; — iar care din locuitorî, ar urma înprotivă, să se pedepsască spre pilda altora. Deci s'au întărit anaforaoa aceasta cu a noastră dom-

nească iscălitură și pecete. 1792. Noemb. 28.

(Iscălit.) Noî Alecsandru Cost. Moruș Voevod.

(L. P.)

Prea Înălțate Doamne.

Prin domneasca țidulă ni se poronceste ca adunândune la un loc să socotim în ce chipu să se urmeđe, pentru codrii întregi i luncii dumbrăvi și rădiuri, adică câte cât să aibă a da cei ce iau cherește la stăpăniî mosiilor, socotind ca nici stăpăniî se nu se păgubească de venitul mosiilor, dar nici locuitorii să nu se supere, sau să se asuprească peste dreptate, cu cerire fără rânduială, ce și o parte și alta-să rămăe mulțămii, pentru ca să poată locuitorii a nu se lipsă pentru trebuința lemnelor.

Si după socoteala ce vom face în ce chipu vom găsi cu cale, pre largu să instiințăm pe înălțimea ta.—După a înălțimeî tale poroncă adunândune, am stătut a socoti pricina aceasta cu amăruntul și cu toată luarea aminte, și măcar că prin condica Visteriei se hotărăste ca numai rediurile și dumbrăvile se fie oprite și apărate, iar luncile și pădurile meree, adecă codrii, să fie neapărași și sloboși a tăea fieste cine ori ce felu de lemnu ar vre.

Si mai ales lunca Prutului până acuma n'au fost poprită nici odată, dar fiind că dintru început era păduri și luncii mai multe de cât acum (după cum este stiut); la facerea condicilor nu s'au fost socotit bine câtă stricăciune de obstie au putut să pricinuiască în vremea viitoare, nepađa și neapărarea pădurilor, care păduri și luncii în toată vremea fiind trebuincioasă și de folosul obstii, se cădea să se fi pus la cale de afi și acestea supt pađa și apărare, a nu se strica fără de cale de cătră norod; ca în vremea

ce va ave cineva trebuință de chereste, orî pentru casă, sau orî pentru care alt lucru, să găsiască pin pădurile de pe aproape mai cu estin prețu. Iar nu după cum se urmează în vremea de acum : a se cumpăra cheresteaoa podurilor lași, și altor trebuință cu prețu mare, afară de rânduială, care scumpete nu urmează dintr'altă, fără numai din depărtarea pădurilor, din care rea urmare ce au fost în pământul acesta, de a nu fi pădite pădurile, după cum pintr'alte țeri, s'a ruit prețul cheresteliî atăta de mare ca și cum ar veni dintre'alte țări străine și departate, care aceasta este un lucru foarte vrednică de socotință, cum că se cade a se aședa la o bună rânduială și pață, ca atât în vremea de acum cât mai ales și în vremea viitoare, să se folosască obstea cu îndestularea și estinatatea cheresteliî prin aflarea cea lesnită, atât fieste care pentru a sa trebuință, cât ca și orî în ce vreme s'ar cere chereste, atât aice cât și la Tarigrad, și pe la sarhaturî; după cum împrotivă cându nu să va face pață și apărare pădurilor, se pricinueste greutate și supărare obstiei, pentru pricinî ca acestea.

Întâi, că prin păduri se află mulțime de lemne oborâte jos de putrețescu înzedar, dar locuitorii ce aduc lemne pentru arsu în foc de vândare, ne fiind pădurile poprite caută care copaciu este mai bun și mai dreptu și'l taie pentru lemne de foc, despiciândul să arăte frumoase ca să poată lua prețul cel mai bun; (după cum și eu) iar nu caută să și încarce carăle din lemnele cele uscate ce suntu oborâte la pământu, fiind și mai bune de arsu, dar mai nearătoasă, și mai ales unii oboară copaci din cei mari și numai crengile le încarcă în cară și le aducu de le vând în târgu ca lemne de arsu în foc, iar tulpina rămâne de putrețeste în pădure înzadar, cariî dintr'o tulpină ca acelea

poate să încarce 10 și 20 cară,-dar pentru ca să nu se ostinească își încarcă carăle numai din crengi.

Al doilea, pentru tăcutul cherestelei, ce vându locuitorii în târguri și fac plute de vând la corăbii, acei locuitori ce vând acea chereste, taie câte 10 sau și 15 copaci până află un lemn bun de le vine la măsura ce au trebuință, și pentru un lemn strică 10 și 15, și acele lemne ce rămănu oborâte jos, putrețesc și se pierdu.

Al treilea de multe ori locuitorii ce sunt trăitori pe lângă păduri nu poartă de grijă să și facă fân de cu vară, și earna își erneadă cereși de vite, numai cu pădurea, de rămănu copacii cei mai de treabă și dumbrăvile, care și acestia nu puțină stricăciune fac pădurilor, și osăbit de acésti fac păgubire celor cu dumbrăvile, că aciea copaci dărmați până în 20 sau 30 de ani nu facă ghindă cu care se hrănescu oile și mascuții, care pe acea ghindă stăpăni moșiilor în toți anii ar pute lua venit de la negușitorii, ce fac turme de negușitorie, și înt'atâta sumă de ani, rămănu stăpăni păgubași de acel venit, ce pot a ave de pe ghindă.

Al patrule, mulți din locuitori, obicinuescu de fac curățuri pentru aratu și pentru cosit fân, tăind dearăndul copacii din pădure meree, de o facu câmpu, care acésta s'au obicinuitu peste tot lucrul, de strică pădurele numai pentru că nu vor să margă la câmpu pentru depărtarea locului.—Mai sunt și alte îndrăgănele a locuitorilor de strică pomeții și liveșile, pricinuindusă tot din nepață, care nefiindă voe și poroncă de la domnie, nu s'au urmată până acum ; și cu această pricină multe dumbrăvi și păduri și codri m-reo, au rămasă mai câmpu, precum este scutu și văduțu de toți ; că întâi la ținutul Sorocăi au fost nisce dumbrăvi ca nisce codrii, și

acum mai nici se cunoscă unde au fost; asemenea și la ținutul Covurluiului, au fost câți-va codri merei, care era foarte de trebuință, căci cându era vre o poroncă vrednică de grăbire ca să se dea din țara aceasta chereste pentru trebuința Țarigradului, sau pe la sarhaturi, acolo se găsea, și pre cu lesnire se pogora la schele, iar acum au rămas câmp, numai abia se cunoscă ciriteii, și asemenea au reamă și alte păduri mari, și lunci de pre la ținuturi, și de nu se va face căduta poprire, cu vreme nu se va afla, nici va rămâne în păduri lemnă trebuincios, mai ales chereste mare pentru trebuința Țarigradului, și altor Sarhaturi. Deci la o pricină ca aceasta, de cătră noi aceste chipuri de îndreptare s'au găsit cu cale. precum arătăm în jos. Adecă : 1.—Se fie propire a nu se strica rediurile și dumbrăvile supt nici unu fel de nume, ci stăpânii moșiilor să le apere și să le pădască, și jirul ce se face pin dumbrăvi, stăpânii aciea se fie volnici al vinde cu prețul ce se vor pute învoi, la negușitorii, și la alții ce facă turme de mascuri, iar fără de învoiala stăpânului moșiei, de va cuteța cineva să mănânce jirul cu mascurii, sau cu oile lui, sau să taie copaci ce pot fi trebuincioși pentru chereste, să se pedepsiască ;—cum și pe ciubucile ce tae din pădure cibucci, să dea țăciuală la stăpânul moșiei din țece unu ;—asemenea și din haragii pentru vii, din bețele pentru cercuri și din pari, încă să dea țăciuală din țece unu, cum și din nuele să dee din țece brațuri unu, iar banii să nu eie stăpânii pentru acea țăciuală. pentru că precum iaă stăpânii moșiilor dejmuri de pe moșiile ce au la câmp ; așa se cade a lua si cei ce au moși cu păduri ; iar din copaci ce vor fi căduși la pământ, se nu fie nimene proprii a lua lemne pentru foc, fără a nu da nici o țeciuală.

2. Lunca Prutului, i a Siretului, i alte lunci și păduri să fie poprite de a nu se strica. după obiceiul norodului celui prost, ce cei ce vor avea să taie lemne pentru foc să nu aibă voie a tăia copaci mari și să ca numai cren-gile, ce se-și încarce carăle cu lemne de cele ce sunt oborâte la pământ, căci acele lemne sunt și bune de ars în foc, iar copacii de fag, nefiind atâta de trebuincioși să aibă voie a tăia pentru lemne de foc, și când nu vor găsi nici copaci de fag nici alte lemne din cele oborâte jos, atunci să taie și din copacii cei rei ce nu sunt de trebuință, ferind copacii cei buni;—așijderea și cherește de casă sau de vânzare, de va avea să taie cineva, întâiu să se invoiască cu stăpânul, și dând dăciuală din dăce lemne unul, să fie volnic a tăia, iar de va îndrăzni se taie fără de invoială, să se pedepsiască;—dar pe lemnile pentru foc se nu se de nimic dăciuală.—3. Pădurile și codri merei, pe unde vor fi, să aibă datorie neapărată stăpânii moșilor a pune păzitori, ca asemenea ca și luncile se fie apărate, și ori cine va tăia cherește, ori de ce felu, să de dăciuală moșiei de dăce lemne unul, iar care va îndrăzni să taie fără invoială stăpânului moșiei să se pedepsiască. Fără numai de pe cherestea ce se va tăia cu rânduială, din poroncă domnească și pe cherestea ce se va tăia pentru biserică, și pe cea care își vor tăia locuitorii, ce vor fi șădători pe ace moșie, să-și facă loruși case, să nu deie dăciuală, cum și pentru lemnile de ars în foc, din cele oborâte jos, sau când nu vor fi de acele, din copacii de fag sau dintr'alți copaci netrebuincioși, cum s'a arătat mai sus, să nu fie popriți, nici locuitorii ce vor șede pe acele moșii, nici alții de pe aiurea, ce se fie volnic a lua, după această rânduială ne dându nici o dăciuală.

4. Orî carele volnicū să nu fie a tăe pomî pentru lemne de focū, saū orî pentru ce trebuință alta.

5. Spinii, porumbrei, cătini și alți spini, se nu fie popriți, ce fiesce cine să taie fără a nu da nici o dăciuală stăpânului moșiei.

6. Orî cine va îndrădni și va urma împotriva acești hotărâri, nu numai să deo hotărâta dăciuală, ce să se și pedeptască spre pilda și altora, pentru că cu acēsta nu se vor strica rediurile, i dumbrăvile, i luncile și codrii în dădar, cum și stăpânii moșilor ce vor ave păduri vor cășciga dreptatea lor, luânduși hotărâta dăciuală a moșilor, precum iaū cei cu moșiile ce aū la câmpū, și se face o dreaptă cumpănire de obscie. Iar acelor ce aū să taie orî ce feliu de lemnū, (afară din cele arătate pe care nu aū să deo dăciuală). nu li se face nici o strâmbătate pentru că vor da dăciuala moșiei, căci locuitorii vând cherestea cu îndestulū prețū, precum aceasta și de cătră înălțimea ta e sciută, și trebuie să deo venitul moșilor, numai și stăpânii să nu cutede a pricinui supărare și asupreală cu să și tragă zăciuală pentru unu feliu de chereste dintr'alt feliu; ce osăbi din tot felitul să aibă aș luă dăciuală, cum nici se supere a lua bani pentru dăciuală, căci cari vor cuteda cu urmarea împotriva acești hotărâri, nu numai se păgubiască ace dăciuală, dar încă să se și pedeptască. Osebitū mai socotimū, însă de se va găsi și de cătră înălțimea ta cu cale, ca în vremea tomnilor, după ce își ridică locuitorii tot lucrul pământului, pe la locurile unde este lipsă de lemne, stăpânii acei ce vor ave moșii fără pădure, se vie să arâte la domnie, cerēndū unu ajutoriū în chipū de clacă, de la locuitorii ce vor fi sădători pe acele moșii, ca să iasă într'o di, saū în câte se va

socoti cu plugurile să are și să samene ghindă, iar pe unde vor fi ciritei să'i curățiască ca să se înlesnească spre creștere de a se face copaci mari, și domnia poroncind dregătorilor de pe la ținuturile unde vor fi acele moșii, vor pune în lucrare, și cu chipul acesta s'ar spori dumbrăvile și pe acolo unde acum este cu totul lipsă, și nici locuitorilor nu le-ar cădea cu greutate ace clăcuire, ce ar da spre folosul obștiei. Prea înălțate dómne ! noi într'acest chip am găsită cu cale a se urma, și înștiințăm, iar hotărârea rămâne la Înalta înțelepciune a înălțimii tale.

1792. Oct. 16.

Ai înălțimii tale pre plecate slugi.

(Urmează și iscăliturile a 10 boeri mari.)

S'aũ trecutũ în condica de Anaforale.

Matei Costin Condicar.

Anaforaua aceasta cu redoluția domniuscă în frunte, este scrisă pe hârtie îndoită. Originalul este în Arhiva Statului depusă de subscrisul Th. C.

NOI CONST. MIH. CEHAN RACOVIȚĂ VVD

Cu mila lui Dumnezeu Domn țerei Moldovei.

Datoria domnilorũ, a stăpânilorũ acelorũ ce stăpânescũ țări și povățuescũ noróde deapururea este a lua sama, a cerceta lucrurile cele trecute cum s'aũ purtatũ, cum s'aũ chivernisitũ, și care ce sfârșitũ aũ arătatũ, și din cele trecute póte lua lumină pentru cele viitoare, să cunóscă care aũ adusũ stricăciune, și cu ce chipũ trebuie să se prifacă din răutate la fericire. Cumũ și cele

bune cu ce chipū de tǎrie sǎ se întemeezǎ spre pazǎ de starea bunǎ, fiindū cea mai mare fericire și laudǎ la un povățuitorū ca acela. Care va aduce aceste chipurī de rǎde ale bunǎtǎții, și mai cu deadinsul la patria și moștenirea sa, cǎștigǎndū și de la Dumneđeū adǎogirea darului, și de la politie laudǎ, și de la norodulū seū mulțamitǎ, și pomenirea vecinicǎ de bunǎtate. Dreptū aceea dar socotind domnia me și pentru starea țerii aceștiea, unde din darulū lui Dumneđeū, și din mila puternicīi împǎrǎțīi ne aflǎm domnū și povățuitorū.

Cercetat'am prin mulți și cu multe chipurī de întrebǎri, din ce pricinǎ în țara acēsta suntū prin multe locurī lipsǎ de ómenī și siliștīi pustii de multǎ vreme, la altele de nicī aū apucatū cineva sǎ locuēscǎ ómenī pe dǎnsǎle, unele nicī stǎpîniī moșiei cine sunt nu se șcie, și ne-aū arǎtatū unīi un felū de chipurī, alții altele, la care n'am pututū da credințǎ întru adevǎrū. Ne'aū arǎtatū și acēsta cǎ în vechile vremī, cum la rǎposatulū domnū Vașile Voevodū, și la alții mai înainte, cum și mai încóce, s'aū tǎmplatū de multe orī vremī turburate și prǎzi în țara acēsta, de aū pustiiitū locurile, póte cǎ s'arū fi întǎmplatū și aceasta. Darū și de cǎndū s'aū alinatū lucrurile, și s'aū făcut pacea, cum de n'aū mai venitū și țara iarū la starea ei. Ne'aū arǎtatū cǎ și din pricina birului fiindū cu asuprelǎ peste putința locuitorilorū, le'aū datū pricinǎ de stricǎciune, și la acēsta trebuiește sǎ se socotēscǎ, cǎci póte s'arū fi tǎmplatū a face, și lucruri ca de aceste, supǎrare fǎrǎ de dreptate și peste putințǎ. Darū mai de multe orī s'aū

tâmplatū și domni buni, și poftitorī a face bunățate de întemeere, și iarū nu s'aū pututū ca să se mai întemeeze cu mulțimea de norodū țara acésta.

Amū cercetatū și pentru părțile străine cu care se megieșește țara aceasta, cumū și în ce chipū se află pentru mulțimea de noróde, și am aflatū adevărulū că, în tóte părțile mulțime de noroade se află, și moldovenī fórte mulți. Sfătuitune'amū cu al nostru cinstitū și duhovnicescū părinte Sfințiea sa Chirū Iacovū Mitropolitul țarei, și cu toți Arhieriei, Episcopii de pre la scaune, de pre afară din țara acésta, și cu tótă boerimea nóstră, ce vom face ca să putemū afla adevărulū, și să putemū găsi vre un chipū de îndreptare bună. Și s'aū pusū la cale de s'aū trimisū acolo la dânșii ca să vie câțva dintre dânșii aice să se întrebe, să cercetămū lucrul acesta, să putem cunóște adivărul, care s'aū și făcutū. Și iată aū venitū aicea doi trei preoți, și patru cincī ómenī din cei mai de ispravă, și scoținduī însuși înaintea domniei mele și a tótă boerimea, s'aū întreatū să arăte, totū adivărul din ce pricină s'aū stricatū, s'aū dusū de aice din pământulū Moldovii în părți streine, într'alte țări, și lângă altele ce aū arătatū totū temeifulū stricăciunii lorū, l'aū arătatū că este din pricina vremelnicii nestări, adecă neștiindū și nefindū hotărâtū ce se deie birū pre anū, și acésta i'aū strămutatū de s'aū dusū în țări străine, și s'aū cunoscutū a fi óre cum adivărul, și aū datū pricină și țării aceștie de lipsă de ómenī, darū și lorū câtă răutate, că lângă alte nevoi ce tragū acolo, pre mulți i'aū întunecatū

și de la strămoșasca a lor credință, alții cari totu își defendivesc strămoșescul lor ritu, însă numai cu numile; din care pricină mai pe multe locuri lipsăscu de n'aũ nici preuți, unde aũ și preuți, n'aũ biserici, și cei mai mulți în vicața lor nici la biserică nu mai mergu, și mai la toți mórtea lor le este fără de nici o grijă de gătirea morții, și altele ca de acestea și mai multe, cu lacrimi le'aũ arătat și le'aũ jăluitu acești de mai susu arătați, ce aũ venitũ de acolo înainte domniei mele, și înainte a tótă boerimea divanului nostru.

Care rugăminte a lor n'am pututu domniea me a o trece cu vederea, și amũ vrutu și amũ poftitũ cu toată voea noastră a le face milă de bună așezare, și întemeetă stare, și iată prin acestũ cinstitũ hrisovũ al domniei mele arătãm tótă așezarea ce li s'aũ făcutũ.—Fiește care din zioa ce va veni aice în țară, să aibă odihnă, nesupărândusă orĩ câtũ de puținũ, șesă luni, și după aceea să între la așezare, adecă: de totũ omulũ căsasũ să deie într'un an câte decele lei, și de holteiulũ de vârstă câte cincĩ lei într'un an. Și acești bani se'ĩ deie pe patru ciferuri într'un an, iarũ vornicelul satului și vătămantul să fie scutiți de birũ și de desătina pe tóte bucatele lorũ, ce vorũ ave, stupĩ saũ mascuri, să deie pe decele bucate un leũ după cum daũ boerii. Și goștina pe oile ce vorũ ave pe drepte bucatele lorũ să deie câte două parale de óe, și vácăritũ încã vorũ da, darũ numai odatã într'un an iarna, și câte un leũ de tótã vita, iarũ de s'arũ tâmpla pentru vre o trebuință a domniei, saũ a țării să se scótã vre o datã cu-

niță pe vite vara, sau vre un adăoșagă pe alte slujbe, ei cu de aceste măcară cu ună ban mai multă, și nici o dată să nu fie supărați. Așezarea loră să fie pe moșie, ori a cui, și unde le va plăce, locul să fie de trebuința și hrana loră, și aceluia ce va fi stăpână moșiei să deie dejma obicinuită din țarină și din fânață, iară din grădinile de pe a casă nimică să nu le eie, nici de boerescă nimică să nu lucreze, nici cu clăci să nu i supere nime, atâtă stăpânii moșiloră, câtă și dregătorii ținutului.

Numai pentru boeresculă stăpânului moșiei să deie de totă casa într'un an, câte șesă potronici, însă trei potronici la Sf. Dimitrie, și trei potronici la Sf. Gheorghie. Numai și ei toți să se ferescă, ómenii de țară pintre dânșii să nu priimască, cum și niscaiva bucate a ómenii de țară să nu mistuească, uici ună felă, nici la o slujbă, că apoi nu numai că după dreptate vor pierde mila și buna așezare ce li s'au făcută, ce încă se voră și pedepsi cu urgie domnescă.

Și pentru ca să nu aibă vre o călcare sau să i supere vre unii din dregători cu glóbe, hotărím și acésta că, după ce se voră strânge mulți, acești străini să și alégă pre unul dintre dânșii, care a fi mai cu socoteală, și să se facă judecători între dânșii, să caute pricinii ce voră ave mai mici, iară lucruri mai mari ce voră ave, să li se caute judecata cu divanulă domnescă.

Și așa la tóte să se urmeze după hotărârea, și pentru ca să fie păzită și nestrămutată și totă de-a-una stătătoare așezarea acésta; iată cu sfatulă d-loră sale toți Veliții boeri, s'au poftitū și Préosfinția sa părintele Mitropolitū,

și cu toți Arhieriei țarei, să întărescă și cu mare blăstămă lucrul acesta, să ne fi păzitu pre deplină, și la toate după cum arată mai sus, și să nu se strămute macarū la una, și nici odată; și spre acesta încredințăm prin hrisovul domniei mele acesta, în carele însuși domniea mea amă iscălită, și am pusă pecetea.

Velét. 7264. Luna.

(Iscălită) Noī Constantin Voevoda.

(L. P.)

(Urmăză și iscăliturile a 12 boerī mari)

(Iată mai în josă și legătura arhierescă spre ținerea cu sfințenie acelorū cuprinse în hrisovulū acesta.)

De vreme că iubitoriul de Dumnezeu al nostru milostivu domnu și stăpănu, cu iubirea măriei sale cea multă, poftind a face acéstă multă milă, și facere de bine cătră acei înstreinași și răsipiși de pe la locurile lor într'alte țeri streine, (după cum mai pre larg arată al măriei sale luminat hrisov.) și poftind atât noi Arhieriei țarei cătu și toți dumnealor Veliși boerī, una ca aceasta a se face, și al doile a se pădi, și toți și cu toată puțința noastră, și la tote vremile apucăndune, că vom sta, să nu se strice această bună așădare, nici odată, ce să se pădască nestrămutat.

Iară carele s'ar afla să îndemne, ori să arăte alte chipuri, carele după vreme se va afla în cinste la domni, și în trecire, ori din boerī ce sunt iscăliși în hrisovul acesta, ori din cei ce nu vorū fi iscăliși, și ori din pământeni noștri, ori din boerī greci ce se află lângă domni, sau ori carele a fi în rânduela boeriei, sau la vr'un sfatū, și vá da improtivă sfatū reū de stricăciune, sau de n'a sta

orî carele și cu tótă puțința lui, să se păzască așezarea acésta nestrămutată, sau Arhiereul carele a dizlega spre stricăciune, toți cu mare râvnă am cerșut să se întărescă lucrul acesta cu blăstămuli sfintei biserici.

Pentru aceea dar, cei ce vor fi înprotivitori spre stricăciune, iată că'i legăm cu jurământul, într'acest chip înfricoșata judecata lui Dumnezeu cu urgie pe unii ca aciea să'i judece, și săgețile cele veninate ale nevăzutului Dumnezeu, să fie asupra lui, și asupra case'i lui, și să'i scurteze Dumnezeu viața, și cu sunet să se stingă pomenirea lui, și ertare să nu aște, nici procopsală să nu aibă, ea niște râvnitori de stricăciunea patriei lor; iară carele se va sili spre cele bune, și mai vârtos spre întărirea și paza acestii bune tocmele, să fie blagosloviți, și să le înmulțască Dumnezeu anii vieții și starea dregătoriei sale.

Velétu 7264. (1756) Luna. . . .

(L. P.) *Iacob Mitropolitu Moldovii.*

(L. P.) *Ionichie Episcopu Romanului.*

(L. P.) *Dăsisfeiu Episcopu Rădăuțului.*

(L. P.) *Ionichentie Episcopu Hușului.*

*Originalul acestui hrisov s'au dăruit de subscrisul
Arhivei Statului.*

T. C.

NOÏ GRIGORIE GHICA VOEVOD

Bojio Milostiyo Gospodar Zemlii Moldavscoi.

Facemă șcire cu această carte a noastră tuturor cui se cade a ști.—Iată după datoria domnilor ce se cade a socoti deapurarea pentru starea și chivernisala supușilor săi, și domnia me socotindă am cunoscut pentru goștina lo-

cuitoilor prostimii, care până acum au datu goştina de 15 oi doi lei, că cu asupreală le-au fostu forţe, din care obiceiū n'au pututu locuitorii a'si înmulţi acestū felū de bucate. Pentru care după cum şi alte câteva obiceiuri, care am cunoscutū că suntū de stricăciune, şi supărare locuitorilor, domnia mea le-am aşedatū, precum arată testamenturile fieşte căruia obiceiū deosebit.

Aşa dar şi pentru goştina locuitorilor prostimii ţareii nōstre, am făcutū milă şi i-am aşedatū să deie goştina de dece bucate un leū. Şi de acum înainte aşa vor plăti goştina toţi, după cum scrie acestū testamentū.

Şi după a nōstră viaţă şi domnie, pe cine Dumneđeū va alege, orī din fiii nōstrii, orī dintr'altū neamū, a fi domnū aceştii ţări, poftim ca să nu strice, ce să întărească testamentul acesta; şi făcătorilor de bine ţerii aceştia, rugăm mila lui Dumneđeū deasupra lor să nu lipsască; iară care s'ar ispiti a afla mijlocire sau pricină, ca să strice aşedarea şi testamentul acesta, să fie blăstămaţi de Dumneđeū, ce au făcutū ceriulū şi pământul, şi de Precurata Fecioră Mariea, şi de toate sfintele sobōre, să fie afurisiţi şi anafima, să aibă parte cu toţi împrotivitorii lui Hristosū, si el şi neamul lui procopsală să n'aibă nici odinioră; aşjderea şi care arū îndemna şi arū sfătui, să fie părtaşi blăstămuli. ce scrie mai sus. Aceasta scriem.

Iaşii. Veleat. 7240. Ghenar 20.

(Iscălit) Noi Grigorie Ghica Voevod.

(L. P.)

(L. P.) Ghedeon Mitropolit Moldovii.

(Urmeadă şi iscăliturile a 12 boeri mari.)

Tanasie diaconulu am scrisū.

De și textul acestui hrisovă este puțină, totuși el este scrisă pe hărtie mare și în lungime de ună cotă. Originalul se află în Arhiva Statului depusă de subscrisul.

T. C.

NOÏ SCARLAT ALEX. CALIMAH VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domn țerei Moldovei.

Se face scire cu acest hrisovă al domniei mele pentru sfânta Mitropolie din Iași, că arătându-ne al nostru cinstit și dohovnicesc părinte Preaosfinția sa Chirio Chir Veniamin Mitropolitul țării, precum că are hrisoave de miluire de la cei mai înainte de noi luminați domni. ca venitul de dejmă ce esă de pe moșiile Mitropoliei să'l scutească de vădrărit, asemenea și din vama Gospod, de a lua pe tot anul câte dou sute lei, au făcut cerire ca și de cătră domniea me să se întărească asemenea. Deci cercetând domniea me și vădăndusă hrisoavele altora luminați domni de mai înainte, și socotind că se cade a fi împărțită sfânta Mitropolie și de cătră domniea me cu aceste mile, prin acest hrisov al domniei mele, asemenea întărim și hotărîm, ca la slujba vădrăritului, tot vinul ce va eși de dejmă de pe moșiile Mitropoliei, Vlădiceni și ot ținut. Eși, și Iugani și Tutova, să fie scutate de vădrărit, nimăru și nimică să nu deie.

Și osebit să aibă a lua sfânta Mitropolie din vama Gospod, pe tot anul câte două sute lei, care bani, să se deie de cătră vameși, orî în vândare de va fi slujba vămii, sau în credință de se va căuta, în două rânduri pe an, adecă jumătate la ziua Nasterii Domnului Nostru Is. Hs. și jumătate

la ziua Sfintei Învierī. Drept aceia poruncim domniea me Dv. boerī vādrarī, D-tale vel vameșu de Carvașara, de cātrā toți să se păzascā întocma precum mai sus se cuprinde prin hrisovul acesta. Poftim dar domniea me și pe alți frați luminați domni, pre carii Sfântul Dumnezeu îi va orāndui în urma noastră la domniea acestei țării, să nu strice această milă, ce mai vārtos să adaogă, și să întăreascā pentru a domniilor sale vecinicā pomenire.-----Scrisus'au hrisovul acesta la scaunul domniei mele, în orașul Eșii, intru a doa domnie a noastră la Moldavia în anul din tăiu. Veleat 1813. Iunie 13.

(Iscălit) Noi Scarlat Alecsandru Calimah VVD.

(L. P.)

Sturđa Vel Vist procitoh.

(Iscălit greceste.) Dimitrie Plagino.

*S'au trecutū în condica Visteriei de hrisouve
Constantin Veisa.*

Originalul acestui hrisovu este depusū în Arhiva Statului de cātrā subscrisulū. T. C.

NOÏ ALEX. COSTANTIN MORUZ VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domn țerei Moldovei.

După neapārata datorie cu care stăpānitorii și oblādutorii de noróde suntū însārcinați a se afla pururea cu părintescā îngrijire și a privighe cu neadormire, pentru odihna și fericirea tuturorū supușilorū, a întemeea și a statornici cu cea mai

bună rânduiala toate acele prin care urmază folosul de obștie; a dizrădăcina cu totul acele care din întâmplarea vremiloră au ajunsă a se urma cu asuprire și neodihna supușiloră.

Din césul ce prin Dumneđeésca Pronie acum de al doile, ni s'au încredințatū oblăduirea țării aceștiea a Moldaviei, cea mai întâie cugetare și râvnă a nóstră au răzamatū la acésta, ca prin ajutoriul milostivului Dumneđeū, nu numai a se îndrepta și a se pune la cea mai bună orânduélă toate acele care întâmplarea vremiloră trecute le'au adusū în struncinare, ce încă și spre adăogire cu întemeiere la deosăbite laudate rânduiele, să ne sirguim pentru a obștiei folosū și fericire. Și intru acestū bunu cugetū aflândune, între altele am aflatū și pentru o rea obicinuință ce dregătorii ținuturiloră în vremea trecută au urmatū, abătândusă în totū chipulū la nedrepte căștiguri, cu însărcinări și asuprele săraciloră locuitoră, atâtū intru acele rânduite ce s'au cerșut din țară, din poronca împărătéscă și domnéscă, cum și în oră ce altele au pututū găsi prilejū și lesnire.

Și fiindū acéstă obicinuință cu totul împrotiva dreptății și a omenirei și a legi, și domniei mele neplăcută și nesuferită, după ce îndată cu strașnice poronci, și alte cuviinciose chipuri am opritū acéstă defăimată urmare, și au simțitū țara nu puțină resuflare; socotindū și pentru dregătorii ținuturiloră că după vremea de acum nu se potū cuprinde cu léfa ce o au, mai de înainte rânduită, și că se cuvine ai pune la cale cu adăogire de léfă, pentru ca nu cumva ne îndestularea lefi, să'i siléscă a se abate după

vreme, iarăși la acelū urâtū căștigū. Și mai alesū în totū chipul voindū ca și în urmă, rămăindū statornicită cu întemeere oprirea ce domniea me amū făcutū acelorū cu apucături și asuprele căștiguri, să se facă spre acēsta o de istovū dizrădăcinare, ca nici de cumū să nu se mai urmeză nici odinióră.

Am orânduitū la Preosfințitulū Mitropolitū și iubitorii de Dumneđeū Episcopī și la toți de obștie cinștiți și credincioși boerii domniei mele, ca să se adune să socotescă punerea la cale ce domniea me am hotăritū a se face, care după poronca domniei mele adunândusă, și cu toții împreună socotindū prin obșteasca anafora, ce ne-aū datū din velétū 1804. Ghenarū 5. ne arată de obștie mulțămire, și bucurândusă de buna voință a domniei mele, atâtū spre adăogirea lefilorū la Ispravnicī, cum și spre întărire cu întemiere a ôpririi dregătorilorū de la obicinuitele rele căștiguri, ce mai înainte aū avutū, ne facū rugăminte ca să punemū la cale întăringdū aceste cu acele mai cuviinciose chipuri, pentru ca în tótă vremea se rămăe întru neștrămutare și statornicie, adăogândū a face cerire spre a se rânduī și pedépsă pentru acei dregători, care și după acēstă punere la cale, se vor aluneca câtū de puținū la niscaiva împrotivă urmări, cum și ca să rămăe întru cea desăvârșitū statornicie, punerea la cale ce s'aū făcutū, ca sameșii ținuturilorū să fie orânduiți de cătră Visterie.

Și după multa râvnă și voință a domniei mele, și după socotința și rugăminte de obștie, s'aū întăritu anaforaoa de cătră domniea me, cu ho-

tărăre ca spre întemeerea și statornicia acestora, să se facă și hrisovul domniei mele, care să fie iscălit și de cătră Preosfințitul Mitropolit al țării, și iubitorii de Dumnezeu Episcopi, după obiceiul ce s'aũ urmat și într'alte vremi, când s'aũ oprit asemine urmări pricinuitoare de struncinarea obștiei.

Pentru aceasta dară prin hrisovul acesta, hotărîm ca după punerea la cale ce s'aũ făcut, toți dregătorii de pe la toate ținuturile să aibă ași lua leafa rânduită pe fiește care lună, cu adăogirea ce acum s'aũ făcut, și pe lângă leafă, mai luând și acele drepte venituri, care după condica Visteriei sunt orânduite Ispravnicilor, de mai înainte;—legăm și întărim oprirea ce s'aũ făcut dregătorilor de la aceste urâte și nedrepte căstiguri, să se păzască cu neștrămutare fără cea mai mică prifacere în totă vremea. Și fiind că adăogirea lefilor la Ispravnicii, cu bună chibduire socotindusă s'au făcut spre desăvârșita mulțemirea dregătorilor, și nu le rămâne cât de puțin cuvânt a se mai abate la cele de mai înainte obicinuite răle căstiguri.

Toți dregătorii ținuturilor, pădînd dreapta cumpănire și buna ocrotire a locuitorilor țării, la toate dările și rânduelile ce se vor cere din poroncă, și cercetând toate jalobile lor cu mare luare aminte, fără lenevire ca săși alle fiește care, căduta lui dreptate, și pentru oamenii ce'i vor rândui pintre lăcuiori, a nu se abate nici aciea la cea mai mică asupreală, să se păzască întru toate și cu tot chipul, numai singură dreptatea, fără a se urma alunecare cu luare de cel mai puțin lucru, cu nedreptate și asuprire, și în totă

vremea neadormit, privighindusă urmările dregătorilor. Când pe vre unul din dregători se va afla că au urmat cât de puțin asupra, abătându-se la nedrepte câstiguri, acel dregătoriu socotindusă ea un pricinuatoriu de struncinarea bunelor rândueale a pământului, neurmatoriu datoriei sale, și într'un cuvânt răpitoriu dreptății, și struncinatoriu de liniștita petrecire a obștiei, neapărat să fie supus la pedeapsă, macar din ori ce stare va fi, și scoțindusă din slujbă, nu numai să întoacă înapoi îndoite asupra ce se vor dovedi, ce să i se scotă din cataștihul Visteriei, și scutelnicii rangului boeriei sale, și nici odată să nu se mai pótă învrednici cu câstigare de scutelnici, nici să pótă a se mai afla vre odinioară în slujbă domnească. Cum și sameșii ținuturilor, care iarăși spre oprirea asuprațorelor chipuri, s'aũ socotit și s'aũ hotărit să se orânduească de cătră Visterie, după cuprinderea hrisovului domniei mele, ce mai înainte s'au făcut pentru aceasta, prin care pre larg se arată. mai întărim și acum ca să se păzască tóte acele cuprinse prin hrisovu, deapururea fără cât de puțină strămutare.

Si spre mai multă întărire și pađa acelor mai sus arătate, într'u tótă vremea cu desăvârșită statornicie și fără strămutare, întărindu-se hrisovul acesta cu a noastră domnească iscălitură și pecete, după cuprinderea noimii cu care s'aũ întărit și obșteasca anafora, supt legătură cu blăstăm, s'au iscălit și de cătră cinstiți dohovniceștii nostri părinți: Preosfințitul Mitropolit Chirio Chir Veniamin, și iubitorii de Dumneșeu Chir Gherasim Episcop Romanului, și Chir Meletie Episcop

Hușului, care spre vecinica păzire, va sta la sf. Mitropolie. Poftim cu dragoste domniea me și pe alți frați luminați domni, care din Proniea Dumneșească se vor orânduî în urma noastră la domnia acești țări, să nu îngăduiască a se sminti aceste puneri la cale, ce s'aũ făcut spre obștescul folosũ. Ce mai alesũ să întărească a se păzi cu neștrămutare, pentru a domniilor sale laudă și fericire.

Și spre aceasta este credința a însumi domniei mele Noĩ Alecsandru Constantin Moruz Voevod, și credința a pre iubiți filor domniei mele; Constantin Voevod, Dimitrie Voevod, și Neculaĩ Voevod, și credința a cinstiți și credincioși boeriĩ divanului domniei mele, dumnea-lor: Costachi Ghița vel Logofătũ de țara de jos, i Iancul Rađu vel Logofăt de țara de sus, i Neculaĩ Balos, vel Vornicũ de țara de jos, i Alecsandru Iancu-Leo vel Vornicũ de țara de jos, i Gavriil Conachi vel Vornicũ de țara de sus, i Dimitrie Sturza vel Vornicũ de țara de sus, i Dimitrie Ghica vel Vornicũ al obștiei, i Lucachi Arghiropul vel Post. i Alesandru Mavrocordatũ Hatman și Părcălab Sucevii, i Neculaĩ biv vel Post. ipistatũ Cămărășiei, i Iordachi Roset vel Vist. i Alecsandru Balș vel Agă. i Grigorie Ghica vel Vornic de Aprođi, i Neculaĩ Balș vel Spatar, i Dimitrie Bogdan biv vel Spatar ipistat Comisieĩ, i Vasilie Roset vel Ban, i Neculaĩ Dimachi vel Caminar, și credința a tuturor boerilor divanului domniei mele a mari și micĩ.

Scrisus'aũ hrisovul acesta la scaunul domniei mele în orașul Eșiĩ întrũ a douã domnie a noastră

la Moldavia în anul al doile. 1804. Ghenar 18.

(Iscălit) Noi Alecsandru Constantin Moruz Voevod.

(L. P.)

Costandin Ghica vel Log. Procit. Iordachi Roset. vel Vist.

(Iată și legătura arhierească pentru păzirea întocmai a acestui hrisovă.)

Ce dar de vreme că Pronia cea prea Înaltă Dumne-
dească, după nespusa a sa bunătate și nemărginita mi-
lostivire, aș bine voită a se ivi dintru Înălțimea sa cea ce-
rască, privindă cu ochii săi cei milostivnici, asupra țării
și patriei noastre aceștia a Moldovei, și asupra suspinurilor
săracilor, și a rândui domnă și oblăduitoriă, milostivă
stăpân și adevărată părinte asupra ei, pe prea înalțată
măria sa domnul nostru Alecsandru Costandin Moruz
Voevodă, a căruia milostivul Dumneșeu să adaogă anii
vieții întru totă fericirea și întru neclătita starea domniei:
carele cu adevărată de părintesca râvnă și iubirea ce are
asupra obștiei a țării aceștia, îndemnându-se spre facerea
de bine, spre milostivire, și spre ocrotirea săracilor, și
spre izgonirea și cea de istovă dizrădăcinare a rălelor și
defăimatelor obiceiuri, ce până acum s'au fostă săvârșită
în țara acésta, făcându-se asupritorele, asupra bieților lă-
cuiori, peste puțința loră, și peste cele rânduite de către
împărăție, și de către domnie: ceriri de către dregători
și nuturilor de bani și de altele, în care putea găsi prilej
și lesnire.

Și prin vrerea și mila măriei sale, și prin sfatul nostru
al Arhiereilor, ce prin darul lui Dumneșeu ne aflăm
acum purtându cărma sfintei biserici lui Dumneșeu, și a
D-lorsale tuturor boerilor celor mari și celor mici a
www.dacoromanica.ro

patriei, și rugămintea a toată obștiea locuitorilor a țării, oprinduse și depărtându-se cu totul acele răle obiceiuri, ce cu nedreptate se asupra locuitorii spre cel cu viclesugă, și cu răpirea următorii câștigă a dregătorilor : s'au așăzat și s'au hotărită această bună și plăcută lui Dumnezeu și oamenilor urmare, după cumă mai susă, într'acestă luminat hrisovă al măriei sale, pre largă se arată, ca de istovă să lipsască de astăzi înainte și în veci să nu mai fie.

Drept acia pentru ca să se și păzască această hotărire și buna orânduélă prea deplin și năstrămutat în vecii vecilor. Iată că noi arhierii ai patriei pecetluimă și cu înfricoșat blăstăm, și legăm, ca oră carele ispravnică saă pământénă saă străină, și oră ce obrază ară fi orânduită într'această dregătorie, de nu va fi întocmai următorii aceștii puneri la cale ce s'au făcută, și va îndrăzni a se abate la cea mai mică asuprelă, pre unii ca acia ca pre niște vrăjmași ai creștinilor lui Hs : a patrioșilor săi, ca pre niște întunecași, orbiși, și înbrăcași în haina strămbătăței, și vânzători de frașii loră. dicem : întunericul se'i acopere, săgeși cumplite să între în inimile loră, obrazele loră să se umple de necinste, averea loră să fie spre cea desăvârșită pierdare și peire, lipsindusă de totă felială de procopsele, și dăile loră să fie cu totulă întră înpușinare ; iară carii vor urma dreptății pentru binele și folosul obștiei, ne atingindusă și ne ispitindusă a strica această bună orânduélă și așăzare, ce s'au făcută prin acestă luminat hrisovă de folosul patriei. Unii ca acia nu numai cu cele drepte și orânduite venituri, cu care au să se împărtășască spre răsplătirea ostenelelor sale, să se învrednicescă a se folosi, spre sporirea și întemeerea caseloră sale, ce să fie și ertași și

www.dacoromanica.ro

blagosloviți în veci. Amin. Velét. 1804. Ghenarie 15.

(L. P.) *Veniamin Mitropolitul Moldovei.*

(L. P.) *Gherasimul Episcopul Romanului.*

(L. P.) *Meletie Episcopul Hușului.*

S'aũ trecut la condica Visteriei : Constantin Veisa Meletu.

Hrisovul acesta este scris pe pergamentu, înornatu cu arabescuri frumoșe, și în lungime de doi coți; originalul l'am dănuitu Arhivei Statului.

T. C.

Cartea de la boerii, divanului Moldovei, către locuitorii de la ținutul Sucevei.

Cătră Maziliu, Ruptașii, Vorniceii și cătră toți locuitorii de la ținutul Sucevei.—Inștiințare vi se face, că iată Divanul aũ socotitũ și aũ rânduitũ Ispravnicii la acel ținutũ, pe D. Grigoraș Sturza biv vel Spat. i D. Ștefan Catargiũ biv vel Ban; cărorã îndestulũ și pre largũ, li s'aũ datũ învătăturã ca pentru rânduețele ce se vor trimete la ținutũ, să le facã cu bunã cumpânělã și dreptate după starea și putința fiește căruea, neasuprindũ pe nimine mãi multũ peste dreptate, și să păzașcã odihna vóstrã Decĩ vi se poroncește ca pentru poroncele ce se trimetũ de la Divanũ, și se cerũ săvârșirea lorũ de la ținutul acela, îndatã să purcedeți, și să puneți silințã ale săvârși, după urmarea și povățuirea ce vi s'a da de cătrã Ispravnicii voștriũ, căci carele se va arata cu împrotivire urmare, li s'aũ dat voe, pe unii ca acia, de va fi din rânduelã mazililorũ, să'l pue în butucĩ, și să'l trimitã aice ca să se pedepsascã, iarã de va fi ruptașũ saũ

vornicel, să'l certe D-lorū acolo, spre pilda și altora ; iară cândū despre însuși Ispravnicii veți ave vre o strămbătate, să veniți, să jăluiți Divanuluī, și veți afla dreptatea vóstră.

1788. Sept. 26.

Stefan Sturza Logofăt, Iordachi Sturza Vornic, Costin Catargiu Vornic, Nec. Roset, Vist. Matei Cantă Vist. Costachi Ghica Hatman, Desputi Vornicū.

Scósă de pe original.

NOÏ MIHAÏ RACOVITĂ VOEVOD.

Boj. Milostivo Gospodar Zemlii Moldavscoi.

Facem scire cu această carte a Domniei mele tuturor cui se cade a ști, pentru credinciosū Boierul nostru D. Stati, ușerul celū mare, carele slujîndū Domniei mele și țerei cu dreaptă credință, m'am milostivitū Domniea me dintr'a nóstră osebită milă, și l'am miluitū cu o bucată de locū, din hotarul Domnescū, de la Țuțora, pe apa Prutuluī, la ținutul Eșilor, care se hotăresce cu moșia lui Caragia Caminaru, și cu a Șatraru-lui Ioan, carele aū fost și acele părți totū din hotarulū Țuțorii, date și lor totū de Domniū ce aū fost mai înainte de noi. Deci Domnia me întâiū am trimesū pe Boierul nostru Toader, armașul al doile, ca să o hotărască această parte de cătră alte părți

ale altor boeri, și așa ne-aũ adusũ mărturie Boerul nostru Toader Armașu, scriindũ: cum cã aũ mersũ cu ómenĩ bunĩ pe poronca Domniei Mele, și aũ începutũ a măsura cu o funie de 27 stânjeni, din coada vãei lui Chionaș, din hotarul Șatrariului Ioan, și acolo aũ aflatũ 24 de funii, cariĩ facũ 648 de stânjeni, și de acolo în sus pe de ceia parte de Prutũ în curmezișũ pãnã în marginea drumului Rãdiniĩ, în șanțũ, pãnã în hotarul Camin. Caragia, și de acolo lovește chezãși, pe din jos de movila lui Brahã, și taie pãmânturile chezãși peste șleahul cel mare, pe din josũ lui Brahã, pãnã unde sã împreunã cu hotarul Caminarului și a lui Ioan Șatraru, și acole aũ mäsuratũ în curmezișũ și aũ aflatũ 3 funii, care facũ 81 de stânjeni, și de acolo merge în lungũ spre Prutũ, și aũ aflatũ pãnã în apa Prutului 61 funii, care facũ 1647 de stânjeni, și de acolo trece peste Prutũ din coace, și aũ aflatũ pãnã în hotarul Golëii iarãși 61 funii, care facũ 1647 de stânjãni, și acole mäsurãndũ șãsul în frunte din hotarul Cam, Caragea pãnã în hotarul Șatr. Ioan și aũ aflatũ 83 funii, care facũ 2241 st. Atãtai tot hotarulũ aceștii pãrți de locũ. Pentru aceia ca sã'i fie de la Domnia me dreaptã ocinã și moșie D-sale și cuconilor D-sale și ne-

poților și strănepoților, neclătită și nerăslu-
ită nici odinioară în veci. Așisderea și în
urma noastră pe cine va milui Dumnezeu
cu Domnia țerei noastre a Moldovei, ori din
fiii noștrii sau din altu neam străin, poftim
să nu strice a noastră miluire, precum nici
noi n'am stricatū miluirele altor Domni, ce
aū dat și au miluitū mai înainte de Noi, ci mai
vârtos să aibă a da și a întări pentru a sa
vecinică pomenire. Aceasta scris'am.

Iași 7228 (1720) Octom. 26.

(Iscălit) Noi Mihai Racoviță Voevod.

Hrisovul acesta l'am reprodusū din broșura: Holboca
și Țuțora, publicatū, de prințul Gheorghie Cantacuzin

T. C.

NOI IOAN SANDULŪ STURZA VVD.

Cu mila lui Dumnezeu Domn țerei Moldovei.

Infătoșindusă Anaforaoa acésta a duhov-
nicescului nostru părinte, preasfințitul Mitro-
polit al țării, împreună cu iubitorii de Dum-
neđeu Episcopi al Romanului, și al Hușului,
și pătrundândune de cunoștința, și glăsuirea
ei, cea întru nizamulū mănăstirilorū de aice
din cuprinsul Moldaviei, celorū închinatē, la
mănăstirile din jos. Lăudăm chibzuința cea
înțălăptă în totulū a aceștii alcătuirī, prin

care pre lângă altele aŭ aratatŭ mai cu înadinsulŭ râvna cea duiósă, a présfințiilorŭ sale potrivitŭ cu gradul lucrului. Lăudăm asemenea și alegirea Igumenilorŭ, i a Iconomilorŭ socotiți a se rânduî. Și unindune întru acésta, slobozim rânduirea lorŭ întocma după izvodul cuprinsŭ prin anafora, cu osăbite a nósre cărți cuprinzătoare de îndatoririle unei asemenea însărcinări.

Ne unimŭ iarăși și întru suma de una sută miș lei socotită, și chibzuită a se da pe fiește care an de la comitetul moșiilorŭ mănăstirești, pentru ținerea pomenitelorŭ mănăstiri, acum numai într'acești doi ani până la Sfântulŭ Gheorghie 1828, până cândŭ adecă se împlinește profezmia obștestii anaforale a despăgubirii domniei, macarŭ de și în suma acésta este sporiŭ, de 42,080 lei într'amândoi ani, peste câtŭ se lăsa prin acea anafora pentru ținerea acestorŭ mănăstiri în acești doi ani, rămăindŭ ca pentru sporiulŭ acesta să se facă în urmă osebitŭ schepsis a despăgubirii. Iar după împlinirea acestorŭ doi ani, adecă de la 1828, și înainte va sluji de urmare acea câte o atriea parte hotărâtă din totŭ venitul moșiilorŭ, și a acareturilorŭ acestorŭ mănăstiri, pentru ținerea lorŭ cu celelalte de cuvînță, și de trebuință întrebuințări.

Puindusă totu atuncea la cale și pentru robii mănăstirilor de a se lăsa căți voru fi de trebuința slujbei fără nici o plată de dajdie, și a se supune dajdiei, toți cielealți țigani peste cei neapăratu trebuincioși ai slujbei mănăstirilor, întru îndatorire însă, ca atâtu pe acești doi ani, ce numai un analogu, de cheltueala mănăstirilor li se dă, câtu și după întrarea în priimirea acei câte o atriea parte din totu venitul, să dea samă, Igumenii și Iconomi, fiește căriea mănăstiri prin sf. Mitropolie, de tôte luaturile și daturile pe totu anul, ca niște supuși, și dați în cârmuirea sfintei Mitropolii. Ne unimă însfârșitū și întru celelate lucrări, a cuprinderii acei anaforale prin drumulū cuviinții sale, adecă a punctului datoriilorū acestorū mănăstiri, făcute de Igumenii Greci, i a meremeturilorū ce neapăratu trebuescū mai la tôte mănăstirile, care amândoă până voru lua sfârșitū, nici cu un chipū nu se potū iconomisi, cu acea a triea parte lasată lorū din venituri peste cheltuelile ținerii lorū în tôte buna orânduélă, precum cere creștinésca pravoslavnică nōstră lege. Câtū și întru a putea rămăne mănăstirea Floreștii din ținutul Tutovii, spre sălășluirea maicelorū călugărițe, celorū ne încăpute în Varaticū, și Agapia, în însuși noīma anaforalii cuprinse

mai josă prin acestă punctă, ca să se pótă aduce în sfârșitulă doritū și cerșutū.

După care va urma atunci și cele întru punerea la cale acestor amândoă puncturi în tótă buna și plăcuta rândueală. Iar până atunci, lucrarea întocmelelor, și a meremeturilor acestor mănăstiri, ne putând sta pentru cuvintele cele încungiuurătoere, a datoriei creștinești, cătră sfintele lăcasuri, le vor urma Igumenii, și Iconomi, rânduiți prin împrumutare de sinetnri, adiverite de cătră stănta Mitropolie, până se va pune la cale tragearea și plata acelor împrumutări cu dodândile lor.

Drept aceia spre a ave tótă tăriea și lucrarea, această anafora să întăreste cu însuși a noastră domnească iscălitură, și pecete. Poroncind și D-sale vel Vist. ca să se sloboadă îndată domnească țidulă cătră comitet pentru respunderea acelor câte una sută mie lei pe an la sfânta Mitropolie în doi ani, arătați mai sus cu doă vadele, adecă 50. mi lei la Sf. Georghie, și 50 mi la Sf. Dimitrhie, fără nici o zăbavă, saū cutețare de vre o împiedecare, supt nici un felū de închipuire. După cum asemenea și de la epohi de doi ani înainte, cea câte o a triea parte hotărâtă din tot venitul fiește căriea mănăstiri pe tot anul, depărtând amestecarea

acestor bani, de ori ce alte socoteli, și întrebuințări ne priimate, și neertate, și luândușă măsură în pricină ca să nu fie comitetul supus răspunderii într-o pricinuire de vre o sminteală a unei așa mare, și sfinte alcătuirii și așădămănt.

Iar anafora aceasta rămăind a sta pentru tot deauna în Sf. Mitropolie, să se oprească copie, adevărită de preosfințitul Mitropolit, care trecândușă în condica Visteriei, să ni se aducă apoi însuși nouă copia aceea. 1826.

(Iscălit) Noi Ioan Sandul Șturđu Voevod.

(L. P.)

Alecu Aslan vtori Logofăt. Procitoh.

(Iată cuprinsul aceleia anaforale.)

Prea Înălțate Doamne.

În urmarea poroncii înălțimii voastre către noi, prin luminată țidulă din 10. a trecutei luni Ghenarie anului curgătoriu, adunându-ne la un loc și cetind cu luare aminte cele cuprinse, am luat la înțelegere hotărîtoarea voastră alcătuire și așădămănt, într-o rânduirea de Igumeni, pe la sfintele lăcașuri cele închinare la monastirile din jos, din care cât pentru cele din orașul Eșii și acelorlalte târguri, de pe afară ca niște enorii, ce ar fi acum de familii cu femeii și copii, mai potrivit ar fi să se rânduiască de acum preoții

de mirn cu cinuri de Iconomî, în locul călugărilor Igumenî, iar la mănăstirile și schiturile cele de pe afară, pădîndusă tot acelū din început vechiū asădămănt, să se rînduească părinți călugări pămăntenî, nu streinî.

Însercinănd înălțimea vóstră, acéstă chibzuire asupra nóstră, spre alegerea de părinți călugări persóne cu vióse, și de Iconomî prezviterî, cucernicî, ca toți să fie împlinatorî lucrărilor ce atărnă de datoria unei asemenea rînduirî, după cum asemenea și de a ține în toată vremea încuviințarea sfintelor lăcașuri, cu slujitorîi trebuincioși, și în cea mai bună și plăcută rîndueală, care rînduiți Igumenî și Iconomî, să aibă ași priimî din veniturile fiește căria monăstirî, acea o a triea parte hotărită pentru dănsese, avăndu'și începutul pe asemenea temeî, de la Sf. Gheorghie 1828, și înainte până când adică se îplinește profedmîia obșteștiî anaforale, cei dispăgubitoare domnieî, iar până atunci, pe următorîi doi anî, aū a li se da numai câte una sută miî lei pe fiește care an, dintr'acé o a treia parte hotărită în trebuința acestor monastirî, cu oare care adică sporiū, ce ați bine voit a face peste acea ce prin pomenita obștească anafora, s'au lăsat pentru acești doi anî în trebuința ȕiselor monastirî, după care apoi în începutul tragerîi deplin a acîea o a treia parte, de la epoha ȕisă mai sus și înainte, prisosul peste cheltuelile următoare, întru ținerea monastirilor, să se deie pe tot anul, în plata datoriilor și a dobăndilor acestor Monastirî, cu chipul ce mai pre largū, se arată prin aceiași luminată țidulă.

Următorî dar fiind luminateî voastre poroncî,

am analogisit mai întâiu banii hotărîți pentru ținerea acestor sfinte lăcăsuri, în următorii doi ani, pe însuși suma venitului fiește căria monăstirii, ca să se știe ce se cuvine, a lua pe tot anul, și apoi am chibzuit și rânduirea pomeniților Igumeni, și Iconomi, cu alegire atât din tagma călugărească pe cei mai cuvioși și trebnică călugări pământeni, cât și din preoții de mir pe cei mai cucernici, și destoinici, precum mai jos anume se arată, adecă :

La Monastirile de pe afară.

„Galata cu Hadămbul	— — —	Sofronie Irodidascal.
„Cetățuea cu Hlincea	— — —	Protosingelul Nectarie.
„Frumoasa	— — —	Varnava Ieromonah.
„Bărnova	— — —	Arhidiaconu Veniamin.
„Aron Vodă	— — —	Neonil Ieromonah.
„Popăuții ot Botoșani	— — —	Iliupolios Ienochentie.
„Bistrița	— — —	Macarie Ierodiacon.
„Făstăci	— — —	Gerasim Ieromonah.
„Răchitoasa	— — —	Dosifteu.
„Mira	— — —	Ghenadie Protosinghel.
„Dobrovățul cu Lipovățul	— —	Ignatie.
„Cașinu	— — —	Feofilact Ieromonah.
„Pobrota	— — —	Sofronie Arhimandrit.
„Tazlău	— — —	Isaie Ieromo. și duhov.
„Berzunțul	— — —	Costandie Ieromonah.
„Soveja cu Vizantie	— —	Filaret Ieromanah.
„Schitul Frumoasa	— —	Protosinghel Gherasim.
„Buhalnița	— — —	Aftanasie Arhimandrit.
„Feodorenii sau Burdujenii	— —	Ieromonahul Samuil.
„Floreștii	— — —	p. monahiile din Varatic.

La Monastirile din oraşul Eşiş şi a celoralalte de pe afară oraşe.

„Goliea — — — — —	Icon. Nicolai (Platon).
„Treî Ierarhi — — — — —	Iconomul Antonie.
„Sf. Sava — — — — —	Iconomul Feodor.
„Barnovschi — — — — —	Iconomul Grigorie.
„Bârboiul — — — — —	Iconomul Meftodie.
„Dancul — — — — —	Sechelarie Gheorghie.
„Sf. Ioan — — — — —	Iconomul Calinic.
„Sf. Proroc Ilie — — — — —	Iconomu Filip, care ca pentru ţinerea bisericii în toată buna rândueală, urmează datoria breslii blanarilor după hrisovul ce aŭ, iar pentru cheltueala şi osteneala Iconomului rânduit la această Monast. ori se va pune la cale cu breasla, ca trăgând brésla venitul acareturilor din ograda bisericii, să plătească osteneala şi cheltueala Iconomului, ori să'şi tragă însuşi din chiria acelor binale.
„La Nicorişă — — — — —	Sechelariu Gheorghie.
„Precista din Bacău — — — — —	Iconomu Ioan.
„Precista ot Ocna — — — — —	Iconomu Mihail.
„Precista ot Focşani — — — — —	Iconomu Apostol.
„Precista din Galaţi — — — — —	} Proto-prezviterul din Galaţi Petru.
„St. Georghie ot. — — — — —	
„Sf. Dimitrie ot. — — — — —	
„Sf. Necolai ot. — — — — —	

Căroră se vor da şi Instrucţiunile cuviincioase de urmarea datoriilor ce aŭ a pădi în totul a acestii însercinări, cu ne contenirea sfintelor slujbe, curăţăniea sfintelor aceste lăcaşuri deapurare în bună şi plăcută stare şi rândueală, când şi darea banilor rânduiţi, spre ţinerea acestor monastiri se vor respunde, de cătră comitet în

vreme fără cea mai mică prelungire sau smin-teală de care nu ne rămâne îndoeală, că după buna voastră plecare către acest sfârșit, plăcut și lui Dumnezeu și oaminilor se va face toată în-chizășluirea, nezeticnirii sau a prelungirii, în cât fără a trece cât de puțin peste ziua însemnată a căștiurilor, să se teslimarisască banii, în nu-mărătoare la sf. Mitropolie, fiind însă că pe la unile dintre aceste monastiri, n'au rămas nici casă pentru ședere sau ogrădi, și pe la care sunt se află în proastă stare, și cere trebuința de un grabnic meremet, și pe la unele și o din nou zidire, spre a nu veni în cea de istov dărmare, care meremet și lucrare singur înțelepciunea înălțimii voastre poate giudeca că nu are de unde să se întimpeue din puțina cheltueală, ce se lasă acum Igumenilor pe acești doi ani.

Rămâne a se socoti și a se chibțui iarăși de că-tră Înălțimea voastră, cum și în ce chip să se întimpeue;—iar apoi pentru punctul datoriilor a-cestor monastiri, lesne fiind de socotit că peste povoara sumei capetelor, împrumutărilor făcute de Igumenii Greci, mai adăogândușă și dobânda vremei trecerei de atâța ani, negreșit pe la u-nile vor covârși și peste venitul lor, și să vie lucru în urmă întru dărâmare nevindecată, și iarăși mai unindusă către aceasta și condeiul meremeturilor și a întocmirilor și se mai sus, de sine se înțalege, și noi nu vom pute dice altă feliu de cât dacă se va găsi de cuviință și de către înălțimea voastră, să se oprească pla-ta de ceialaltă o a triea parte, acea adecă care cu nume de embatic s'au hotărit a se da la mă-năstirile din jos, unde sunt închinare aceste de

www.dacoromanica.ro

aiice pe totu anulū, sau parte din trānsa pānā se vor desface datoriile, făcute de Igumenii Greci, precum si pānā se vor isprāvi și meremeturile, sau întocmirile ȃise mai sus, pe cuvēt de tōtā dreptatea, atāt pentru cā acele datorii de rānduiții Proestoși a lor și întru a lor socoteală, sunt făcute, cāt și pentru pilduirea vremii trecute. cā pentru aserinea meremetuii sau din nou zidirī, oprea Iguminiī Greci, trimetearea embaticului pānā se despāgube de ace cheltueală, precum pentru totul a acestui embatic, se vorbește și mai pre larg prin osebitā a nōstrā de mai înaintē obștească anafora, ceși are începutul tocma de la temeliea lucrului, adicā de la glāsuirea hogeturilor adevāraților pāmānteni simpatrioți ai nostri, ce au zidit din nou și au înzāstrat ȃisele mai sus sfinte lācașuri închinare la Monastirile din jos.

Osebit de trebuință fiind a se lua ceva în băgare de samā, și pentru tagma maicelor cālugārițe, ce au trebuință în tot felul de agiutoriul, și drit ca niște fiice de Moldoveni pāmānteni, urmașe ale acelor ctitori ale sfintelor mai sus ȃisā lācașuri, și dupā mulțimea numărului lor cel din vreme în vreme, ne mai avānd încāperea viețuirii tuturor, numai într'acele douē monastiri lāsate pentru dānsele, adecā : Varaticul și Agapiea, se socotește de cuviință, dacā va fi și unirea înălțimii voastre, a li se mai adāogi și monastirea Florestii de la Tutova, tot dintr'aceste închinare la cele din jos, ca osābindusā cele ce nuși au încāperea lor, la pomenitele mai sus douē monastiri, sā se și mute la această mănăstire a Florestilor, pentru acārorā purtare de

grijă, acum pe acești doi ani următori, să li se deie numai analogia ce se vine pe venitul acestii monastiri din una sută mii lei, hotărâți pentru ținerea tuturor monastirilor închinat în jos, până la anul 1828, și de acolo înainte scoțindusă cu totul moșiile acestii monastiri, din izvodul comitetului, să rămăe de istov ale mănăstirii, pentru purtarea de grijă a călugărițelor, aședate acolo. Venitul lor însă să se vëndă prin mezat de cătră Mitropolie și Episcopi, și numai atăta cât a fi de trebuința hraniii acelor călugărițe și de alte neapărate nevoi, să se deie prin starița lor, iar prisosul să rămăe iarăși în socoteala venitului celorlalte mănăstiri, pentru care acésta și umilit rugăm, ca să fie îndurarea voastră a se aduce în împlinire, și domnească întărire, spre vecinica voastră pomenire.

Pe lângă aceasta mai fiind în Galați patru biserici dintr'a monastirilor, închinat în jos, adecă, Precista, Sfântul Gheorghie, Sfântul Dimitrie, și Sfântul Nicolai, care ne având osăbit venit al lor, afară de o moșiöară a Precești, și întru nici o purtare de grijă, se află în foarte proastă stare, unile și descoperite, altele fără cele de pin prejur, și altele și fără cele pe din lăuntru și neputând închipui ceva mai simțitoriü lucru acum de odată, de cătū venitul cantariului din Galați ce'l și avea mai înainte, fie milostivirea voastră a se și slobodi acest venit în priimirea Proto-popului din Galați Petru, asupra căruie s'aü însărcinat purtarea de grijă a câte patru acele biserici, ca prin închipuirile sale cele povățuitoare, de smeritul vostru rugătoriü Episcopul de Roman, ca unele ce sunt în a sa eparhie, să se în-

deletnicească a întimpina cele mai de trebuință pentru urmarea Sfintelor slujbe, și prin cetul ale aduce în starea ce s'ar pute mai bună și plăcută.

Într'acestași chip urmând toată lucrarea și punerea la cale a noastră încunjurătoare, însuși luminatei voastre țidule slobođite spre acesta, nu lipsimū prin plecata noastră această anafora, a vi le face cunoscut, spre domneasca și stăpâneasca hotărire; rămăind —1826 Martie 22. A înălțimii vóstre cătră Dum.đeu smeriți rugători:

Veniamin Mitropolit Moldaviei, Gherasim Episcop Romanului. Meletie, Episcop Husului.

Anafora aceasta este scrisă pe hărtie îndoită mare, a căriea original stă în Arhiva Statului, depusă de mine. T. C.

NOÏ SCARLAT ALECS. CALIMAH VOEVOD.

Cu mila lui Dumneđeu domn țerii Moldovei.

Stăpâneasca și părinteasca nóstra îngrijire, întru ighemoniceasca datorie, fiind fără preget cătră toate bunele alcătuirii și ușurinți ale țării, de cătră nedreptele împliniri cele după vreme, și întâmplări întrebuintate întru lucrare. Pe lângă altele cele ce din ceasul încredințării Noue acești țări, cu milostivire am rădicatū și am îndreptatū. Luând în socotință și pentru sporiul ce s'aū fostū începutū a se lua la slujba vădrăritul, câte una para de toată vadra, peste trei parale și unū ban, legiuiti a vădrăritului, cu

banul mili, că adecă : această luare de sporiu fiind nu numai neobiceiuită, dar și oprită din învechime a nu se urma, de cuviință este a se rădica cu totul.

Așa dar din poronca noastră urmândusă obșteasca Adunare și schepesis întru aceasta, prin anafora ce făcū cătră noi d-lor boeri din 20 a trecutei luni Iulie, găsindū de cuviință, ca numai în vădrăritul anului următoriu, să se strângă sporiul acelei parale, pentru lipsa casei răsurilor, după sama ce s'aū căutat, negăsindusă altū chipu împlinirii acelei lipsi. Ne-am unit cu socotința d-lor sale întărindusă acea anafora, spre urmarea străngerii acestui sporiū, numai în vădrăritul anului următoriu și nu mai mult, precum prin ace anafora pre largū se arată. Dar pentru cu dinadinsul temeiū a acestii conteniri, iată prin acestū al nostru domnescū hrisovū hotărâm : ca de astăzi înainte și în veci stringerea sporiului acestii parale, la vădrăritu să nu se mai urmede, rămâindū baniū vădrăritului în dreaptă veche obiceiuință, și legiuirea lor câte trei parale și unū ban de vadră, cu banul mili, pentru toți acei ce sunt supuși a plăti vădrăritū, fără sporire de unū banū macar mai multū, supt nici unū fel de cuvântū saū întâmplare.

Spre care se întăresce hrisovul cu însuși

a noastră iscălitură și pecete, întru credința și a cinstiților noștri veliți boeri ce mai jos se iscălesc, rânduind ca pentru totă necutezarea, cea după vreme a smintirei acestii hotărîri și leguire de veci, a banilor vădrăritului, în trei parale și unu banu de vadră, după vechia obicinuință, să se lege hrisovul acesta și cu blăstămă de cătră Preosfințitul Mitropolit și Episcopii țerii, a căruia întărire va urma și biserica noastră cea mare a Răsăritului. Și atât hrisovul cu legătura blăstămului mai sus pomenit, cât și întăritura a acestui blăstăm, ce urmează a veni de la Preasfântul Patriarh a totă lumea, vor sta păstrate la sfânta Mitropolie a țerii, pentru totdeauna.

1815. Noemvrie 1.

(Iscălit.) Noi Scarlat Alecsandru Calimah Voevod.

(L. P.)

(Urmează și iscăliturile a 11 boeri mari.)

Iordachi Roset vel Vist. Procitoh.

(Iată mai în jos urmează și legătura arhierească spre ținerea cu sfințenie acelor cupriase în hrisovul acesta.)

De vreme ce drept și cu iubirea de ómenii pentru binele de obștie, aș socotit prea înalțatul nostru domn împreună cu tot sfatul, în pricina adaosului ce s'a fost făcut în vremea trecutului război la slujba vădrăritului, peste așegământul ce aș fost din vechi legat cu blăstăm: ca iarăși să se pazască acea din vechiu luare a banilor vădră-

riului de la acei ce plătesc fără adăogire vre odată, nici macar de un ban, supt nici un cuvânt. Care spre a se păzi cu nestrămutare, s'aũ și înoitũ vechiul acela așăđământũ, prin acest luminatũ hrisovũ al înălțimii sale, în care pricină, s'aũ adusũ de la prea Sfântul a totã lumea Patriarhũ, și osăbită sobornicească carte cu legătură de blăstămũ, precum mai sus se cuprinde.

Iată că și smerenia noastră împreună cu prea iubiții în Hr. frați Episcopii ai țerii, pre toți aceia cari s'ar ispiți vre odată a pune la cale, saũ a sfătui, saũ de totũ a strica, această prin domnescul hrisovũ, așăđată dreaptă și cu iubirea de ómenii hotărrire, ori ce ipochimen ar fi, saũ din cei bisericești saũ din cei politicești; pecetluim și cu înfricoșatũ blestãm îi legăc: și đicem: că pe unii ca aceia, întunericul să'i acopere, săgeți cumplite să înțre în inimile lor, obrazele lor să se umple de necinste, averea lor sa fie spre cea desăvârșită perđare și peire, lipsinduse de tot feliul de procopsală, și đilele lor să fie cu totul întru împușinare, de toate ale lor cele văđute, ca de averea dreptului Iov, diavolul să se atingă, ostândũ și tremurândũ tărândusă pre pământũ ca Cain, să fie în toată vieța lor, moștenindũ și bubele lui Ghiedii, femeile lor să rămăe văduve, și copii lor săracii cerșitori, și lipsiți de tot feliul de procopsele, în toată vieța lor, și în grabă gĩndecata lui Dumneđcũ să'i agiungă la cele văđute de ochii lor. far cari vor păzi cu dreptate pentru acest bine de obștie, hotărrirea aceasta, ce se cuprinde mai sus prin acest luminat hrisov, care cu bună rânduială și așăđământũ s'aũ făcutũ, neatingândusă și neispitindusă întru cât de pușinũ a strica, ce mai vartosũ a sta spre a se păzi cu nestrămutare, unii ca aceia nu numai cu cele drepte și orăn-

duite venituri, cu care aŭ să se împărtășască spre resplă-
tirea ostenelelor sale, să'l invrednicească a se folosi, spre
bună întemeerea și sporirea caselor sale, ce să fie și ertați
de Domnul Dumneșeu, invrednicindu'i cu îndurările sale
cele bogate de amândouă fericirile, și de smerenia nōs-
tră blagosloviți în veci, Amin.

1816 April 30.

(L. P.) *Veniamin Mitropolitū Moldovei.*

Gherasim Episcopū Romanului.

Meletie Episcopū Hușului.

*Hrisovul acesta este scrisū pe hărtie mare îndoită.
Originalul este depusū de mine în Arhiva Statului. T. C.*

NOI MIHAIL GRIGOR. STURZA VOIVOD,

Cu mila lui Dumneșeu Domnū Teriū Moldovei.

Înfătoșindunisă această anafora a clirosu-
lui bisericesc, și a DD. boerilor, am cetit
cu mulțămitoare cunoștință cuprinderea ei;
actul acesta aevea rostește sentimentele cu
care s'aŭ întovărășit suirea noastră pe sca-
unul domniei acestei țeri; însă precum fin-
ța politicească a patriei, aŭ răsărit din înalta
buna voință a amânduror prea puternicii Su-
verani, apoi lor se și cuvine toată lauda și
mulțămirea, a lor pomenire va trece prin
vecuri până la acea mai depărtată moștenire,
și spre a sta în ivală aceste simțiri de ca-
re toți ne aflăm pătrunși, înalțăse monumen-

tul, nu Noă, ce în strălucita memorie a înduraților Monarhii, cari pe temeiuri sfinte au statornicit binele tuturor stărilor acestei țeri. Mărirei lor începând de la Domnul, se cuvine slava și mulțămirea.

Iar a noastră carieră având drept singur pravățu împlinirea înaltelor bune voinți, iubim a nădăjdui că vom afla pe viitorime în inimile urmașilor, monumentul unei plăcute pomeniri.

No. 18. Iași, 8 Noemvrie. 1834.

(Iscălit.) *Mihail Grigoriu Sturza Voivod.*

(L. P.)

Lupu Baloș vel Logofăt. Prociroh

Prea Înălțate Doamne.

Surea înălțimei voastre pe tronul Moldovii, este începutul unei epoke de fericire neamului nostru, carele vede astăzi înființată acea de vecuri dorință, de a se pute așeza soarta patriei, pe temeiuri statornice și sub umbrirea unor drepte legiuri.

Proniea îndurătoare au ales de organ al facerilor de bine ce acuma răvarsă asupra noastră, pe înălțimea voastră, carele cu aleasă înțelepciune și înaltele simțiri, înzăstrat prin neincetate ostenele, au pregătit acestui pământ o viitorime strălucită.

Asemine împregiurări, ce umple toate inimile nației cu sentimenturi de mândrie, și cu cele mai întinse nădejdi, alcătuiesc în istoria patriei o epohă însemnată, care prin lucrări pacifice va înființa și ei înflorire.

Dorindă a însămna ziua, in care Proniea ne-au dăruită

pe înălțimea voastră de Domnitoriū, înaltul cliros și nobleța Moldoviī, roagă cu supunere să bine voiți a primi să se înalțe în piața grădiniī publice din Eași, un monumentū †) spre aducerea aminte din ziua a 26 Avgust a

†) In 8 Noemyrie 1834, Preosfinția Sa Proin-Mitropolitulū Veniamin, în ființa unui mare număr de boeri, au sfințitū piatra temeliei în care s'au pus în metal sepată Anaforaoa sus însemnată și ređoluția M. Sale.

Pe unū postamentū ce măsură în cvadratū 18 palme, și este 7 palme înaltū, sunt așeđați patru lei bronđuiți, simbolul țariei și a marcei familiei Sturza, culcați fiindū, îi măsură până la creștetū 4 $\frac{1}{2}$ palme. Pe spetele acestora rađămă pedestalul obeliscului de 6 palme. Acest pedestal este din o singură bucată piatră de Șchee și trage 10,000 ocă. Obeliscul cu baza sa măsură 30 palme înălțime, în cât de la pământū până la vârfū, monumentulū este de 47 $\frac{1}{2}$ palme înaltū. Două faade lăturale a pedestalului pōrtă : una, Stema țerii Moldovei, ear alta, a M. Sale Prințului M. Sturza. Pe celelalte două suntū în metalū vārsatū următōrele inscripții :

Augustis Monarchis,

Qui anno MDCCCXXXII

Moldaviæ novas politicas institutiones dedere,

MICHAELIS GRIGORIU STURZA

Princeps Regnans

Una cum principatus Clero ac nobilitate,

Hoc Monumentum erexit

Anno salutis MDCCCXXXIV Novembris die VIII.

Augustilor Monarhi,

Cariū

au datū Moldovei, noul Așeđământū

introdusū la anul 1832,

MIHAIL GRIGORIU STURZA VVD.

Impreună cu clerul și boerimea principatului, au înălțatū acestū Monumentū, la

8 Noemyrie 1834.

www.dacoromanica.ro

acestui an, cându noi împreună cu toate treptele de lăcui-
tori amu uratu pe înălțimea vóstră de alu nostru domu
și părinte, pentru ca acestu monumentu să fie urmașilor
noștri și streinilor de mărturie a credinței, a dragostei și
al adâncului respectu, cu carele suntem :

Al înălțimei vóstre cătră Dumneđu smeriți rugători :

Veniamin Mitropolitu Moldaviei.

Meletie Episcopu Romanului.

Și pre plecate slugi:

*Iordachi Roset Vist. Grigori Ghica Vornic. I. Catargiu
Logofăt. Raducanu Roset Hatman. Dimitrie Sturza Lo-
gofăt. Teodoru Balșu Logofăt. C. Conachi Logofăt și
Cavaleru. Costachi Canta Logofăt. Alecsandru Ghica
Logofăt. A. Sturza Vist. Ion Luca Vornicu. Manolachi
Manu Hatman. Costachi Balșu Hatman. Iordachi Balșu
Vornicu. Ale. Mavrocordut Hat. Scărlatu Miclescu Agă.
T. Sillion Spat. Dimitrie Florea Cam. Gheorghe Sturza
Vornicu. Stefan Catargiu Vornic. G. Sturza Vornicu. St.
Catargiu Vornic. Mihalachi Canta Spat. Iordachi Roset
Post. Scărlat Crupenschi Spat. Alecsandru Vărnau Spat.
G. Iamandi Spat. Alecu Ghica Agă. Gheorghie Hermeziu
Agă. Colonelul Costachi. Manolachi Radu Agă. Lupu
Balșu Vornicu A. Calimahu Vornicu, Iordachi Darie
Vornicu. Dimitrie Canta Spat, Spiridonu A. Pavlu. N.
Ventura Spatar. Todirașcu Sturza Hatmanu. Vornicu I.
Cantacuzinu. Iordachi Racovița Post. N. Mitlu Spat.
G. Asachi Agă. D. Bran Ban. A. Balșu Agă. Mihăița Veisa
Agă. C. Sturza Agă. Alecsandru Roset Agă. M. Bogdan Agă.*

În giurul monumentului suntă optu pilastri legați între
sine cu aliside de fieru vărsat.

Planul Monumentului, ideat de D. Post. G. Asachi, s'au
executat sub direcția D. Colonelul Sungurov.

Neculai Ranetă Spat. V. Beldiman Spat. Iacovachi Paladi, Vas. Alecsandri Spat. Enacachi Gherghel Ban. Lascar Cantacuzin Vorn. Ion Casul Pahar. Procopie Florescu Cavaler.

Anaforoa acésta este scrisă pe pergamentă. Originalul se află hărăzită de mine Arhivei Statului. T. C.

NOȚIUNI DE HOTĂRNICIE.

Insemnări aflate de Logofătul Costachi Conachi în practica hotărîturilor și a cercetărilor de scrisori, și pe care le-au supus la cercetarea Obșteștii Adunări ca, dacă le va cunoște de adevărate să servescă de regulă Comisarilor ce s'au rânduită în dishateré hotărâturilor de moșii, îndată după introducerea Regulamentului Organică.

Opcină este acea care desparte obârșiile apelor curgătoare, unele din față cătră o apă mare, și altele din cealaltă față cătră altă apă mare, spre pildă : *opcină între Prut și Bârlad*, suntu vărfurile ce se vădu despărțitoare obârșiilor, din părae curgătoare despre răsărită cătră Prut, și despre apusă cătră Bârlad, care *opcină* despartă hotare de moșii la cele mai multe locuri.

Culme de deal suntu vărfurile care despartă părae, cu osebite numai că, acele pururea curgă și se varsă totă în aceéși apă mare, și că *culmele* suntu pururea pornite din *opcină*.

Obârșie este începerea de unde se pornesc cele întâi isvóre ale unui pârău ; iar cuvântul în vârful *obârșiilor* ; (*verhpotoca*) cuprinde și scur-surile din vârful dealului cătră acel pârău.

De multe ori prin ispisóce vechi se dice ; cutare moșie la *obârșiea cutăriea ape*, și moșie este depărtată de adevăratele obârșii, atunce însă acea moșie trebuie să fie pe unu pârău îndelungă, care trece pe mai multe moșii.

Zăpodie este o față întinsă pe deal mare saă mică.

Curmătură este acolo, unde vârful unui delâ se curmă de vre o vâlce, sau de vre o săpătură făcută din vreme în vreme.

Răsăritul și *Apusul*, *Meađa-đi* și *Meađa-nópte*, prin unile din ispisóce și scrisori vechi, suntú totú intervalul de la un punctú cătră altul, din aceste patru puncturi; pentru că din vechime în Moldavia nu se servea de busolă. În *susú* și în *giosú*, de multe ori să găsăște prin ispisóce după *cursul apelorú* și după *starea dealurilor*. Așa dară la întâmplare cândú din acestă feliú de prelungire s'arú ivi acum, după hărțile geometricești, nu trebuie a ne lua după điceri, și a strămuta moșiile, ce trebuie să ne povățuim de starea moșiilor alăturate și de semnele statornice de pe pământú ce s'arú arăta prin scrisori.

De multe ori prin ispisóce vechi; *întórcerea la capetele moșiei* nu se rostește cu altă de cât cu cuvântul, iar de acolo, fără a mai đice: să *întórc* hotarul, așa dar la acestú feliú de prilejuri, trebuie să ne povățuimú de alăturatele moșii, dacă adecă mai stau și altele în acelú capătú. Cuvântulú *deci*, sau de *acea*, în multe ispisóce vechi, se întrebuintază, în locú de cuvântul de: *acole înainte*.

Din învechime *rădicăturile la mori* erau mici ca la niște făclii, iar nu precum se află acum; pentru acésta nu trebuie să se numere rădicăturile de acumú, pe numărulú vadurilorú vechi, nici suptú acestú cuvântú, să se facă întindere de hotare la moșii, la apă mare. *Vadurile* arătate prin scrisori în lipsă de alte semne dovezi, sau de măsurí, potú servi la analogisirea întrupăvei moșiilorú, đicândú: cu *vadú de móră* în cutare

apă saŭ pârău, însemnează că, acea moșie are dreptate a prinde fără oprire iazul de celalaltă mal al moșiei de dincolo, dară nu că pôte să oprască de la adăpătore.

Cuvântul *satu* prin scrisorile vechi era ceia ce dicem acum o moșie, iar cuvântul *moșiea* (ce vine din cuvântul *moși*) prin scrisorile vechi, este *ocină* și *avere*.— Când se dice prin vechile scrisori, o *silește* anume *cutare*, este pururea un trupă de locă încăpătoria de ună sată, în care aŭ fostă odinióră locuință.

Moșie fără apă saŭ isvoare în lăuntru, saŭ la unulă din capete nu se găsește, căci acele locuri prin ispisoace se numesc *din pustie*, pentru acésta, și la așa întâmplare de stare de locă, fără apă, totă loculă dintre două ape se găsește dată în două moșii, fie câtă de lungi; precumă moșiile de pe Bârladă, se lovesc în capete cu moșiile de pe Gerul, în depărtare de trei și patru ore; moșiile de pe Prut, se lovesc în capate cu acele ce vin de pe Sohul și Lorzovă, în depărtare de șese și optă ore; așa dar lungimea acea de la acestă felă de locuri, nu pôte servi dreptă pilduire moșiloră celoră care ară ave apă, și s'ară găsi mai scurte, dacă nu aŭ doveđi de înscrisură saŭ de stăpânire stălpită.

Dovedită împreunare a trei moșii într'ună colțu, firește trage și pe a 4 moșie; în lipsă de alte doveđi temeînice arătătore de semne saŭ măsořiște.

Prin ispisoace și documentură vechi, *heleștee* suntă acele făcute de ómenă, care acum se dică *Iazură*, iar *Iazărie* și *Bălți* suntă acele din fire; multe din ezerile și bălțile de prin șăsură de

ape, s'aũ prefăcutũ în pământũ roditorũ; dovadă suntu bălțile de la gura Gerului, și de la morile Boțirlăului, pomenite prin scrisori, unde din vechime umbla năvoade, și acum ară și coșăscũ oamenii; așa dar la acestu feliũ de în-sămnatũ dovedite locuri, nu trebuie să ceremũ numai de câtũ bălți, dacă acum nu se găsescũ.

Însorărirea între doue saũ mai multe moșii, este o legiuire pe care s'aũ întemeetũ pururea giudecățile în Moldova, în lipsă de scrisori vechi arătătoare de semne saũ de măsurătoare; la așa întâmplare se pomăzuescũ hotăririle în latũ după numărul siliștilor, iară lungul după granița însorăritelor moșii, dacă dovadă de scurtarea lor nu este saũ prin scrisori, saũ prin stăpănire stălpită și pacinică.

Mărimea siliștilor nu este de o potrivă, numai puținũ în lipsă de dovedii saũ de o stăpănire învechită și pacinică, se poate îngrădi în analogie cu altă siliște alăturată. Multe din moșii (mai vartosũ acele răzășăști) împărțindusă între neamuri, și acestiea locuindũ părticelile lor ș'aũ schimbatũ numele pe porecelele lor, și ș'au făcutu întăriturã pe dănsese. Așa dar, la analogia siliștilor, trebuie bine cercetatu și luatũ aminte, nu cumva unele sunt din trupul căpitelnicii moșii, rășluite vre unei cimotoii de răzăși. Moșile date din locuri domnești nu sunt supuse la regulele moșiiilor de a ave lățimea și lungimea, nici la ale însorăririlor, pentru că aceste fiind bucăți de locũ, rupte din locurile domnești, potũ fi și rotunde și în mai multe colțuri, precum aũ vroitu ale da.

Cuvântul prin scrisori vechi *suptu ascultarea cutăruea ocolũ, șinutũ și tãrgũ*, însemnează că o-

dinioară aũ fostu în trupul aceluĩ ocolũ, ținutũ și tãrgũ.

Cãnd mergirea înainte, saũ la dealũ, saũ la vale, nu este rostitã cãtrã unũ semnu cunoscutũ, trebuie sã serveascã dreptu povãțuire, liniea din urmã spre dovedirea mergerei înainte, iar cãnd și aceastã din urmã lipșeste, atuncea sui-rea se face dreptũ la dealũ, fãrã cãtu de puținã abatere, cãtrã o parte saũ alta pe costișuri.

Spre a se dovedi drumurile, mai vechi, nu este unũ mai înlesniciosũ chipũ, dacã alte lumine lipsescũ, de cãtu a cãuta pe la petrișuri și șuișuri sãpãturi, cãci unde aũ fostũ drumũ mare vechiũ, trebuie sã fie de acestũ feliu de semne.

Spre a dovedi unde aũ fostũ moara veche (cãnd tãrașii nu se gãdescũ), sã se eie sama, cã din josũ de unde aũ fostũ moara, matca este mai largã, iar la apele cu prundișu, trebuie sã fie și scruntãrire, dinaintea morilor.

Pãmãnturile prin hotarnice nu suntu de o potrivã la toate moșiile, ce dupã raclele lor, dacã dar-raclele se vor fi disființatũ, apoi atuncea în lipsã de alte lumini doveditoare mãrginilor, s'aũ obicĩnuitũ a se lua mãsuri din alãturatele moși, dacã suntũ arãtãtoare de pãmãnturi saũ de racle.

Locuri de prisacã suntũ și mari și mici, iar poeana în care staũ stupii se mãsorã cãtu aru zvãrli cu barda, din mijlocul ei împrejurũ.

Însemnare de câteva cuvinte cuprinse în Anaforalele și Hrisoavele din acestũ Uricariũ.

Rãsurile. Dare legiuitã ce se lua de la tôte clasele

birnice, și care se socotia adaosă peste biră, așa la 1804 ea s'aă suită până la 15 parale de leu, și din totalulă acesteia some, se plătia lefele tuturor ampiegașilor Statului și svita Domnului.

Rusumatură. Cuvântă turcescă, insamnă dare indirectă, precum : goștina, vădrăritul, și desătina. Dărilor acestea erau venitul lui Vodă ; din invecime ele se strângiau de cătră oameni domnești, iară mai în urmă se da în antreprișă.

Mendilurile. Cuvântă turcescă, insamnă poștele.

Mendelhanele. Stașile poștelor.

Agiangiile. Cheltuiala șinerei Domnului, cuvânt turoesc.

Metahurile. Productele locale ale unei țori. Cuvântă turcescă.

Treapta Mazilească. Clasă dajnică, osăbită de locuitorii birnică, de la cuvântulă turcescă mazil, trasă din funcție, demisionată, pentru că din vecime boerii țerei și ceilalți ampiegași numai pe timpul câtă se afla în serviciu activă al Statului erau apărași de contribuție, precum se vede din hrjsovul dom. Grigorie Ghica Vvod. publicat la fața 50 a acestui Uricariu, iară după eșirea din serviciu se aședa în darea mazilăscă, care din timpă în timpă, s'aă suită pe la 1804 până la 11 lei pe an.

Ruptașii. Aceștia din invecime erau o clasă de ómeni streini slobodă, care pentru a pitrece în pace în țeră făcea ruptóre cu Visteria, adecă alcătuire de voe-de'i plătia darea ca și maziliă, iară acum în acestă rânduială se așadă ficiorii de preoși și ai trepteloră privilegiete.

Banii lmdatului. De la cuvântulă turcescă lmdatū, ajutoriū ; acestă dare estraordinară aă aruncato Turciea asupra Principatelor, ca un ajutoriū la cheltuelele oștirilor

trimise în România cându s'aŭ resbeluită cu Pasvan-Oglă ce se resculasă asupra Turciei.

Căștiul Ghevmei. Desfacerea socoteliloră la scóterea unui Domn din domnie, care urma între Visterie cu Caimacani Domnului noŭ.

Ajutorința de iaruă. Birul țerei din învechime, se aduna de doué ori pe anŭ, sub numire de ajutorința de vară, și ajutorința de iarnă; mai în urmă se regulasă de se aduna pe tótă luna, iară de la 1804 s'aŭ aședatŭ pe trilunie.

Cruce. O familie unită la o singură dare, și acésta numai la dajdia mazililorŭ, a ruptașilor, adecă, se unia la o dare, doi frași, părintele cu fiul, socrul cu ginerile ș. a.

Ugeritul. Plata progonului.

Goștina. Dare pe oi.

Desetina. Dare pe mascurî și stupi.

Vădrăritŭ. Dare pe vin la culesul viilorŭ.

Timirași. Curieri ai statului în lăuntruțl țarei.

Liude. Locuitoriŭ birnicŭ, cuvântŭ slavinescŭ.

Ughî vechi. Monedă ungară de aurŭ în valora unui galbănŭ.

40 bani vechi. Facŭ 20 parale.

6 bani noi. Facŭ doué parale.

Potronicŭ. Monedă leșască de argintŭ în valora de 15 parale și în vechime se socotea 20 potronici dreptŭ unŭ galbănŭ.

Lăturași. Oamenî, streini de adunătură, fără căpătăiŭ ce se adăpostia prin sate.

Venitul Caminei. O dare ce se lua odată pe an de la tóte crășmele din țeră, și era un venitŭ al aceluia ce era în servinția de vel-caminariŭ.

Plata Cuniței. O dare ce se lua de pe oi, cai, și

alte vite ce aduceau streinii de peste hotarã la ernaticã în Moldova.

FACTE ISTORICE ALE BISERICEI ROMÂNE*)

I

„Pentru sfințirea Bisericii ce se numesce acum monastirea Neamțului, (dupre numele riului) a căria hramu este Înălțarea Domnului Dumnezeu și Mântuitoriului nostru Is. Hs. ce s'aũ sfințit de preosfințitul Mitropolit al Suceviĩ, Chir Teoctistu și care aũ fost și Igumen sfântului lăcașului acestuia, al Neamțului, pe când s'aũ zidit sfanta biserică aceasta, cu cheltueala bine credinciosului și de Hs. iubitoriului domnu al pământului Moldaviei, Stefan Voevod cel Mare, fiul lui Bogdan Voevod.

„Întru acea vreme aũ venit Albert Craiul Leșasc cu resboiũ asupra lui Stefan Voevod, cu multă putere, și mult bătând asupra cetății Sucevei, n'aũ putut să o ea: și s'aũ întors fără de ispravă. Iară Stefan Voevod s'aũ dus după dânsul cu putere, cu ostașii săi, și agiungându-l la codrii Cozminului l'aũ bătut, sfărmandu'ĩ, puterile lui în anul, 1497 Octomvrie 26, în ziua sfântului marelui mucenic Dimitrie, întru al 41 anũ al domniei sale. Apoi întorcându-se de la rezboiũ cu mare biruință la scaunul său la Suceava, tot întru acelașu anũ ăș mers la Monastirea Neamțului, împreună cu preosfințitul Mitropolit Chir Teoctist, de aũ sfințit biserică, la

*) Într'o carte tipărită în monastirea Némțului, cuprindețore vieței cuviosului Paisie, se află însămnările istorice, de mai sus numite, pre care am socotitũ de cuviință ale retipării în Uricariulũ de față, și aceeasta numai în interesulũ istoriei bisericeane. T. C.

Noemvrie 14. zile; pentru care singuru Mitropolitul Teoctist dice: că și singur s'aũ ostenit împreună cu casnicii lui Ștefan Voevod, și cu frații ce s'aũ aflat atuncea la acest sfânt lăcașu.

„Această Istorie s'aũ aflat întru o sfântă Evanghelie Sârbească, scrisă cu mânia, pre pergament, ce este și până astăzi întru această sfântă monastire a Neamțului.“

II

Însemnare pentru prea sfânta Icónă a prea Sfintei Stăpânei noastre Născătoarei de Dumnezeu, și pururea Feceorei Mariei, ce s'aũ aflat în scrisorile sfintei Mitropolii a Moldavei, scrisă de preaosfințitul Georghie Mitropolitul Moldoviei la anu 1723

Înstiințare facem pentru obiceiul pământului Moldaviei, că întâmplându-se, aicea Domnă mărirea sa Alesandru Voevod, și Mitropolit Preasfințitul Chir Iosif, carele aũ fost și la soborul al optulea (a) și cu părintele Iromonahul Georghie Țamblac, fiind mare Teologu, (care s'aũ și săvârșit la Moscva,) înaintea aceluï sobor, fiind la Constantinopoli, Împărat creștinescu Manuil Paleologul, iară fiul lui Ioan Paleologu era la Viena, fiind că era ginere Cesarului de Beciũ (Viena). În timpul bătrîneților lui, Manuil Paleologul aũ trimis la Beciũ la fiul său Ioan chemându'l să meargă la Constantinopoli, să fie Împărat în locul lui. Mergând spre Constantinopoli, Ioan Paleologul, aũ venit pe la țera Moldaviei, și aũ eșit întru întimpinarea lui fericitulă Alesandru Voevod cu tot senatul; asemne și Preaosfințitul Mitropolit Chir Iosif, cu

(a) Florența.

tot clirosul bisericesc după cum se cuvenea unui Împărat creștinesc, și l'au petrecut până la cetatea Chilia la Dunăre. Iară Împăratul Ioan Paleologul vădând țără ca aceasta, și poporu înțeleptu și Ortodocsu, și Arhiereu și clirosu învățat și împodobit cu toate obiceiurile creștinești ale bisericeii Constantinoplei, s'aũ prea minunat, și aũ dat laudă lui Dumnezeu dicẽd cum că țără ca aceasta cu toate darurile și rodurile pământului, și obiceiurile, și înțelepciunea, și iubirea de străini, nu aũ vedut.

Și întrebând pre Alesandru Voevod la care Împărăție saũ crăie este închinată, Măria sa aũ respuns : „Că își stăpănesce țara cu sabia despre toți megieșii, și despre toți neprieteni” și întrebând și pre Preosfințitul Mitropolit Chir Iosif, la care Patriarhie este închinat, Preosfinția sa aũ respuns, cum că este închinat la Ohrida, și s'aũ făgăduit luminatul Împărat, cum că dacă va merge la Constantinopoli, va face Moldavia ca și Ohridul și Chiprul, să fie ne supusă și ne plecată nici unei eparhii. — Agiungându la Constantinopoli el aũ luat Împărăția, iar Manoil Împăratul, tatăl lui Ión, s'aũ călugăritu. Și strângându soborũ cu patru Patriarhi, și cu toți Mitropoliții aũ rădicatũ Mitropolia Moldaviei de supt ascultarea Ohridului, și aũ așăzat'o să fie ca un Patriarh, precum este Ohridul, și Chiprul, așa și Moldavia, și acele sobornicești cărți leaũ trimis de la Constantinopoli la Alecsandru Voevod, și la Preosfințitul Mitropolitũ Chir Iosif, și aceste diplome aũ fost la monastirea Némțului, pe care eũ smeritulũ Gheorghie, cu mila lui Dumnezeu Mitropolitũ Moldaviei, mărturisescũ

cu giurământu, că le-am vădutu cu ochii mei, și s'aũ păstratu până la stricarea și răsipirea țării, ce s'aũ întâmplatu în domnia lui Dumitrașcu Voevodu.

Și acele scrisori sobornicești erau scrisă pe pergamentu, cu pecete pajură împărătescă în argint, și cu iscăliturile Patriarhilor și a câțiva Arhierei; și de împreună cu aceste mai susu pomenite, aũ trimisũ Împăratul Ión Paleologul fericitului Alexandru Voevodu corónă împărătescă și Alurgidă, care acel portu l'aũ ținutu toți domni, până la domnia lui Alexandru Voevod Lăpușnenul; și aũ mai trimesũ Împăratul Ión Paleologul darũ Preosfințitului părinte Chir Iosif Mitropolitulu, o sfântă Icónă făcătore de minuni cu doue fețe, de o parte Prea sfânta curata Născătore de Dumneđu, și de altă parte sfântul marele mucenicu Gheorghie, care până astăđi se află în monastirea Neamțului; și din preună cu acestea aũ trimisũ și Mitră și Sacos, căci mai înainte Mitropoliții Moldaviei slujeau Sfânta Liturghie numai cu felonu.

Iară maica Împăratului Ión Paleologul, anume Ana, încă aũ trimesũ dar Anei dómnei fericitului Alexandru Voevodu, Icónă sfânta Ana, maica Prea curatei Stăpânei noastre născătoarei de Dumneđu, iarășu făcătore de minuni, ferecată și împodobită împărătește, și Măriea sa doamna aũ dat'o darũ monastirei Bistriței, făcută fiind acéstă monastire de fericitul Alecsandru Voevodu, și de doamna Ana. Această Icoană a sfintei Ana, la vreme de neploare, scoțindu-se cu litanie afară de monastire, îndată plouă, de nu preste totu, dară cât ține hotarul monastirei, negreșitu plouă.

„În dilile lui Stefan Gheorghie Voevod, s'aũ întâmplatũ de aũ mersũ la monastirea Némþului, și Nicolae Gramaticulũ, fratele lui Postolache Milcul, cãruea iaũ tãiatũ nasul Stefan Voevodũ; carele aũ tãlmãcitũ și biblia din limba Elinescã pre limba Romãnescã, cãndũ aũ fostũ la Constantinopoli Capukihaiia lui Grigorie Vvod domnului țãrii Romãnești, pre care scriere au dat'o și în tipar Șerban Voevod Cantacuzino, domnul țãrii Romãnești. Și acelũ Nicolae Gramaticulũ (în dilile lui Stefan Gheorghie Voevodũ, 1655, Fevr. 17.) aũ cetitũ acele hrisóve împãrãtești și Patriarhicești, cum și pentru sfãnta Icónã de la monastirea Némþului cã este fãcãtore de minuni, asemenea și pentru sfãnta Ana de la monastirea Bistriþii.

„Așa darã Mitropoliea Moldaviei nu este plecatã nici unui Patriarh, și nu precum aratã sf. pravilã cea mare, de la fila 402. și 403. (+) cãci de și dicũ Romãniĩ din țara Romãnescã, cum cã ei nu știu de unde aũ luatũ Moldoveniĩ acestã putere de nu se pleacã nici Ohridului, nici Constantinopolului, iarã noi știm. Acestã Istorie o am scrisũ eũ Gheorghie smeritũ Mitropolitũ al Moldaviei cu mãna mea.“

+) Aflãse scrisu în Pravila lui Matei Vlastari „cum si Moldo-Vlahia au fostu supusa Ohrideanilor, iar acum nici Ohrideanilor se pleaca, nici Tiarigradeanului, si nu scim de unde au luat aceasta putere.“

Aceasta am scos'o din Nomocanonul lui Alecsie Aristin, talmacitu de Daniil M. Panoncanul si îndreptatu de Ieromonahul Ignatie Petritiã, tipãritu cu cheltuiala Mitropolitului Stefan, intitulãnduse romaneste: Îndreptarea legii, la 1652 în Tãrgoveste. Aceasta carte în folio de atunci nu s'au mai retipãritu. T. C.

Lista materiilor cuprinse în partea întaia a Uricariului, după data chro- nologica.

	<u>Pagina.</u>
1714. Decemv. 20. 7222. Hrisov de la Domnul Neculai Alecsandru Vvod, pentru pogonăritul viilor.	47.
1728. Iulie. 30. 7236. Hrisovul Domnului Grigorie Ghica Vvod, pentru desetină cum să se plătească.	50.
1732. Ghenar. 20. 7240. Hrisovul de la Domnul Grigorie Ghica Voevod, hotărâtoriu câtă să plătescă goștină locuitorii, în dispoziția țării.	358.
1743. April. 20. 7251. Hrisovul de la Constantin Neculai Voevod, pentru miluire cătră mănăstirile închinat la Sf. Mormânt.	54.
1744. Noemv. 30. 7252. Hrisovul Domnului Ioan Neculai Voevod, întăritoriu altui hrisov de miluire, ce s'a dat mănăstirilor închinat la Sf. Mormânt.	59.
1748. Decemv. 25. 7256. Hrisovul de la Domnul Grigorie Ghica Vvod, pentru scóle.	62.
1755. Ghenar. 20. 7263. Hrisovul Domnului Matei Ghica Voevod pentru venitul cupăriei.	79.
1755. Avgust. 1. 7263. Hrisovul Domnului	

	Pagina.
Matei Ghica Voevod, ca nici o tocmală să nu se facă fără de zapisu înscrisu.	329.
1756. — — 7264. Hrisovulă Domnului Constantin Mihail Gehan Racovișă Voevod, pentru împoporarea locurilor pustiete, chemarea îndărăptă a patrioșilor înstrăinați, și așăzământu în ce chipu să se plătească birul; urmatu și de afurisenia arhierasca pentru neștrămutarea lui.	352.
1764. Iulie 15. — — Hrisovulă Domnului Grigorie Alecsandru Ghica Voevodu, prin care face o așăzare pentru preoți și biserică.	306.
1764. — — 7272 Hrisovulă Domnului Grigorie Ioan Voevod, pentru pogonăritu și vădrăritu, urmatu de blăstem arhierescu.	289.
1765. Avgust. 13. — — Hrisov de la Domnul Grigorie Alecsandru Ghica Voevod, pentru așăzarea unei scôle în mănăstirea Mavromolă din Galași.	271.
1768. Ghenar. — — — Hrisov de la Domnul Grigorie Ioan Calimahă Vvod, pentru slujba goștinei și împoporarea țarei.	338.
1774. Iulie. 28. — — Scrisórea Grafului Romanșov cătră Mitropolitul țarei pentru pace.	81.
1775 Noev. 15. — Hrisovulă pentru scôle a Domnului Grigorie Alecsandru Ghica Voevod.	74.
1785. Septv. 12. Anaforaoa Sfatului țarei din Arhierei, Egumeni și Veliși Boeri pentru măritișul țiganilor, cuprinđătoriu de nouă puncturi.	161
— Noemv. 10. — Hrisovulă Domnului Alecsandru Ioan Mavrocordată, întăritoriu aceștiea.	328.
1788. Sept. 26. Cartea boeriloră Divanului	

	Pagina.
Moldaviei către locuitorii din ținutul Sucevi, înștiințătoare de rânduirea Ispravnicilor	369.
1792. Oct. 16. — Anafora boerilor țării în 6 puncturi, în ce chip să se urmeze cu tăierea padurilor, și dejma din ele, cum să se eie.	346.
1792. Noemv. 28. — Hotărârea Domnului Alecsandru Costantin Moruz Voevod, întăritore acestii anaforale.	345.
1793. Mart. 25. — Hrisovul Domnului Mihail Constantin Suțu Voevod prin care așază țigani domnești, legându a nu se mai da danie pe la boeri; acest hrisov este urmat și de blestemul arhieresc.	282.
— — — — — Hrisovul Domnului Ion Feodor Voevod, pentru scóle.	67.
1795. Septemv. 3. — Hrisovul Domnului Alecsandru Ion Calimah Voevod, pentru cumpă- rarea caselor domnești și afierosirea lor Statului.	342.
1799. Decemv. 10. — Hrisovul Domnului Constantin Alecsandru Ipsilantă Voevod, pentru veniturile Sf. Spiridon și așăzarea pentru Spital.	84.
1802 Iunie. 20 — Hrisov de la Domnul Alecsandru Necolae Suțu Voevod, cu așăză- mânt pentru țigani domnești, întăritorii altor hrisoave.	800.
1802. Noemv. 16. — Anafora cu No. 56, ce s'aũ făcut de D-lor boeri pentru așăzarea birului țării, până a nu veni măriea sa Alec- sandru Moruz Voevod.	7.
1802. — — — — Adoua Anafora cu N. 57 ce s'aũ făcut pentru așăzarea birului țării.	10.

1803. Ghenar, 1. — Țidulă Gospod a măriei sale Alecsandru Moruz Voevod, ce s'aũ scris Vornicului Dimachi când s'aũ orânduĩt Vornic de obștie. 123.
1803. Mai 29. — Hrisovũ de la Domnulũ Alecsandru Constantin Moruz Voevod, pentru scoala din mănăstirea Mavromolũ la Galați 276.
1804. Ghenar. 16. — Hrisov de la Domnul Alecsandru Costantin Moruz Vvod. prin care oprește jacurile ispravnicilor de pe la ținuturi, făcându-le lei, asemenea orânduiește și Sameși; elu este urmatũ de blestãm arhierescũ spre ținerea lui cu sfințenie. 361
- 1804 Iulie — — — Hotărirea ce s'aũ făcut pentru așazarea birului țarei prin hrisovulũ Domnului Alecsandru Constantin Moruz Voevod. 14.
- 1804 Iulie 5. — Anaforaoa boerilorũ țarei pentru acęsta în 8 puncturi. 21.
1804. — — — — Hrisovul Domnului Alecsandru Constantin Moruz Vvod. pentru înființarea unei orfanotrofii. 317.
1813. Iulie 13. — Hrisovul Domnului Scărlatũ Alecsandru Calimahũ Voevod, slobođitũ Mitropoliei, prin care îi scutesce doue moșii de vădrăritũ și îi face și miluire cu 200 lei din vama Gospod. 360.
1814. — Maiũ. Hotărârea prin hrisovũ a Domnului Scărlatũ Alecsandru Calimah Voevod, pentru aședarea birului țerei Moldovei. 34.
1814. Mai 15. Anaforaoa boerilor țarei pentru aceasta. 38.

1815. Iunie 20. — — Hrisov de la Domnul Scărlat Alecsandru Calimah Voevod, pentru adaosul ce s'aŭ făcutu la slujba goştinei, urmatu de blestămul arhierescă. 332.
1815. Noemv. 1. — Hrisov totu de la Domnul Scărlat Alecsandru Calimah Voevod, pentru slujba vădrăritulu, asemenea urmatu de blestăm arhierescă. 383.
- 1815 Fev. 9. Întăritura Domnulu Scarlăt Alecsandru Calimah asupra Anaforalei Velişilor boeri, atingătore de redicarea protimisulu orândilor. 122.
1819. Ghenar. — — Regularea împărătească pentru aşădarea celor patru familii Greceşti ce aŭ a domni pe rândū la Moldo-Romăniea. 126.
1826. — — — — Hotărărea domnulu Ion Sandu Sturza Voevod, întăritore Anaforaliu Mitropolitulu şi Episcopilor, pentru orânduirea de călugări şi Iconomi pămēteni, Egumeni la monastirile închinatē. 372.
1826. Martie 22. Anaforaoa pentru aceasta, cu lista Egumenilor ce aŭ a se orândui la fie care mănăstire. 376.
1834. Noemv, 8. — Întăritura Domnulu Mihail Grigoriu Sturza Voevod, asupra Anaforalei boerilor pentru redicarea unu monumentu la grădină publică, din Iaşi, în memoria Curtilor Împărătesci Suzerană şi Protectore. 387.
1834. — — — — Anaforaoa pentru acestu monumentu intru amintirea űilei întronărei Domnulu Mihail Sturza Voevod. 388.

	Pagina.
Însemnări de unele cuvinte descoperite în Ispisoacele de moșii cum ar trebui să se înțeleagă.	391.
Însemnare de câteva cuvinte cuprinse în Anaforalele și Hrisoavele din acestă Uricari.	395.
Facte Istorice pentru Istoria bisericană a Moldovei.	398.

S u p l e m e n t u ,

de materiile ce s'aũ adaosũ în aceasta a doua Edițiune a Volumenui I, din Uricariũ, dupã data chronologicã.

1526 Sept. 20. — 7035. Hrisovũ de la Stefan VVD. pentru Tãrgul Vasluiũ.	139.
1528 Martie 4. 7036. Uricũ de la Petru Rareș VVD. pentru satul Piticeniĩ de la ținutulũ Bacãului.	149.
1528 Martie 28. 7036. Uricũ tot de la Petru Rareșũ VVD. pentru Piticeniĩ.	150.
1548 Martie 23. 7056. Uricũ de la Iliãșũ VVD. tot pentru Piticeniĩ.	153.
1599 Iunie 9. 7107. Uricũ de la Irimia Movilã VVD. pentru Satul Dumeniĩ din ținutul Hotinului.	157.
1603 Mai 21. 7111. Cartea Șoltuđului cu 12 pãrgari din tãrgul Hotinului.	157.
1605 April 2. 7113. Uricũ de la Irimia Movilã VVD, datũ fiilor logofãtului Bãrlãdeanu.	158.
1606 April 6. 7114. Uricũ de la Irimiea	

	<u>Pagina.</u>
Movilă VVD. dată lui Dumitru Poniciu.	160
1617 Ian. 30. 7125. Urică de la Radu VVD. dat fetei lui Isaacă pentru satul Ionășeni.	161.
1631 April 21. 7139. Urică de la Moisi Movilă VVD. dată preotului Avram din Piticeni.	151.
1639 Septemb. 3. 7114. Urică de la Vasile Lupu VVD. dată familiei Poniciu.	162.
1645 August 19. 7153. Urică de la Vasile VVD. dată lui Nacu vornică de glătă.	165.
1647 Mart 13. 7155. Urică de la Vasile VVD. dată lui Ionască Post. pentru satul Lămășeni pre afa Erădășălului în ținutul Sucevei.	167.
1657 Mai 10. 7165. Hrisovă de la Gheorghe Ghica VVD. pentru Vaslui.	143.
1647 Mai 3. 7185. Hrisovă de la Antonie Roset VVD. hărăzitoriă Monastirei Bârnova, de ote care scutiri.	132.
1685 Ian. 13. 7193. Ună actă de la Șarlan VVD al Munteniei, cuprinďetoriă de mai multe dări fiscale.	137
1720 Octomb. 26. 7228. Hrisovă de la Mihai Iacoviță VVD pentru moșia Țuțora.	370.
1745 Septemb. 21. 7254. Pórta unui ceaslovă tipărită în Rădăuși.	156.
1773 Corespondență diplomatică între boerii din Muntenia cu Guvernul rusă	171.
1775. April 14. Anafora pentru vecini și nunea boerescului.	133.
1781. Noemb. 11. Adiverință pentru moșia de la Ocnele Mari din Muntenia.	136.
1785 Aug. Hrisovă de la Alecsandru Ión Ma-	

vocordată regulătoriu aşădēmântului spitalu- lui Sf. Spiridon din Iaşi, urmată de blăstăm Patriarchului de Constantinopole.	104.
1787 Inscripţiune la Biserica Precista Mare din Roman.	136.
1795 April 2. Hrisovă de la Mihail Constan- tin Suşu VVD. prin care se hărădesce târgul Vasluiă, D-sale Hatm. Cost. Ghica.	144.
1797. Proţestaţia târgoveşilor din Vasluiă, contra hărăzirei făcute de Domnul Mihail Constantin Suşu VVD.	146.
1805 Mai 22. Actă de la Alesandru Con- stantin Moruzu VVD. pentru veniturile târgu- lui Vasluiă.	148.
1812 Decemb. 29. Anafora pentru banii tre- buişioşii în întocmirea curţii domnesci.	189.
1813 Octomb. 17. Anafora pentru cercetarea semelor Visteriei cu întăritura domnească.	192.
1813. Decemb. 6 Ţidulă domnească pentru vornicia obştiei.	197.
1814 Ian. 1. Ţidulă domniască de rânduirea Post. Mavrogheni la Mendăluri.	201.
1814 Mai 8. Ţidulă domnească pentru a să face obştească socotimă întru aşădarea biu- lăi şerei.	185.
1814 Iulie 30. Anafora pentru naşirica men- şălurilor cu întăritura domnească	207.
1814 August 26. Ţidulă domnească pentru cercetarea şi adăogirea cassei doştorilor.	209.
1814 Noemb. 10 Anafora pentru venitulă	

	Pagina.
vătăjiei de la Galați, care s'aũ datũ casei doctozilor, cu întăritură domnească.	211.
1814. Decemb. 1. Cărtea domnească pentru casa răsurrelor.	220.
1814 Decemb. 23. Anafora pentru neajunsul casei răsurrelor, cu întăritura domnească.	222.
1814 Decemb. 30. Anafora pentru sporirea în iratulũ Visteriei și a casei răsurrelor cu întăritura domnească.	213.
1815. Ian. 18. Carte domnească ce s'aũ datũ caminariului Ciurea pentru fabrica de huscã.	226.
1815 Ian. 30. Hrisovũ pentru îndoirea prețului sărei și a horilcei.	228.
1815. Firman cătrã Scarlatũ Alesandru Calimahũ VVD.	230.
1815 Octomb. 18. Anafora pentru 36,000 podele în facerea podurilor din Iași cu întăritura domnească.	232.
1815. Octomb. 18. Țidulã domnească cătrã Hãtmãnie și Agie pentru facerea catagrafiei.	235.
1815 Novemb. 1. Hrisovu pentru oprirea a unei parale la slujba vãdrăritului.	237.
— — — — Arđul cătrã marele Vizir.	240.
1815 Decemb. 20. Anafora pentru banii lazaretului, cu întăritură domnească.	243.
1815 Decemb. 7. Țidulã domnească pentru nađirie.	246.
1818 Ian. 1. Țidulã domnească pentru menđăluri.	249.

	<u>Pagina.</u>
tru urmarea fie-căruia dregătoriū în slujba sa.	251.
— — — — Regule pentru óre care ajutoriū ce se cuvine dregitorilor peste leafă.	256.
— — — — Poroncă către locuitorí.	258.
1818. — Noțiune statistică	269.
1820 Novemb. 6. Anafora pentru închipuitul schimbū de moșie cu Vartolomeiū.	259.
1826. Traducțiunea Firmanului pentru mo- nastirile închinâte din Muntenia.	168.

Fiitul volumeului 1-ii.

